

အမှတ်(၅)

ရွာနယ်

အယ်ဒီတာ့တင်ပြချက်	၁
တာဝန်ခံအယ်ဒီတာ	
အဘရပ်တော်လျှို့ရေး၊ အလုပ်လက်မဲ့လူငယ်ထုနှင့် နည်းပညာသစ်	
ဝင့်ထန်း	၃
၂၁ ရာစု ဒီမိုကရက်တစ်ကိုယ်သိစိတ်	
ဆူစီလိုဘမ်ဘန်ယာဒ်ဟိုယိုနို	၄
ဆော့ပါဝါ၊ စမတ်ပါဝါနှင့် ဂေါင်းဆောင်မှု	
လျှော့မြင်း	၁၄
လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရရေးနှင့် အတွင်းအခွန်ရာယ်ဝါးရပ်	
လန္တယ်မိုး	၁၉
အရေးရှင်သစ်၏ အခွန်ရာယ်ဝါးရပ်	
သမာသမတ်	၂၁
မင်းမဲ့ဝါဒ	
သက်နှင့်	၂၀
ဆိုရှယ်ဒီမိုကရရေးသဘောတရား	
နန်္တိမိုး	၂၆
တရုတ်အင်အားအတွက်ပထဝါ	
လျှော့မြင်း	၄၄
တရုတ်နည်း တရုတ်တန်း	
ဇုန်နည်း	၅၃
လျှောင်ဘို့နှင့် တရုတ်ဒီမိုကရရေး	
လျှောင်ဘို့	၅၅
ဝါဒဖြန့်မှု	
ဝင့်ထန်း	၆၆
ပြုယမ်းဝါဒဖြန့်ချုပ်ရေး	
ဝင်း ကျော်	၇၁
စီမံခန့်ခွဲမှုပညာသည်သာ	
ဝင်းမြှောင်းမောင်	၇၇
အွန်လိုင်းပေါ်မှ လမ်းကြောင်းသစ် ပေါ်ဆောင်နန်းများ	
အယ်ဒီတာအန္တာ	၈၀

ဤဂျာနယ်အား နောက်ပြန်မှာကော်မတီ
(Norwegian Burma Committee) ၏ ရုပံ့စွဲ ထောက်ပံ့ကုလ္ပ်မှုဖြင့်
လူ့ဘောင်သစ်ဖို့ကရက်တစ်ပါတီ၊ သုတေသနနှင့်လေလာရေးဌာန က
ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပါသည်။

တာဝန်ခံအယ်ခီတာ

ဇော်ဇော်ထွန်း

တွဲဘက်အယ်ခီတာ

ရဲမြင့်ကျော်

ထုတ်ဝေသူ

သုတေသနနှင့် လေလာရေးဌာန
လူ့ဘောင်သစ်ဖို့ကရက်တစ်ပါတီ (ဌာနချုပ်)

P.O Box (294)
Chiang Mai University Post Office
Chiang Mai, 50202, Thailand

<http://www.dpnsburmese.org>
<http://ahlinyanant.wordpress.com>

အယ်ဒီတ္ထတင်ပြချက်

ဒီမိုကာရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေး ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် နိုင်ငံတကာရေးရာများကို အလေးက ဖော်ပြသည့် အလင်းရန်ဂျာနယ်ကို စာဖတ်သူများလက်ထ မထည့်နိုင်ခဲ့သည်မှာ ကြောဖြ ဖြစ်သည်။ သို့သော ယခု အမှတ်(၅)ကို စိစဉ်နေခိုင်များတော့ တရာ့ရားနှင့် ဒါရိုစိတွင် အာဏာရှင် အစိုးရများ ပြေတိကျေားပြီး၊ အာရပ်ကဗျာအနှင့် လူထုအုံကြောများ ပေါ်ထွက်လာနေသည်။ ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုကြား တကဗျာလုံး လူထုလုပ်ရားမှုများ မေ့မိန်နေရာမှ ၂၁-ရာစွ ဒီမိုကာရေစီ လူထုလုပ်ရားမှု ဒီမိုကာရေစီလဆုတ်ရော်များမှ ဒီမိုကာရေစီလဆန်ရော်များ အို့ ပြန်ရောက်ချိန်တွင် တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် အလင်းရန်းကို စာဖတ်ပရိတ်သတ်ထံ ပြန်ထည့်ပေး နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သောနှစ်နှစ်ကျော်က ကွယ်လွန်သွားသည့် ဟားပတ်တဘ္ဗသိုလ် နိုင်ငံရေးသို့ ပါမောက္ခ ဆင်မျိုးရယ်လ်ဟန်တင်တန်ရဲ့အလိုအာရ ကဗျာတွင် ဒီမိုကာရေစီလိုင်းကြီးသုံးလိုင်း ဖြစ်ပေါ်သည်။ ပထမလိုင်းမှာ ၁၈၂၂ မှ ၁၉၆၆ ခုနှစ်အတွင်း အနောက်ဥရောပနဲ့ အမေရိုက်တွင် ပလိုပြု ပြစ်ပေါ်နဲ့သည်။ စုတိယလိုင်းမှာ ၁၉၄၇ မှ ၁၉၆၅ ခုနှစ်အတွင်း ဂျာမဏီ၊ ဂျပန် စစ်ရုံးနိုင်ငံများတွင် ပလိုပြုပြီး ပြန်ပေးမှုပြင် ပြစ်ပေါ်နဲ့သည်။ တတိယလိုင်းက ၁၉၇၄ ခုနှစ် ပေါ်ဘူး နိုင်ငံမှုစတင်ပြီး ၁၉၉၀ အထိ တစ်ပါတီအာဏာရှင် နိုင်ငံ(၃၀)ကျော် ပြုကျော့နဲ့သည့် ဒီမိုကာရေစီလိုင်းလုံးကြီး ဖြစ်သည်။

လိုင်းတစ်ခုပေါ်ပြီးတိုင်း နောက်ပြန်လိုင်းရိုက်ချက်များ (reverse wave) ကို ကြံ့ရသည်ဟု ဆင်မျိုးရယ်လ်ဟန်တင်တန် က ဆိုသည်။ တန်ညဌးဆိုရင် ၁၉၉၀ နှစ် အထိ ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုကျော်အတွင်း အမေရိုက်နိုင်ငံအပါအဝင် လစ်ဘရယ်ဒီမိုကာရေစီ လမ်းကြောင်းမှာ စိန်ခေါ်မှုအမျိုးမျိုးကို ရုပ်ဆိုင်နေရသည်။ ရန်စစ်ပူကူးယားမား က ‘သမိုင်းနိုင်း’ အယူအဆနဲ့ စစ်အေးခေါ်ပြီးဆုံးမှုကို လစ်ဘရယ်ဒီမိုကာရေစီအောင်ပွဲဟု သုံးသပ်ပေမယ့် ကဗျားဒီမိုကာရေစီလမ်းကြောင်းက သုံးပြောသလို တကယ် မဖြောင်ပြုးနိုင်ခဲ့။ အာဏာရှင်တို့၏ ရုံးကြေားမှု အကြောင်းပက်ဝါအ လူမျိုးရေးပြဿနာ အကတိလိုက်စားမှု ဆင်းရုံးမျိုးသာကွာဟဲ့မှု နည်းပညာကွာဟဲချက်၊ နိုင်ငံစုံကော်ပို့ရေးရှင်းတို့၏ လက်ဝါးကြီးအုပ်မှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စသည့် ပြဿနာများက ကဗျားဒီမိုကာရေစီလမ်းကြောင်းကို နေ့စဉ် ဖြအားပေးနေသည်။

သို့သော ၂၀၁၀ နောက်ရှိချိန်တွင် ရွှေနှင့်မြန်မာ့အာဏာရှင် ဘန်အလိုက် ဖြေစီချွဲ သည့် စပယုဂ္ဂီးတော်လှန်ရေးက အာရပ်ကဗျာကို လှုပိန္တးလိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ နောက်ဆက်အဖြစ် အီဂျစ် (၁၈)ရက်ကြောတော်လှန်ရေးနှင့် သမတ မူဘာရတ်ခုကို ဖြော်ချိုင်မှုက တကဗျာလုံးကို ဒီမိုကရေး အသိပိတ်တွေ နီးကြားထိုး ထပ်၍ လုံးဆောင်ပေးလိုက်သည်။ ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုအာကြာ လူထုပါဝါ စန်းလာတ်ညီးပြီး ယုံကြည်စိတ်များ လျှော့ပါးဝဝါးနေရာမှု ဒီမိုကရေးတစ် စတုရွေ့ လိုင်း အာရပ်ကဗျာမှ ၁ ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

ଦ୍ୟୁମ୍ରିଃତାଗ ଯି କିମ୍ଭିଗବ୍ରେତ୍ତିଲିଙ୍ଗଃଵିଷ ଲ୍ୟବ୍ରନ୍ଧଃମୁଖୁଃତ୍ୱନ୍ ଲ୍ୟାଦ୍ୟତ୍ୱନ୍ ଆଶିପଲ୍ଲା
ଣ ଆଶନ୍ତିଃଗନ୍ଧୀର ଆର୍ଦ୍ଦଃିଲାହାତ୍ମନ୍ । ଆର୍ଦ୍ଦଲ୍ୟାଦ୍ୟମୁଖୁଃଗ ତ୍ୱର୍ତ୍ତତାନ୍ତିନ୍ ଫ୍ରେତ୍ତିତ୍ୱାତ୍ତିନ୍ ଦ୍ୟାମୁ
ନ୍ତିନ୍ଦ୍ୟାଗିନ୍ଦ୍ୟମୁଖୁଃପ୍ରେତ୍ତିନ୍ ଦ୍ୟାତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟଃିଃ ଲକ୍ଷ୍ମୀପ୍ରେତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟାଗି ତତନ୍ତିନ୍ଦ୍ୟାତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟଃ ପ୍ରେତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟାତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟଃ । ଆଶିଲ୍ପର୍ମିଃହାଃ
ର୍ଯୁନ୍ତିଲ୍ଲି କିମ୍ଭିଯାଣି ତାଦନ୍ତିନ୍ଦ୍ୟମୁଖୁଗାନ୍ତିନ୍ ତାନ୍ତିନ୍ଦ୍ୟାଦ୍ୟଃଗ ତ୍ୱର୍ତ୍ତତାନ୍ତିନ୍ ଆକାର୍ଯ୍ୟପ୍ରେତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟାର୍ଥଃ ଧିନ୍
ନ୍ଦ୍ୟଃ ତିଆଃପେଃଫିନ୍ଦ୍ୟାତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟଃ ପ୍ରେତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟଃ । ଲ୍ୟାଦ୍ୟତେତର୍ତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟଃଆଶିତ୍ତିନ୍ ଆଶିପଲ୍ଲାନ୍ତିନ୍ ଆତ୍ମ
ଗନ୍ଧାଗାନ୍ତିନ୍ ଲ୍ୟାନ୍ତିନ୍ଦ୍ୟିନ୍ଦ୍ୟଃ ଲ୍ୟାଦ୍ୟମୁଖୁଃ ପ୍ରେତ୍ତିନ୍ଦ୍ୟଃର୍ମିଃଲାହାତ୍ମନ୍ ।

ထို့ပါ။ ရာဇ် ဒီမိကရေးလိုင်းသတ်က မြန်မာနိုင်ငံကိုလည်း အနေးနှင့်အမြန် ဖူးကူးစောင်မည်သာ ဖြစ်သည်။ နေရာင်ကို လက်ဝါးဖြင့် ကာထား၍ မရ။ အလင်းရန်ဂျာနယ်က ယခုလိုင်းသတ်မှာ ပါဝင်မယ့် မြန်မာ့ဒီမိကရေးရေးအတွက် အထောက်အကြပ်စေရန် နိုင်ငံတကာ ဒီမိကရေးတိုက်ဒေးရှင်း ဖြစ်စဉ်များ၊ အယူအဆများနှင့် အတွေ့အကြံများကို တတ်နိုင်သမျှ မြှောက်စုံတစ်ပွဲစွာ ပြန်လည်တစ်ပြေးမေးနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ အလင်းရနဲ့ စာမျက်နှာများတွင် ဝေဟာရပလှယ်ရာ အဆင်မချေမှု အသံးအနှစ်မှု မပြပြတ်မှု လိုအပ်သည့်နေရာများတွင် အဂ္ဂလိပ်ဝေဟာရကို တိုက်ပိုက် ဖော်ပြရမှု သတ်ပုံပြဿနာ စသည် စသည်များ ရှိပါက အယ်ဒီတာများတွင် တာနှင့်ရှိခြောင်း ဝန်ဆုံးပါ သည်။ ဒီမိုက်ရရီမြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းမှူး စာဖတ်သူများက နားလည်ပေးနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။

အလင်းရန်ဂျာနယ်အနေဖြင့် နိုင်တကာအပြောင်းအလဲများကို လက်လှမ်းမိသူ
ဆက်လက် ကြီးစားတပ်ပြောမည်သာ ဖြစ်သည်။

ဘဏ်တော်လျှို့ရေး

ဒပ်လက်မွဲလူငယ်စုံ နှင့် နည်းပညာသုတေသန

ဝင်ထန်း

တူနိုဂျားနိုင်ငံတွင် ဘွဲ့ခြားစ အလုပ်လက်မွဲလူငယ်တစ်ဦးရဲ့ သစ်သီးတွေးလွှား ရဲမေက သိမ်းပြီး ပါးရှိတို့ ထိုလူထဲ သူ့တို့၏သုတေသနသွားခြင်းကို မခံမရပါနိုင် ဖြစ်ရာက ဒေါ်နတ်ရိုက်လတွင် တတိုင်းပြည်တုံး ဆန္ဒပြုမှုများဖြစ်လာပြီး တိုင်းပြည်ကို (၂၄)နှစ် ကြာ အုပ်ချုပ်ခဲ့တဲ့ သမတ ဘန်အလီ ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်က အာရပ်ကဗျာ့ဘုလုံး တော်လျှို့ရေးနှင့် ကူးစက်သွားပြီး အီရှုစ်၊ ယီမင်၊ ဘာရိန်း၊ လက်ဘန္တန်၊ အယ်ဂျို့ရှိုးယား၊ အီရန်၊ လစ်ဗျား နိုင်ငံတို့ကို ရောက်ရှိသွားသည်။ လမ်းတိုင်း နေရာတိုင်းတွင် သက်လိုင်းဆံ့ဝိုင်း အာဏာရှင်များကို ပေါ်ပေါ်တင်တင် စိန်ခေါ်နေကြပြီး မူဆလင်ကဗျာ့မှာ ထူးထူးခြားခြား လွှတ်လပ်မှုနဲ့ လစ်ဘာတီ အသံတွေ ပဲ့တ်ညံ့နေသည်။

ထို တူနိုဂျားရဲ့ စပ်တော်လျှို့ရေးနဲ့ အီရှုစ်ရဲ့ (၁၈) ရက်ကြာ သမိုင်းဝင် တော်လျှို့ရေး အောင်ပွဲတွေက အရှေ့အလယ်ပိုင်း တစ်ခွင်းလုံးမှ လူထုတွေကို နောက်ထပ် အာဏာရှင် တွေ ဖြေစုံခဲ့ ဆက်တွန်းအားပေးလာသည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းတွင်သာမကပါ။ တကဗျာလုံးမှ လူထုတွေ နီးကြေားလာနေပြီး အုပ်ချုပ်သွေးရဲ့ ထိုင်ခဲ့ လှုပ်လာနေသည်။

ဒီဖြစ်ရပ်က လှန်ခဲ့တဲ့ (၁၆၂)နှစ်လောက်က ပြင်သစ်နဲ့ စစ်လီကျွန်းမား စခဲ့တဲ့ လူထု တော်လျှို့ရေးကို ပြန်အမှတ်ရရာ ပြစ်လာသည်။ အဲဒီတော်လျှို့ရေး နှစ်ခာက ၁၈၄၈ ခုနှစ်မှာ ဉာဏ်ပေ တတိုက်လုံး ကူးစက်သွားပြီး သမိုင်းဆရာတို့ တသေ ရည်ညွှန်းစရာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ယုံ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဖြစ်ရပ်မှာ ၁၈၄၈ ဉာဏ်ပေတော်လျှို့ရေးတွေနဲ့ စတင်ပဲ့ရော့ တော့မီးလို တစ်နေရာမှ တစ်နေရာ ကူးစက်ပဲ့ပါ ထူးထူးခြားခြား ဆင်နေလို့ သမိုင်းဆရာတို့ ပြောစမှတ် ဖြစ်လာသည်။

နောက်ခံအကြောင်းကလည်း စီးပွားရေးကျဆင်းမှု၊ အစားအစာကုန်ဖျေးနှင့် မြင့်မားမှုတွေက အရင်းဆုံး ဖြစ်နေသည်။ သကိုပြီးဆံပိုင်ဘုရင်တွေ အာဏာရှင်တွေကလည်း ဒို့လုပြီ၊ ရီးတွင်းချဉ်ဆီ ခမ်းနေပြီ။ ဒီလိုအခါန်မှာ လူထုတွေ ရှုံးတန်း တွေကိုလာတဲ့ သတင်းစာတွေက လူထု တွေပေါ်သွားသည်။ ယောက်ခံပိုင်းတိန်းပညာက လူထုတဲ့ တော်လှန်ရေးလမ်းကြောင်း ပေါ်တွန်းတိုင်းပေးလိုက်သည်။

ဥရောပတော်လှန်ရေးမှာက ဆန္ဒပြသူတွေ အာဏာရရှိပြီးနောက် တစ်စီ ပြန့်တွက် သွားခဲ့သည်။ နောက် အချင်းချင်း ပြန်တိုက်ခိုက်ကြောင်း ကိုယ့်ဟာကိုယ် အင်အား ရှိနှိုးသွားစေတဲ့ အဖြစ်ဆိုး ဖြစ်သည်။ နောက်တော့ စစ်တပ်က ပဒေသရာဇ်ဟောင်းကိုပါ သွားခံပေါက်တွယ်ပြီး ဆန္ဒပြသူတွေကို ချေမှုန်းပို့ခဲ့သည်။ သကိုပြီးဆံပိုင်မှုများတွေက လူထုအုံကြောကို စိတ်ရှည်ရည် စောင့်ကြည့်နေသည်။ ဆန္ဒပြသူအချင်းချင်း သတ်ကုန်ပြီး ဖို့ပေါ်ဖြစ်တော့မှ နှစ်အနည်းငယ် အတွင်း သူတို့ အာဏာဟောင်းကို ပြန်တည်ဆောက်ကြသည်။ ပြတ်သွားမှုင်းဆရာ အောရ့ပါ တော်က ‘သမိုင်းဟာ အလှည့်အပြောင်းလိုင်ကို ရောက်လာပြီး ကျူးသွားခဲ့ရတယ’ ဟု ရေးသားခဲ့သည်။

အခု အရှေ့အလယ်ပိုင်းရဲ့ တော်လှန်ရေးမှာလည်း သမိုင်းဆို့နဲ့ ကျူးလီးမှာလား၊ ယိုမင်း ဘာရိန်း၊ ရျှော်ဒိန်း၊ အမြားနိုင်ငံတွေရဲ့ လူထုတိုက်ပွဲတွေဟာ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း မေးမိန်ကျဆင်းသွားမှာလား။ နောက်နောင်းမှာ ၂၀၁၁ ကို ပြန့်ကြည့်ရောင်း စုတိတသပ်သပ် ဖြစ်နေကြမှာလား။

ဒါတွေ ဖြစ်ချင်လည်း ဖြစ်လိမ့်မည်။ သို့သော် ပြီးခဲ့တဲ့ ရက်သတ္တုပတ်တွေကနေ ဆက်တိုက်ပေါ်လာတဲ့ အရှေ့အလယ်ပိုင်းတင်းမှာမှုတွေမှာ ဘယ်တော့မှ ပျောက်ပျော်မသွားဗို့ တဲ့ အခြေခံကျွော့ ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့ ရှိနေသည်။ ယနေ့ ကာွှေးတို့ကို ပြောင်းလို့ တွန်းအားပေးနေ တဲ့ အင်အားရင်းမြစ်နှစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုအင်အားရင်းမြစ်တို့ နှစ်ခုက ‘လူထုထဲ နည်းပညာ’ ဖြစ်သည်။

ပြဿနာရုံးနောက်တွေ အရှေ့အလယ်ပိုင်း အကျပ်အတည်းများရဲ့ အောက်ခံ အပြောင်းတရားမှာ ရှုတ်တရက် အရေအတွက် ဖောင်းပွဲတိုးပွားလာနေတဲ့ လူထုတိုက်စွဲ ရှိနေသည်။ အေသာက်ခုလုံးရှိ လူဦးရေရှု (၆၀) ရာခိုင်နှုန်းက အသက်(၃၀)အောက် လူထုတွေ၊ လုပ်ရွှေယ်တဲ့ လူထုတွေ ပေါင်းမှာ ရည်ရွယ်ချက်တွေ အိပ်မက်တွေက အပြည့်။ သူတို့ ထိုအင်တွေ ဖြည့်ဆည်းပေးဖို့ တောင်းဆိုမှုတွေ ရှိလာသည်။ အောက်နောက်တွေက ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်စွဲများ မရှိ။ လူထုတွေရော်ရွှေ့တွေ တောင်းဆိုမှုတွေကို အစိုးရတွေ အစွဲလာမ် အပြခံ ပါဒ်တွေနဲ့ အနောက်နိုင်ငံ ဝင်ရောက်စွဲကိုမှုတွေက ပစ်ပယ်ထားကြသည်။

အခါ လူထုအံ့ကြမ်တွေမှာ အနောက်အစိုးရတွေရဲ့ ပယောဂ မပါတာ ရှင်းပါသည်။ အနောက်က အရှေ့အလယ်ပိုင်း အာဏာရှင်တွေနဲ့ သာ မဟာမိတ္ထုထားသည်။ ဆန္ဒပြုလှည် ထုရဲ့ ပထမအံးလိုအင်က သူတို့ကို အဖိနိပ်ခံအဖြစ် မဆက်ဆံဘဲ နိုင်ငံသားအဖြစ် ဆက်ဆံပေးလို့ ဖြစ်သည်။ မကြာခင်က အရှေ့အလယ်ပိုင်း နိုင်(၉)ခုကို ဆာပေးလုပ်ကြည့်တဲ့ စစ်တင်းတစ်ခု အာရ လူပေါ်ထူရဲ့ နံပါတ်တစ် ဆန္ဒက သူတို့ လူအဲအစည်းတွေ အာဏာရှင်နဲ့ သက်ရီးဆုံး ဘုရာ်တွေအောက်က လွတ်မြောက်ရေး ဖြစ်နေသည်။ နံပါတ်နှင့်နဲ့ သံ့က အလုပ်အကိုင် ရရှိဖို့ မော်အန်ကျကျ နေထိုင်နိုင်စဲ့ ဖြစ်သည်။

တကယ်တော့ လူပေါ်ထုတွေဆိတာ အဖြုံအကြမ်းပေါ်စဲ့၊ အစိုးရကိုဆန့်ကျင့်ချည့် မဟုတ်ပါ။ အနောက်နိုင်ငံများ အတွေ့အကြံအရ ဒုတိယကမ္မာစစ်အပြီး ဆယ်စုနှစ်တွေမှာ ပေါက်ဖွားလာတဲ့ (baby boom) မျိုးဆက် လူပေါ်ထုဟာ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုအတွက် သူတို့ အင်အားရုံးမြှုပ်တွေ အများပြီး ပုံအော်ထည့်ဝင်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်သည်။ အလားတူ အာရ တရာ့နဲ့ အဖိနိယတို့မှာလည်း စီးပွားရေးတိုးတက်မှုအတွက် လူပေါ်လုပ်အားအင်အားစုတွေရဲ့ စွမ်းရည် ကို ရယူခဲ့ကြတာ ဖြစ်သည်။

အစိုးရတွေအနောက်နဲ့ စီးပွားရေးတိုးတက်နဲ့ မလုပ်နိုင်၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းဆွဲ မဖန်တီးရိုင်၊ ရုဏ်သိက္ခာ ရယူလိုပါတ်တွေ မပေးနိုင်ရင် များပြားလျှန်းတဲ့ လူပေါ်ထုက မကျေမန် နဲ့ အံ့ကြလာမှာပဲ ဖြစ်သည်။ အခါ အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှာ ဖြစ်နေတာကလည်း ဒီကိစ္စပ်။ အရေ အတွက် များပြားလျှန်းတဲ့ လူပေါ်များကို အလုပ်အကိုင် မဖန်တီးပေးနိုင်တော့ လူပေါ်တွေမှာ အစွမ်းရောက်တွေ ဖြစ်သွားရသည်။

၁၉၇၀ မှ ၂၀၀၇ ခုနှစ်အတွင်း ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ပဋိပက္ခ (၈၀)ရာခိုင်နှုန်းကျော်မှာ အာရပ် ကမ္မာရှိ အသက်(၃၀)အောက် လူပေါ်တွေထံက ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ရှာနယ်လစ်တွေ နိုင်ငံရေးသမားတွေ၊ စကောင်လာတွေ အားလုံးက အရှေ့အလယ်ပိုင်း လူပေါ်ထု ပြဿနာကို သတိပြု အောင်းပေး ပြောနေတာကြာလှပြီ ဖြစ်ပေးမယ့်၊ အသာတွင်းအစိုးရတွေ အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာကို ပြောရင်းရှိ နည်းနည်းသူ အာရုံမစိုက်။

ပင်လယ်ကွေ့တိုင်းပြည်တွေရဲ့ ရေနံက ငွေနဲ့ သူတို့လူထုကို နည်းအမျိုးမျိုး နှစ်သိမ့် ထားသည်။ သို့သော အရှေ့အလယ်ပိုင်းအေား တိုင်းပြည်တွင်ဝင်ကျော်က ရေနဲ့ ထွက်လုပ်နိုင်တာ မဟုတ်။ ဒီအပြင် ရေနံထွက်တဲ့ တိုင်းပြည်တွေမှာလည်း လူထုအတွက် သယံ့ဇာတကျို့စာ မိနေသည်။ အစိုးရတွေက ရေနံက ရတဲ့ ငွေကြေားနဲ့ အနောက်က စစ်လက်နက် ဝယ်ယူသည်။ သူတို့ အပ်ချုပ်မှုကို သစ္စာခံမှ လူထုကို လူမှုကုလ္ပာတောင့်ရောက်နဲ့ ပေးသည်။ ကူးပို့တွေ တစ်နှစ် ဒေါ်လာ ၃၀၀၀ နိုင်ငံသားတိုးတက်ပေးသော်လည်း ဘာရိုးနိုင်က ဒေါ်လာ ၂၀၀၀ ပေးသည်။ ရည်ရွယ်ချက်က လူထုကို လာသံထိုး ဓိုင်းအပ်ချုပ်မှုမျိုး ဖြစ်နေပြီး အစိုးရ အသိုင်းအပိုင်းနား အကပ်နိုင်ဆုံးသူက အခွင့်ထုးခံများ ဖြစ်လာသည်။

နောက်တော့ အစာမကျေမှုနဲ့ ပါောက္ခာသံစဉ်တွေကို လူထုလောက ဖော်စွာတိခက်
နေ့ အန့်စုံ ဖွံ့ဖြိုးကြသည်။ ပြုပိတ္တစ်လောင်း တိုင့် ကွန်ပျူတာ၊ မိုလ်ဘိုင်းဖုန်း၊ အင်တာနက်
စတဲ့ နည်းပညာက အသတစ်စုံလုံးက လူတွေ ဆက်သွယ်ဖို့ဖွံ့ဖြိုး အင်ဖော်မေးရှင်းတွေ ပြန်နှစ်စဉ်
အဓိက အခန်းက ဝင်ပါလာသည်။ တူနိုင်ရားနဲ့ အီဂျစ်မှာ အဆင့်မြှင့်နည်းပညာက တစ်ဦးချင်းကို
ရုပ်စွမ်းရည်တွေ ရရှိစေပြီး အစိုးရပေွဲ ဖြတ်ချိန်တွေအထိ အင်အားစွစည်း နိုင်ခဲ့ကြသည်။

ပုံးအာင် နေ့ရှင်တွေမှာက အင်ဖော်မေးရှင်းနည်းပညာဟာ အာဏာရှိသူ
မျက်နှာသာ ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်တွေမှာ တော်လှန်ရေးသမားတွေက ရေဒါယိုအသံ
လွှာင့်ဌာနတွေ သိမ်းစိုး ကြရသည်။ အသံလွှာင့်ဌာနသိမ်းပြီးမှသာ လူထုကို အင်ဖော်မေးရှင်း
တွေ ဖြန့်နိုင်သည်။ ဒီနေ့ နည်းပညာက တစ်ဦး တစ်ယောက် တစ်ဖွဲ့ လက်ထက်ထဲတွင် ပုံး
မပြတော့။ ကွန်ယာက်ပေါ်က လူစိုင်းလူတိုင်းထံမှာ အင်ဖော်မေးရှင်းတွေ ရှိနေသည်။ အင်ဖော်
မေးရှင်းကို ဘယ်သူမှ ထိန်းချုပ်ထားမရ။ အင်ဖော်မေးရှင်းကို ထိန်းချုပ်ချင်သူ အာဏာရှင်
များအတွက် အခက်တွဲ လာရသည်။

ဘယ်လိပ်ပြစ်စေ အစိုးရများက စီနိုင်ကြမြှုဖြစ်သည်။ ၁၈ ရက်ကြာ အီဂျစ်
တော်လှန်ရေးအတွင်း မူဘာရတို့ အစိုးရက အင်တာနက် ဝါးရှင် ပိတ်ထားခဲ့သည်။ ၂၀၁၉
အီရန်နိုင်ငံ အစိမ်းရောင်လှယုတ္တလုပ်ရှားမှုမှာ ဆလ်ဖုန်းဆားပစ်ကို တိပိဋက္ကန်အစိုးရက ပိတ်ချုပ်
လိုက်သည်။ သို့သော် ကြာကြာပိတ်မရ။ အင်တာနက်မရှိဘဲ ဘက်လွင်နှင့်တွေ လည်ပတ်မရ။
ဆလ်ဖုန်းတွေမရှိဘဲ နေ့စိုးရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုတွေ လုပ်မရ။ မြောက်ကိုရှိုးယားလို့ လုံးဝ
တံ့ခါးပိတ်ထားရှိုး၊ အသချင်းဆက်စပ်နေတဲ့ အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှာ လုပ်မရတော့ (မြောက်
ကိုရှိုးယားကော့ ဘယ်လောက်ကြာကြာ ပိတ်ဆိုထားနိုင်မှုလဲ)။ လူထုကို ရရှုည်ထိန်းချုပ်
ထားရှိုး အစိုးရများရဲ့ အလုပ်က ပိုးဖွံ့ဖြိုးပေးရှိုး၊ အလုပ်လက်မြဲပြုသာနာ ဖြေရှင်းဖို့
မလွှာသာ မရောင်သာ ဖြစ်လာရသည်။

ယခု အာရပ်လူထုလိုးဆောင်တဲ့ တော်လှန်ရေးများက တိုးတက်မှုနဲ့ လွှတ်လပ်မှု
ရှာ့ပုံတော် ဖြစ်သည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်း အပါအဝင် လူအဖွဲ့အစည်းတိုင်းက တိုးတက်မှုနဲ့
မော်အန်နိုင်ဖော်ရေးရှင်းအတွက် တံ့ခါးဖွံ့ဖြိုးရှိုး၊ အပြင်းအထန် တောင်းဆိုလာနေကြသည်။
လူထုလောက်၊ ပြင်းရှုတဲ့ အပြောင်းအလဲရှာ့ဖွေ့မှုက နောက်ကြာင်း ဘက်ပြန်စရာအကြာင်း
မရှိတဲ့ တော်လှန်ရေးဟု အသချင်းဆိုနိုင်သည်။

ရည်ညွှန်း။ Time magazine

၂၉၃ ဒီဇိုင်းရက်တွင် ပင်ကိုယ်သိတ်

(၂၀၁၀ ခုနှစ် ဧပြီလ၊ ရွှေကာဘတာ၏ ကျင်းပသော ‘ကမ္မာဒီမိကရေစိလှပ်ရှားမှူး’ ညီလာခံတွင် အင်ဒိုနီးရှားသမတ ဆုစိတ် ဘင်္ဂလာန် ယာဉ်ဟိုယိုနဲ့ ပြောကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်း)

ရွှေကာဘတာ အစည်းအဝေးကို တက်ရောက်လာတဲ့ လူကြီးမင်းများအားလုံးကို အင်ဒိုနီးရှားအိုးရနဲ့ ပြည်သူလုဏ်ဂိုလ်တော် နေးထေးစွာကြိုလိုင်းရလို့ ကျနော်အားရ မိဝိတယ်။ တက္မ္မာ့လုံးမှ ဒီမိကရေစိလှပ်ရှားမှူးအားဖွဲ့ဝင်များ အခုလုံ စုစည်းမိကြတာ လေးတော်လုပ်ယူစွာရာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိကရေစိ ပြင်တင်ရေးအတွက် နေရာအနဲ့ မနားတမ်း ဆောင်ရွက်နေကြတဲ့ ဒီက ဒိတ်ဆွေများကို ကျနော် မရှုံးကျူးမှု မဖန်နှင့်ပါဘူး။

ကျနော်တို့ဟာ စိန်ခေါ်မှုတွေအတိပြည့်နှက်နေတဲ့ ကာလကို ရင်ဆိုင်နေရပါတယ်။ တောက်ကလည်း နှစ်ဆယ်ရာစွဲ စုတိယတစ်ဝါက်မှာ ထူးခြားတဲ့ ဒီမိကရေစိ ဖြစ်တွန်းကျယ်ပြန်မှု လမ်းပြေားတွေ ဖြုတ်တွေနဲ့ကြောပါတယ်။ မတူခြားနားတဲ့ နည်းလမ်းအားဖို့နဲ့ ဥရောပ၊ အာရုံ၊ အာဖရိက၊ လာတင်အောင်ရိုက အသတွေမှာ ဒီမိကရေစိနှင့်တွေ ပေါ်တွေက်လာခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ဒီမိကရေစိ တတိယလိုင်းဟာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ အင်ဒိုနီးရှားကိုလည်း ရိုက်ခတ်ခဲ့ပြီး၊ ကျနော်တို့ အတွက် အပြောင်းအလဲတွေ သယ်လာပေးခဲ့ပါတယ်။

ရုတ်က အဲဒီဂိုးရဲ့ မဟာဗျာဗျာ ပထမိန့်ငံးရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုအကျိုးဆက်များ နဲ့ အတူ ကမ္မာ့နှင့်ရေးမြော်ဟာ ထူးထူးခြားခြား ပြောင်းလဲခဲ့ပါတယ်။ အာရုံအသဆိုရင် အေရာင် ဆယ်စုနှစ်ဟောင်းများမှာ ဒီမိကရေစိဆုလို့ ရုပ်နှစ်နှင့်တော်း ရှုံးတော်ပါ။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေ့၊ အာရုံဟာ ဒီမိကရေစိနှင့်များနဲ့ရာတည်ရာ အိမ်ဖြစ်လို့နေပါပြီ။

သို့သော် တချိန်တည်းမှာ ပရိအေဝိုင်းမှူးပေါင်းစုံနဲ့ ဒီမိကရေစိဖြစ်တွန်းလို့ အပြိုင် လျောက်လမ်းနေကြရသူများကိုလည်း ကျနော်တို့မြင်တွေ့နေရပါတယ်။ စစ်အာကာသိမ်းမှာ နိုင်ရေး မတည်ဖြစ်မှု၊ အခြေခံပေးဆိုင်ရာ အကျိုးအတည်း သဘောထားကွဲလွှာ အွန်းရောက်မှု၊ အာတိမ်းပက်ပဋိပက္ခများ၊ အာကာရှင်စနစ်ဆိုင်ရာ ဘက်ပြန်ခြင်း နိုင်ချိန်းယိုယွှေးသွားခြင်း စတာတွေပါပဲ့ပဲ့။

ကျနော် လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်မိတာတော့ ဒီလို့ ဘက်နောက်ပြန်မှုတွေဟာ အော့အားယူယံပါ ဆိုတာကိုပါ။ ကျနော်တို့အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြံနဲ့ ဖြတ်သန်းမှာ အရ ဒီမိကရေစိလမ်းပြေားတော်းမှာ ဘယ်တော့မှ မလွယ်ကူဘူး၊ ဘယ်တော့မှ မချောမွှေား၊ ဘယ်တော့မှ တဖော့င့်တည်းမသွားဘူး။ လောကခံလို့ အတက်အကျေတွေနဲ့ အတူ၊ ထိခိုက နာကျွဲ့ယ် အကျော်ချုပ် အမှားအယွင်းတွေ အမှားအယွင်းတွေ အမြေပြည့်နေပါတယ်။

ဒါကြောင့်မို့တော့ စိတ်မပျက်လိုက်ကြပါနဲ့။ အခု ၂၁ ရာစု အသိတိဟာ ဒီမို့ ကရာဇ်တစ် ပင်ကိုယ်သိစိတ် (democratic instinct) ဖြစ်တယ်လို့ ကျနော် လုံးဝ ယုံကြည် ထားပါတယ်။ ၂၁ ရာစုရဲ့ ဒီမို့ကရာဇ်တစ် ပင်ကိုယ်သိစိတ်ဟာ ၂၁ ရာစုထက်တောင် ပိုမိုခိုင်မှာ အားကောင်းတယ်လို့ ကျနော်တို့ ယုံကြည်ထားရပါမယ်။

ဘာကြောင့်လဲလို့ဆိုရင် အင်အားပါဝါကြီးတဲ့ ဂလိုဟယ်လိုက်အေးရှင်းက ကမ္မာဌြိုးကို သိမ်းကျျှေးလွှမ်းခြားလာနေတယ်။ ဂလိုဟယ်လိုက်အေးရှင်းက လူတွေ့က ကုန်ပစ္စည်းတွေ့၊ ဝန်ဆောင်မှု တွေ့၊ အင်ပေါ်မေးရှင်းနဲ့ ဒိုင်းကိုယာတွေ့ရှိ အားလုံးယူကြနှင့် ချိတ်ဆက်မိအောင် ဖန်တီးပေးလာတယ်။ ဒိုင်းပြည့်တွေ့၊ လူမျိုးတွေ့၊ အေသာတွေ့၊ မိသားစုတွေ့နဲ့ တစ်ဦးချင်းလိုက် အပြန်အလုန် ကူးလူးထိစိတ်လာရတယ်။ မိမိကိုယ်ကို တန်ဗိုးထားမှနဲ့အတူ ချမ်းသာကြုံဝါ့ပုံ့နှံ့လာတယ်။ နေရာတိုင်းမှာ လူလတ်တန်းစား တိုးပွားလာနေပါတယ်။ ကမ္မာဌြိုးရေစာက်ဝင်ကျော် လူလတ်တန်းစားဖြစ်လာတာဟာ သမိုင်းတာလျော်ကို ဒါ ပထမဆုံးအကြိုမိပါပဲ။

ဒီဖြစ်စဉ်အောက်မှာ လူလတ်တန်းစားတွေ့ဟာ ယုံကြည်ချက်နဲ့ ခွန်အားတွေ့ရလာ နေတာကြောင့်၊ သူတို့ဟာ သူတို့ဘဝအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်စေမယ့် အနိုးရတွေ့ရဲ့ ဆုံးဖြတ် ချက်တွေ့မှာ တာဝန်းမှနဲ့ ပွင့်လင်းမှုရှိစေရွိ ဆက်တောင်းဆိုလာကြပါမယ်။ အဲဒီ အမြေအနေကို ဘယ်နိုင်ရေးစနစ်ကဗျာ လျှစ်လျှော့ထားလို့ မရရှိပါဘူး။ အားလုံးသော နိုင်ငံရေး စနစ်တွေ့ ရွှေးချယ်ဖို့ကတော့ ဆက်လက်ရှင်သနိုင်း လိုက်လျော့ညီတွေ့ ပြင်ဆင်နေထိုင်သွား မလား (သို့မဟုတ်) ဒါတွေ့ကို ခုခံစာနဲ့ ကျင်ပြုင်းလဲမှု မိမိပြုကျံ့ကြမ်းလဲမှု

နက်နဲ့ကျယ်ပြန့်တဲ့ ‘ဒီမို့ကရေစိ’ ပေါ်ဟာအရအပေါ် ဘယ်လိုပဲ ဖွင့်ဆိုကြပါစေ အနာဂတ်ကို ပဲပေါ်အား လွှတ်လပ်မှာ တံခါးနှင့်မှုတို့အပေါ် တာဝန်ယူသူတွေ့သာ ဂိုင်ဆိုတယ် ဆိုတာ သံသယဖြစ်စရာ မလိုပါဘူး။ ဒါကို အင်ဒိုးရှားအတွေ့အကြံပေါ် အမြေခံပြီး ကျနော်ပြုချင်ပါတယ်။

၁၉၇၁ နဲ့ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နစ်များအတွေး မြှင့်မားတဲ့ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုနှင့် ကျနော်တို့ရှိခဲ့ပါတယ်။ အာဏာသူရှင်စနစ်တစ်ခုကရာရှာပေးတဲ့ တည်ပြုမှု ဖွံ့ဖြိုးမှု အမျိုးသား စည်းလုံးမှုဆိုတဲ့ ‘သက်တောင့်သက်သာနဲ့’ (comfort zone) အတွင်းမှာ အင်ဒိုးရှားတွေ့ နေခဲ့ကြတယ်။ ဒီမို့ကရေစိအတွက် အင်ဒိုးရှားတွေ့ အသင့်မြှုပြန်သေးဘူး၊ ဒီမို့ကရေစိဟာ အင်ဒိုးရှားရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းကြောင်းအခြေအနေများနဲ့ သင့်လျော်မှုမရှိသေးလို့ ကျနော်တို့ ယုံကြည်ခဲ့ကြတယ်။

ဒီမို့ကရေစိက တိုးတက်ပို့ထက် အမျိုးသားဆုတ်ယုတ်မှုဆိုင်စေမယ်လို့ အများစု ထေထားခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကျနော်တို့ရဲ့ နိုင်ရေးဖွံ့ဖြိုးမှုဟာ အလွန်ကျိုးမြောင်းတဲ့ လမ်းကြောင်းဖြစ်စဉ်ကနေ လာရတာပါ။ မသေချာမရေရာတဲ့ ဒီမို့ကရေစိတက် သေချာမရှိ

နေသေးတဲ့ အာဏာရှင်စနစ်ကို ခုံမှုနေ့ကြပါတယ်။

နောက် အားလုံးကို အုံအားသင့်စေတာကတော့ အင်ဒီနီးရှားတွေ အောင်အယူအဆ ကို ဘယ်လိုပြန်မြန် မြောင်းထဲစွန်းပစ်ခဲ့သလ ဆိုတာကိုပါ။ ကျေနော်တို့ရဲ့ တွေ့ဗုံးပေါ်ကို ဘယ်လို မြန်မြန်ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဟုတ်ပါတယ် ဒီမိုက်ရရှိတစ် စွဲညွှန်ရှားတော်နဲ့ အပြောင်း အလဲတွေအတွက် လူထုကြားမှာ ကြောက်မယ်ဖြစ် ရူညီသံသံတွေ ဆွေးနွေးပြီး ခံမှုတွေ ရှိခဲ့ ပါတယ်။ ဒါပေမယ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ပထမဆုံး လွှတ်လပ်မှုတွေတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကျေးပြီး ဆယ်နှစ် အကြာမှာတော့ အင်ဒီနီးရှားဒီမိုက်ရရှိတော် အာဏာရှင်စနစ်အီးပက် ဘက်ပြန်စရာ မရှိတော့ပါ။ ဒီမိုက်ရရှိဟာ လူထုရဲ့နဲ့စုံတော့ ဖြစ်လာပါတယ်။ ကျေနော်တို့လူထုဟာ လွှတ်လပ်ရှုမကာ ဒီမိုက်ရရှိကို သူတို့အတွက်အခွင့်အရေးနဲ့ ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံရေးစနစ်အဖြစ် လိုက်လိုက်လုံလုံ လက်ခံလာကြပါတယ်။

ဒါက များစွာသော အင်ဒီနီးရှားက လူတွေအဗျားအပြားသီးနှာ ဒီမိုက်ရရှိတစ် အသိစိတ်နဲ့ နဲ့ကြားမှုတွေ နှစ်နက်နိုင်းရှင်း စွဲနှစ်နောက်တယ်ဆိုတာကို ပြသနေပါတယ်။ အခက် အခ ဒုက္ခဝါင်းစုံ ဒြမ်းဓမ္မာက်ခံရမျိုးစုံအောက်မှာ တစ်ဦးချင်းစီရော လူအဖွဲ့အစည်းကပါ ဒီမိုက်ရရှိကို ဖက်တွေယ်ခဲ့ကြတယ်ဆိုတာ ဖော်ပြုနေပါတယ်။ တိတိပြုပြောရရင် ကျေနော်တို့ရဲ့ ဒီမိုက်ရရှိတစ် ပင်ကိုယ်သီးစိတ်တွေ နဲ့ကြားခဲ့ကြတယ်။

အင်ဒီနီးရှားရဲ့ ဒီမိုက်ရရှိတစ်အတွေ့အကြံက အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုကိုလည်း ဖော်ပြနေပါသေးတယ်။ ဆယ်စုံနှစ်ပေါင်းများစွာမှာ ကျေနော်တို့ဟာ ဒီမိုက်ရရှိနဲ့ စီးပွားရေး တိုးတက်မှုအကြား ရွေးချယ်ရမယ့် နိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင် အသိပညာဝန်းကျင်မှာ ရောက်ခဲ့ ရတယ်။ ‘ငင်ဗျားနှစ်ခုလုံးမှာနိုင်ဘူး၊ တစ်ခုပုံယူရမယ်’ ဆိုတဲ့ အမပြားမျိုးနဲ့ ကျင်လည့်ခဲ့ကြရ တယ်။ ကျေနော်တို့ဟာ ဒီမိုက်ရရှိထက် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ဦးစားပေး ရွေးချယ်ခဲ့ကြတယ်။

ကျေနော်အရင်က ခေါင်းဆောင်ကြီးများကို ကျေနော် အပြစ်တင်လိုစိတ် မရှိပါဘူး။ သို့သော် အောင်အတိုင်း ဆက်သွားလို့ မရှိနိုင်တော့ဘူးဆိုတာ ကျေနော် ပြောရပါတော့မယ်။ ကင်း အင်ဒီနီးရှားဟာ ၂၁ ရာစု နိုင်ငံများထဲမှာ တတိယ တိုးတက်မှုနှင့်ဦး အမြင့်ဆုံး (တရာတ်နဲ့ အိန္ဒိယ နောက်မှာ) နိုင်ငံဖြစ်သလို ကျေနော်တို့ ဒီမိုက်ရရှိတော်လည်း နိုင်မာအားကောင်းလာနေတယ်။ တစ်နည်းပြောရရင် ဒီမိုက်ရရှိနဲ့ နွဲဖြေးကြား ရွေးချယ်နေဖို့ မလိုပါဘူး။ နှစ်ခုစင်လုံးကို ကျေနော်တို့ တစ်ချိန်တည်းမှာ ရရှိနိုင်ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ဆယ်နှစ်က ဒီမိုက်ရရှိလမ်းကြောင်းကို ကျေနော်တို့ စလျှောက်တော့ ကျေနော်တို့ ကျေနော်တို့ များမယ်လို့ ပြည်တွင်း ပြည်ပမှာ ပြောတဲ့အသံတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အင်ဒီနီးရှား အခြားအန ကလည်း ဝရှိန်းသုန်းကားနဲ့ လုံးဝပျက်ပြားနေတာ မဟုတ်လား။ လူမျိုးရေးတော်မှာမှာတွေ အရှိန်မြှင့်းနေတယ်။ အရှေ့၊ တို့မောက အင်ဒီနီးရှားကနေ ခွဲထွက်တယ်။ အကြမ်းပက်တွေရဲ့ ပုံးခန်းတိုင်မယ့်ပုံးမှုပေါ်ဘူး။

၁၉၉၈ နဲ့ ၂၀၀၁ ခုနှစ်ကြားမှာ ခုံဟာတို့ ဟာဘိုး၏ အဇူးရမန် ပို့ပေါ်ဘူး။

ဆူကာနို့ပူထရီ သမ္မတလေးဆက် ရှိခဲ့တယ်။ ဒီမိုကရက်တစ်စိတ်ခါတ်နဲ့ အာချေးပင့်ပက္ခကို ပြုလိုပြုများများ ပြောင်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ပါပေါက္ခန်းမှာ နိုင်ငံရေး စီးပွားရေး ပြုပြုပြုသော်လည်းကောင်း၊ လူမှုတွေတော်းခြောက်မှုကို အမျိုးသားရေးပြိုးစားပေးအောင် မှာ ထားနိုင်ခဲ့တယ်။ ဗဟိုချုပ်ကိုပုံမှန်စုစုပေါင်း စွန်းခွာဖို့ တွန်းနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အင်္ဂါနီးရှားဟာ နောက်ကိုဘက်ပြန်မှုထက် ရွှေ့သို့တိုးတက်မှုတွေ ဆက်ပြန်လာခဲ့ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကြီးမားတဲ့ သင်ခန်းစာရှိပါတယ်။ နိုင်ငံရေး စီးပွားရေး လူမှုရေး ဘယ် လောက်ပဲ ဆိုးရွားနေပါစေ၊ မတွေးနိုင်လောက်အောင် ဘယ်လောက်ပဲ ချောက်က နက်နေပါစေ ဒီမိုကရေးအတွက် အမြဲပဲ လမ်းရှိနေတယ်။ အမြဲပဲ မျှော်လင့်ချက်ရှိနေတယ်။ ဘယ်တော့မှ လက်မလျော့ရှိနို့လိုတယ် ဆိုတာပါပဲ။ ဒီမိုကရေးလုပ်ဆောင်မှုမှာ ယုံကြည်ဖို့ စည်းကမ်းရှိဖို့၊ ဆုံးဖြတ်ချက် နိုင်ကြည်ဖို့၊ ထိုးထွေးဖော်စုံရှိဖို့ ခေါင်းဆောင်မှုရှိဖို့ လိုပါတယ်။

တွဲဖော်ထားရမယ့် ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်ရေး (Good Governance)

ကျေနော်တို့ လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့တဲ့ သင်ခန်းစာများထဲက တစ်ခုကတော့ ဒီမိုကရေးဟာ ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုနဲ့ တွဲဖော်နေရမယ် ဆိုတာပါ။ ကျေနော်တို့၊ အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလ စောဓာတ်းနှစ်တွေမှာ ဒါက လုပ်ဆောင်ရွှေ့ အခက်ခဲဆုံးအရာများထဲက တစ်ခု ဖြစ်နေ ပါတယ်။ တရာ့နေရာတွေမှာ ဒီမိုကရေးနှစ်ဦးကျ ရွှေးချယ်ပံ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကြားမှာ စိုး ခန့်ခွဲမှု ညံ့ဖျက်းပြောင်းနဲ့ အကတိလိုက်စားမှု ဆိုးဆိုးရွားရွားရှိနေတာ မြင်တွေ့ကြရတယ်။

ဒါနဲ့ ဒီမိုကရေးဟာ ဂုံးဆယ့်ခြားကိုပါး ရောဂါကုတဲ့ မဟုတ်တာ နားလည်လာကြ တယ်။ ရွှေးကောက်ပွဲတွေစုတေည်းနဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရောဂါရင့်နေတဲ့ ဆင်းရွှေ့တောု့၊ အကတိလိုက်စားမှု၊ ခွဲထွက်လိုမှု၊ အလုပ်လက်မဲ့ စတဲ့ပြဿနာမျိုးတွေကို အလိုအလျောက် ပြောင်းလို ရရှိနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ လူထုနဲ့လုံးတွေ့၊ သဘောဇွဲအောင် အပြောအဟောကောင်းတဲ့ ခေါင်းဆောင်များဟာ သုတို့ကို ရွှေးချယ်တင်ပြောက်လိုက်တဲ့ လူထုကို ဘာရလဒ်ကောင်းမှ ထုတ်မပေးဘဲ အမြဲပဲ နာကျင်ခံက်ဝေဒနာတွေ ပေးတတ်ကြတယ်။

ကျေနော်တို့၊ ဖြစ်ရပ်ကိုကြည်ရင် ဒီမိုကရေးကို ‘ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှုစနစ်’ နဲ့ ပေါင်းစပ်ပါမဲ အမျိုးသားညီညာတဲ့ စိုင်မာလာလာစေတယ်။ ပဋိပက္ခတွေ ပြောင်းနိုင်တယ်။ စီးပွားရေးတို့တက်မှုနဲ့ လူမှုပေါင်းစည်းမှု ပြု့စုံတင်နိုင်တယ်။ လူထုအတွက် ကောင်းမွန်တဲ့ ရလဒ်ကောင်းတွေ ဘယ်လိုရှာမလဲ၊ ခေါင်းဆောင်ကောင်းတွေ ဘယ်လိုမွေးထုတ်မလဲ၊ အကတိလိုက်စားမှုတွေ ဘယ်လိုလျော့ချမလဲ၊ လူထုအတွက် တာဝန်ယူမယ့်အစိုးရမျိုး ဘယ်လို ပေါ်ထွန်းစေမလဲ ဆိုတာတွေဟာ ခန်က ဒီမိုကရေးနဲ့ ‘ကောင်းမွန်သော အုပ်ချုပ်မှု’ နှစ်ခုပေါင်းစပ်ထားမှုအပေါ် အများကြီးစာည်ဖို့ပါတယ်။

ဒီမိုကရေးကို မြတ်နိုးတာဟာ အာဏာကို ရွှေးချယ်ပိုင်ခွင့် ရှိလို့သာ မဟုတ်ဘူး၊ နိုင်ငံသားတွေအတွက် အခွင့်အလမ်းကောင်းတွေ သယ်ဆောင်ပေးမလဲ၏ ကတိကြုံင့် ခုံမြတ်တန်ဖိုး

ထားတာ ဖြစ်တယ်။ ဒီနေဂျာမှာ စိတ်ထဲထားရမှာက ‘ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်မှု’ ဟာ ဒီမိုကရေစို့၊ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစို့ မဟုတ်တဲ့နိုင်ငံတွေ၊ ဒီမိုကရေစို့ တစ်ဝါကတယ်နိုင်ငံတွေ (semi democracies) တွေနဲ့ ဘယ်နိုင်ငံရေးစနစ်ဖြစ်ဖြစ် နိုင်သား တွေအတွက် ‘ကောင်းမွန်သောအုပ်ချုပ်မှု’ ပေးနိုင်တယ်ဆိုတာကိုပါ။

ငွေကြေးနိုင်ငံရေး

အင်္ဂါနီးရှား နိုင်ငံရေးဖြုံးမှုအတွက် အဆိုက စိန်ခေါ်မှုတွေထဲက တစ်စုက ‘ငွေကြေး နိုင်ငံရေး’ (money politics) ကို ဘယ်လို လျော့ချမလဲ၊ အဆုံးစွဲ ဘယ်လိုရှင်းထဲတဲ့မလဲ ဆိုတာပါ။ အနောက်ရော အနောက်မဟုတ်တဲ့ နိုင်ငံတွေမှာပါ ဒါက ပြဿနာကြီးတစ်ခုပါပဲ။ နိုင်ငံရေးနောက်မှာ ငွေက နည်းပေါင်းစွဲနဲ့ ကပ်လိုက်နေတယ်။

ငွေကြေးနိုင်ငံရေးက ရွှေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များနဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေကို ဆွဲဆောင်နေတာကြောင့် ဒီမိုကရေစို့ကို အကြီးအကျယ် ချိန့်ပေါ်တယ်။ လူထုကို နစ်နာစေပြီး အတုအယောင်နိုင်ငံရေးကို ထုတ်လုပ်ပေးတယ်။ ပြည်သူတူထုယ့်ကြည်မှုကို သွားဖောက်ပြီး ဒီမိုကရောက်တစ်စုံနှင့် တွေ့ကို ချော့ဆပ်တယ်။ ငွေကြေးနိုင်ငံရေး ပို့ယွဲမြို့မြို့လေလေ၊ လူထု စိတ်အား တက်ကြွမှ လျော့ပါးလေလေပါ။ အဆုံးမှာ ဒီမိုကရေစို့အတွက် ထိခိုက်နစ်နာဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။ သေချာတာကတော့ ငွေကြေးနိုင်ငံရေးကိုတိက်ဖျက်ပစ်ဖို့က အင်္ဂါနီးရှားဒီမိုကရေစို့အတွက် ရေတို့၊ ရေလတို့၊ ရေရှည် စိန်ခေါ်မှုပါပဲပဲ။

အနာဂတ်ဟာ အင်စတီဂျားရှင်းတွေနဲ့ စည်းမျဉ်းဥပဒေတွေပေါ်မှာပဲ တည်ဆောက် ထားရမယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးတွေအပေါ်မှာ မြတ်တည်အလုပ်လုပ်လို့ မဖြစ်ဘူး။ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်စုံး တစ်ယောက်အပေါ် မြတ်တည်ထားတဲ့ နိုင်ငံရေးစနစ်က ရေရှည်တည်ပြုမြို့အောင် ထိန်းထားဖို့ ခက်ပါတယ်။ အင်္ဂါနီးရှားမှာ နှစ်ကြိမ်အတွေ့အကြံး ရှိခဲ့ပါတယ်။ ကြိုးကျယ်တဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်ကြိုး တစ်ယောက် အာဏာကနေ ပြောတွေ့ရော နိုင်ငံရေးစနစ်ကြီးတစ်စုံး ပြုလေကုန်ပါတယ်။ ကျနော့ အမြောက်တော့ အမြောက်အမြောက်ကြီးတဲ့ ခေါင်းဆောင်ဆိုတာ ရေရှည်ပံ့မယ့် စနစ်တစ်ခု ဖွံ့ဖြိုးအောင် လုပ်နိုင်ဖွဲ့စွာ ရှိခဲ့ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီမိုကရောက်တစ်စုံးရေးအတွက် ရေရှည်ပံ့မယ့် အင်စတီဂျားရှင်းတွေ တည် ဆောက်ရှိလိုပါမယ်။ ပြုခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်အတွင်း ကျနော်တို့ ဒီအတွက် အများကြီး လုပ်နိုင်းကြ တယ်။ ကျော်ပော်တဲ့ ရွှေးကောက်ပွဲတွေမှာ နိုင်ငံရေးတာဝန်ပူးမှုနဲ့ ပြုမြို့ချမှုးစွာ အာဏာလွှာပြောင်း မှုတွေ ဖြစ်ပေါ့တယ်။ သမတရဲ့အာဏာမှာ ကန်းသတ်ထိန်းချုပ်မှုတွေ ရှိလာတယ်။ စစ်တပ်နဲ့ ရဲတို့က နိုင်ငံရေးမှာ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခွင့် မရှိတော့ဘူး။ ဒါဟာ ကျားကန်ထိန်းပြုရေးစနစ် (checks and balances) ပဲ ပါလီမန်နဲ့ တရားစီရင်ရေးဟာ အသက်ဝင်လာပြီး လုံးဝ လွတ်လပ်မှု ရှိလာတယ်။ ကျနော်တို့မြေပေါ်မှု ဥပဒေစိုးမှုမှ အတွက်အထိပ် ရောက်လာတယ်။

ဒါဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခေါင်းဆောင်တွေ ဝင်လိုက် ထွက်

၁၈၂။ ရှာနယ်

ଅଭ୍ୟାସ (୧)। ଫେବୃଆରୀ ୨୦୧୦ ପ୍ରକାଶ

လိုက် ရှိပေမယ့် ဒီနိုက်ရေးစနစ်ကတော့ ပုံမှန်ဆက်သွားနေရမယ်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ကျနောက်ရဲ၊ သမတ္တ ဂုတိယသက်တော်း ပြီးအံ့ဩ့အခါမှာ နိုင်အရေးရာကိစ္စတွေဟာ ပုံမှန်ဆက်သွားနေ မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဒီနိုက်ရေးတော်းတက်မှုလာကူးဘာပါပဲ။

အတ္ထင်းမှလာတဲ့ အပြောင်းအလဲ

ကျနော်တို့နှင့် ဒီမိုကရေစိတ် ပြည်တွင်းမှာ မွေးဖွားသော ဒီမိုကရေစိဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစိကို ပြင်ပကာနဲ့ အတင်းအကျပ် တင်ဆွင်းပုဂ္ဂလိုက်မပါဘူး။ ပြည်တွင်းမှာ စွမ်းအားမရှိ အင်အားရင်မြှစ်မရှိတဲ့ ဒီမိုကရေစိများဟာ နိုင်ငံရေးပျော်ဆီးမှု့မှာ့ဝင်ကျရို့ အကြောင်းခံနေပါတယ်။

ဟုတ်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ ဒီမိုက်ရေစိဟာ နယ်နိုင်ပြင်မှာ အရင်းခံတဲ့ ဘဇ္ဇာ ငွေကြေးအကျပ်အတည်းကနေ ထွက်ပေါ်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အကတိလိုက်စားမှနဲ့ ဆွေပျိုးညာတကာ ကောင်းစားရောတို့ကို ယယ်ရှားလိုတဲ့ဆန္ဒက အတွင်းကနေ လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးပြပိုင်ပြေားလုလိုတဲ့ဆန္ဒတွေက အတွင်းကနေလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေကို ပြင်ပကနေ အတွင်းအကျပ် တွေ့နိုင်းလို့မရပါ။ အင်ဒိနိရှားပြည်သူလူထုရဲ့ စိတ်ဆန္ဒ အစစ်အမှန် ပေါ်မှာပဲ တော်ဖော်ပါတယ်။

မန်စ်က စစ်တမ်းကောက်ကြည့်တဲ့အခါ အင်္ဂါနီးရှာပြည်သူ (၈၅)ရာခိုင်နှုန်းက တိုင်ပြည်ဟာ မှန်ကန်တဲ့လမ်းကြောင်းသိ ဦးတည်နေတယ်လို့ကြည်ပြောင်း ဖော်ပြုပါတယ်။ လူထုဟာ ခေါင်းဆောင်နဲ့ဖြစ်ဖြစ် အတိက်အခံနဲ့ဖြစ်ဖြစ် သဘောထားတူချင်မှတ်ယမ်။ သူတို့ လုပ်နေကျအတိုင်း အစိုးရုပ်ပါဝါတွေကို ဝေဖန်ချမှတ်မယ်။ သို့သော် ဒီမိုက်ရေစိစစ် အလုပ် ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ သူတို့နှင့်သားထဲက ယုံကြည်ပြီး ဒီစနစ်အပေါ် အကောင်းမြင်စိတ် ထားကြတယ်။ အင်္ဂါနီးရှားလို့ ဒီမိုက်ရေစိအသစ်အတွက် ဒါဟာ အားတက်စရာဖြစ်ပါတယ်။ ရင်ကျက်တဲ့ ဒီမိုက်ရေစိလက္ခဏာကို ပြနေပါတယ်။

ဆိုလိုချင်တာက ခင်ပျားဟာ လူထုကိုယုံကြည်တယ်ဆိုရင် ခင်ပျား ဘယ်တော့မှ မမှားဘူး ဆိုတာပါပဲ။ သယရှိနှစ်အတွင်း ကျနေစိတ္တုလုပ်ခဲ့တဲ့ ရွှေးကောက်ပွဲသုံးခဲာ တစ်တရာ သင်ပေးတာ ရှုံးတယ်ဆိုရင်၊ အဲဒါကတော့ မပေးဘူးတော့က နိုင်ငံရေးသမားတွေထက် ပို ပါးနှင့် တယ် စမတ်ကျေတယ်ဆိုတာပါ။

ပြီးခဲ့တဲ့ ရွှေ့ကောက်ပွဲ သုံးခုမှာ အားရဖွယ်ကောင်းအောင် လူထုအများအပြား မဲပေး ခဲ့ကြတယ်။ မဲက မလေးမနေရ မဟုတ်သော်လည်း အင်္ဂါနီးရားတွေရဲ့ မဲပေးမူရနိုင်ရန်း အရမဲ့ မြှင့်မားခဲ့တယ်။ မဲပေးသူတိုင်းက သူတို့ပေးတဲ့မြားနဲ့ တိုင်းပြည်အနာဂတ် တိုက်ရှုကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမိုက်ရေးရဲ့မှာ လူထုအခွင့်အာဏာကို မဖြန်းတိုးပစ်စိုး အရေးကြီးတယ်။ နိုင်ရေးသမားတွေရဲ့အင်အားဟာ လူထုအပေါ်ပုံးကြည့်မှုပြစ်တယ်။

ဒီမိုက်ရက်တစ်ဦးပြီးရေးဟာ လူထုရဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေ အားအင်စွမ်းရည်တွေ ပုံမှန် ချုံကားပေးရေးပြစ်စဉ် ဖြစ်တယ်။ ကျားမတန်းတူညီပျော်ရေးတို့မြှင့်စို့နဲ့ နိုင်ငံရေးမှာ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်လာစွဲ လုပ်ဆောင်ရမယ့်ပြစ်စဉ် ဖြစ်တယ်။ ဘေးပယ်ခံတားရသူတွေကို ပါဝင်လာအောင် ခေါ်ဆောင်ရေးပြစ်စဉ် ဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံသားတိုင်းကို ဒီမိုက်ရေးရဲ့၊ အစုစုပေါင်းတွေပြစ်နေအောင် တည်ဆောက်ရမယ့်ပြစ်စဉ် ဖြစ်တယ်။

ယဉ်ကျေးမှုများကြား ညီညွတ်ရေး

အင်္ဂါနီးရားလို အလွန်တွေ့ပြားတဲ့ တိုင်းပြည်မှာ ပါတီစုံဒီမိုက်ရေးရဲ့မြှင့်တင်စို့နဲ့ လူမျိုးစုံပါဝင်တဲ့ ဒီမိုက်ရေးတည်ဆောက်ရေးဟာ အရေးကြီးပါပဲတယ်။ ဒါကသာ ဘာသာတရား အားလုံးအတွက် အာမခံချက်ပေးနိုင်ပါမယ်။ အင်္ဂါနီးရားဟာ အစွဲလာမ်း ဒီမိုက်ရေးရဲ့ မော်ဒ် နိုက်အေးရှုံး အတူယုဉ်တွဲတိုးတက်နိုင်တာကို သက်သေးပြန်ပါတယ်။ တက်ပေါ်လည်း မူဆလ် နဲ့ ဒီမိုက်ရေးကြားမှာ ပဋိပက္ခပြစ်စရာအကြောင်း မရှိပါဘူး။ အလွှာအရှုပ်မြှတ် အမှုတော် ထမ်းဆော်ခြင်းဟာ ဟဲဟဲအဲ့အစဉ်းမှာနေထိုင်တဲ့ နိုင်ငံသားကောင်းပြစ်စို့ပါပဲ။ ကျော်တို့ နိုင်ငံက အစွဲလာမ်းပါတီတွေဟာ ဒီမိုက်ရေးရဲ့ တက်တက်ကြကြထောက်ခံသူတွေ ဖြစ်နေတယ်။

အင်္ဂါနီးရားနဲ့ ကမ္မာအနဲ့ တိုင်းပြည်တွေမှာ တံ့ခါးပွဲမှာ အမြှင့်မတူမှုအပေါ် သည်းခံ မှာ အစွဲးများမရောက်မှုတွေက ၂၁ ရာစု လူယဉ်ကျေးမှု မြှင့်မားစို့အတွက် အမှတ်တံ့ခါးပိုင်တွေပါပဲ။ လူသားသမိုင်းမှာ ဝင်းနည်းစရာကောင်းတာက ယဉ်ကျေးမှုများအကြား ရန်လိုပဋိပက္ခ မဖြစ်တဲ့ ရာစုနှစ်ရယ်လို့ မရှိခဲ့တာပဲ။ အခု ၂၁ ရာစုကတော့ ခြားနားပါဘော့မယ်၊ ယဉ်ကျေးမှုများ အကြားက အမှန်းတွေ ပဏိပက္ခတွေ ဖယ်ရှားပစ်ကြရပါမယ်။ ပြိုးချမ်းရေး တိုးတက်ရေး ဘုရားလည်မှန်းချက်အတွက် ယဉ်ကျေးမှုများအကြား ကိုတို့ယောက်အသိတိနဲ့ အတူယုဉ်တွဲ အလုပ် လုပ်ကြရမယ့် ရာစုနှစ် ဖြစ်ပါတယ်။

အချို့နှင့်ဟာ ယဉ်ကျေးမှုများကြား စည်းလုံးညီညွတ်နဲ့ တည်ဆောက်ရမယ့် အချို့နှစ် ပါတယ်။ ၂၁ ရာစုကို လူသားသမိုင်းအတွက် အကောင်းဆုံးရာစု ပြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ရွှေ့ ကျော်တို့အားလုံးမှာ တာဝန်ရှုပါတယ်။

ရည်ညွှန်း

Journal of Democracy

တော့မြတ်ပါဝါ။ စမတ်ပါဝါနှင့် ချိုင်းဆောင်မှု

ချမှင့်ကျဉ်း

တောင်ကိုရီးယားသည် သူအိမ်နီးချင်း မြောက်ကိုရီးယားနှင့် အတော်ကို ခြားနားလာ ခဲ့ပြီ။ ကမ္ဘာရေးရာများတွင် အရေးပါအရာရောက်လာသည်။ တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံသား တစ်ယောက်က ကုလသမဂ္ဂအတွေ့ထွေအတွင်းရေမှုးချုပ် ဖြစ်နေသည်။ လာမည့် ‘ဂျိ-၂၀’ စက်မှုထိပ်သီးနိုင်ငံများ အစည်းဝေးကို ဆိုးလိုကြိုးတော်တွင် ကျင်းပလိမ့်မည်။ တောင်ကိုရီးယားက ဥရောပသမဂ္ဂနှင့်လည်း လွှတ်လပ်စွာကုန်သွယ်မှု သဘောတူသီချက်လက်မှတ်ထိုးထားပြီး ဖြစ်သည်။

ဒီလို စင်ပေါ်ကို လွယ်လွယ်နဲ့ ရောက်လာတာတော့ မဟုတ်။ ဂိုင်းပြည်တစ်ပြည်ရဲ့ ကံကြမ္မာကို ပထမဗ္ဗာန်အဖြတ်ပေးသည်လိုလှပ် တောင်ကိုရီးယားအခြေအနေ မှာ ချည့်နဲ့ထိမ်းပိုင်နေကြသည့် တရာတ် ဂုပ္န်၊ ရရှား မဟာ့နိုင်ငံကြီး သုံးနိုင်ငံ အကြားညွှန်နေသည် ပိစိကျေးဇားလေး။

ပို့ဆေသကာကွယ်စိုး လုံးလောက်တဲ့ စစ်ရေးပါဝါအော် (hard power) ဖွံ့ဖြိုးအောင် လုပ်ခဲ့ရသည်က ကိုရီးယားသုံးအတွက် မလွယ်ကူခဲ့။ နှစ်ဆယ်ရာစွာအစမှာ ပါဝါအမာအတွက် ကြိုးစားမှုတွေ ဆုံးရှုံးရပြီး၊ ရုပ်နှုံး၊ ကိုယ့်နိုဘဝ သက်ဆေးခဲ့ရသည်။

နှစ်ယက္ခာစာစ်အဖြူးတွင် စစ်အေးအော်အကျိုးဆောက်အဖြစ် ကိုရီးယားကျွေးဇူးတွေ နှစ်ခြမ်း ဟက်တက်ကွဲခဲ့ရသည်။ ကိုရီးယားစစ်ရွှေ့ဖြစ်လာတော့ မြောက်ကိုရီးယားရုံက ကာကွယ်ပို့ အမေရိကန်နှင့် ကုလသမဂ္ဂ ဝင်ရောက်စွာကိုပေါ်မှု မရှုံးမဖြစ် လိုအပ်လာပြန်သည်။ မကြေခင်က စစ်ရေးပါဝါအော် အင်အားရင်းဖြစ် ထူးခြားတိုးတက်လာခဲ့ပေမယ့်လည်း အကိုင်ရု အတွယ်ရောက်လွှားတဲ့ အိမ်နီးချင်းရန်ဆုံးကာကွယ်ပို့ အမေရိကန်နဲ့ စစ်ရေးဆောက်လက် ပူးပေါင်း နေရသည်။

လတ်တလော ဂျိ-၂၀ နိုင်ငံကြီးများ စစ်တမ်းအရ တောင်ကိုရီးယားသည် ကမ္ဘာ အမျိုးသားအင်အား (စစ်ရေး၊ စီးပွားရေး) အဆင့် ၁၃ တွင်ရှုံးလာသည်။ ပါဝါအမာ စွမ်းအား ရင်းမြစ်ပိုင်းသက်သက်တွင် အဆင့် ၉ အထိ ရောက်လာသော်လည်း၊ ပါဝါအပျော် (soft power) တွင်တော့ အားနည်းသေးသည်ဟု ဆိုပါသည်။

ပါဝါအမာဆိုတာက စက်ရုံကြီးတွေ high-tech နဲ့ လုပ်ထားတဲ့ လက်နက်တွေ အဆင့်မြင့် သတင်းနည်းပညာဆောက်သွယ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံစတဲ့ အတတ်ပညာ လုပ်ငန်း အခြေအနေအားလုံးကို ဆိုးလိုးသည်။ ပါဝါအမာတွေက နိုင်ငံတကာမှာ အင်အားဝင်ဆန်း ပြိုင်ဆင်နိုင်းအတွက် အမိုက် အမိတ်အပိုင်းတွေ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ရဲ့ ရေရှည်တိုးတက်ကြီးများချမှတ်သောမှုအတွက် အမိုက် အင်ဂျင်ကောင်း ရရှုံးဆိုရင် ပါဝါအမာများကို

ଅମ୍ବଳ (୨)। ଫେବୃରିଆର ୨୦୧୧ ବୃଦ୍ଧି

စွမ်းဆောင်ရည်မှုင့် ‘ပါဝါအပျော်ထည်များ’ (soft power) များနှင့် ထပ်မံကျားကန် ပေါင်းစပ် ပေးနိုင်ရလိမ့်မည်။

မဖြစ်နိုင်တာမဟို။ ကိုရိုးယားထက်ပို့သေးလှသည့် နိုင်ငံယောက်တွေက ဆော်ဖိပါဝါကိုရိုင်ပြီး ကောင်းကောင်း တွင်ကျယ်နေကြသည် မဟုတ်လား၊ ကနေဒတ္ထ၊ နယ်သာလန်နှင့် စကန်ဖိနှေးယားနိုင်ငံတွင်လေးများမှာ စစ်ရေးထက် စီးပွားရေးအောင်အား ပိုကြိုးမှာလွန်းလှသည်။ သူတို့အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားရုံးဖို့ ဖို့ပို့ပို့က ဆန်းသည်။ နိုင်ငံတော်ကာမှာ ဝင်ဆန်းနေရာရရှိ၊ ပိမိုးချမ်းရေးလုပ်ငန်းတော်နှင့် အကျေအုံအတောက်အားဖြေ ပိုပေးရမည်ဟု ဆိုသည်။

ဒုတက် တောင်ကိုရှိယားတွင် ခွဲခေါ်သံနိုင်သည့် ပင်ကိုယ်တန်ဖိုးတွေ၊ အတွေ့အကြံ သင်ခိုးစာတွေ အများ ပြု၍ ထားသည်။ ၁၉၆၀ တွင် သူ့နိုင်စီးပွားရေးနေက အဘဝရိုက အချမ်း သာဆုံးနိုင်ပြစ်သည့် ရေနာနှင့် လယ်ပယ်တူဖြစ်သည်။ ကနေ့ နှစ်နိုင်ငံကြားအေခြုံအနေက မိုးလောက်ကြီး မြားနားသူးပါ။

အခုရာစုသမ်းအစဉ်းရောက်တော့ တော်ကိုရီးယားမှာ ကမ္ဘားပွဲးရေးအဆင့် နံပါတ်(၁၁)နေရာအထိ ရောက်လာသည်။ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေက ဒေါ်လာ (၁၇၀၀၀) ထက် ပိုလာ ပြီ။ ဂို-၂၀ စက်မှုထိပ်တန်းနှင့်များတွင် အရောင်း အဖွဲ့ဝင်ပြစ်လာခဲ့သည်။ အင်တာနှင့် သတ်းနည်းပညာလုပ်ငန်းတွင် ဦးဆောင်နေရာပါလာပြီး ကမ္ဘာကျော် အမှတ်တံဆိပ် (brand) တွေ တင်းလာပြီ။

ပိုအရေးကြီးတာက ကွဲပြားသည့် နိုင်ငံရေးပါတီအမျိုးမျိုးအကြား လှတ်လပ်သော ရွေးကောက်ပွဲကန် ပြမ်းချမ်းစွာ အာဏာထွဲပြောင်းလိုက်သည့် ဒီဓိကရရှိစနစ် ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ခဲ့ခြင်းပါပဲ။ လူအွန်အရေးနှင့် လှတ်လပ်စွာပြောဆိုနိုင်ခွင့်ကို အကောအကွယ် ပေးလာနိုင်ခြင်းပါပဲ။ အဲဒါ တိုးတက်မှုက တောင်ကိုရိုးယား ဆောင်ပါဝါမြှင့်တက်စိုး ကိုရိုးသေလာစေသည်။ ပေါန်နွေးနွေး နိုင်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်းသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့်လာခြင်းက တောင်ကိုရိုးယားကို ကမှာက မျက်စွေကျ

လာမှာ အမျှန်ဖြစ်သည်။

တောင်ကိုရိယာတွင် အားလုံးကို ဆွဲဆောင်နိုင်သည့် အရှေ့အနာက်ပေါင်းပါ
ယဉ်ကျေးမှု ကိုယ်ပိုင်ဟန်ရှိနေသည်။ ကိုရိုးယားအနုပညာ၊ လက်မှုပညာ၊ အစားအသောက်နဲ့
ချက်နည်းပြုတော်လုံးတွေက တစ်ကွီးလုံးပျော်သည်။ ကိုရိုးယားပေါ်ပြုလာ ယဉ်ကျေးမှုက
တိုင်းပြည်အသီးသီး နယ်နိမိတ်တွေ ပြုတော်သွားသည်။ အထူးသဖြင့် အိမ်နှင့်ချင်းအာရုံတိုင်း
ပြည်များက လူလှယ်တွေကြား Hip ပြုနေသည်။ ယနေ့ ရုပ်ရှင် ဗိုလ်ယို ဖက်ရှင် ဂိုဏ်တော် အစားအစာ
တို့ပါသည် ‘ကိုရိုးယားလိုင်းလုံး’ က တစ်ကွီးလုံးကို ရိုက်ခတ်နေသည်။

ပြောရရင် တောင်ကိုရိုးယားသည် ဆော့ဖို့ပါဝါထုတ်လုပ်စွဲ ရင်းပြစ်တွေရှိနှင့်နေပြီ။
သမိုင်းတရလှောက် ပထမ်းအနေအထားကြောင့် ပါဝါအမှာကန့် သတ်ခံထားရမှုအခြားအနေ၏
သားကောင်အဖြစ်မား။ ကုန်းရှုံးဖောက်ထွက်ကြသည်။ ရလာ်က တောင်ကိုရိုးယားသည် နိုင်ငံ
တကာအောင်စတိကျေးရှင်းများနှင့် ဦးလိုင်တကာကွန်ယက်တို့တွင် အမိကပါဝင်နိုင်မည့် နိုင်ငံခြားရေး
မူဝါဒကို ပုံဖော်ပိုင်းဆင်နေပြီဖြစ်သည်။

စမတ်ပါဝါ

တောင်ကိုရိုးယား၏ ဆော့ဖို့ပါဝါအတွက် အသည်းအသနကြိုးစားနေပုံကို ဥပမာ
တစ်ပြုခြောင်းမှာ အကြောင်းရှိပါသည်။ တကယ်တော့ ယနေ့ နိုင်ငံခြားရေးပေါ်လစီတစ်ခု ထိတိ
ရောက်ရောက် အော်ပြင်စွဲဆိုလှုပါ ပါဝါအမှာထည်။ အပျော်ထည်တို့နှင့် မလုံလောက်သေးပါ။
တိုင်းပြည်တိုင်းက ပေါ်လစီမိတ်ကာများအနေဖြင့် ‘စမတ်ပါဝါ’ (smart power) ဆိုတာကို
တိုင်တတ်စွဲ လိုလာသည်။ စမတ်ပါဝါသွားစွဲအတွက် ဆော့ဖို့ပါဝါ အရင်ကိုင်တွယ်နိုင်ရမည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌား ဟိုလာရိုက်လင်တန်ပြောပုံက “အမေရိကအာဖို့
အရေးကြီးတဲ့ ကမ္ဘာပြုသေနာများကို ကိုယ်တစ်ဦးထဲ မပြောရင်နိုင်၊ ကမ္ဘာကြီးကလည်း အမေရိ
ကန်တို့မပါဘဲ သူတို့ဟာသာ မပြောရင်နိုင်၊ ပြုသေနာတိုင်းကို ပြောရင်နိုင်စွဲအတွက် စမတ်ပါဝါကို
အသုံးပြုရမယ်” ဟုဆိုသည်။ ဒုကြော်ခြင်း အဖြင့် အခု တာစားနေသည် စမတ်ပါဝါက ဘာလဲ။

အရင်ဆုံး ‘ပါဝါ’ ဆိုတာ ပြန်ကောက်ကြည့်မည်။ ‘ပါဝါဆိုတာ တစ်စုံတစ်ယောက်က
သူအလိုဆန္ဒရှိတာရို့ လုပ်ဖို့အတွက် အခြားသူများအဲ အပြုအမှုအပေါ် လွှမ်းမိုးချမှတ်လှယ်နှင့်
တဲ့ စွမ်းပြည်ကို ခေါ်သည်’ ဟု ရိုးဇော်အကိုင်နိုင်းက ဖွင့်ဆိုသည်။ ပါဝါရရှိစွဲ အမြဲခံနည်းလမ်း
သုံးခု ရှိသည်။ အတင်းအကျင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း (coercion)၊ ငွေပေးဆောင်ရွက်ခြင်း
(payment)၊ ဆွဲဆောင်ခြင်း (attraction) တို့ဖြစ်သည်။

ပါဝါအမှာက အတင်းအကျင်းပို့အားပေးလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် ငွေပေးဆောင်ရွက်ခြင်းတို့
ဖြစ်သည်။ ပါဝါအပျော်က ဆွဲဆောင်စည်းရုံးခြင်းဖြင့် မိမိအလို့သည့်ရလာ်ကို ရအားလုံးနှင့်
စွင်းဖြစ်သည်။

နိုင်းတစ်နိုင်းအနေနှင့် အခြားတိုင်းပြည်များအပေါ် မိမိမူဝါဒ ပုံဖော်လိုသည်အပါ
ခုပေးအက်ပေး (အချို့ကျေး ခုတ်ပေး) ကျွန်းသုံးတတ်ကြသည်။ ယခုအပါ မလုံလောက်တော့။

ဝါဒနှင့်နည်းတွင် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးဖို့ မိမိယဉ်ကျော်မှန် တန်ဖိုးတွေ့ကို ဝယ်ယူချင်အောင် လုပ် တတ်ဖိုးတွေ လိုလာသည်။ ပါဝါအမာနှင့် အပျော် နှစ်ခုစလုံးပေါင်းစပ်ပြီး စမတ်မဟာဗျျာတွေ ထုတ်တတ်ဖို့ လိုလာသည်။

ဟိုလာရင်ကလင်တန် စမတ်ပါဝါကို ပြောနေရသည့်များ အမေရိကန်အတွဲအားဖြုံး သင်ခန်းစာတွေကြောင့် ပြစ်သည်။ သမတေရာ့ချုပ်ပေးယူဘုရားသည် စစ်ရေးပါဝါအမာတွေ သုံးလွန်း လက်စားချေပိုလွန်းတဲ့အမားကြောင့် အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးပေါ်လစီ မျက်နှာပန်းမလှ ဖြစ်ခဲ့ပြီး စီးပွားရေးက်ပိုနှင့် ပက်ပစ်းတိုးခဲ့သည်။

တကယ်တော့ ပြင်ပနိုင်တိုင်းက အမေရိကကို အလွန်ရန်လိုပုန်းထားနေသည် မဟုတ်။ အမေရိကန် ဆော်ပိုပါဝါတန်ဖိုးများဖြစ်သည့် လွတ်လပ်ရေးကြောစာတမ်း၊ အခြေခံ ဥပဒေ၊ လစ်ဘဏ်လိုပိုမိုကရေစီ၊ အစ်ပလိုမေစီ၊ ရေးကွဲကိုစနစ်၊ မိုက်ချို့ဆော့စီ၊ မက်ဒေါနယ်လို့၊ ဟောလိုဂုဏ်ရှင်ရှင်၊ မီဒီယာ စတာတွေ့ကို လိုလိုချင်ချင် လက်ခံယူနေရို့ ပြစ်သည်။ သို့သော ရေးဘုရားရှုံးက အဲဒီ ပါဝါအပျော်များ အဝယ်လိုက်အောင်မလုပ်ဘဲ ပါဝါအမာတွေ အရမ်း တင်သွင်းတော့ အမေရိက ကိုယ်ကျိုးနည်းသွားရသည်။

သို့နှင့်တိုင် ဆော်ပါဝါချည်း ပြသနာအားလုံး မပြုရှင်းနိုင်။ မြောက်ကိုရှိုးယား အာကာရှင် ကင်ရုံးဖိုးဆိုလျှင် ဟောလိုဂုဏ်ရှင်ရှင်တွေ ထို့ကြည့်နေသူ။ ရေးအားဖြုံးဆုံး ရောင် နေကာမျက်မှန်ကို မချေတ်တမ်းဝတ်သူ။ ဒါပြောင့် ဒီမိုကရေစီ၊ လူအခွင့်အရေး၊ အရပ်ဘက်လူ အဖွဲ့အစည်းတွေ ကာကွယ်ဖြောင့်တင်းက သေနတ်ပြုင်လည်း မပြီး။ ရောင်မျက်မှုနှင့်လည်း မရ။ အာကာရှင်သစ်တွေ့ကို ကိုင်တွေ်ယို့ စမတ်ပါဝါ ထွင်သုံးဖို့ လိုလာသည်။

စမတ်ပါဝါ မဟာဗျျာဘာများအတွက် ‘အခြေအနေအကြောင်းအရာများကို ဆက်စပ် စဉ်းစားနိုင်သည့် အသိပညာ ဥက္ကလာက္ကလာသွေး’ (Contextual Intelligence) လိုအပ်ပါ သည်။ CI က ပေါ်လစီမိတ်ကာများအတွက် စမတ်မဟာဗျျာဘာများ ဖန်တီးနိုင်ဖို့ ခွဲခြမ်းထို့ဖြူးမှု နည်းလမ်းတွေပေးမည်။ CI က ပါဝါအမာတည်နှင့် အပျော်ထည်ပေါင်းစပ်ပြီး မဟာဗျျာဘာသစ် ထုတ်ပေးမည်။

စမတ်ပါဝါကို ဂိုင်တွေ်ယိုးခုသည့် ခေါင်းဆောင်ကောင်းသည် လုပ်နှင့်နယ်ပယ် အသီးသီးရှိ ပရော့ဟန်ရှင်နယ်များကို စုစုည်းပြီး CI ရအောင်ထုတ်ဖို့ ပြစ်သည်။ စစ်ရေး၊ သံတမန်ရေး၊ စီးပွားရေးဖို့မှာ ပြည်သူကျိုးမာရေး လူမှုကုလ်ဆယ်ရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အပြောင်းအလဲ စသည့် ကိစ္စများအတွက် စမတ်ပါဝါကို ကျကျနှစ် သုံးတတ်ဖို့ လိုမည်။

ခေါင်းဆောင်မှု

အောင်မြင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီတည်ဆောက်ဖို့ အစိုးရှာ အတိုက်အခံနှင့် အရပ်ဘက်လူ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ခေါင်းဆောင်ကောင်းများ စိမ့်ဝင်ပြန်နှုန်းနှင့်လိုမည်။ CI ကွွမ်းကျင်းမြှင့်နှင့်မှ စမတ်ပါဝါပြင့် ခေါင်းဆောင်ကောင်းများ ဖြစ်နိုင်သည်။ လွယ်လွယ်တော့ မဟုတ်။ ရိုးသားဖို့

သဘောထားကြီးဖို့ အမှားဝန်ဆူဖို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်တတ်ဖို့တွေ့ဖြင့် စပြီး တာထုတ်မှ ရမည်။

အခြေအနေနှင့် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်မှုအပေါ် ဝေစ်ပိုင်းခြားနှင့် သင့်ယူလေ့လာ ခြင်းဖြင့် အရေးပါသည့် ခေါင်းဆောင်အရည်အချင်းများကို ရရှိနိုင်မည်။ ခေါင်းဆောင်မှုပညာကို အမေရိကန်စစ်တပ်က စကားလုံးသုံးလုံးဖြင့်ပြောသည်။ ‘ရှိဖို့၊ သိဖို့၊ လုပ်ဖို့’ (be, know, do) ဟု ဆိုသည်။ be က အတွေ့အကြောင်းနှင့် သင်တန်ဆတိန်နှင့်မှ ရရှိထားသော ကိုယ်ကျင့် စိုက်နှင့် တန်ဖိုးတို့ကို ရည်ညွှန်းသည်။ know က ထိနိုင်မှ ရရှိသော ကွွမ်းကျင်တတ်မြောက် မှုနှင့် ဝေနှင့်သုံးသင်နိုင်စွဲးကို ဆိုပိုသည်။ do က လုပ်နှင့်ခွင့်အတွင်း လုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုကို ရည်ညွှန်းသည်။

အမေရိကန်စစ်တပ်တွင် လုပ်ငန်းတစ်ခုဆောင်ရွက်ပြီးတိုင်း ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေး မှုတွေ လုပ်ရသည်။ သူတို့က (after action reviews) လို ခြောက်သည်။ ခေါင်းဆောင်လုပ်မယ့် သူသည် အရောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သူများ၏ ရလမ်း အတွေ့အကြောင်းနှင့် အမှားတို့မှ သင်ခန်းစာထုတ်ယူ တတ်ရမည်။ ကိုယ်ရှေ့ကလူတွေ့၏ အမှားကို အကြောင်းအပျိုးမျိုးဆောက်ထားပြီး မတို့ရဲ့ မထိရ ဖုံးဖို့ မထားအပ်။ အမှားကို မဖော်ထုတ်ရခြင်းသည် ခေါင်းဆောင်နေရာနှင့် မထိက်တန် သလို လက်ရှိလုပ်ငန်းအပေါ် မရှိသားခြင်း၊ လက်အောက်ကယ်သားအပေါ် သစ္စာဖောက်ခြင်းဖြစ် သည်။

ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်မှာ ပထမဆုံး ဆော့ပိုပါဝါအရည်အသွေးရှိနေဖို့ လိုမည်။ ဆော့ပိုပါဝါအရည်အချင်းများ မရှိလှုပ် ဦးတော်ရာမဲ့ပြီး အုပ်စုစွမ်းအား ဖြန့်တိုးရာရောက်သည်။ ခေါင်းဆောင်မှုပညာသည် ဒီဇိုကရေစိစနစ်လုပ်ငန်း တွေ့ဖြင့်လုံးအတွက် အရေးပါသည်။ နိုင်ငံသားတိုင်းကလည်း ခေါင်းဆောင်ကောင်းနှင့် အဆိုး ခွံခြားလေ့လာနိုင်ဖို့ သင့်ယူရမည်။ အခြားကိုတိုက် အပြောကောင်းရုံ နာမည်ကြံ့ရှုနှင့် အထင်ကြီးနေကြလို့ မဖြစ်။ ရာထူးနေရာနှင့် တာဝန်၊ အကျင့်၊ အသိတို့ ထိုက်တန်ရဲ့လား စောင့်ကြည့်နေရမည်။

အနာဂတ် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကောင်းလောင်းများသည် ပါတီ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းကွွမ်းကျင့်မှ ပါဝါအမာများကို လေ့လာရမှာဖြစ်သလို၊ သတ်းဆက်သွယ်ရေး စုစု၍ မစ်ရှင် IQ, EQ စတဲ့ ပါဝါအပျော့ဌားတွေကို သင့်ယူထားရမည်။ အပျော့ဌားပေါင်းစပ်ပြီး ဆုပါ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်အောင် စမတ်ပါဝါရို့ တွင်ကျယ်စွာ ဖြန့်ကျက် အသုံးချိန်ရပါမည်။

ကနောက်တွင် ကလိုဘယ်လိုက်အေးရှင်းနှင့် သတ်းဆက်သွယ်ပညာတော်လှန်ရေးအောင် ဖြစ်သည့်အားလော်စွာ ဒီမိန့်ငင် နယ်နိမိတ်အပြင်ဘာက်ထိ ကျော်လွှာနှုံးဆောင်နိုင်ဖို့ ကြီးပမ်းရ ပါမည်။ ဒီမိုကရေစိနိုင်ငံသို့ ချိတ်ကြမည့် နိုင်ငံသားများအနေဖြင့်လည်း အညာအဖြန်း ခေါင်းဆောင်များမှ ရှောင်လေဝေးဝေးပြိုအောင်၊ ခေတ်ကတောင်းဆိုသော ခေါင်းဆောင်ကောင်း သဘောသဘာဝ လိုအပ်ချက်များကို အစဉ်တစိုက်လေ့လာနေဖို့ လိုအပ်ပါမည်။

ရည်ညွှန်း

Get Smart by Joseph S. Nye
Learning to Lead by Joseph S. Nye

လစ်ဘရယ်ဒီမြိုကာရေစီ နှင့် အတွင်းအွန်ရာယ်နှစ်ပါး

ရဲနယ်မိုး

ယခု ၂၀၃၁ ပထမဆယ်ရှုနှစ်မှာ ကမ္မာ့ဒီမြိုကာရေစီအင်အားစုများအတွက် အား တက်ပေါ်ရွှေ့စွာ သိပ်မရှိလွှပါ။ ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၃၁ နောက်ခံး နှစ်အစိတ်အတွင်းမှာ ကမ္မာ့အနဲ့ ဒီမြိုကာရေစီတိုးတက်မှ စိန်းပွင့်မှုတွေ မကြံ့ပူးအောင် ရှိခဲ့ပေမယ့်လည်း၊ အခုရာစုသစ်အစမှာ တော့ ဒီမြိုကာရေစီလဆုတ်ရက်တွေနဲ့ စိတ်ပျက်ဖွယ်အတိ ဖြစ်နေရပါတယ်။ ဒီမြိုကာရေစီပျိန်မှုတွေ အဆင့်ပျော်သွားပြီး ဒီမြိုကာရေစီ ဆုတ်ယုတ်ကျေဆင်းမှ အရိပ်အလောင်တွေကိုတောင် မြင်တွေ့လာ ကြရပါတယ်။

ရာစုသစ်အစမှာ ၂၀၀၀ခုနှစ် ဆာဘီးယားရဲ့ ဘူးနီးဇာ (bulldozer)၊ ၂၀၀၃ ရောဂါးယားရဲ့ နှင့်သီး၊ ၂၀၀၄ ယုကာဓိနီးရဲ့ လိမ့်စွာ၊ ၂၀၀၅ ကာရုပ်စတန်က ကျူးလတ်(tulip) ဆိတ္တဲ့ သွေးမထွက်သော အရောင်တော်လှန်ရေး (colour revolution) အောင်ပွဲတွေဖြင့် ဒီမြိုကာရေစီ မျှော်လင့်ချက် ရောင်ခြေသွန်းခဲ့ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနိုင်ငံတွေမှာကိုပဲ နောက်ပိုင်း စိတ်ပျက်စရာတွေက တပုံတောင် ပေါ်တွေကိုလာပါတယ်။

တဖက်က အာဏာရှင်အစိုးရတွေကလည်း အတိက်အခံများနဲ့ အရပ်ဘက် လူ့အဖွဲ့ အစည်းများအတွက် လူပိုရှားခွင်ရော့ (space) မှန်သမျှ အကုန်ပိတ်ဆိုလာပြီး၊ ဒီမြိုကာရေစီကို နောက်ပြန်ရှုရှုရော်တွေ၊ ပြန်တွန်းမှုတွေ (backlash pushback) ပိုလုပ် လာကြပါတယ်။

ဒါကိုပဲ ပညာရှင် လာရီးဒိုင်းမွန်းက တက္ကမ္မာလုံး စီးပွားရေးထိုင်းမိုင်းကျေဆင်းမှု စကားလုံးကို ယူသုံးရေး ဒီမြိုကာရေစီ ထိုင်းမိုင်းကျေဆင်းမှု (democratic recession) ကာလလို့ ဖွင့်ဆိုပါတယ်။ ဒီမြိုကာရေစီအား အာဏာရှင်များ ပဲကိုဝိုင်းတဲ့ အရာင်းရှင် (authoritarian capitalism) စနစ်တစ်ခု ခေါ်းထောင်လာနေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

၁၉၉၀ ပြည့်လွှာနှစ်များတို့က အာဏာရှင်အစိုးရတွေကို ဒီမြိုကာရေစီ အသွေးကူး ပြောင်း ဖန်တီးပေးမယ့် ကြေးခံအခြေအနေတစ်ခုအဖြစ် နိုင်ငံရေးပညာရှင်များက မြင်ခဲ့ကြပါ သေးတယ်။ အမိက ကတော့ ထိုင်ဝါ၏ တောင်ကိုရှိုးယား စော့ အစိုးရပိုင်းက စပြောင်းလာတဲ့ အာရာကျားတွေရဲ့ ပုံစံတွေကြောင့်လို့ ဆိုရပါမယ်။ နောက်ပိုင်းတော့ တရာ်၊ ရရာ့နဲ့ အရေ့၊ အလယ်ပိုင်းက အာဏာရှင်နှင့်တွေမှာ အစိုးရတွေက အာဏာကို ပိုကျစ်ကျစ်ဆုပ်ထားနိုင်း၊ အာဏာရှင်စနစ် ဆက်လက်ရှင်သန့်စွဲ နောက်ဆုံးပေါ် နည်းပညာပေါင်းစုံ သုံးလာပါတယ်။

လက်ရှိအခြေအနေမှာ အာဏာရှင်တွေက မာမာထန်ထန်ရှုန်းတွေကြသလုံး ဒီမြိုကာရေစီအင်အားစုများအစိုးရလည်း အနဲ့ရာယ်ခလုတ်ကန်သင်းတွေကို အများပြီးကျော်လွှား ကြရပါဦးမယ်။ ဆိုရင် ယခုအခါ အာဏာရှင်များနဲ့ ဒီမြိုကာရေစီတက်တော်သားများအကြား အားပြုပွဲတွေက ပိုသည်းထန်ပြီး ပညာသား ပိုပါလာနေပါတယ်။

သို့သော် အကြောင်းကောင်းတာက ဒီလို ဒီမိုကရေစီအောင်တဲ့ ကာလဆိုးကြီးပင်ဖြစ်လင့်ကတား အခိုင်အမာတည်ရှိပြီးသား ဒီမိုကရေစီနိုင်ပျော်များ အဘဏာရှင်စနစ်ဆို ပြန်လှုပှု မသွားခြင်းပါပဲ။ အထူးသွှေ့ ရီဖီပီအရ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေမြောင်းနှင့်များ၏ ဒီမိုကရေစီက ငြှုံးပိုင်နေဆဲပါ။ ဒီမိုကရေစီက တစ်ကွန်းလုံး မကျွဲ့သုံးနိုင်သေးသည့်တိုင် ဒီမိုကရေစီအပ်ချုပ်မှုပုံစံနဲ့ ဒီမိုကရောင်တစ် အင်စတီကျူးရှင်းတွေကိုတော့ အစားထိုးဖွယ်မရှိ လက်ခံနေ့ကြော်ပါသေးတယ်။

ဘယ်လိုအနေအထားမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီမိုကရေစီရဲ့ တရားဝင်မှုပုံစံကိုတော့ အဘဏာရှင်များပင်လျှင် ပေါ်တင်မြင်းစုံတာ၊ လက်ခံထားရတာဘေးတွေရှိပါတယ်။ ၂၀ ရာစွာအတွင်းမှာလည်း အနောက်ကလာတဲ့ ပြည်သူလူထုအတွက် ပြည်သူလူထုကရေးချင်တဲ့ အစိုးရုံးစံကို မတိစိတ်အ စတာလင်ရဲ့ ဆိုပိုက်ရဲ့ မောင်ရဲ့ ကျူးသားနဲ့ ဆန်ဖိုနိုစတာရဲ့ နှိုကာရာရှိ တို့မှာတော် အပ်ကြောင်းထပ်အောင် ပြောခဲ့ အေးနွေးခဲ့ကြော်ပါတယ်။

ကနဲ့ ဒီမိုကရောင်တစ်ကွန်းမှာရှိပဲ ရရား တရာ်၊ အီရန် အစိုးရများရဲ့ ထိုင်းစိုး ပေါ်ပေါ်တင်တင် ထောက်ခဲ့မှုပေးတာမျိုးက ရားပါတယ်။ အဲဒီနိုင်ငံများအေပါ ကိုင်တွယ်တဲ့ အနောက်နဲ့ အမေရိကန်ပေါ်လီတွေကို မနှစ်ဦးကိုလိုက်လို့ ဝေဖန်ရင်သာ ရှိမယ်။ ဒီမိုကရော်ရဲ့ အိုင်ဖို့လော်ရှိနဲ့ တရားဝင်မှုပုံစံကိုတော့ အပြောင်းချေတာ ရှိခဲ့ပါတယ်။

သို့သော် ဒီမိုကရော်အပ်ချုပ်ရေးပုံစံဟာ ခြောက်ပြောင်းတော့ မဟုတ်ပါ။ အနောက် နိုင်ငံများမှာကို နိုင်ငံရေးအပေါ် အစာမမကြော်တွေက တစ်နေ့တစ်ဦးတွေ ဒုန့်အေးပါ။ အထူးသွှေ့ နိုင်ငံရေးသမားများရဲ့ လော်မာခြေားမှုတွေကို အထပ်လေးလာရင်းက ဒီမိုကရောင်တစ် အင်စတီကျူးရှင်းတွေအပေါ် ယုံကြည်းလေ့လာပါတယ်။ ကောင်းများရှင်းတွေက နိုင်ငံရေးပါတီတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေကို ပြေးလိုင်ချုပ်လျှပ်ထားတယ်။ အလုပ်လက်မဲ့ လွှတ်လပ်သော ကုန်သွေ့ မှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စတွေမှာ အစိုးရမှုပ်ချုပ်မှုမလိုတဲ့ ‘မင်းမဲ့ဝါ’ (anarchism) အထိ ခေါင်းစဉ်ပြန်တင် အေးနွေးပြောဆိုလာတာတွေ ရှိပါတယ်။

ဒီလိုအနေအထားမှာကိုပဲ ဒီမိုကရော်ဟာ အစားထိုးဖွယ်မရှိဖြစ်နေသေးတယ်။ ပြတိသူ့ နှုန်းရင်းဝန် ဝင်စာတန်ချေချိုးပြောဖူးတာတော့ ရှိပါတယ်။ “ဒီမိုကရော်ဟာ အဆိုးဆုံး အစိုးရပုံစံ ပြစ်နိုင်ပါရဲ့၊ ဒါပေမယ့် အခြားအစိုးရပုံစံအားလုံးကတော့ သူ့ထက်အပင် တရှိန်ပြီး တရှိန် ကော်ကျွန်းအောင် ဆုံးခဲ့ကြပြီးသား” လို့ ဆိုခဲ့တာပါ။

ဒါကြောင့် အခု ဆယ်စုနှစ်သုံးခဲ့လောက်အတွင်း အုံမခန်းတိုးတက်လာတဲ့ တရာ်လုံးဟာ အသွေးပေါင်းများပြောင်းစ နိုင်ငံများအတွက် သင်ခန်းစာရဟန်ရာများပေမယ့်၊ ‘စံ’ ပုံစံ အမှန်လမ်း ကြောင်းမျိုးတော့ မဟုတ်ပါ။ ဒီမိုကရော်နိုင်ငံတွေအနေနဲ့လည်း ဘက်ပြန်ခေါက်ပြီး တရာ်လုံးလိုက်တွေစရာ ဘာအကြောင်းမျိုးမှာ မရှိပါ။ ဒီမိုကရော် ဆန်းလာသံကောင်းချိန် မဟုတ်လို့တော့ တပါတီအာဏာရှင်အရင်းရှင်ပုံစံ ပြန်သွားစရာ မလိုအပ်ပါ။

လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရော် နှိုးသဘာဝ

ဒီမိုကရော်ရဲ့ လက်ရှိဆောင်ရွက်နိုင်မှ အနေအထား၊ အရည်အသွေးအပေါ်တက္ကာ

ဒီမိုကရေစီမှာ ရှုပ်ထွေးရှည်လျားတဲ့ သမိုင်းကြောင်နဲ့ အယူအဆရှိပါတယ်။ ရှေးဂို
ဝေဟာရ ရင်းမြစ်အဆိုအရ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ “ပြည်သူလူတဲ့ အုပ်စီးမှု (သို့) အာဏာ”
(the rule or power of the people) ပါပဲ။ ယနေ့ အော်ပိုင် ဖွင့်ဆိုချက်အရတော့ “လွတ်လပ်
မျှတာတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲကန် မဲအနိုင်ရသူအများစုံ၊ စိုးစိုးအုပ်ချုပ်မှု” (the rule of the
majority) ကို ဆိုလိုပါတယ်။

သို့သော် အနိုင်ရသူ အများစုံအုပ်ချုပ်ခြင်းဟာ မျက်မှာာက်စေတဲ့ ဒီမိုကရေစီကို
မထင်ဟင်ဘူးလို့လည်း ယူဆကြပါတယ်။ ဟစ်တလာ့၊ နားချုပ်မလို့နဲ့ ဒီရန်က သိဒ္ဓိကရေစီ
အစိုးရများဟာ လူထုရဲ့ ထောက်ခံမှု ပုံအောရဲ့ကြေားဖြစ်ပါတယ်။ မ ၅၁ ရာခိုင်နှုန်းရှိပါ၍
လူအများစုံက ကျန် ၄၉ ရာခိုင်နှုန်းကို နိုင်စက်သတ်ဖြတ်ခွင့်ရမယ့်ပုံစံကို ဒီမိုကရေစီအစိုးရလို့
ဘယ်လိုခေါ်နိုင်မလဲ။

ကနေ့ ဒီမိုကရေစီအစိုးရလို့ ပြောဆိုရည်ညွှန်းတဲ့အခါ လူတိုးချင်းအခွင့်အရေးများနဲ့
လူနည်းစုအခွင့်အရေးများကို အကားအကွယ်ပေးနိုင်တဲ့ အစိုးရလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ တနည်းဆိုရင်
အစိုးရဟာ နိုင်ငံသားများရဲ့ တိုးချင်းပိုင်ခွင့် လစ်ဘာတီများကို အာမခံပေးပါမယ်။ ဒီအာမခံ
နိုင်မှတွေကိုလည်း တရားဝင်ရေးသားထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြကြရပါမယ်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ အစိုးရရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုအာဏာကို ကန့်သတ်ထားရမယ်။ အစိုးရ
ကို ဥပဒေနဲ့အညီ အုပ်ချုပ်မှု (the rule of law) ရှိအောင် ထိန်းချုပ်ထားရပါမယ်။ အော်
ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို လစ်ဘရယ်ဖိမ့်ကရေစီ (သို့) အခြေခံဥပဒေနဲ့ အုပ်ချုပ်သော ဒီမိုကရေစီ
(constitutional democracy) လို့ ခေါ်ပါတယ်။

လစ်ဘရယ်ဖိမ့်ကရေစီမှာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုဆက်နှုန်းနေစာတဲ့ အစိုင်းနှစ်ပိုင်းရှိပါတယ်။
လစ်ဘတီဆိုတဲ့ လူတိုးချင်းအခွင့်အရေးများ (individual rights) နဲ့ မဲအနိုင်ရသူ လူအများ
စိုးမိုးမှု (majority rule) တို့ပါပဲ။ လစ်ဘရယ်နဲ့ ဒီမိုကရေစီ နှစ်ပိုင်းပေါင်းစပ်ထားပါတယ်။
သိဒ္ဓိရိုကော လက်တွေ့မှာပါ ပေါင်းစပ်ပြောတာ ကျင့်သုံးတာရှိသလို ခွဲခြားပြောတာ ကျင့်သုံး
တာတွေ ရှိပါတယ်။

မော်ဒန်ဖိမ့်ကရေစီမံတိုင်မီ နှိုးပြန်ရေးလေးတွေမှာ ဒီမိုကရေစီရှိပေးမယ့် တိုးချင်း
အခွင့်အရေးအကာအကွယ်ပေးမယ့် လစ်ဘရယ်မရှိလို့ လစ်ဘရယ်မရှိလို့ ရှိပေးရှင် ဆောက
ရေးတိုးဟာ ဒီမိုကရေစီပြန်ရေးလို့ ပြန်ရေးတစ်ခုမှာ အဆိုပွဲကိုလိုသောက် အဆုံးစိုင်ခံရတာ ဖြစ်တယ်။
ဒီမိုကရေစီရှိပါရဲ့ လစ်ဘရယ်မရှိ

အခြေခံဥပဒေနဲ့ သွားတဲ့ ဥပောပက သက်သီးဆံပိုင်ဘုရင်စနစ်အချို့ ကျတော့ လစ်ဘ
ရယ်ရှိတယ်၏ ဒီမိုကရေစီ မရှိပါဘူး။ ပြောဆိုလိုနဲ့ အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာနဲ့တွေးက ဟောင်
ကောင်ဆိုရင်လည်း တိုးချင်း လစ်ဘရယ်အများကြီး ရှိပေးမယ့် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးမှာ ဝင်ပွဲခွင့်

ဒီမိုက်ရေစိယန္တ ရားလည်ပတ်ခွင့် မရကြပါဘူး။

ဒါပေမယ့် ဒီကနေ့ကဗျာမှာ မအနိုင်ရသူအများစုံ စုံမှုများ လူတော်များအခွင့်အရေး ကာကွယ်မှု လူနည်းစုအခွင့်အရေးကာကွယ်မှုဟာ အတိုင်အာဖောက်ညီညို သွားရပါမယ်။ ပုံမှန် ကျင့်ပတဲ့ လွတ်လပ်မှုတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲများက တက်လာမယ့် မအများရသူ အုပ်ချုပ်သူဟာ တိုးချင်းအခွင့်အရေးကို ပိုမိုစောင့်ရောက် အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရပါမယ်။ ဒီကနေ့အခါ ပြောကြတဲ့ ဒီမိုက်ရေစိယာ မရသူလူအများစုံ စုံမှုများနှင့်နိုင်ခွင့်ကိုသာ ဆိုပိုတာ မဟုတ်ပါ။ တိုးချင်းအခွင့်အရေး လူနည်းစုအခွင့်အရေး ကာကွယ်မယ့် လစ်ဘရယ်ဒီမိုက်ရေစိယာ (သို့) အမြဲခံဥပဒေနဲ့အညီသွားမယ့် ဒီမိုက်ရေစိယာ ဆိုလိုပါတယ်။

ဒါကြောင့် မောင်ဒီမိုက်ရေစိယာ စွဲသာဘဝရှိပါတယ်။ တဘက်က မရသူအများစု က အုပ်ချုပ်မှု (popular rule) ရှိမယ်။ အခြားတာဘက်မှာက တိုးချင်းအခွင့်အရေး လူနည်းစု အခွင့်အရေး မချိုးဖောက်ရေးထိုတဲ့ အများစုလွှမ်းစီးမှုပါ၍ ဆန်ကျင်တဲ့ အဂါရိပ်များ (anti-majoritarian features) ရှိနေမယ်။ အဲဒီ လားရာဆန့်ကျင်ဘက် မျိုးကွဲသာဘဝနှစ်ရု ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ အစိုးရပုံစံဟာ စောင်သစ် လစ်ဘရယ်ဒီမိုက်ရေစိပါပါ။

လူထုအကျိုးပြုဝါဒ

လစ်ဘရယ်ဒီမိုက်ရေစိယာ မရသူအများစု လွှမ်းစီးအုပ်ချုပ်ရေးကတစ်ဘက်၊ တိုးချင်းအခွင့်အရေး လူနည်းစုအခွင့်အရေးကတစ်ဘက် အဲဒီ နှစ်ဘက်ကြား အောင်မြဲင်တဲ့ မျှခြေ ရှိအောင် ထိန်းစို့ လိုအပ်ပါမယ်။ သို့သော အဲဒီမျှခြေကို ပျက်ဆိုလစ်နိုင်တဲ့ အကြောင်းတရားနှစ်ပါး ရှိပါတယ်။

ပထေ တစ်ချက်ကတော့ တိုးချင်းအခွင့်အရေးနဲ့ လူနည်းစုအခွင့်အရေးတွေကို အကာအကွယ်ပေးဖို့ ပျက်ကွက်တဲ့ ဒီမိုက်ရေစိယာပါပါ။ အဟောအပြောကောင်းကောင်းနဲ့ မအများစုံရပြီး အောက်ခြေလွှာတွေအကျိုး ရည်မျှပို့လှမယ်ဆိုတဲ့ ‘ပေါ်ပြုလစ်ဇင်’(populism) ဟာ လစ်ဘရယ်ဒီမိုက်ရေစိယာ ပျက်ပြားစေတတ်ပါတယ်။ ခုတိယတစ်ချက်က တိုးချင်းအခွင့်အရေး အလွန်အကျိုးတောင်း၊ အများစုမဲ့ကိုဆန့်ကျင်တဲ့ အစွန်းရောက်ပဟုဝါဒ (radical pluralism) ကလည်း ဒီမိုက်ရေစိ အစိုးရယွန်ရားနဲ့ လွှာအွဲအစည်းကို ပျက်ပြားပေါ်မယ်။

အရင်ဆုံး အတွင်းအန္တရာယ်တစ်ပါးဖြစ်တဲ့ ‘ပေါ်ပြုလစ်ဇင်’ကို ဆွေးနွေးချင်ပါတယ်။ ပေါ်ပြုလစ်ဇင်ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က သာမန်အောက်ခြေလွှာထွေရဲ့ အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ပေး စို့ ဖြစ်တယ်။ ပေါ်ပြုလစ်ဇင်ဟာ ဆဟုကိုးရာစု နောင်းပိုင်းလောက်ကတည်းက ရှိခဲ့ပြီး နှစ်ဆယ်ရာစုရဲ့ လက်တင်အမေရိက ပါတီတော်တော်များများကို ‘ပေါ်ပြုလစ်ဝါဒ’ လက်ကိုင်ပြုသူတွေ လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီကနေ့ ပြန်လည်ဖောင်နေသူများကတော့ ပင်နို့လဲလားက ဟူပါခြားတော် သူကို အတုနိုးတဲ့ ဘိုလိုပို့မောင်ရောနဲ့ ဒီကွားအောက်ရာဖော်ရေးရားတို့ပါပါ။ ဥပောပမှာတော့ လက်ယာပါဝါ နိုင်ငံရေးသမားတွေဖြစ်တဲ့ ဉာဏ်တိုးယားက ယော်ဝိုင်ကိုအိုး ပြင်သစ်က

ချွဲန်မှာလီပိန်းတို့က ‘ပေါ်ပြေလစ်’ တွေ့ပါ။ ထိုင်းနိုင်ငံက ပြုတ်သွားတဲ့ ဝန်ကြီးချုပ် သက်ဆင်ရှိနိုင် ဝါတရာ့ဂိုလည်း ပေါ်ပြေလစ်လို့ သမုတ်ကြပါတယ်။

ပေါ်ပြေလစ်စိတ္တာ အခွင့်တူးခံရပေါ်ခဲ့ လူ့မှာလိုင်အုပ်စုဂိုလ် ဆန့်ကျင်ပြီး သာမန် အောက်ခြေလှတရဲ့ အကျိုးပိုးပိုး ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ခံစားချက်တို့ကို ဖော်ဆောင်ပေးတဲ့ နိုင်ငံရေး လုပ်ရှားမှုပြစ်ပါတယ်။ ပေါ်ပြေလစ်တွေ့ဟာ တရားဝင်အာဏာရရှိအတွက် အောက်ခြေလှတရုံး စုရုံးသိမ်းသွင်းခြင်း၊ ပြည်လုံးကျော်ဆန္ဒခံယူခြင်းတွေနဲ့ လူထုဒီမိုကရေးအော်ပြီး အများစုံမဲ့ ရအောင် လုပ်ဆောင်ပါတယ်။ သို့သော် ဘူးတို့အာဏာရတဲ့အား တိုင်းရင်းသားလုန်ညွှန်းစုအခွင့် အရေးတွေကို ကရမုန်စုံအပေါ် ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှု (checks and balances) မရှိတော့အောင် ဖြစ်ကုန်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ပေါ်ပြေလစ်စိတ္တာ ဒီမိုကရေးကို ဂိုလ်စားပြုပေမယ့် လစ်ဘရယ်လစ်စွဲ နဲ့ အမြှို့သွေပေါ်တော့ စပ်ပၢ် ထင်ရှာရိုင်းလာချင်ပါတယ်။ ဥပမာဏပေါ်တော့ ကျောင်းကောင်းနဲ့ ကျအောင် ယောပြောတဲ့ ဟီးရိုးများက ဒီမိုကရေးစားနှင့် အာဏာရလာပေမယ့် တိုးချင်း အခွင့်အရေးကို ခေါင်းထဲမထည့်ဘဲ လွတ်ထွက်သွားကြပါတယ်။ အောက်ခြေပညာမဲ့တွေကို စည်းရုံးပြီး သူတို့ အာရုံးအရှင်အပါဌီးလာတာနဲ့အမျှ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေးအတွက် ကံဆိုး ဗို့မှာင်ကျသွားပါမယ်။

အစွန်းရောက် ပဟုဝါ

လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေးကို မတည်မြှုပ် ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ခုတိယအချက်ကတော့ ‘ပဟု ဝါဒ’ ကိုယ်တိုင်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပဟုဝါဒ (pluralism) ဆိုတာ လူ့အားအစည်းအတွင်း လူမျိုး တစ်မျိုး အပ်စုံးတစ်ပဲ ပါတီကြီးတစ်ခုရဲ့ စိတ်ကျေမှု ကောသဘောကို ရှေ့ပိုင်ရှားပြီး လူမျိုးစုံ ဘာသာစုံ နိုင်ငံရေးဝါဒစုံ ပြီးချမ်းစွာ အတူယျာဉ်တဲ့ နေထိုင်မှုကို ဆိုလိုပါတယ်။ တနည်းပြောရရင် လူ့အားအစည်းအတွင်း စီးပွားရေးဖို့တိုးတက်မှုကနောက်ဆင့် ယဉ်ကျေးမှုပေါ်သာစုံ သဟဇာတာ ဖြစ်ရှိ အလေးထားတဲ့ပါဒ ဖြစ်ပါတယ်။

သို့သော် ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တွေမှာ လုန်ညွှန်းစွဲတွေက ကိုယ့်ယဉ်ကျေးမှုအမွှေဟောင်း တွေ ရိုးရာအစုံလာဟောင်းတွေကို အာလွန်အကျိုး ပြန်တိုက်တွယ်လာကြပါတယ်။ အောက်နဲ့ အောင်ပေါင်းစပ်ယူစုံ မကြီးစားဘဲ လုန်ညွှန်းအခွင့်အရေးလုပ်ရှုံးရှုံးရှုံးရှုံး အစွန်းရောက်ပဟုဝါဒ (radical pluralism) အဖြစ် ဖော်ဆောင်လာပါတယ်။ အဲဒီ မူမှုမှန်တဲ့ အစွန်းရောက် ‘ရှေ့ခို့’ က လစ်ဘရယ်အတွက်ရော ဒီမိုကရေးအတွက်ပါ အန္တရာယ်ကြီးပါတယ်။

ယဉ်ကျေးမှုကိုစွဲ ရိုးရာအမွှေဟောင်းပက်တွယ်ရေးကိုစွဲ အောင်းပေးလွန်းတဲ့ အစွန်းရောက် အပိုစုံတစ်စွဲ အင်အားကြီးတွားလာရင် လူ့အားအစည်းအတွင်းက အခြားလူမျိုးစုံတွေ တိုးချင်းအခွင့်အရေးတွေနဲ့ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ပဲတွေ တန်းစီထွက်လာပါမယ်။ ဒါထက် အစွန်းရောက် လူမျိုးစုံကိုစွဲ တင်လွန်းတာဟာ ဒီမိုကရေးစားနှင့်ကျ ရွေးချယ်မယ့် ပြည်သူ့အစိုးရ (self-government) အခြေခံအုတ်မြှုပ်တွေကိုပါ ချို့နဲ့သွားစေတတ်ပါတယ်။

သက်သေ သာကဗောင်းတွေကတော့ ဘေးနှစ်ဦးယားနဲ့ ဟာဖို့ပြီးနားမှာ ဒိမိကရေစိတ္တထောင်ပို့ကြီးစားရင်း တွေ့ကြံ့ရတဲ့ သွေးချောင်းစီမှုတွေပါပဲ။ လူမျိုးနှုပြီးက ပို့နိုင်လာတဲ့အခါမှာ၊ သံသယစိတ်တွေကြီးလာပြီး ဘယ်နေရာရောက်ရောက် အမြဲ့တွေကိုပို့စီးစားတဲ့ အစွန်းရောက်အစွဲလာမ်အုပ်စုများတွေ ပေါ်ထွေက်လာပါတယ်။ အတိုင်းလားတွေ ချွတ်ဖတ်သရောဖွေ ဖက်တွေထုကြရင်း ကိုယ့်ဖော်သရော ချောင်းပို့ပြီး ဆတ်နဲ့မျက်ခြေပြတ် ကျဉ်းရှုံးကြပါတယ်။

လစ်ဘရယ်မဲ့ ဒီမိမိကရေစီ

အစွန်းရောက် အစွဲလာမ်အုပ်စုများက ဂလွှာလို့ မဲအနိုင်ရသူအများစုံ၊ အစိုးရဖွဲ့ပို့ခွင့် ကို ဒီကရော် ပြောင်းဆိုတာမျိုးတော့ မရှိလို့ခို့ပါမယ်။ သို့သော် စစ်အေးဆောင်ပြီးကတည်းက ဒီမိမိကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေး ဒီသိတ်အပေါ် အခြေတင်ပြောဆိုမှုတွေ ရှိလာပါတယ်။

အထူးသဖြင့် လွှတ်လင်မျှတဲ့ရွေးကောက်ပွဲကနဲ့ ပေါ်ထွေက်လာတတ်တဲ့ ‘လစ်ဘရယ်မဲ့ဒီမိမိကရေစီ’ (illiberal democracy) ကိုပါ။ နှစ်ယောက်တဲ့ အသွင်ကူးပြောင်းစ ဒီမိမိကရေစီ နှင့်တွေ့မှာ လွှတ်လင်မျှတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲက တက်လာတဲ့ ဒေါ်းဆောင်များဟာ တိုးချင်း အခွင့်အရေး၊ လူမျိုးစုအခွင့်အရေးများနဲ့ အခြေခံဥပဒေများကို ဟောက်ဖျက်ပစ်တတ်ပါတယ်။ လစ်ဘရယ်မဲ့ ဒီမိမိကရေစီရွေးကောက်ပွဲများဖြစ်ပါတယ်။ ဟန်တလာတို့ မိတိုဆီပစ် တို့ဟာ ရွေးကောက်ပွဲပြည်သူ့ မဲအပြတ်အသတ်နဲ့ တက်လာသူများဖြစ်ပြီး တိုးချင်းအခွင့်အရေး လစ်ဘရယ် လစ်လျှော့သူများပါပဲ။

အခြားတာကိုက အကောင်းမြှင့်တွေ့ည့်ရင်လည်း ဒီမိမိကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းစုံ ကြီးစားတဲ့ နှင့်တွေ့နိုင်ငံတွေ့မှာ လွှတ်လင်မျှတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ပောင်း အရင်လျှင်ရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ အဟောကောင်းသူ၊ လူထုစိတ်အွဲလုပ်နိုင်သူ၊ လူထုကြားပေါက်သူ၊ ဒေါ်းဆောင်ဟောင်း သားသမီးများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် စတဲ့သူများ၊ အရင် တာစားဦးမှာပါပဲ။ ဒါတွေနဲ့အရင် စစ်ပိန်းအောက်က ရုန်းထွေကိုစား ကြံ့တွေ့ဖြတ်သန်းကြရပါပြီးမယ်။

လစ်ဘရယ်လစ်ဇော်အတွက် အန္တရာယ်ဟာ အရင်ကလို အေးကလားမယ့် ကွန်မြှောစ် ဝါဒမျိုးထက်၊ သူ့အတွင်းက ပေါ်ပြောလာလစ်ဇော်နဲ့ အလွန်အကျွဲပဟုပါဒီမျိုးတွေက လာပါမယ်။ သို့သော် ပုံမှန်ကျင်းပတဲ့ ဒီမိမိကရေစီရွေးကောက်ပွဲတွေနဲ့ မိမိကိုယ်ပြန်ပြင် ပြန်သနိုင်တဲ့စနစ် self-correcting mechanism ဖြစ်တာမှာ ရေရှည်မှာ တိုးချင်းလစ်ဘရယ်အခွင့်အရောများကို အကောအကွယ်ပေါ်နိုင်ကောင်ပါတယ်။ လစ်ဘရယ်များကလည်း ဒီမိမိကရေစီကနဲ့ လူတွေနဲ့ သားများ ပေါ်ထွေက်မလာအောင် စောင့်တွေ့ည့်ထိန်းချုပ်မဲ့ အားထုတ်ကြရပါမယ်။

ရည်ညွှန်း:

Populism, Pluralism, and Liberal Democracy by Marc F. Plattner
Democratic Recession by Larr Diamond

အရင်ရှင်သိန်း ဘဏ္ဍာရာပ်ငါးရှင်

သမာသမတ်

အရင်ရှင်သိန်းသည် မည်သည်ကို ရည်ညွှန်းထားသနည်း။ ဤစာစုရှိနိုင်သူများလည်း ရန်အတွက် ဤပေါ်ဟာရကို ပထမရှင်းလမ်းခဲ့ရမည်။ အရင်ရှင်သိန်းသည်မှာ Neoliberalism ကို မြန်မာ့နားနှင့် ဆီလျော်အောင် ဖြန့်မှုပြုလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ Neo ၏အလိုက်ယူမှု အသစ်၊ Liberalism ၏ အဝိုင်းပိုင်းကိုမှ အရင်ရှင်ဟု လွယ်ကူအောင် ဘာသာပြန်ပေးလိုက်သည်။ ဤအတွက် အကြောင်းရှိပါသည်။

အရင်ရှင်များက ယခုအခါ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဒီမိုကရေစိဟု အမြဲပြာနေကြသည်။ သို့သော် သူတို့ဒီမိုကရေစိ၏ နောက်ကွယ်တွင် Liberalism က လျှို့ဂျက်လက်လျှို့ ထွေးစိုင် ထားသည်။ ထိုကြောင့် Liberalism ကို အရင်ရှင်ဟုပ်ဆန်စာန် မြန်မာပြန်လိုက် သည်။ ဤနေရာတွင် သင်ခန်းစာယူစရာတစ်ခုကို “ထားပရှုမိ ငါဝန်ရှုခဲ့” ဟူသော အင်းဝ တော် စာဆိုကျော် ရှင်ဟာပြုသာရ၏ စာသားအလား ရှင်းပြောပြုခဲ့ရန် တာဝန်ရှုသည်ဟု ခံစားမိသည်။ ယင်းမှာအခြားမဟုတ် ...

မိမိတို့က ဒီမိုကရေစိဟူသောစကားလုံးကို အများကြီးပြောနေကြသည်။ အရင်ရှင် လောကြွှုံး post-neoliberalism အထိရောက်ခဲ့ခြီး၊ အဆင့်အာရ ကေန်းထိုး စီပြုရပါက

၁။ ဒီမိုကရေစိ

၂။ လစ်ဘရပ်

၃။ နိယိုလစ်ဘရုပ်လစ်ဇင်

၄။ နိယိုလစ်ဘရုပ်အလွန် ဟု ဖြစ်သည်။

မိမိတို့အနေဖြင့် အဆင့် (၃) ဆင်ပင် နောက်ကျေနေပြုဟု ခိုချင်သည်။ သတိပုသာ ကပ်၍ ဆောင်ရန်၊ ရောင်နှင့်တို့ကို အချိန်မီပြုလုပ်နိုင်ရန် စေတာနာသက်သက်ဖြင့်သာ ဖော်ပြ လိုက်ပါသည်။ အဖွဲ့စွဲမရှိပါ။

ပထမအန္တရာယ် – အလျှောပယ်အန္တရာယ်

ဖွွဲ့စွဲများ (အကြခံနှင့် မိမိခံဖွွဲ့စွဲများ) အလျှောပယ်ဖြစ်လာနေမှုသည် တစ်ထက် တစ ပိုမိုအန္တရာယ်များလာနေသည်။ လူတို့က မသုံးလိုက်ရတဲ့ အလဟယာပျက်စီး သို့မဟုတ် လွှာင့်ပစ်လိုက်ခြင်းတို့က အရိပ်ပမာ ပူးတွဲက်ပါလာသည်။ ရင်းနှီးလိုက်သော ငွေကြေးပမာဏ၏ အနည်းငယ်များသော အစိတ်အပိုင်းသာ လူတို့ တကယ်သုံးစွဲရသောပစ္စည်းများ ဖြစ်သည်။

အကျိုးဆက်မှာ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ အကြော်များတရာ့ပြီးတရာ့ ထပ်ဆောင်များပြား လာခြင်းဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးပေါ်လီသစ်များ၊ မြေယာရေးနှင့်များ၊ အသက်အာမဆုပ်ငန်းများ စသည်တို့အားဖုံး ကမာက်ကမ ဖြစ်ကုန်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုပင်လျှင် အကြော်တို့ဖြင့် လုံးချာလည်နေသောနိုင်ငံ ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၈၀ က ငွေကြေးမြှုပ်နှံ (၁၂၂) တွင် ပစ္စည်းထွက်နှင့် (၁) ပြန်ခဲ့သည်။ အလှမ်းမကွာလှာ၊ ၂၀၀၆ ရောက်သောအခါ ငွေကြေး (၃၅၅) အတွက် ပစ္စည်း (၁) ပြန်သွားသည်။ အလှမ်းသုံးဆေကြော ကွာသွားသည်။

ဤသည်မှာ တကယ်ဖြစ်နော ရှိနေသည့် စီးပွားရေးဘဝကို ဖြမ်းမြောက်မှု ဖြစ်သွားသည်။ ဤဖြစ်းမြောက်မှုကို ရွှေင်ရှားမြှုပ်နှံရန်အတွက် လူထုအတွက် လျာထားသော ငွေများမှ ဖွံ့ဖြိုးလိုက်ရသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုပင်လျှင် ဒေါ်လာဘိုလီယံ (၂၀၀၀) ယူသုံးလိုက်ရသည်။ (တစ်ဘိုလီယံ = သန်းပေါင်းတစ်ထောင်) နိုင်ငံတယ်များအတွက် ကြောက်ဖွှာ်လိုပ်ပါ။

တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် အရင်းအနှစ်းအတုတိဖြစ်အပေါ် မိန့်အားထားထား ကုန်ထုတ်လုပ်မှုများသည် မည်သည့်အတောက်မှာ မကြံ့ဖူးသည့်ပောက်ဖြင့် အလွန်အကျိုး အဆမတန်ကြီးထွားလာသည်။ အရင်းအနှစ်းမြှုပ်နည်လုပ်ကိုင်မှုနှင့် ထွက်ကုန်သုံးနှင့်မှုသည် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေသည်။ အလျော်ယူပစ္စည်းများကို ရှုတုက မသုံးစွဲရာ အလဟယပျက်စီးသွားသည်။ သို့မဟုတ် အဆိပ်သုံးပစ္စည်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားသည်။ လူထုက ပေးဆပ်ရသည့် အရင်းရှင်သစ်၏ ပထမအန္တရာယ်ဖြစ်သည်။

ဓာတိယအန္တရာယ် - သမားရှိုးကျော်လုံးနာများအန္တရာယ်

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုအန္တရာယ်သည် ပိုဆိုးသည့်ထက် ဆိုးလာနေသည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတွင် ပြောင်းလဲလာသော အတော်သစ်အခေါ်များနှင့် လျော်ညီအောင် သမားရှိုးကျော်လုံးနာများကို မပြောင်းလဲနိုင်သေးခြင်း၊ သဘာဝသယံဇာတာများကို နောင်အနာဂတ်အတွက် အမြို့အမြဲ့မရှိနေသော မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ စီးအခြားများကို အဆိပ်အတောက်ဖြစ်လာနေစေခြင်း တို့သည် လုပ်မြန်လွှာသော အရှင်းအဟန်ဖြင့် ဆတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းဆိုင့် ပိုးတည်နေသည်။

အဆိပ်မြန်ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ငံများက သူတို့၏နည်းနာများကို မပြောင်းလဲသေး။ ဤသည်ကို ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများက အတုယူပို့ ကြိုးသားနေသည်။ ၂၀၃၀ တွင်တက္ကာလုံး ကားအားရေ တစ်ဘီလီယံမှ နှစ်ဘီလီယံအထိ တို့လာမည်။ ပေါ်လာစီများကို မပြောင်းလဲနိုင်ပါက ကဗ္ဗာကို ကားမှ ထွက်သော အဆိပ်အတောက်စီးနိုင်ငံများက အနိုင်ရသွားမည်။ ထိုအခါ ကမ္မာသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိုထိန်းသိမ့်ဖို့ မဖြစ်နိုင်သလောက် ခက်ခဲသွားမည်။

အရင်းအနှစ်းမြှုပ်နှံမှုအပေါ် မဖျော်ပြု အားထားလျှန်းသော အရင်းရှင်နိုင်ငံများအတွက် ဤသမားရှိုးကျော်သည် အခါန်(၂)နှစ်မှုသာ ကုန်တော့သည်။ (၂)နှစ်ထက်ကျော်လွန်ပါက ရုံးနှစ်းမြှုပ်နှံမှုငွေကြေး ပျော်ချုပ်ရတော့မည်။ အရင်းရှင်သစ်အပေါ်မြို့ဆိုနေသော ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက် အရင်းအနှစ်းရှုံးရှုံးတော့ပေါ် ဤလုပ်ဟာမှုအတွက် ဖြောင်းမှု

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက် အရှုံးသာ အဖြော်ရှုံးသည်။ ပညာရေးကဏ္ဍ၊ ကျိုးမာရေးကဏ္ဍ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးကဏ္ဍ၊ ယဉ်ကျေမှုကဏ္ဍတို့တွင် လုံလောက်သော ငွေကြေးပမာဏ မရှိ ကြောလျင်လုံးပါးပြီး ပျောက်ကွယ်သွားမည့်အခုံးခေါ်းသို့ ဦးတည်သွားမည်။ အရင်းရှင် သစ်၏ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် အရင်းအနှစ်းပျောက်ဆုံးသွားသော သမားရှိုးကျွန်ုပ်းနာများ အန္တရာယ် - အရင်းရှင်သစ်၏ ဒုတိယအန္တရာယ်ပြစ်သည်။

တတိယအန္တရာယ် - ပြုကွဲမှုအန္တရာယ်

အကျွေြှုစွမ်းအားကို ကုန်ထတ်လုပ်ငန်းများ၌ အစားထိုးသုံးစွဲလာသဖြင့် အလယ် သမားများ အလုပ်လင်မဲ့ ပြစ်ကုန်ရာသည်။ ထိုကြောင့်ပင် မိခင်တိုင်းပြည်တွင် ဆက်လက် မနေ နိုင်တော့ဘဲ အခြားနိုင်ငံများတွင် ရွှေ၊ ပြောင်းအလုပ်သမားအဖြစ် ရွေးပေါ်စွာ၊ အခွင့်အရေးမဲ့စွာ၊ ကြံးရာကျွန်းနှင့် တော်လျှော့ပြုတော်လျှော့နှင့် ဘဝကို ရှုတည်ရှုင်သွားနေရသော အလုပ်သမားများ ပေါ်ထွန်းလာရသည်။

အနောက်၏ လူမှုအဖွဲ့အစည်းချိန်ခွင့်သွား ညီညွတ်မျှတမူများ ပြုကွဲကုန်သည်။ ကလေးသူယောက်များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိမ်များအတွက် ထောက်ပဲ့ကြေးများ ဝတ်မလှ၊ စားမဝ ဖြတ်တောက်ပြင်းပယ်ခံရသည်။ ဆင်းရာသားလူလှအတွက် အာမခံချက်များ ကြောက်ပျောက် ရှုက်ပျောက် ပျောက်ကုန်သည်။ ဝင်ငွေမြှင့်များသော အထက်လူကြိုးပိုင်းများပင်လျှင် မိမိဘဝကို ပိမိစိတ်ကြိုက် နောက်နှင့်သော အခွင့်အရေးများ ပျောက်ဆုံးကုန်သည်။

ဘဝသည် နေသာနေနေရာသည် ဘာအဓိပ္ပာယ့်မျှ မရှိ၊ ရာဇ်ဝတ်မှု ဝန်ထမ်းများ အကျွေြှုပျက်မှု ထူပြောလာသည်။ မမှန်ကန်သောတွက်ပေါက်ပြင့် လမ်းများရောက်သူများ ဆုတိုး နှုန်းပြင့် များပြားလာသည်။ တိတိုးရေးရသော လူအဖွဲ့အစည်းတုဂ္ဂလုံးသည် ထိန်းကြောင်း စုစုပေါင်းများပေးသော “အစေး” မရှိ၊ ပြုကွဲ၊ ပရိပဲရှု နိုင်ရာစား လူအဖွဲ့အစည်း (အရင်းရှင်သစ် အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလိုသည်) ဖြစ်သွားသည်။ မြန်မာရှိုးရာအဓိပ္ပာယ်ပြင့်ဖွှဲ့ဖွှဲ့ပြင်းဆိုရပါက ကျိုးသော ပြုဗွိုင်းရှုရာများ (ကရာကာ၊ မှုတိဘာ၊ ဥပေဒွာ) အသာထား မေတ္တာတရားတစ်ပါးပင် မရှိတော့ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ကမ္မားတရာ်လုံးအနေနှင့်ပြောရပါက ကမ္မားနိုင်ငံများအားလုံး၏ လေးပုံတစ်ပုံတွင် ပြုဗွိုင်းရှုသည်။ ဒုက္ခသည်ပြီးရောသည် ယောအခါ သန်း(၂၀)ကျော်ရွှေပြီး လုံလောက်သော အာဟာရ၊ သုံးရေ၊ သောက်ရေသန့်၊ အနိမ့်ဆုံး တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး အထောက်အကူများ၊ ဆေးဝါးကူညီစောင့်ရောက်မှု၊ အဆင့်မီပါညာရေး၊ စသည် အခြေခံ လိုအပ် ချက် လောက်မျှပင် မရရှိသော ဦးရေသည် ကမ္မားလူပြီးရေ၊ သန်း(၆၀၀၀)တွင် တစ်ဝက်နှီးပါး သန်း(၃၀၀၀)နား၊ ကပ်နေခဲ့ပြီး နိုင်ငံပေါင်းများစွာတွင် လွန်စွာနည်းပါးလွန်စွာသော လူနည်းစာလွှာ ပုံမှန်အလုပ်အကိုင် အခြေအနေရှုံးသည်။

ထိုအပြင် များစွာသောတရာ်ပြည်များတွင် ဆောင်မီနိုင်းတုခွဲစည်းမှု သို့မဟုတ် ရွှေးရှိုး အစဉ်အလာ နိုင်ငံခေါက်တိုင်းစည်းမှုများ (အစေးများ) ပြုကွဲပျက်စီးသွားခဲ့ပြီး အရင်းရှင်သစ်၏

တက္ကမ္မာလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းပြီကွဲမှုအန္တရာယ် – အရင်းရှင်သစ်၏ တတိယ အန္တရာယ် ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။

စတုထွေအန္တရာယ် – ကိုယ်စားပြုမိမိကရေစီအန္တရာယ်

၁၉၄၄ နောက်ပိုင်းတွင် (ဒုတိယကျောစ်အားပြီး) ဒီမိုကရေစီကားများ လွန်မင်းစွာ ပြောကြားလာကြသည်။ လူထုက နိုင်ငံကို တကယ်လက်တွေ့ဗို့မြန်မြေပို့ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပ်မည့် သဘော ဖြစ်သည်။ စီးပွားရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီတို့၏ ယခင်ကျော်ခြားမှုများ ပပေါက်ချောမွှေ့သွားသည့် သဘော ဖြစ်သည်။ သို့သော ဤကြိုးစွဲများ တစ်ခုမှုပြစ်မလာဘူး။ ကိုလိုနိုဝင်မိုးအောက်မှ လွတ်မြောက်လာသော နိုင်ငံယူများတွင် သူတို့မျှော်မှန်ခဲ့သောဒေဝါယ်မှုများ အကောင်အထည် ပေါ်မလာဘူး။

လက်ပေါ်သောနိုင်ငံများပင်လျှင် ဂလိုဘယ်လိုက်ရေးရှင်း၏ နောက်လိုက်ဖြစ်နေရ သည်။ မည်သည့်စေတ်မှာမှ ယခုစေတ်လောက် လွတ်လပ်သောရွေးကောက်ပွဲများ များပြားစွာ မရှိခဲ့။ သို့ဗုံးပိုင် ရွေးကောက်ပွဲပြီးသောအဲ စိတ်ပျက်စုရေများနှင့်ချည်းကြံ့ရသည်။ ဥရောပသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမျို့ပင် ဤပုံစွဲနှင့် မလွှာတ်ကင်းကြ။ ဤသည်ကို အရင်းရှင်သစ်၏ ဒီမိုကရေစီအန္တရာယ် – အရင်းရှင်သစ်၏ စတုထွေအန္တရာယ်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ ဒီမိုကရေစီသည် ထင် သလောက် မဟုတ်လျှပါချေ။

ပွဲမှုအန္တရာယ် – လုံးမှုမရှိတော့ခြင်းအန္တရာယ်

အထက်ပါ အန္တရာယ်လေးရပ်မှုတစ်ဆင့် အောက်ပါအန္တရာယ်များကို မွေးဖွားပေး သည်။ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးများတွင် ပြည်တွင်း၌ နိုင်ငံအချင်းချင်း အတွင်း၌ နိုင်ငံအုပ်စုအချင်းချင်းအတွင်း၌ တင်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုတင်းမှုများ ကြောင့် အကြမ်းပောက်မှုများသည် မလွှာမသွေ့အဆောင်များစွာ မြင်းတက်လာသည်။ ဤတွင် အကြမ်းပောက်မှုကို ပြရှင်းရန်အတွက် လက်နက်များ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်ခြင်းနည်းကို သုံးစွဲလာကြသည်။ ရာစွဲစွဲတွင် အကြမ်းပောက်မှုထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုဘက်တွင်လည်း တိုးမြှင့်တင်းကြပ်လိုက်သည်။ ဆယ်နှစ်အတွင်း လက်နက်ထုတ်လုပ်မှုအတွက် သုံးစွဲမှုများ ၅၀% တိုးလာသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် တက္ကမ္မာလုံး၌ အကျဉ်းသားပေါင်း ၂၃၃ သုန်း ရှိခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ (ပြည်တွင်း၌ပင် အကျဉ်းသား များပြား နေခြင်း) ပြည်တွင်းစေစာစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။

ဆိုပါယ်ယူနှုန်းရှိရှိစွဲက စစ်အေးသည် ယခုအား ကျွေားအတိုင်းအတာနှင့် “အကြမ်းပောက်မှုတို့ကိုဖျက်ရေး” သို့ ပြောင်းလဲသွားသည်။ အကြမ်းပောက်မှုတို့ကိုဖျက်ရေးကို အကြောင်းပြု၍ နိုင်ငံပေါင်း(၁၇၀)တွင် စစ်အန်းများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ထိုစစ်အန်းများတွင် လျှို့ဝှက်အကျဉ်းထောင်များနှင့် လျှို့ဝှက်နှင့်စက်စစ်အန်းများ ရှိနေ သည်။ တက္ကမ္မာလုံးတွင် လူထောင်ပေါင်းများစွာသည် ယင်းနေရာများ၌ ဖော်ဆိုနိုင်စက်ခံနေကြရ

သည်။ ထိုမျှမကသေး။ အမေရိကန်နှင့် အနောက်နိုင်ငံများကို နည်းမျိုးစုံနှင့်တိုက်ခိုက်သော အကြမ်းပက်အပ်စုံများလည်း ပေါ်လာနေသည်။

ရေသယံဇာတာ မြေသယံဇာတာ ပင်လယ်ပြင်သွားလာရေး၊ ဧည့်ပြောင်းနေထိုင်ရေး၊ ပညာရေး၊ ငွေ့ကြော်းမြှုပ်နည်းသိမ်းရေး၊ စကားကုန်ပြောရလျှင် အရင်းရှင်သဲ၏ တရာ့ချင်းစိန့် အားလုံးတို့သည် တစ်ဘက်၌ နိုင်ငံအတွက် မရှုမပြစ် အကြီးရှင်များပြစ်နေသကဲ့သို့ အခြားတစ်ဘက်၌ တက္ကသာလုံးအတိုင်းအတာဘန်း အကြမ်းပက်မှုအတွက် ကုန်ကြော်များ ဖြစ်နေသည်။ ဤကား တကယ်ပုဂ္ဂိုလ်ပွဲပွင့် အရင်းရှင်သဲ၏ လူမှုဘဝလုံးမြှုမရှုတော့ခြင်း အန္တရာယ် – အရင်းရှင်သဲ၏ ပွဲမအန္တရာယ်ပြစ်တော့သည်။

အရင်းရှင်သဲ (neoliberalism) ၏ အန္တရာယ်ကြီးဝါးရပ်ကို လွယ်ကူအမြင်ရှင်းသွားစေရန် အောက်ပါအတိုင်း အတိုချိုးလိုက်ပါသည်။

၁။ ပွဲည်းများအလျှောပယိုစေသော်လည်း တကယ်၌ လူထုက မသုံးရ၊ အရင်းရှင်၏ အန္တိပြုငွေ့ကြေးကို လူထုတဲ့မှုသာ ထပ်မံ့နိုက်ယူသည်။

၂။ သယံဇာတဗျားကို လက်လွတ်စပည်သုံးစွဲသောကြောင့် ဖြစ်လာသည့်ဆိုးကျိုးများအတွက် ပြောရွင်းနည်းအဖြစ် နိုင်ငံပိုင်းများက ရင်းနှုံးမြှုပ်နည်းမှု မတန်တဆ လျော့ချုပ်တို့ကိုခြင်း။ နိုင်ငံပိုင်းများ မွေးသည်ထက်ခွဲသွားပြီး ပညာရေး၊ ကျိုးမာရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုတို့ ပထမဗျာ လုံးပါးပါး နောက်၌ ပျောက်ကွယ်သွားမည့်အန္တရာယ် ရှိနေသည်။

၃။ အနုပြုစွမ်းအင်ကို စက်မှုလုပ်ငန်းများ၌ အစားထိုးလုပ်ကိုဝိုင်းကြောင့် အလုပ်လက်မဲ့များ ပေါ်များလာပြီး ပြည့်တွင်းပြုရော အရင်းရှင်က္ကသာ၏ ပြည့်ပန်းစုံင်ငံပိုင်းများ အတွင်း၌ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ထိန်းကြောင့်စုံစုံပေးသော “အနှစ်အသား အစေးချား” ပျော်သွားပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းသည် ဖုန်ဖရဲ့နိုင်ရာတော်း ပြုကွဲပ်စိုးမှုသို့ ဦးတည်သော လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သွားမည်။

၄။ ခေတ်စား အားထားနေရတောာ ဒီဇိုကရေစိသည် ရွှေးကောက်ပွဲများသာ အရေအတွက်အား ဖြင့် များသည်ထက် များလာပြီး လက်တွေ့၌ မျှော်မှန်းသည့်ရှားကြော်များမရ၊ တလွှာတရော် သေးခုက္ကသား ဖြစ်ကုန်သည်။

၅။ အကြမ်းပက်မှုများကို နေရာအနဲ့အစား အရင်းရှင်သဲ (neoliberalism) သို့မဟုတ် အနောက် နိုင်ငံကြီးများ၏ ၂၁ ရာစု ဒီဇိုကရေစိ က မွေးဖွားပေးလိုက်သလို ဖြစ်သွားသည်။ လူ့ထုအတွက် မည်သည့်နေရာမှ လံ့ချို့မရှုတော့။

အထက်ပါ အချက်ဝါးချက်ကို တစ်ကြောင်းတည်းဆုံး၍ ရေးရလျှင် အရင်းရှင်သဲ (neoliberalism) ချုပ်သောလမ်းကြောင်းမှာ လူထုအတွက် ရွှေ့သို့ ဦးတည်နေသော လမ်းကြောင်း ဖြစ်နေသည်။

ရည်ညွှန်း

"The Crisis of Neoliberalism", Development Dialogue No. 51/ January 2009

မင်း မဲ့ ဝါ ဒ

သက်နှစ်

၁၉ ရက္ခ အဆောင်းလောက်မှာ မင်းမဲ့ဒါဒို ပညာတတ်အာရုံးက စိတ်ဝင်စားစွာ သိပုံနည်းကျ တည်ဆောက်ရှိ အားထုတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ သဘောတရားနဲ့ လက်တွေညီညွတ် အောင် မပေါင်းစပ်နိုင်ခဲ့ပေးယုံ စိတ်ကူးယဉ်ပါဒ်သက်တော့ မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ ကျွေး အလုပ် သမားထဲနဲ့ ပြည်သူတွေအပေါ် အနည်းနဲ့အများ ဥက္ကာသက်ရောက်မှုတော့ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၈၆၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ(၂၈)ရက်နေ့မှာ ပထမအင်တာနေဂျာနယ် (First International) လို ခေါ်တဲ့ ကမ္မာ့အလုပ်သမားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်တိုး(International Workingmen's Association) IWA ကို အောင်လန်မှာ ဖွဲ့စည်းတော့ ပြုတိသုသယမရှိလို စီးပွားရေးသနဲ့ဝါဒနဲ့ လွှာတိုင်လော်သော နိုင်ငံရေးအယူအဆရှိသူတွေ ဆွဲတော်လန်လို လူမှုရေးဝါဒသမားတွေ ဘယ်လိုက်နိုင်ငံလို တော်းချင်း အေရးအေနဲ့ပိုင်ဆိုင်ရေးဝါဒတွေ ပြင်သစ်လို အပြန်အလှန်ရိုင်းပင်းကူညီရေးဝါဒသူတွေ တွေ့နဲ့ အတူ ရှုရားမှ ဘာကုန် (Bakunin) (၁၈၁၄-၁၉၂၆) ဦးဆောင်တဲ့ မင်းမဲ့ဒါဒ်တွေ ပါဝါဝါဝါ တယ်။ ဒီအဖွဲ့ချုပ်တိုးမှာ ကားလုပ်မတ် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲတဲ့ အတွေ့အတွက်လုပ်နဲ့မှတ်တိုးကို လက်ခံ အတည်ပြု ပြောန်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

၁၈၇၀ ခုနှစ်မှာတော့ မတ်ဝါဒသမားတွေနဲ့ မင်းမဲ့ဒါဒ်ဝါဒရေးရာ တိုက်ပွဲတွေ ပေါ်ပေါ်ခဲ့တယ်။ ပဲရစ်ကွွန်မြို့ဗျားကို အကြောင်းပြုး သဘောထားတွေ ကွဲလွှာခဲ့တာ ပါ။ ဒီ အဖွဲ့ချုပ်တိုး IWA ဟာ လောလောဆယ်အားဖြင့် အလုပ်သမားတို့ရဲ့ နစ်နာချက်များနဲ့ အခွင့်အရေးဆုံးနေမှုတဲ့ အတွက် ကိုယ်စားပွဲတိုက်ပွဲပိုင်နေတဲ့ ပဲဟိုဌာနချုပ်တုခုသာ မဟုတ်ဘဲ နောင်အနာဂတ်မှာ အလုပ်သမားလူတန်းစား၊ နိုင်ငံရေးအာဏာသားနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်လူမှုအဆောက် အအုံသစ် ထူထောင်ရေးအတွက် အခြေခံစဉ်ရုံးရေးရေးနဲ့ လောကျွော့ပညာပေးရေး ဗဟိုထိုးကျောင်း ကြီးတစ်လည်း ဖြစ်တယ်လို ကားလုပ်မတ်က တစ်ပြောခဲ့ပါတယ်။ ပဲရစ်ကွွန်မြိုးဟာ အလုပ်သမား လူတန်းစားရဲ့ လက်တွေ့တော်လှန်ရေးသဘောနဲ့ စွမ်းရည်သွေးကို ဖြင့်တင်ပေးရမယ်လို့လည်း ကြေားချက်မှာ ထည့်သွေးရေးသားအဲပါတယ်။ ဒီအချက်တွေကိုအကြောင်းပြုး နောက်ပိုင်း မှာ ပြင်သစ်ယိုင်းပင်းကူညီရေးဝါဒတွေ၊ ပြုတိန်လွှာတိုင်လော်သောနိုင်ငံရေးအယူအဆခံယူသူတွေ နဲ့လည်း သဘောထားကွဲလွှာခဲ့တဲ့ အတွက် (၁၈၇၆)ခုနှစ် ဒီလုပ်သွေးယားမြို့မှာ ကျင်းပဲတဲ့ အတွေ့အတွက်လောင်စီအတည်းအဝေးကြီးက ဖော်ပြု ပထမကမ္မာ့အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ အဖွဲ့ချုပ်တိုးကို တရားဝင် ဖျက်သိမ်းခဲ့ပါတယ်။ (၁၈၈၁) ခုနှစ်မှာ ဘာကုန် ခေါင်းဆောင်တဲ့ မင်းမဲ့ဒါ

ယခု 'မင်းမဲ့ဒါ' စာစာရှိ မင်းမဲ့ဒါခိုးတို့ရဲ့ အေးအေးမှုအနေဖြင့် မိတ်ဆက်တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (အယ်ဒီတာ)

တွေက ဖျက်သိမ်းလိုက်တဲ့အဖွဲ့ချုပ်အမည်လောင်းကိုပဲ သုံးပြီး လန်ဒန်မြို့မှာ ထပ်မံ ဖွံ့ဖြည့်ခဲ့ပါ တယ်။ အဲဒီအဖွဲ့ချုပ်အသစ်ဂုံး အနက်ရောင်အင်တာနေရှင်နယ် (Black International) လို့ အမည်ပေးခေါ်ဖို့ကြပါး ဒီဘာက်ခေတ်မှာတော့ (Black Flag) အလုပ်နှင့် လို့ ခေါ်ခို့နေပါပြီ။

(၁၈၈၉) ခုနှစ်မှာ ဒုတိယအင်တာနေရှင်နယ် (Second International) ကို ဖွံ့ဖြည့်လည်း ခဲ့ကြသော်လည်း မတ်ဝါဒီတွေနဲ့ မင်းမှုဝါဒီတွေရဲ့ အခြေခံကွဲပွဲမှု နိုင်ငံတကာဝါဒနဲ့ အမျိုးသား ဝါဒကြား ခြားနားမှာ တော်လုန်ရေးသမားနဲ့ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသမားကြား ပဋိပက္ခများ ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ (၁၉၂၂) ခုနှစ်မှာ မင်းမှုဝါဒီတွေနဲ့ ဆင်ဒီကယ်လစ်တို့များပေါင်းပြီး နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့ချုပ်ကြီးကို ထူထောင်ခဲ့ပါသေးတယ်။ ကမ္ဘာမှာ ထင်ရှားတဲ့ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေးတွေ ရှိခဲ့တဲ့ အနက် မင်းမှုဝါဒီတွေပြီးဆောင်ခဲ့တဲ့ အနက်ရောင်အင်တာနေရှင်နယ် (Black International) ခေါ်အလုပ် (Black Flag) အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ် (၁၈၈၈) ခုနှစ် ရုံးရဲ့ ကွန်ဂရက်မှ စတင်ခဲ့ပြီး နောက်ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသမားများ လွှဲစွဲမှုဆုံးတဲ့ အဝါရောင် အင်တာ နေရှင်နယ် (Yellow International) ခေါ်အလုပ် (Yellow Flag) အလုပ်သမားသမဂ္ဂနဲ့ (၁၉၂၃) ခုနှစ်မှာ ဖွံ့ဖြည့်ခဲ့တဲ့ (Third International) ခေါ်အနီရောင် နိုင်ငံတကာအလုပ်သမား သမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ် (Red International of Labour Union) အလုပ်နှီ (Red Flag) တို့ဟာ ထင်ရှား ပြီးကျယ်ခဲ့ပါတယ်။

ဒီဘာက်ခေတ်မှာတော့ မင်းမှုဝါဒီတွေရဲ့ လုပ်ရှားမှုတွေဟာ ကမ္ဘာမှုပြခြင်းသော တာရား (Globalisation) နဲ့ ကမ္ဘာကွန်ယဉ်ရေးအဖွဲ့ကြီး (WTO) ကို ဆန့်ကြုံခဲ့ပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ သီယက်တဲ့လို့မှာ ကျင်းပဲ့တဲ့ WTO အစည်းအဝေးကြီးကို ဆန့်ကြုံဆန္ဒပြ ရာမှာ မင်းမှုဝါဒီတွေဟာ ရွှေ့တန်းက တက်ကြွှေ့ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အခြေနာက်ပိုင်း မင်းမှုဝါဒီ တွေရဲ့ လုပ်ရှားမှုတွေဟာ ခြေလှမ်းပိုင်လာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တာရုံးနိုင်ငံတွေမှာတော့ လွှာတ်လပ်စွာ လွှာပျော်နွေ့မရဘူး။ နိုင်ငံတကာမင်းမှုဝါဒီတွေရဲ့ ညီလာခံကြီးကို (၁၈၇၇) ခုနှစ်က တကြိမ်း (၁၉၀၇) ခုနှစ်က တကြိမ်း ပြုပျော်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

တဖန် နိုင်ငံရေးအတိဓာန်လိုမှာ မင်းမှုဝါဒီအနဲ့ပတ်သက်ပြီး အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြထား တာရှိပါသေးတယ်။ Anarchism ဆိုတဲ့ မင်းမှုဝါဒီဟာ ရရှိဘာသာစကား Anarchia ကဆင်း သက်လာတာပါ။ “အုပ်ချုပ်မှုကင်းနှင့်” ဆိုတဲ့ အိပ်ယူယ်သက်ရောက်ပါတယ်။ အစိုးရအဖွဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်မှုနားများ မလိုလားအပေါ်တဲ့ အနိဒ္ဒရုံပဲဖြစ်ပါတယ်။ အိပ်စိုးသူလူတန်းတား မရှိစေရ။ လက်နက်ကိုင်တပ်များ၊ တရားရုံးများ၊ ဥပဒေများရှိရန် မလိုအပ်။ အားလုံးကိုဖျက်သိမ်းပြီး လူပုဂ္ဂိုလ်တိုးခွင်းစိုး လွှာတ်လပ်စွာ လွှာပျော်နွေ့ သင်းပင်းဖွံ့ဖြည့်းခွင်းအပေါ်လူအဖွဲ့အစည်း ကို တည်ဆောက်ရမယ်။ ဒီစနစ်ကို ပြုမ်းချမ်းစွာကူးပြောင်းရောက်ရှိနိုင်တယ်လို့ လည်း ယူဆ ပါတယ်။

ကမ္ဘာသမဂ္ဂမှာ မင်းမှုဝါဒီတွေဟာ ရရှားအားရင် အလက်ဇော်ဒါး ဒီတလိုဘရှင် ဟူးဘတ်၊ ပြင်သစ်သမတ ကာနေ့့၊ ထွေတိုးယားဘုရင်မ အဲလဇ္ဈာဂ်၊ အမေရိကန် သမတ မူတွေ့လေတို့ကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ရရှားစာရေးဆရာကြီး လီယိုတော်စတိုင်း (၁၂၂၃-၁၃၀၀)

ဟာ ဘာသာရေးမင်းမဲ့ဝါဒီကြီးတိုးပါ။ သူ့အဆိုအရ နိုင်ငံတော်အစိုးရဆိုတာ ခရစ်ယာန် ဘာသာရေးနဲ့ အံဝင်ခွင့်ကျမြေစိုး။ အမှန်စင်စစ် မေတ္တာတရာ့သည်သာ လူသားအပေါ် လွှမ်းမဲ့ အုပ်စိုးရမယ်၊ ပြည်သူတွေဟာ စစ်မှုမထင်းမနေရတန်စိုး ပြင်းဆန်ရမယ်၊ အခွန်ထင်းဆောင် ရန်လည်း ပြင်းဆန်ပိုင်ခွင့်ရမယ်၊ တရာ့ရုံးမှားဂိုလည်း အသိအမှတ်မပြုဘဲနေပိုက နေနိုင်ရ မယ်၊ ဒါကြောင့် ထိုစနစ်အားလုံးကို ဖျက်သိမ်းပံ့ရမယ်လို့ လိပ်တော်စတိုင်းက ရေးသားခဲ့ပါ တယ်။ အကြမ်းမှုမကြရေး၊ မေတ္တာတရာ့လွှမ်းမဲ့ရေး၊ အတရှုံးတဲ့ တော်စတိုင်းရဲ့မှုကို အိန္ဒိယ ခေါင်းဆောင်ကြီး မဟတ္တာမန့်ကြီး လက်တွေ့ကျင့်သုံးပါတယ်။

အနောက်အိန္ဒိယဘက်ခြားမှာ အော်ရုံး (သို့) နံနက်ခင်းမြှုံးတော် (သို့) အရှင်းမြှုံးတော်လို့ နိုင်ငံကိုယ်လေး တစ်နိုင်ငံရှုပါတယ်။ အိန္ဒိယက ရရှိကြီးတပါးနဲ့ ခုတ္တယကဗ္ဗာစစ် နောက်ပိုင်း ပြင်သစ်မှာ အမေလို့ ထင်ရှားလာတဲ့ အမျိုးသမီးကြီးတယောက်ရယ် ၁၉၆၀ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှာ တူထောင့်ခဲ့ကြတာပါ။ ကုလသမ္မဘာအဲတွဲနိုင်ငံတော်ပိုင်းပြုစံသလို စောင့်ရောက်လုံး နိုင်ငံကိုယ်လေးလည်း ပြုပါတယ်။ စာသင်ကျောင်းတွေ၊ အဆောက်အအုံတွေရဲ့ အလင်းအမှုမှု စနစ်တွေကို သဘာဝအလင်းရောင်နဲ့ အသုံးချိန်အောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားပါတယ်။ ဒါ နိုင်ငံကိုယ်လေးရဲ့ ဓမ္မားခြားက အပိုးရဲ့ တရာ့ရုံး၊ စစ်တော် ဥပဒေ စတဲ့ နိုင်ငံတော်ရဲ့ အကိုရို တွေ မရှိပါဘူး။ ပြည်သူတွေက ကိုယ်ကျင့်တရာ့အသိနဲ့ မေတ္တာတရာ့ပေါင်းစပ်ပြီး နေထိုင်ကြ ပါတယ်။ ကမ္မာအရပ်ရပ်က စိတ်ဝင်စားသူတွေ လက်ရှိနေထိုင်ကြပါတယ်။

နိုင်ငံတော်၊ အစိုးရဲ့ တရာ့ရုံး၊ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ဥပဒေ၊ နယ်နိမိတ်၊ အသားအရောင်၊ ဘာသာစကား၊ ဇာတ်မာန်နဲ့ အမျိုးရုံးတွေဟာ ကျေနော်တို့ရဲ့ လွတ်လပ်မှုနဲ့ သင်းပင်း ဖွဲ့စည်းမှုတွေကို ဟန့်တားနေပါသလား? ကရိတုသူမှုရတို့ ပြောသလို ဒီအရာတွေဟာ ကမ္မာ့ ပြိုးချမ်းမှုကို ဖြေားခြောက်နေပါသလား? ကမ္မာမြေရဲ့ ကပ်ပါးလူသားတွေဟာ လူသား အချင်း ချင်ရဲ့ ကန်သတ်ချမ်းချမ်းမှုကြားမှာ ဖျာများနေတုံးပဲလား? မေးနှုန်းပေါင်းမှားစွာကို ခဏထား ခဲ့ပြီး ကျေနော်တို့ မင်းမဲ့ဝါဒီတာကို ဆက်လက်လေ့လာကြည့်ရအောင် ...

မင်းမဲ့ဝါဒ ဆိုတာဘာလ What is Anarchism?

ကမ္မာမှုပြုခြောက် (Globalization) ကို ဆန်ကျောက်နဲ့ ကွဲပြားတဲ့ သတ်းမှား ရဟန်တဲ့ သတ်းစားတဲ့ တို့တို့တို့မှာ မင်းမဲ့ဝါဒီတွေကို မကြားခဏ ဖော်ပြုလေ့ရှိပါတယ်။ အခမဲ့ဝါဒီ ရာဇ်ဝတ် ကောင်မှားအားဖြစ် မကြားခဏချမ်းမှုနဲ့ သရုပ်ဖော်ခြင်းပြုကြပါတယ်။ မင်းမဲ့ဝါဒီရဲ့ အယူအဆတွေ ကိုတော့ ရှင်းလင်းဖော်ပြုတာ မရှိသလောက်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် မင်းမဲ့ဝါဒီတွေ ဘာအတွက် ရပ်တည် လဲဆိုတာ သိရှိရအောင် ဆက်လက်လေ့လာကြပါပဲ။

မင်းမဲ့ဝါဒီတွေဟာ တော်လျှော်ရေးတရာ်ကို ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီတော်လျှော်ရေးကတော့ အလုပ်သမားလူတန်းစားက အလုပ်ရှင်တွေနဲ့ သူတို့ရဲ့အစိုးရတွေကို ဖြုတ်ချို့ပါပဲ။ ပြီးတော့ ကမ္မာ့ဥစ္စာနောက် အမှန်တာကယ် ထုတ်လုပ်တဲ့ ဒီလူတန်းစားက ထိန်းချုပ်မောင်းနှင့်တဲ့ လူ့အဖွဲ့

အစည်းတရပ်ကို ဖန်တီးလို ပါပဲ။ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး စနစ်တရပ်မရှိပဲ နေထိုင်နိုင်တယ်ဆိုတာကို ယုံကြည်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကောင်စီတွေနဲ့ လွတ်တော်တွေကို ထားရှိမှုပါ။ ဒီနေရာတွေကနေ သာမန်ပြည်သူတွေက ဥစ္စာဓနတွေ ပြစ်ပေါ်စေမယ့်အရာတွေကို ဆုံးဖြတ်နိုင်မှုပါ။ လူသားအားလုံးရဲ့ အနေးတူညီမှုမှာကို ယုံကြည်ပါတယ်။ အကယ်၍ သွေးစဉ်ပူဇော်နေတဲ့သူတွေကို အနိုင်ယူရမယ်ဆိုရင်တော့ အလုပ်သမားများနဲ့ အခြားအဖိန့်ခံအုပ်စုတွေရဲ့ ကြေား အမြင့်မားဆုံး သွေးစည်းသီးသွေးတွေတဲ့ မူလိုအင်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

မင်းမဲ့ ဒါမီတွေအကြောင်း “သင်” ကြားရတဲ့အချိန်မှာ ကွဲနိုင်တို့ဟာ ရုံးသွေ့တဲ့ ဗုံး တောင်သူတွေပြစ်ကြောင်း သင်ယုံကြည်အောင် သင့်ကို နားအပါလိုမယ်။ မင်းမဲ့ ဒါမီအကျိုး စီးပွားအတွက် ကွဲနိုင်တို့ဟာ အဓမ္မအမှုကို ယုံကြည်တယ်ဆိုတဲ့ ဒီလျာရှိကိုလည်း ဖန်တီးကြပါတယ်။ မင်းမဲ့ ဒါမီအကျိုး ဖရိုပဲ ကမောက်ကမ ဖြစ်ခြင်းဆိုတဲ့ အခြားဒီလျာရှိ ယုံတမ်းစကား လည်း ရှိပါသေးတယ်။ အကယ်၍ အစိုးရတရပ်မရှိခဲ့ရင် ဖရိုပဲ ကမောက်ကမ ဖြစ်လိမ့်မယ် ဆိုတာကို နိုင်ငံရေးသမားတွေ အလုပ်ရှင်တွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ ကြေားစားစာရေးဆရာတွေက ဒီပီယာ ကနေ အနိုင်အမာ ပြောဆိုကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သင် ယနေ့လူအဖွဲ့အစည်းအကြောင်း စဉ်းစား မိပါသလား? ကွဲနိုင်တို့ဟာ ဖရိုပဲ ကမောက်ကမဖြစ်နေတဲ့ လူအဖွဲ့အစည်းမှာ နေကောင်း နေနေရတယ်လို့ သုံးသပ်ပါရဲ့လား?

ဒါဆို မင်းမဲ့ ဒါမီအကျိုးအမြင် (Anarchism) က ဘာအကြောင်းလဲလို့ သင် မေးကောင်းမေး လိမ့်မယ်။ ‘အကျိုးအမြင်’ ဆိုတဲ့ ကြိုးမားလော အကြောင်းရင်းတရပ် ရှိတယ်ဆိုတာကို ကွဲနိုင်တို့ပြောပဲမယ်။ အလုပ်ရှင်နဲ့ အလုပ်သမားဆိုတဲ့ အမိကလူတန်းစားနှစ်ရှိရှိတဲ့ လူအဖွဲ့အစည်း တစုမှာ ကွဲနိုင်တို့ ယနေ့ နေနေကြပါတယ်။ အလုပ်ရှင်တွေဟာ စက်ရုံတွေ ဘဏ်တွေ ဆိုင်တွေ စသည်ဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ကြပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေကတော့ ပိုင်ဆိုင်မှ မရှိပါဘူး။ ကွဲနိုင်တို့မှာ လုပ်အားသာလျှင် ရှိပါတယ်။ အသက်မွေးဝင်းကြောင်းမှုတရပုံလှစိုင်တို့ ကွဲနိုင်တို့ ဒီလုပ်အားလုံး အဖွဲ့ပြုရပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေဟာ လုပ်ခလစာရရှိပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေဟာ လုပ်မရှိရတဲ့ အတွက် အလုပ်ရှင်တို့မှာ သူတို့ရဲ့လုပ်အားကို မလုပ်မရောင်သာ ရောင်းရွက်ပါတယ်။ အလုပ်ရှင်တွေဟာ မြင်မားတဲ့ အမြတ်အစွမ်းကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်နိုင်သမျှ အလုပ်သမားရဲ့ လုပ်ခကို နည်းစေတို့ အလုပ်သမားရဲ့လုပ်အားကို များစိုင်သမျှ များအောင် သွေးစုံပြည့်ယူရန်သာ စိတ်ဝင်စားပါတယ်။ အလုပ်သမား လုပ်ခများရင် အလုပ်ရှင် အကျိုးအမြတ်အားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်ရဲ့အကျိုးသီးပွားဟာ တော်ဦးနဲ့တော်ဦးလုံးဝ ဆန့်ကျင်စီလာဖြစ်ပါတယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတွေဟာ သာမန်လှတွေရဲ့ လိုအပ်ချက်အပေါ်မှာ အခြေမာခဲ့ပါဘူး။ အကျိုးအမြတ်အတွက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္မာမှာ လုပ်ငန်းကို ကျေးမှုးလို့ အစာလုပ်လောက်စွာရှိသော်လည်း လူတွေဟာ အစာတတ်မွတ်နေကြပါတယ်။ အရင်းစစ်တော့ အမြတ်မြေကဆိုသာတို့ အမြတ်အစွမ်း သည်သာ ပစ်ဖြစ်နေလိုပဲ။ ဖော်ပြုခဲ့တဲ့ အခြေအနေဟာ အရင်းရှင်စနစ်ရဲ့ သရုပ်သက်ပါ။

အလုပ်သမားတွေ လုံးလုံးလျားလျား ထိစစ်ရန်လိုအပ်တဲ့အတွက် အလုပ်ရှင်တွေကို ရှင်းလင်းဖယ်ရှား ပစ်ရမှုပါ။ ဒါပေမယ့် ဒီအရေးဟာ သေးငယ်လွယ်ကူတဲ့ လုပ်နှင့်တာဝန်တော့

အလင်းပန်း၏ ရှာနယ်

ଅମ୍ବତ୍ (୧)। ଫେବୃରୀରୀର ୨୦୧୦ ବ୍ୟକ୍ତି

အလုပ်ရှင်တွေမှာ ကောင်းမွန်စွာ စွဲစည်းထားတဲ့ အသင်းအပင်ငါးတွေ ရှိပါတယ်။ သူတို့ဘက်က ရှင်တည်ပေးမယ့် ပြီဒီယာတွေ ရှိနေပါတယ်။ ဒြေအပြင် သူတို့မှာ နိုင်ငံတော်၊ လက်နှုပ်ကိုင်တပ်ဖွဲ့နဲ့ ယင်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းပြစ်တဲ့ ရဲတပ်ဖွဲ့ ရှိပါတယ်။ နိုင်ငံတော် (အစိုးရများ၊ လက်နှုပ်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ၊ တရားရုံးများ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့စသည်ပြုပြင်...) ဟာ လူတန်းတဲ့အဖွဲ့အစည်း တရပ်မှာ နေထိုင်ရတဲ့အခကြောင်းရှင်းရဲ့ တိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကွဲ့ အခမဲ့သာဆုံး လူပုဂ္ဂိုလ် (ပျော်) ဦး ပေါ်စေပိုးထားတဲ့ နေသွားဟာ ကျွဲ့ အဆင်းလုံး လူပုဂ္ဂိုလ် (ပျော်) ဘိုလိယံရဲ့ တန်စ်တာ ဝင်ငွေနဲ့ ညီမျှပါတယ်။ နိုင်ငံတော်ဟာ ဒီလူနည်းစု အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်တဲ့နေရာမှာသာ ရှိပါတယ်။ အကယ်၍ သွေးဆောင်ဖျော်များပုဂ္ဂိုလ်ရင် အင်အားသုံးပါတယ်။ အများစွာအကျိုးစီးပွားရုံး ကာကွယ်ရေးမဟုတ်ဘဲ စနေသွားပိုင်ဆိုင်သူများ အတွက်သာ ပျော်များကို ပြုကြန်းပါတယ်။

ଶ୍ରୀଦିନ୍ଦାତେବରହା ଗୁଣ୍ଠଳିତ୍ତିରୁ, ଆଗମୀତିଥିଲେଖାଃଆତ୍ମଗର ଲାଲ୍ପବିଧିରବାଯିଲ୍ଲି ଗୁଣ୍ଠଳିତ୍ତି
ଯୁଦ୍ଧଭ୍ରମିଲାଭାବାନ ଦୟାଶୋଭିପିତାଯି ॥ କିମ୍ବିତିର୍ଦ୍ଦିନ୍ଦିମୁଖଶୋଭିର୍ବ୍ରାଗିଲିଓଇଃମର୍ମିତ୍ତ ଆଶ୍ରିତ୍ତ
ତାରିତିର୍ଗୁ ଲୁହିନକ୍ଷାତାବାନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧଶୋଭିନ୍ଦିନାଭାବାନ ଆପାମନ୍ତିର୍ବ୍ରାଗେଗୋଗୁର୍ବ୍ରତ୍ୟେ ଗୁଣ୍ଠଳିତ୍ତିରୁ
ମର୍ମିତ୍ତରେତ୍ତାକୁଳାଃ ? ଯୁଦ୍ଧିତ୍ତିରୁ କିମ୍ବିଗର୍ବ୍ରତ୍ତିରୁ ଆମୁଖିକ୍ରିତିଃତାଃପାଦୁତେତ୍ପ୍ରାତ୍ସାପ୍ରତ୍ୟେ ପ୍ରତିପିତାଯି ॥
ଗୁଣ୍ଠଳିତ୍ତିର୍ଗୁର୍ବ୍ରତ୍ୟେ ର୍ଵେଃଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟଶ୍ଵର୍ତ୍ତାର ବେଃତାଃପିତାଯି ॥ ତିବେମଯୁଦ୍ଧ କିତିନ୍ଦିଃପ୍ରବ୍ରତ୍ତିର୍ଗୁ ଜ୍ଞାନିନ୍ଦାରବିର୍ଭବୁ
ଆପିଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟମୁଦର୍ଥକାଃ ବାତୋତ୍ତର୍ତ୍ତାତ୍ ଦୟାର୍ଥନ୍ଦିନ୍ଦିକ୍ରାଃ ର୍ଵେଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟମୁଖାଵା ପ୍ରତିପିତାଯି ॥ ପାଶ୍ଚଯିତିର୍ଦ୍ଦି
ଦୟାହାଵ ଯୁଦ୍ଧିତ୍ତିରୁ ମୁଦିତଦୟାଗର ଯୁଦ୍ଧିଗୁ ଦୟାଗୁର୍ବ୍ରତ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରେ ର୍ଵେଃଗୋଗୁର୍ବ୍ରତ୍ତିମୁଖ ଆଫିନ୍ଦିତ୍ତି
ଆତ୍ମଗର ପ୍ରତିପିତାଯି ॥ ତ୍ରୈଆପିରୁ ଯୁଦ୍ଧିତ୍ତିରୁ ପାଶ୍ଚକ୍ରମ୍ୟଦୟାଗୁ ପ୍ରବ୍ରତ୍ତିବିତ୍ତିରୁ
ତାଯିତ୍ତି ଯନ୍ତ୍ରିଦୟାହାପି ॥ ଲୁତ୍ତ୍ୟାଗୁ ପାଶ୍ଚକ୍ରମ୍ୟଦୟାଗୁ ପ୍ରତିପିତାଯି ॥ ଫିନ୍ଦିରେମୁଖ କିମ୍ବିତିର୍ଗୁ
ଗୁଣ୍ଠଳିତ୍ତିରୁ ଆମୁଖିତାକାଯ ପିଂଦଶୋଭିର୍ବ୍ରାଗିତ୍ତାଗୁ ମର୍ମିତ୍ତିରୁ ॥

ကျေနှစ်တို့ နိုင်ငံရေးလုပ်ကြည်ချက်ရဲ့ အကိုက္ခာဆုံးမှတ်ကတော့ သာမန်ပြည့်သူတွေ
တော်လှေနေး လုပ်ကိုလုပ်ရမယ် ဆိတ်ဘာပါပဲ။ အလုပ်သမားလူတာန်းစားအဖွဲ့ဝင်တိုး (အလုပ်
သမားများ၊ အလုပ်လက်မှုများ၊ အီမှိုရှင်မှုများ၊ စသည်ဖြစ်) မှာ လုပ်ဆောင်ရမယ့် လုပ်နည်ဘာဝန်
အနေးကျော် အသီးသီးရှိကြပါတယ်။ ဒီလိပ်ဝင်လုပ်ဆောင်မှုလည်း မင်းမှုဝါဒ အမှန်တကယ်
အသက်ဝင်လှပ်ရှားလာမယ်လို့ ကျေနှစ်တို့ အာမခံနိုင်မှာပါ။ တော်လှေနေးတရဲ့ရဲ့ အတိဟာ
အောက်ခြေလှုပ်နှုန်းစားပြန်ပြီး စက်ရှိတွေနဲ့ လူယူကောင်စီတွေအပေါ်မှာ အခြေခံရမယ်လို့ ကျေနှစ်
တို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ လေတိလည်မှုကို မပေးအပ်နိုင်ပါဘူး။ ရယ်ရယ်အရာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

တော်လျှိုက်ရေးတရပ်ကိုဆင်စွဲမယ့် ပညာရှင်တော်လျှိုက်ရေးသမားများရဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတရပ် လိုအပ်တယ်လို့ သူတဲ့ ဆိုပါတယ်။ ရရှားမှာ ကျွန်ုပ်တို့ဖြင့်ခဲ့တဲ့အရာကတော့ ဆိုရယ်လစ်ဝါဒနဲ့ တူတာ ဘာတစ်ခုမှုမရှိဘူး ဆိုတာပါပဲ။ နိုင်ငံရေးအာကာဟာ လက်တဆုတ်စာ ရေပေါ်ခါ လူနည်းစုံ၊ လက်ထဲမှာပဲ ရှိခဲ့လိုပါ။ နိုင်ငံတော်ဟာ လုပ်ငန်းရှင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး အလုပ်သမားတွေက တော့ အသုံးချခဲ့နဲ့ ဘာလုပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ အဆိုင်းခံသက်သက်ပဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့က မင်းမြဲဝါဒ အောင်မြှင့်စွဲဆိုရင် သာမန်ပြည်သူတွေအပေါ်မှာပဲ အခြေခံရမယ်လို့ ပြောတာပါ။ လူအချို့က ဗေးပါတယ်။ “ဒီအရာဟာ ဖြစ်နိုင်ပွဲမလား၊ တိုင်းပြည်ပရဲ့ပတာ ဖြစ်မသွားနိုင်ဘူးလား？”။ လုံးဝ ဖြစ်မသွားနိုင်ပါဘူး၊ အခြားချို့စုံမှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ ထောက်ခံမှုသာမရှိရင် အရင်းရှင်စနစ်ဟာ ပြီးကျော်ကိုစားသွားမှာပါ။ ကျွန်ုပ်တို့ စနစ္စာအားလုံး ကို ထုတ်လုပ်တဲ့ အလုပ်စဉ်းကို လုပ်ပါတယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကို စစ်ညွှန်ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိပါတယ်။ ဒါမှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကို ပြည့်ဆည်းနိုင်မှာပါ။ သူတို့ အတွက် အကျိုးရှိစေမယ့် ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကိုချမှတ်ရာမှာ လူတိုင်းကိုပါဝင်စွဲ ခွင့်ပြနိုင်မယ့် ဖွဲ့စည်းပဲ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းတွေ ဖန်တီးစွဲဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိတဲ့အရာတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူအဖွဲ့အစည်းကို စက်ရှုတွေကို လူမှုကောင်စီတွေအပေါ် အခြေခံရပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုလူတွေကို စစ်ညွှန်းပေါင်းစပ်ပေးခြင်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကိုချမှတ်ရာမှာ ကျယ်ပြန့်တဲ့အတိုင်းအတာ အတိုင်းလွှားခြိုင်မှာပါ။ ကိုယ်စားလှယ်များကိုလည်း နယ်ယယ်အသေးသိုးသိုးနဲ့ လုပ်ငန်းစွဲ များတဲ့မှ စေလွှတ်နိုင်ပါလိမ့်မယ်။ အကယ်၍ သူတို့မဲ့ပေးခဲ့တဲ့လူရဲ့ လုပ်ပုံကိုရိုပ်ပုံကို မနှစ်သက်တဲ့ အပါ အခြားတယောက်နဲ့ ချက်ချင်းအစားထို့နိုင်မှာပါ။ အသစ်အသစ်သော စက်မှုနည်းပညာ တွေကြောင့် လျှပ်မြှင့်တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက်တွေချမှတ်ရာမှာ လူအမြောက်အများပါဝင်စေစွဲ များစွာ လွှယ်ကူလာပါလိမ့်မယ်။ ဒီလူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာ စစ်မှန်တဲ့ တသေးပုဂ္ဂလတွေရဲ့ လွှတ်လပ် ခွဲ့နဲ့ ရှိလာပါလိမ့်မယ်။ တသေးပုဂ္ဂလတွေကလည်း လူအဖွဲ့အစည်းကို စိုင်းတန်းကူညီပါမယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ရဲ့ထွေတိုလပ်ခွဲ့နဲ့ဟာ တပါးသူရဲ့လွှတ်လပ်ခွဲ့ကို အနောင့်အယူရှင်မပြရတဲ့ အတိုင်းအတာအတိုင်းလွှတ်လပ်ခွဲ့ရမှာပါ။ အခြေခံအားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်တာကတော့ ပြည်သူလူထုတော် ကောင်းမွန်ကြပါတယ်။ အကယ်၍ သူတို့ဟာ လွှတ်လပ်မှုကို အောင်နိုင်ခဲ့ရင် ဒါလွှတ်လပ်မှုကို အလွယ်တကူ စွန့်လွှတ်မှုမဟုတ်သလို ဖျက်ဆီးပစ်မှာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။

မင်းမြဲဝါဒ လူပ်ရှားမှု Anarchism in Action

မင်းမြဲဝါဒအကြောင်းကြားသိတဲ့ လူအများစုလို သင်ယုံကြည်ကောင်း ယုံကြည်နဲ့မှာကတော့ ‘မင်းမြဲဝါဒဟာ ကောင်းမွန်တဲ့ သဘောထား အယူအဆတရပါဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် (နဲ့မြောတယ် ယူကြုံးမရစွာနဲ့) ဒီဝါဒဟာ ဘယ်တော့မှ အလုပ်ဖြစ်မယ်မထင်ဘူး။ လူတွေရဲ့ ပင်ကိုယ်စီအော် လူတွေဟာ လောဘသွောရကြီးတယ်။ တကယ်လို့ ဝါတို့ရဲ့အကျိုးစီးပွားရေးကာကွယ်စေခဲ့ရောက်မယ့် အစိုးရတရပ်သာ မရှိခဲ့ရင် လုံးဝေသုံး ဖျို့ဖရဲ့ ကမောက်ကမ ဖြစ်

ထိန့်မယ် ဆိုတာပါပဲ။

ဒေဝါယယ် မင်းမဲ့အနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ သမိုင်းရောဆိုင်ရာ စံနှမူနာတွေ ရှိပါတယ်။ အယင်ရှားဆုံး စံနှမူနာကတော့ (၁၉၃၆) ခုနှစ်များ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ စပိန်ပြည်တွေးစစ်အတွင်းမှာပါ။ နိုင်ငံတော်အာဏာကို ဖက်ဆစ်ဝါဒီတွေ သိမ်းပိုက်လိုက်ခြင်းနဲ့အတူ စတင်ခဲ့ပါတယ်။ အာဏာသိမ်းမှာ အပေါ် တုန်းပြန်ချက်ကတော့ အလုပ်သမားတွေက ဖက်ဆစ်ဝါဒီကို တိုက်ထုတိဖို့ စည်းရုံးဆော်သွေ့ရှုံးတော်များခဲ့တာပါပဲ။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေနဲ့ အလုပ်သမားတွေ သိမ်းပိုက်ထားတဲ့ စက်ရုံအလုပ်ရုံတွေများလှပဲတဲ့ ပြည်သူစစ်တွေကို ဖွံ့စည်းခဲ့ပါတယ်။ ပြုရင်တွေ စွန့်ပစ်ခဲ့တဲ့ လယ်ယာမြေတွေကို လယ်သမားတွေက လွှာပြောင်းရယူခဲ့ပါတယ်။ ဒီအဖြစ်အပျက်ဟာ မင်းမဲ့အိမ်တွေအတွက် တော်လုန်ရေးတရုပ်ကို စတင်လိုက်ခြင်းပါပဲ။ ဒီပြည်တွင်းစစ်မှာ အရင်းရှင်စနစ်ရဲ့ အဖောက်ပြန်ဆုံး အဆိုဝါဒီဆုံး ဖက်ဆစ်စနစ်ကိုသာမက ဒီစနစ်ကို ဧွေးဖွား ပေးခဲ့တဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကိုပါ ဆန့်ကျင်းပိုက်ပစ်ရမယ်လို့ ကျော်ပို့တဲ့ ယုံကြည်းခဲ့ပါတယ်။

မင်းမဲ့အိမ်တွေ ထိန်းချုပ်ထားတဲ့ အသေတွေများ အလုပ်သမားတွေကိုယ်တိုင် စီမံခန့်ခွဲမှု ဟာ မင်းမဲ့အိမ်တွေ အမှန်တက်၍ သက်ဝင်လှပ်ရှားစေခဲ့ပါတယ်။ စပိန်ရဲ့ ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ ကက်တာလိုနီးယား (Catalonia) မှာ စက်မှုနဲ့ကျော်သန်းရောင်းသိမ်းမှု အကျိုးတူလှပ်ငါး အနည်းဆုံး (၂၀၀၀)လောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ စပိန်ပြည်သူ့သမတနိုင်ငံရဲ့ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ (၆၀)ရာခိုင်နှုန်း ကျော်ကို နိုင်ငံပိုင်အဖြစ် လွှာပြောင်းခဲ့ပါတယ်။ လုပ်ငန်းခွင်တွေမှာ လုပ်ငန်းကဏ္ဍအသီးသီးမှာ ရှိတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ အလုပ်သမားလှတ်တော်တွေက ရွေးကောက်တင်မြောက်လိုက်တဲ့ ကောင်စီတွေ (သို့) ကော်မတီတွေက နိုင်ငံပိုင်အဖြစ် လွှာပြောင်းရယူခဲ့တဲ့ စက်ရုံအလုပ်ရုံတွေများ စီမံခန့်ခွဲတဲ့တာဝန်ကို ပူဇားကြပါတယ်။ စက်မှုလုပ်ငန်းရဲ့ ကဏ္ဍအသီးသီးမှာရှိတဲ့ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းတွေကို စီးပွားရေးနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ အဖွဲ့ချုပ်တစ်ခုက ကိုယ်စားပြုဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ စက်မှုလုပ်ငန်းတာခုလုပ်းကို အနီးကပ်ထိန်းချုပ်တဲ့ အထွေထွေစက်မှုကောင်စီက ဒီအဖွဲ့ချုပ်ကို ထပ်မံထိန်းကွင်းထားပါတယ်။

မြေယာကဏ္ဍ

ကျေးလက်အသေတွေများ လယ်ယာမြေတွေကို နိုင်ငံပိုင်အဖြစ် လွှာပြောင်းခဲ့ပါတယ်။ ပြည်တွေးစစ်အတွင်း ရွှေတန်းစစ်မြေပြင်အနီးဖွားရှိတဲ့ အာရွှေန် (Aragon) အသေမှာ နိုင်ငံပိုင် ပြုလုပ်မှုတွေ အမြတ်တွယ်ခဲ့ပြီး တော်မီးပော် ပုံးနှံခဲ့ပါတယ်။ (၁၉၃၇) ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှာ အကျိုးတူလှပ်ငန်းပေါင်း (၂၇၇)ခုမှာ အဖွဲ့ဝင်လူဦးရေပေါင်း (၈၀,၀၀၀)ယောက် ရှိခဲ့ပါတယ်။ နောက်(၃)လအကြား လုပ်ငန်းပေါင်း (၄၅၀) မှာ အဖွဲ့ဝင်ဦးရေ (၁၈၀,၀၀၀) ယောက် ရှိခဲ့ပါတယ်။ တခါတရုံးလယ်သမားတွေနဲ့ စိုက်ပျိုးစွာမြှော်ရေးသမားတွေရဲ့ အဆင့်အတန်းဟာ မြှော်ဖြော်မှုများနဲ့ မြှော်တော်တွေမှာနေ့တဲ့ သူတွေထက် ကျော်လွန်သွားခဲ့ပါတယ်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကိုသာမက စားသံးမှုကို ကျော်လွန်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့ချုပ်တစ်ခုက ဒီအတွက်တန်းစစ်မှာ အစဉ်သဖြင့် နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို ရွာလုံး

ကျွဲတ် အစည်းအဝေးများက ချမှတ်ပါတယ်။ နိုင်ငံပို့ပြုလုပ်ရာမှာ လယ်ယာမြေတွေ၊ မွေးမြှားရေး တိရိစ္ဆာန်တွေ၊ ကုန်ထုတ်ကိရိယာတန်ဆာပလာတွေ၊ ပျီးစွဲတွေ၊ ဂျိန်စပ်လျဉ်းတဲ့ ကုန်စည်တွေ နဲ့ အခြားထုတ်ကုန်တွေ ပါဝင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ လယ်ယာမြေတွေကို အစိတ်ပေါင်းများစွာ စိတ်ချွဲပြီး အစိတ်အပိုင်းတာခုစိုက် အလုပ်သမား(၁၂)ယောက်လောက်ပါဝင်တဲ့ လုပ်ငန်းအပိုင်း တစ်စီကို ထွေခြားပေးအပ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တော်းကိုလည်း သူတို့ကိုယ်တိုင် ရွှေးချယ်ခဲ့နဲ့အပ်ပြီး ထွေကိုယ်လာတဲ့ကုန်ပစ္စည်းကို ‘ဘု’ တဲ့ တာသုံးကြပါတယ်။ အနဲ့အစည်းတာခုစို ဟာ သူတို့စွဲ့၏လုပ်ရှိသလောက် ထုတ်လုပ်ပြီး သူတို့စုံဖို့အပ်သလောက် တဲ့ တာသုံးကြပါတယ်။

အကျိုးတူဗျားပေါင်းဆောင်ရွက်ရှိလဲ လယ်ယာမြေကဏ္ဍတွေတွေလည်းမှာသာ အသုံး ပြုခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရွာတော်မှာ အလုပ်ရုံတွေကိုထူးထောင်ပြီး အဲဒီဒေသနေ ပြည်သူတွေက ကုန်ထုတ်ကိရိယာတန်ဆာပလာတွေ၊ အမိမထောင်ပုဂ္ဂိုလ်ဘာဂတွေ စသည်တို့ကို ရွာအတွက် ထုတ်လုပ်ပြီး စပေါင်းအီမို့ရာတွေ ပြုပြင်မွေးမံမှုကိုလည်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက် ပါတယ်။ မူန့်ဖုတ်သမားတွေ၊ သားသတ်သမားတွေ၊ ဆံသဆရတွေကိုလည်း အကျိုးတူ ဗုံးပေါင်းဆောင်ရွက်စေခဲ့ပါတယ်။ ကျေးလက်တော့ရွာနေ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတွေကို စက်မှု ယနှစ်ယားများနဲ့ ရနိုင်းကျေမှုများဝင်စေခြင်းအားပြင် ငါးတို့ရဲ့ ဘဝဝိုင်းတာကိုကောင်းမွန်စေခဲ့ပါတယ်။ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြှင့်မားခဲ့ပြီး၊ ဘုံးပိုဒီတိုးက “နည်းနည်းပဲ စားခဲ့ရတဲ့သူတွေဟာ အာရုံ များများ နဲ့ ကောင်းကောင်း စားနေပါပြီ။ ချို့တဲ့ပြတ်လည်သွားတဲ့လူရယ်လို့ တိုးမှ မရှိပါဘူး” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ ပညာရေးဟာ အစိကအရေးပါတဲ့ကိစ္စဖြစ်လာပြီး မြေရှင်တွေနဲ့ မြေရှင် ပဒေသရာစိစနစ်က ပေးအပ်ရှိ ပြုပြင်းဆန်ခဲ့တဲ့ ပညာရေးကို ကျောင်းမာနေဖူးခဲ့တဲ့ ကလေးယ်တွေ အတွက် ပေးအပ်စေခဲ့ပါတယ်။

အမျိုးသမီးများ၏ လုပ်ရှားမှု

အမျိုးသမီးတွေက ကော်မတီတွေ၊ ပြည်သူ့စစ်တွေနဲ့ ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်စတဲ့ နေရာ အနှံ့မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ အဆောင်းကာလစစ်ပွဲတွေမှာ အမျိုးသမီးတွေဟာ ဖြစ်မြေလောကခံတရားကို လက်တွေ့ကျကျ၊ မားပြုရင်ဆိုင် လက်ခံသလိုမျိုး အမျိုးသားတွေနဲ့ ယုံးတွဲပြီး တိုက်ပွဲပို့ဆောင်ခဲ့တာပါ။ ရှေ့တန်းရောက်ယောကျေားတွေရဲ့ အလိုအမျက် ဖြည့်ဆည်ရုံး သက်သက်မဟုတ်ဘဲ သူတို့ဟာ ပြည်သူ့စစ်တွေဖြစ်ခဲ့ပြီး ယောက်ဗျားတွေနဲ့တန်းတဲ့ တိုက်ပွဲရုံး စံပွဲပြီးတဲ့နောက် အတိတ်ကာလက အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး အဆင့်အတန်းခွဲခြားတဲ့သလောထား ကျုပ်ကြံ့ပုံးတွေကို ဆန်ကျင်တိုက်ပွဲ ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီလို့ ခွဲခြားပြုမှုဆက်ခံတဲ့ သလောထားတွေအတွက် စစ်မှန်တဲ့တော်လှန်ရေးရိုင်းမှာ နေရာ မရှိပါဘူး။ စစ်အတွင်း သမတန်ငံးအား ရာဇ်စိုက် လိုပဲးတဲ့ဒေသတွေမှာ ကိုယ်ငန် ဖျက်ချမှုကို တရားဝင် ခွင့်ပြုခဲ့ပါတယ်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားပိုင်းမရှိပါသေးတဲ့ ကလေးအမေတွေ၊ ပြည်တန်ဆာတွေအပါအဝင် အမျိုးသမီးတွေအတွက် စောင့်ရောက်ရောရုံးတွေကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီအဖြစ်အပျက် အေတ်ကြောင်းတွေကြောင့် အမျိုးသမီးတွေအပေါ်တားရှိတဲ့ သလော

၁၈၂။ ရှာနယ်

ଅମ୍ବତ୍ (୧)। ଫେବୃରୀରୀର ୨୦୧୦ ବ୍ୟକ୍ତି

ထားတွေ အမှန်တကယ် တိုးတက်ပြောင်းလဲခဲ့ပါတယ်။ ပြည်တွင်းခစ်မှာ ပါဝင်ဆင်နဲ့ခဲ့တဲ့ အမျိုးသမီးကြီးတိုး ပြောပြတာကတော့ ? “ရှုံးတန်းစိမြေပိုင်မှာ ကျမတို့ဟာ မောင်ရင်းရှုမ တွေ့လိုပါ။ ကျမ ထိတ်အန္တာင့်အယ်က အမြဲတမ်းဖြစ်ရတာကတော့ ? ဒီတိုင်းပြည်မှာနေတဲ့ ယောကျုံးတွေဟာ မိန်းမတွေကို လူအခွင့်အရေး အပြည့်အဝ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိတဲ့လူသားတွေလို့ မစဉ်းစားမဆင်ခြင်တတ်ခဲ့တာကိုပါ။ ဒါပေမယ့် လက်ကြောက်လမှာ အကြီးအကျယ်ပြောင်းလဲခဲ့ ပါ၌။ ဒါဟာ တော်လျှန်ရေးလျှပ်ရာ့မူရဲ့ အကျိုးဆက်ရလဒ်တွေလို့ ကျမယ့်ကြည်ပါတယ်” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

သင်ခန်းစာမျက်

သမိန်ဆိတာ ‘ကြား’ မနေပါဘူး။ ဘက်လိုက်ခြင်း ကင်းပါတယ်။ ကျောင်းမှာ ကွဲပွဲပို့
တို့သင်ရတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကတော့ အစိုးရ အပုံချိပ်သူတွေနဲ့ အရင်ရင်ဝါဒ အကျိုး
အတွက် မသမ်ဖြစ်တဲ့ သင်ကြားပို့ချက်တွေပါ။ “အစိုးရဆိတာ မရှိဖြစ် လိုအပ်တဲ့အရာ
မဟုတ်ဘူး” လို့ သိသာထင်ရှားစေခဲ့လဲ အချိန်ကာလ သမိန်ကြောင်းတွေကိုတော့ ကွဲပွဲပို့ကို
သင်များခဲ့ပါဘူး။ လူတွေဟာ မွေးကတည်းက ပင်ကိုယ်ပိုအရ ဆုံးလာကြတာတော့ မဟုတ်
ပါဘူး။ မုန်ကန်တဲ့ အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေဖြစ်တဲ့ အပြန်အလှန်ပိုင်းပင်းကူညီများ ပူးပေါင်း
ဆောင်ရွက်မှု စိတ်ခါတ်တခုကို အထောက်အပံ့ပြောခဲ့ရင် တိုးတက်ကောင်းမွန်လာနိုင်ပါတယ်။
မင်းဖို့ဒီဇိုင်တွေရဲ့ အယူအသောကာတရား အလှမ်ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိတာကို သမိန်းက ဖော်ပြ
ပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေရဲ့ ဦးစီးပုံကိုယ်များ၊ လူတောင်သစ်တစ်စဉ်ရှိ ဖော်တီးနိုင်းရှုပ်ပါတယ်။
ဒါပေမယ့် သဘာဝအလျောက် သူ့အလိုလိုတော့ ဖြစ်ပေါ်လာမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီဒေသအတွက်
ကွဲပွဲပို့တို့ စည်းရုံးလုံး ဆော်မထွေ ပြုလုပ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒေဝါကြောင့်ထို့ ကျွန်ုပ်တို့မှာ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတရပါ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့အစည်းဟာ အလုပ်သမားတွေရဲ့ အကျိုးပွားကို ထို့နဲ့ကိုတို့ကိုနိုက်မယ့် အရာအားလုံးကို ဆန်ကျင်ထို့ချမှတ်ပို့ ဥပဒေ စည်းမှုပ်း စည်းကုန်းတွေဂို့ အတူတက္ကရေးဆွဲမယ့် အဖွဲ့အစည်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ သဘောထားအယူအဆတွေ၊ အတွေအကြံတွေပလုပ်ဖို့နဲ့ သမိုင်းသင်ခန်းစာတွေကို သင်ပူးဖွံ့ဖွေ့အား ဒီအဖွဲ့အစည်းက ပေးပါလိမ့်မယ်။ လူ့ဘောင်သစ်တစ်ခု တည်ဆောက်ထို့ ကျွန်ုပ်တို့ရဲ့ အတူတက္ကရေးကုန်းနှင့်ပုံပိုင်မှုကိုလည်း လွယ်ကျေချေမွှေ့စေ ပါလိမ့်မယ်။ ခေါင်းဆောင်အုပ်စုတစ်နဲ့ သူရဲ့ တုံ့ကိုဘာဝနောက်လိုက်တွေ ကျွန်ုပ်တို့ မလိုပါဘူး။ တော်လှန်ရေးတရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်မယ့် လုပ်နေးစဉ်တွေမှာ အမှန်တကယ်ပါဝင် ဆောင်ရွက်မယ့် သာမဏ်ပြည်သူလူထုကို ဦးတည်စည်းရုံးလုပ်ရှားမဲ့ အဖွဲ့အစည်းတရပ်ပ အမှန်တကယ်လိုအပ်ပါတယ်။

နောက်မြို့

ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိသဘာတရား

ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိသဘာတရားကို ပြောသည့်အခါ အခြေခံအားဖြင့် ရှုထောင့်သုံးရှု ကနေ ကြော်ပြီး ပြောလေ့ရှိသည်။ လက်တွေ့နိုင်ငံရေးအားဖြင့်အရလည်း အဆိုပါအချက်များကို အခြေခံကြသည်။ ယင်းတို့မှာ -

- ဒီမိုကရေစိစနစ်တစ်ရပ်ပြဿံး လူအန္တာ အစည်းဝင်အားလုံး၏အကျိုးကို အခြေခံမှု။
- လူမှုတန်းတူရေးပေါ် အခြေခံမှု။
- လူမှုဈေးကွက် စီးပွားရေးအပေါ် အခြေခံမှု တို့ဖြစ်သည်။

စေတ်ပြုင်နိုင်ငံရေးသဘာတရားတွင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိဝါဘာရကို ဒီမိုကရေစိ သဘာတရားတစ်ရပ်၏ အခြေခံအယူအဆအဖြစ်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးသဘာတရားလမ်းစဉ်တစ်ရပ်၏ သုပ္ပါယ်လက္ခဏာကို ညွှန်းဆိုရာအဖြစ်လည်းကောင်း သုံးနှင့်လေ့ရှိသည်။ အဆိုပါ အသုံးအနှစ်း ပုံစံနှစ်ရပ်သည်လည်း နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အပြန်အလှန် ဆက်နွယ်နေကြသည်။

ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိ၏ အခြေခံစုနှင့်များနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်လည်းကောင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်လည်းကောင်း၊ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိ၏ သဘာတရားစံတန်သိုးများကို အခြေခံလေ့ရှိပေါ် အဆင်အသွေးစုံ နိုင်ငံရေး အတောက်များက ငါးတို့လိုလားသည်လမ်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ်မှတ်ညျှော် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိကျင့်သုံးမှုပုံစံ အမျိုးမျိုးတဲ့ပြားလျှော်ရှိသည်။ အဆိုပါ နိုင်ငံရေးောတောက်များသည်လည်း ငါးတို့၏ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် အကျိုးစီးပွားအတွက် အသုံးတည်မည်ဆိုပါက ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိ သဘာတရားအခြေခံနှင့် တစုံတရာ့ ကိုက်ညီ့မှု ရှိ မရှိ ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှု ရှိ မရှိ စသည်တို့ကို ထည့်တွက်ခြင်းမရှိဘဲ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိကို ပိုမိုတို့လမ်းစဉ်၏ ဆိုင်းဘုတ်တစ်ဗုံးအနေဖြင့် လက်ခံအသုံးပြုတတ်ကြသည်ဟု နိုင်ငံရေးသဘာတရားပညာရှင် သောမတ်စီယာက ဆိုသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိအား သဘောတရားရေးစံနှင့်တစ်ခုအပြစ်သာမက နိုင်းရေးပါတီတစ်ခု၏ လင်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ်လည်း သတ်မှတ်နိုင်သည်။ အဆိုပါ သတ်မှတ်ချက် နှစ်ရပ်သည် တရာ့၍ အခြေအနေများ၌ အပြန်အလုပ်ဆင်နှင့်နေသာ်လည်း အမြဲတစ်း တစ်ထပ်တည်း ကျော်ခြေးပျိုးမဟုတ်ပေါ့။ သဘောတရားစံနှင့်တစ်ရပ်အနေဖြင့်ဆိုပါ၍ ဆိုရှယ် ဒီမိုကရေစိအား ငါး၏ အခြေခံစံနှင့်များ တန်ဖိုးများပြင့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့ သော် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရောက်ပါတီများက အဆိုပါစံနှင့်များ တန်ဖိုးများနှင့် ကိုက်ညီ၍ ရှိ မရှိ ဆိုသည် မှာ သီးခြားပြသာနာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ယခုစာရွက် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရောက်ပါတီများ၏ လက်တွေ့များထက် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိ သဘောတရားကို အခြေခံစံနှင့်တစ်ခုအပြစ် လေ့လာတစ်ပြုမည်ဖြစ်ပြီး၊ တစ်ပြုရာတွင် သော မတိစိမိယာ၏ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိသဘောတရားကို အမိုကထား ရည်ညွှန်းသွားမည် ဖြစ်သည်။

မီယာ၏ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိသဘောတရားက ဒီမိုကရေစိနှင့် ဈေးကွက်အရင်းရှင်စုစု ဆက်ဆံပေးကို အခြေခံသည်။ ဒီမိုကရေစိနှင့် ဈေးကွက်အရင်းရှင်စုစုစုစုစုစုစု မျှော်ဖြစ်လိုအပ်သောသွေ့ပြင်လကွားများအပြစ် သတ်မှတ်ပြီး၊ တပြိုင်နက်တည်းတွင် အဆိုပါ လကွားများနှစ်ရပ်၏ တုတ္ထရာဆန်းကျင်ဘက် (ရန်ဘက်) အသွင်သို့ ဦးတည်သွားတတ်ပုဂ္ဂို လည်း ထောက်ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် အရင်းရှင်စုစုစုစုစုစုစု ဒီမိုကရေစိ (လစ်ဘရုံးဒီမိုကရေစိ) တို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် အထောက်အကွပ်ကြော်ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစိပေါ်တွေ့နှုန်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစိစုစုစုစုစုစုစု တည်ပြုပေးတို့အတွက် ဈေးကွက်အရင်းရှင်စုစုစုစုစုစု လိုအပ်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အခြားတစ်ဖက်ကလည်း အထိန်းအကွင်းပဲ ဈေးကွက်က အားလုံးပါဝင်ခွင့်ရှုရေး ဆိုသည့် ဒီမိုကရေစိအခြေခံကို ပျက်စီးစေသောကြောင့် ထိုအသွင်အပြင်လကွားနှစ်ရပ်ကြေား တင်းမှာမှုပြစ်လေ့ရှိသည်ဟု မီယာကဆိုသည်။

အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ်နှင့် ဒီမိုကရေစိတို့အကြားဆက်ဆံရေးကို မီယာက နှစ်ပိုင်းခွဲ သုံးသင်တစ်ပြုခဲ့သည်။ ပထမအရင်းက သမိုင်းအာရ ဒီမိုကရေစိပြုပေါ်တို့တက်လာသည့် အခြေခံများကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုပြစ်သည်။ နောက်တစ်ပိုင်းက လက်ရှုံးလူအန္တာအစည်းများ၌ ဒီမိုကရေစိနှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်တို့ အပြန်အလှန်ဆက်နှင့် လက်တွေ့ဖြစ်စဉ်များကို လေ့လာဆန်းစစ်မှုတို့ဖြစ်ကြသည်။

သမိုင်းရေးအရ ဥရောပွဲ ဒီမိုကရေစိပြစ်တွေ့နှုန်းပေါ်ပေါက်လာခြင်းသည် အမိုက အားဖြင့် လွှတ်လပ်သည့်ဈေးကွက်များ ပေါ်တွေ့န်းလာသောကြောင့် (သို့တည်းမဟုတ် ပေါ်တွေ့န်း လာမှုနှင့် တိုက်ရှိက်ဆက်နှင့်မှုကြောင့်) ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သောဖြစ်စဉ်များသည် နိုင်း

အသီးသီးမြဲမှတ်လိုပါ၍ အချိုက်ကာလအတိုင်းအခြားများတွင် ကူးစွာလူအဖွဲ့အစည်း ပုံးသဏ္ဌာန် အဆန်ပြင် ပြစ်ပေါ်လိုးတက်လာကြခြင်းပြစ်သည်။ လွတ်လပ်သည့်စေးကွောက်များ၊ စက်မှုကူးစွာလူတန်းစားများ၊ ပြည်သူ့အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်ရှိရေး စိတ်ကူးအိုင်ဒီယာများ၊ အဆိုပါ အခွင့်အရေးနှင့် လွတ်လပ်ခွင့်များအား နိုင်ငံတော်၏အာမခံမှ စသည်ပြင် အပြန်အလှန် နိုင့် လွှာတ် ပြစ်ပေါ်လိုးတက်လာခြင်းဖြစ်ပြီး သီးခြားဆွဲထားရှိမရှိပို့ဟု ဆိုသည်။

မိယူ့အဆိုပြုချက်ကိုထောက်ခံသော လက်တွေ့လေ့လာဆန်းစစ်သည့် သုသေသန များ အများအပြားရှိလာသည်။ ဒီမိုက်ရေစိပ်ထွေးနှင့် လွတ်လပ်သည့်စေးကွောက်စီးပွားရေး များ၏ အပေါင်းလကွာကာဆောင်သော ဧဒေသွေးစီးမှုရှိသည်ဟု အဆိုပါ သုသေသနရလာလို များက အဆိုင်အမာ သက်သောပြန်ကြသည်။ သို့သော်လည်း ဆန့်ကျင်ာက်ပြစ်စဉ်ကို ပြန် သည့် လက်တွေ့သာမက အထောက်အထားများကလည်း တစ်ပြိုင်နက်တည်း တည်ရှိနေ သည်။ ယင်းတို့မှာ စီးပွားရေးပါဝါများက နိုင်ငံရေးနယ်ယယ်စွဲ ထိုးပောက်ဝင်ရောက် ချမှတ်လှယ်နေ မူများ၊ လက်ဝါးကိုးအပ်မှုကြောင့် ဒီမိုက်ရေစိနှင့်လျှောက်ခွင့်ကို ထပ်ပါးနေခြင်းများ ပင်ပြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ဒီမိုက်ရေစိနှင့် အရှင်းရှင်စနစ်တို့အကြားဆက်ခံရေးကို သာမန် ရှိုးစားစွဲ သည်ဟု မှတ်ယူရှိမရှိနိုင်။ ထိုရော်များ ဆန့်ကျင်ပတ်များ တပြု့နက်တည်း ပြစ်တည်နေသည် မှာ အသေအချာပင်ပြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သိမ်းပြစ်စဉ်ကို လေ့လာရုံးတောင်မက လက်ရှိပြစ်ပို့ များအပေါ် နှင့်ယဉ်လေ့လာရန်လည်း လိုအပ်သည်ဟုဆိုခြင်းပင်။

ရေးကွောက်အရင်းရှင်စနစ်အား ဒီမိုက်ရေစိအာမခြံးများ လူမှုတန်းတူရေးအမြှေခံများ ဖြင့် ဆက်စပ်ကြသွားသည့်အပါ ရေးကွောက်အရင်းရှင်စနစ်က လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်း စီးပွားရေး အာရ မည်မျှမှုများပြစ်ပေါ်စေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရှင်းထွေးပစ္စည်းအရင်းအမြှေခံများ ဖြန့်ချွဲမှုမျှ မျှတွေ့ခြင်းက လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဒီမိုက်ရေစိနည်းကျ တန်းတူပါဝင်ခွင့် အခွင့်အလမ်းများကို မည်မျှဖြေဖြေစေ၏။ လက်ရှိကာလည့် ရေးကွောက်အရင်းရှင်စနစ်သည် ကမ္ဘာပုံးဆိုင်ရာအတိုင်း အတာဖြင့် တိုးတက်ပြစ်ထွန်းလည်ပတ်နေပြီး ဒီမိုက်ရေစိနည်းကျပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကတော့ နိုင်ငံနယ်နိုင်တို့တော်အဆင့်တွင်းမှာပဲ ရှိနေသည်။ ဤအမြှေအနေကြောင့် ရေးကွောက်အရင်းရှင်စနစ်က နိုင်ငံအလိုက်တည်ရှိနေသည့် ဒီမိုက်ရေစိအဆောက်အအုံများအား သွက်ချာပါဒ် ပြစ်စေလျှောက်ရှိ သည်။ ရေးကွောက်အရင်းရှင်စနစ်အတွင်း၌ မည်မျှမှုနှင့် မသေချာမရေရှာမှုတို့ကို ပြစ်စေသော တွန်းအားစွမ်းပါဝင်နေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဒီမိုက်ရေစိတားဝန်းကျင်း တည်ပြုမှုအပြုံးတို့ကို ယုတေသနရှိနေခြင်းပြစ်သည်။ ဤတွင် ရေးကွောက်လုပ်မှုနှင့် လူအဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူတစ်ဦးချင်းစီးပွဲလုပ်မှုတို့ တစ်ခွင့်တစ်ခွဲ ပဋိကွွဲပြစ်နေသည်မှာ အမှန်ပို့ပြစ် သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ထိုကဲ့သို့သော အမြှေအနေအပေါ် ပို့ပို့ယား၏ “အဆိုပါ

ပဋိပွဲများနှင့် တင်းမာမူများကို ဖျက်သိမီး၍ မရနိုင်သက္ကားသို့ တည်ရှိနေမှုကို ပြင်းပယ်၍လည်း မရနိုင် ပုံးသွေးပြုပြင်ရလိမ့်မည်” ဟု ဆိုသည်။ ယင်းမှာ မီယာ့သဘောတရား၏ အနှစ်သာရပ် ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် မီယာက ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိ၏ သဘောတရားအယူအဆပုံစံကို အခြား လစ်ဘရယ်သဘောတရား အယူအဆပုံစံများနှင့်လည်း နိုင်းယဉ်တပ်ပြခဲ့သည်။ ဆက်နှယ်ပတ် သက်မှုတို့ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြခဲ့သည်။ မီယာရှုံးတပ်ပြုချက်တွင် လစ်ဘရယ်သိဝန်က ဆင်းသက် လာသည့် စိတ်ကူးစံပုံစံသဘောတရားနှစ်ရပ်အား ခွဲခြားပြခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ လစ်ဘဘာတာ ရီယမ်ဝါဒနှင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိတို့ဖြစ်သည်။

လစ်ဘဘာတာရီယမ်ဝါဒနှင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိ သဘောတရားနှစ်ရပ်စလုံးသည် ၁၇—ရာစုနှင့် ၁၈—ရာစု ဥာဏ်အလင်းပွင့်ခေါ်၍ စတင်ပေါ်တွန်းလာခဲ့သည့် လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစိ အာမြို့ပေါ်မှ ဆင့်ကဲပေါက်ဖွားလာကြသော်လည်း စံနှစ်ဘုံးများအရသော်လည်းကောင်း၊ သဘောတရားသိဝန်အရသော်လည်းကောင်း၊ လက်တွေ့အချက်လက်များအရသော်လည်းကောင်း ကဲ့ပြားခြားနားကြသည်။ ထို့အပြင် သဘောတရားနှစ်ရပ်လုံးအား စိတ်ကူးစံပုံစံများ (Ideal Types) အနေဖြင့်သာ သတ်မှတ်ရမှာဖြစ်ပြီး အဆိုပါသဘောတရားများနှင့် အလုံးစုံ ကိုကိုယ်စုံသည့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ပေါ်မျှချိုးကို မည်သည့်နေရာဒေသတွင်မှ မြင်တွေ့ရခြင်း မရှိပေ။ နိုင်ငံများအတိုက် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှ အကြေအနေပေါ်မှုတော်ပြီး ဤသဘောတရားနှစ်ရပ်အကြား မည်သည့်သဘောတရားပုံစံဘက် ပိုယိမ်းနေသည့်ဟုဆိုပြီး အမျိုးအစားခွဲခြားသတ်မှတ်ရမှာ ဖြစ်သည်။

လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစိဆိုသည်က ဥရောပလစ်ဘရယ် အစဉ်အလာပေါ်တွင် မြစ်ဖျားခံလာခြင်းဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်မှု တန်းတူညီမှုများနှင့် သွေးစည်းချစ်ကြသည့်မှ စသည့် ပြင်သစ်တတ်လှန်ရေး စံတန်းဘုံးများကိုအခြားသော အတွေ့အလာဖြစ်သည်။ ယောကုဖွားအား ဖြင့် ၉၂အခွင့်အရေးကိုအခြားသော တရားပွဲပေးစိုးနှေးအောက်၍ ပဒေသာစုံဒီမိုကရေစိ ကျင့်သုံးမှုဟု၍ ဆိုနိုင်သည်။ ထိုက္ခာသို့သော လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစိအင်းအကျင့်အောက်တွင် လုပ်ဂိုလ်တစ်ဦးချင်ခိုက် နိုင်ငံရေးတိုင်းသွေးသွေးမှုများနှင့် နိုင်ငံရေးပါဝါတို့၏ လက်တွေ့နိုင်ငံရေး ရပ်တည် ချက်များအရ လစ်ဘဘာတာရီယမ်ဝါဒနှင့် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစိ စိတ်ကူးစံပုံစံနှစ်ရပ်အကြား သိဝန်အရ ပွဲပြားမှုကို မီယာက ခွဲခြားပြခဲ့သည်။

သဘောတရားအယူအဆပုံစံတစ်ရပ်အဖြစ် လစ်ဘဘာတာရီယမ် ဒီမိုကရေစိဟု၍ သတ်မှတ်ပြောဆိုနိုင်သည့် သွေးပြင်လကွဏာများမှာ –

- လူမှုတာဝန်ကင်းသည့် ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းစိုင်ဆိုင်မှု
 - စည်းမျဉ်းဘောင် အကန်းအသတ်မရှိသော လွှတ်လင်သည့်ရွေးကွက်
 - ဒီမိုကရေစိကျင့်သုံးမှုကို နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင်သာ ကန့်သတ်ထားရှိပြီး အနှစ် လက္ခဏာဆောင်သည့် ပြည်သူ့အခွင့်အရေးနှင့် လွှတ်လပ်ခွင့်တို့အား အာမခံမှု
 - လူအခွင့်အရေးကို တရားဝင်အာမခံမှု
- ထို့ ဖြစ်ကြပြီး ဆင့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ဆိုရှယ်ဖိုကရေစိ၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာများမှာ -
- လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးနယ်ပယ်များတွင် အခြေခံအခွင့်အရေးများတည်ရှိမှု
 - အဆိုပါအခြေခံအခွင့်အရေးများအား တရားဝင်အရသာမက လက်တွေ့တွင်ပါ အာမခံကျင့်သုံးမှုရှိသည့် လူအဲ့အစည်းတစ်ရုပ်အပြစ်တည်ရှိမှု
 - အပေါင်းလက္ခဏာနှင့် အနှစ်လက္ခဏာဆောင်သည့် ပြည်သူ့အခွင့်အရေးနှင့် လွှတ်လပ်ခွင့်တို့အား တရားဝင်အရသာမက လက်တွေ့တွင်ပါ ကျင့်သုံးအကောင် အထည်ဖော်ထို့ ဖြစ်ကြသည်။

ပိုယာ၏အဆိုအာရ ဒီမိုကရေစိနှင့် ရွေးကွက်အရင်စနစ်အကြေားတည်ရှိနေသည့် ပဋိပက္ခဖြစ်မှုများနှင့် တင်းမာမှုအခြေအနေများမှာ နေရာတိုင်း အခြေအနေတိုင်းတွင် တပုံစံတည်း ပုံသေကားချုပြစ်နေသည့် အနေအထားမျိုးတော့ မဟုတ်ပေ။ လူအဲ့အစည်းတစ်ရုပ်အတွင်း ရှိနေသည့် လူမှုအားကောင်များအကြေား စောင်ညိုရှိမှုဖြစ်တွေ့ဌားအာရ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းဖြစ် သည်။ ဤနှစ်ရုပ်ကြေား အင်အားချိန်ခွံလျှော့အနေအထားသည် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံတစ်ခု၏ အခြေ အနေ အချိန်အခါအလိုက် ပြောင်းလဲနိုင်ပြီး ဆက်ဆံရေးပုံစံသစ်တစ်ရုပ်ဆီသို့ ရွှေ့လျားပြောင်းလဲ သွားတတ်သည်ဟုဆိုသည်။

ထို့ကြောင့် ချုပ်၍ဆိုရသော လူအဲ့အစည်းများအလိုက် လစ်ဘရယ်ဖိုကရေစိ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်အတွင်း လွှတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမှုများနှင့် သွေးတည်းချုပ်ကြည်မှု စံတန်းတိုးများအား လက်ခံကျင့်သုံးမှု၊ ထို့ကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်မှုဖြစ်စဉ်တွင် အာရုံးသဖြဲ့ ပြည်သူ့ အခွင့်အရေနှင့် လွှတ်လပ်ခွင့်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဒီမိုကရေစိနှင့် ရွေးကွက်လွှတ်လပ်မှုတို့၏ ဆိုရှယ်ဖိုကရေစိနှင့် အခြားလစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစိကျင့်သုံးမှုပုံမှုများ ကွဲပြားမြားနားသည်ကို ဖွေ့နှုန်းပေးသည်။

ရည်ညွှန်း

Foundations of Social Democracy by Tobias Gombert (2009)

ရဲမြင့်ကျော် တရာ့ပါးအင်အားအတွက် ၆၀၀၆

အကိုလိပ်ပထဝိညာရှင် ဆာဟယ်လို့၏ မက်ကင်ဒါက ၁၉၀၄ ခုနှစ် သူရဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ဆောင်းပါတစ်ပုဒ်ဖြစ်တဲ့ “သမိုင်း၏ပထဝိဆိုင်ရာဆုံးချက်” (The Geographical Pivot of History) မှာ တရာ့တိကို သတိထားစရာအဖြစ် ရည်ညွှန်းရင်း အခုလိုရော့ခဲ့ပါတယ်။

“အကယ်၍ တရာ့တိသည် သူ့နယ်နိမိတ်ကိုကျော်လွှန်ပြီး အင်အားချုံကားလာပြီ ဆိုလျှင်၊ ဤအရာက ကဗျာကြီးလာတ်လပ်မှုအတွက် အဝါရောင်အွန် ရာယ်ဆိုးနဲ့ တည်လာခြင်း ပင်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ သူ၏ ပင်လယ်မျက်နှာစာကို ယူရေးရား (Eurasia) တိုက်ကြီး တရာ့လုံးအထိ ဆွဲဆန့်ထည့်သွင်းလာပြီး၊ ရင်းမြစ်အားလုံးသွဲ့ရင်း ရှာရားသွေးမြှေးနှင့်အောင် မျှချုပ်မည်အထိ ဖြစ်သွားမည်။”

မက်ကင်ဒါ ထောက်ပြေတာက ဖြစ်တတ်တဲ့ လူမျိုးရေး၊ အမျိုးသားရေးတွေ ခဏ ဘေးဖလ်ထား၊ ပထဝိအာမြင်နဲ့ကြည့်ရင် ရှာရားနဲ့ အမြေားယူရေးရားနိုင်ငံတွေဟာ ကုန်းတွင်းပိုင်း အင်အား ပြီးပေးလုံး၊ ပင်လယ်မျက်နှာစာ ချုံကားဖို့အတွက် ရော်ဝောက ပိတ်ကားထားလို့ အကန့်အသတ် ရှိနေတယ်။ တရာ့တိကျတော့ သာဘဝဆိုပ်ကမ်းကောင်းတွေနဲ့ ကမ်းရှုံးတန်း ရေရှိပိုင် ၉၀၀၀ ကျော်ရှိတာမို့၊ ကုန်းပိုင်း ပင်လယ်ပိုင်း အင်အားနှစ်ခုစလုံးကို ပိုင်ဆိုင်ထားပါတယ်။ မက်ကင်ဒါအနေနဲ့ တရာ့တိဟာ တနေ့နေ့မှာ ရှာရားရှိတောင် လွှမ်းမျိုးသွားမှာ သူ ပိုးမိမ့်ကြောင်း ဖွင့်ပြောထားပါတယ်။

ဆက်ပြီး မက်ကင်ဒါပြောတာက တရာ့တိဟာ သူရဲ့တွင်းထွက်ပစ္စည်း၊ ဟိုကိုဒုရိ ကာဗွန်စနတော့နဲ့ ပဟိုအာရှရှိပြန်ကျက်ပြီး စိမိတ်သမုပ္ပါယာကို အဓိကသတ္တိသောလမ်းမကြောင်း ဖွင့်ထားမယ်။ ပြီးရင် အာမေရာက၊ ဂရိတ်ပြီတိနို့အာဖြင့် ကဗျာလေးပုံတစ်ပုံသော လူသား ယဉ်ကျေးမှုသစ် (အနောက်မပါ) ကို ဦးဆောင်သွားလိမ့်မယ်တဲ့။

မက်ကင်ဒါ သိမ့်တင်ထားစဲ့ တရာ့တိရဲ့ ပထဝိအာနေအထားက ကနေ့၊ အလွန်ကို အရေးပါလာပါပြီး၊ ပထဝိအားသာမှုက လက်ရှိ ပိုးများရေး စုံပွဲမှုနဲ့၊ အမျိုးသားရေးပိတ်ပြင်းထန်မှုတို့ထက်ကို တရာ့တိအတွက် ပိုမျက်နှာသာပေးနေတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။ ဆိုလိုတာက နှစ်(၃၀)လောက် နှစ်စဉ် ရှိဖို့ (၁၀)ရာခိုင်နှုန်းနဲ့၊ ပုံမှန်စီးပွားရေးမျိုးခြောင့်အတိုင်း တိုးတက် နေရာကနေ ရှုတ်တရာ်တို့ကိုဆောင်းလိုးတော့၊ ပထဝိနိုင်ငံရေးပဲဟိုချက်ကျမှုက တရာ့တိကို ကဗျာ အလယ်မှာ အမြဲတမ်းမားမားမတ်မတ် ရှင်တည်နေစေမယ့်သော်ပါပဲ။

တရာ့တိဟာ သူရဲ့ပဟိုကော်ချုပ်ကိုပြီး လူအဲ့အစည်းကိုဆွဲတော်မယ့် “ဟိုကို ရောလ်ယဉ်ကျေးမှု” (hydraulic civilization) နဲ့ အနောက်တိုင်းစတိုင် မော်ဒီဖြစ်မှုကို အဆုံးစွန်ရောသမ္မာမယ့် ပုံစံရှိပါတယ်။ ပဟိုချက်ကိုမှုမကြောင့်ပဲ ပေကျင်းအစိုးရဟာ သန်း

ပေါင်းများစွာသောလုပ်အားနဲ့ အစိတ်အခြေအဆောက်အအုံ (infrastructure) တွေကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်၏ အဲဒီစနစ်ကြောင့်ပဲ ဒီမိကရေစီအစိုးရတွေ မလုပ်နိုင်တဲ့နည်းလမ်း တွေနဲ့ တရာတိဟာ မရပ်မနား တက်ကြောင်သန်နေပဲ ရပါတယ်။

နှစ်ပေါင်း ၄၀၀၀ လောက်က စဲ့တဲ့ မင်းဆက်(၂၂)ဆက်ရဲ့ ပင်းပွားရှိုးဆက် ယာနေ့၊ တရာတိကွန်မြှေနှစ်အုပ်စုးသူများဟာ အဖောက်တိုးနည်းပညာတွေနဲ့ ကျင့်သုံးပံ့တွေကို စုပ်ယူ နေတယ်။ အဖောက်နည်းပညာတွေကို ကိုယ့်ကိုယ့်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှု အတွေ့အကြံတွေနဲ့ စနစ် တကျပေါင်းစပ်ပြီး အခြားနိုင်ငံတယ်တွေကို ပိုမဲ့၍ ပြစ်လက်တက်သဖွယ် ဆက်ဆံထားပါတယ်။

စင်ကာပူ အရာရိတိုး ပြောသလိုဆိုရင် “တရာတိဟာ ခင်ဗျားကို ဆွဲဆောင် ညျှေးပူဇျား တဲ့အခါ ဖမ်းစားညျှေးယူမယ်၊ ဖုန်ညွှန်ချင်တဲ့အခါ ဖုန်ညွှန်မယ်၊ နှစ်ခုစလုံးကို လုံးဝ စနစ်တကျ လုပ်လိမ့်မယ်” တဲ့။ ဒီလိနဲ့ တရာတိရဲ့ အတွင်းရိုင်းတက်ကြောင်သန်မှု (dynamism) က ပြင်ပ ရည်မှန်းချက်များကို ဖော်ဆင်းပေးလာပါတယ်။

ယာနေ့၊ တရာတိပြည်ဟာ သူ့နည်းနိမ့်တွေကို ကြုံနိုင်အောင် တည်ဆောက်ရင်း ပြင် ကို ခေါင်ပြုထွက်ကြည့်လာပါတယ်။ တရာတိနိုင်ငံခြားရေးပေါ်လစီ ရည်မှန်းချက်ကြီးပုံက လုန်း တဲ့ ရာစွာရှုက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုလိုပဲ ခပ်ကြမ်းကြမ်းရမ်းရမ်း။ သို့သော် အကြောင်း တရားအမျိုးမျိုးနဲ့ လုပ်ပုံနည်းနာတွေမှာ ခြေားနားပါတယ်။

တရာတိက သူ့အစိုးရစနစ် (သို့) အိုင်ဖြို့လိုကျိုး ပုံးနှံစေခို့အတွက် နိုင်ငံတကာကို မစ်ရှင်တွေ လွှတ်တာများ မရှိပါဘူး။ အမေရိကန်ရဲ့ ရည်မှန်းချက်တာခါက နိုင်ငံတကာရေးရာတွေ မှာ သူ့ဂုဏ်သိက္ခာတက်စေခို့။ တရာတိက ဒါမျိုးမာစိုးဘူး။ တရာတိရဲ့ နိုင်ငံတကာဆောင်ရွက်ချက် က သူ့မှာတို့အပ်နေတဲ့ စွမ်းအင်၊ သွေးချာ၊ တွင်းတွက်တွေ ရဟန်ချင်ပို့။ ကမ္မာ့လူဦးရေရဲ့ ဝါးပုံတစ်ပုံး ပမာဏရှိရတဲ့ သူ့လူလှုံးကို လူနေမှုအဆင့်အတန်း ဖြင့်တင်ပေးပို့။

တိုးတက်မှုနဲ့ လောင်စာဆီအပါအဝင် လိုချင်တာရှို့ဆိုရင် ကမ္မာ့နယ်မြေ ဘယ် လောက်ဝေးပါစေ၊ ပေါ်ကျေးအစိုးရက နီးမြေအဆုံးလိုက်ပြီး စွန့်စားဆက်ဆံ့မှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို နိုင်ငံတကာထွက် ဆက်ဆံ့ပုံး တွန်းအားပေးနေတာက စီးပွားရေးရှင်သန်စေမှုဆိုတဲ့ တရာတိ အမျိုးသားရေးအကျိုးစီးပွားရေး တရာတိကို အစိုးယွင်းကြည့်ရင် တကာယ် သွေးတွက်အောင် မှန်းတဲ့ လက်တွေ့ပါဝါသမား (realist power)။

ရေးနဲ့ တွင်းတွက်ပေါ်ကြယ်ဝတဲ့ အာဖရိက နေရာအော် တော်တော်များများကို အာ ခြေဆန့်ထားပါတယ်၏ အိုနိုးယပ်လယ်၊ တော်တရာတိပင်လယ် ဆိပ်ကမ်းအားလုံး ထိန်းချုပ်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားနေပါတယ်။ ဒီလိုဆောင်ရွက်ရာမှာ တရာတိက သူ့ဆက်ဆံ့နေတဲ့အစိုးရ ဘာအစိုးရှုံး တယ်ဆိုတာ ရရှိစုံကိုဘူး။ ဘယ်လို အစိုးရပုံးဖြစ်ဖြစ် သူ့အတွက်အကျိုးရှုံးမယ်ဆိုရင် ထိတွေ့ သွားမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြော့လည်း ဒီရန်၊ မြန်မာ၊ ဆုအန်တို့လို အသိပညာက်ငံမဲ့တဲ့ အာကာရှင်တွေ ဆီက ရင်မြှေစေတွေကို တရာတိက အရမ်းနှုက်ယူနေတဲ့အခါ သံတမန်နည်း မစ်ရှင်နည်းတွေနဲ့ ချုပ်းကောင်ဖို့ကြိုးစားတဲ့ အာမေရိကန်၊ အိုနိုးယပ်တို့ ထိုင်တို့ကိုတိုးကုန်ပါတယ်။

ဒဂ္ဂန^{၁၃}၊ ၁၉၆၅

ଅମ୍ବର(୨)। ଫେବୃଆରୀ ୨୦୧୧ ବୁଝିଲୁ

ဒေဝယ် တရုတ်နဲ့ အမေရိကန်ကြားမှာ စိဖြစ်လောက်မယ့် အခြေအနေက ။။။
ပါတယ်။ တရုတ်စစ်တပ်က အမေရိကန်ကို ဖြမ်းခြောက်ရင်တောင် သွယ်စိုက်တဲ့ ပုံစံနဲ့ ပိုပါမယ်။
တရုတ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး အမေရိကန်နေ့စဉ်ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ကြိုးပြဿနာ၊ ကုန်သွယ်ရေး
ပြဿနာ၊ ကမ္ဘာကြီးပူဇွဲးမှုပြဿနာတွေရှိလင့်ကစား တကယ် တရုတ်စိန်ခေါ်မယ့်အရာက
သူ့ရဲ့ ပထဝိအားသာမျှပါပဲ။

တရုတ်က ယူရေးရှားနဲ့ အာရုံရိတိအပေါ် တနေ့တွေး ထွောလှမ်းလာမှုဟာ ၁၉ ရာစု ကိုပိုနိပ်မျိုး မဟုတ်ဘဲ ဂလိုဘယ်လိုက်ဒေးရှင်းဆောင်နဲ့ ပိုမိုအံဝင်သင့်ပေါ်အောင် သကားပုံးပါးဖြစ်လျန် တဲ့အဖြူအမျိုး ဖြစ်နေပါတယ်။ သူမီးပွားရေးလုပ်ချက်အတွက် အရှေ့ကဗျားမြို့၊ ပါရီခိုန်ခွဲ့လျှောက် ထိန်းချုပ်ပို့ကြီးစားနေမှုက အမေရိကန်ကို အများကြီး စိုးရိမ်ပုံနဲ့ နေမထိတိင်မသာ ဖြစ်ပေါ်တယ်။

မြတ်အရ ကုန်းမြန်း ပင်လယ် မှုဂ်နာသာပေးမှုအခြေအနေကြောင့် တရုတ်ဟာ ဖော်အာရုကနေ တောင်တရုတ်ပင်လယ်၊ ရရှိအရေး ဖျားကနေ အီနိယပင်လယ်အထိ မြင်မြင် ထင်ထင် ချွဲကားနေပါတယ်။ တိကိုကြီးတုခုလုံးအတွက် ဉာဏာအာဏာ ကြီးထွားလာတာနဲ့ အမျှ၊ နိုင်လိုပ်တခါကပြောခဲ့တဲ့ “တရုတ်နဲ့ အာရုနိုင်တွေရဲ့ မှုပါဒေတွေဟာ ရောည့်မှာ သူတို့ ပထမိအနေအထားလုပ် ထုတ်လာမယ်” ဆိတ် ကားဟာ ဝိမျိုးလာနေပါတယ်။

စပ်ဖျဉ်းဖျဉ်း နယ်စပ်ရောဂါစ္မများ

၀၈၂၅၁၆၇၉။ တိဘာက်က တရုတ်ယဉ်ကျေးမှုကို အမြဲခံတတ်တဲ့ လူတွေနေထိုင်တဲ့ ဒေသကြီးနှစ်ခုရဲ့ လူမျိုးရေး အမျိုးသားရေး တင်းမာနူးများက ပေါ်ပေါ်မြှုံးတော်နဲ့ နှစ်ဦးစီးပွားရေးအထိ ရှိဖွော်စွေ့ပြောပေါ်လာပေါ်တယ်။

တရုတ်ပြည်အနောက်ဘက်အကျိုး ပြည်နယ်ရဲ့အမည် စင်ကျိုး ဆိုတာ “လက်အောက်ခံ ပိုင်နက်သစ်” (new dominion) လို ဆိုလိုပါတယ်။ အမေရိကန် တက်ဆပ်ပြည်နယ် နှစ်ခေါင်း၊ ရိပိပါတယ်။ တရုတ်-တာကွ္နတ်ရုံးတွေဖြစ်ပြီး တရုတ်ပြည်အောက်အခြား၊ အဝေးမှာ ထိုဘိုးလက္ခဏာ ပြတ်လျက် တည်ရှိပါတယ်။ တရုတ်နဲ့ စင်ကျိုးဟာ နှစ်ထောင်ပါင်းများစွာ သီးခြားစီ တည်ရှိခဲ့ပေါ်ရာကာ ၁၉ ရာစွဲ နှောင်းပိုင်းကျမှ စင်ကျိုးဟာ တရုတ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဘတ်ခဲ့ဖို့သူးရဲ့ပါတယ်။

၂၀ ရာစု ပြတိသွေးသံတမန် ဆာစ်စိုင်းများ၊ မဟုလန် ပြောသလိုခိုရင် စစ်ကျန်းဒေသ ဟာ တရုတ်အောက်ရောက်သွားကတည်းက လွတ်လပ်ရေးအတွက် ပုန်ကန်မှုမေတ္တာ တောက် လျောက်ဖြစ်လာလိုက်တာ ဘဇ္ဇာ ပြည့်လွန်နှစ်များအထိ ပါပဲတဲ့။

၁၉၄၂ ခုနှစ်မှာတော့ မောင်တိဘန်းကွဲ့မြှို့နယ်တွေ စင်ကျေးထဲကို ချိတ်ကြလာတယ်။ အတင်းအကြပ်သတ်မှတ်ပါတီး တာရိပြည့်ရှုံး အစိတ်အငိုင်းအပြစ် စင်ကျေးကို သေချာအောင်လုပ်ပစ်လိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် ၁၉၉၀ နဲ့ ၁၉၉၁ မှာ အဲဒီဒေသက တာက်-ဥရုရှင် ချိုးနှုန်းတွေက ပေကျေးအင့်ရှုံးရကို ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပူမှုတွေ လုပ်ပြုကြပါတယ်။ တာက်-ဥရုရှင် ချိုးနှုန်းတွေ

ကလည်း ပျော်သေးသေးမဟုတ်ဘဲ ခွန်နှစ်ရာရှိနဲ့ ရှစ်ရာစုစွာမှာ မွန်ဂိဂ္ဂီးယားကို စိုးမိုးခဲ့တဲ့ တာ့ခဲ့မျိုးနှင့်ထွေက ဆင်းသက်လာသူတွေမျိုး မျိုးကြီးရိုးကြီးပါ။

တရုတ်မှာ ဥရုံးလျှော့မျိုး အရရေအတွက်က (၈)သန်းနဲ့ ရှိဖြီး တရုတ်လျိုးရေ့ရဲ့ တစ်ရာခိုင်နှုန်းအောက်မှာပဲ ရှိပါတယ်။ သို့သော စင်ကျိုးအေသေမှာတော့ (၉)ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ တရုတ်မှာ ဟန်လျှော့မျိုးကအများဂျာပြစ်ပြီး သူတို့က တိုင်းပြည်ရဲ့ ပတိပြုမြန်မို့ပို့တွေမှာ နေထိုင်ကြပါတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့ အနောက်ဘက်နဲ့ အနောက်တောင်ဘက်ရှိ ခြောက်သွေ့တဲ့ကုန်ပြစ်ပြီး တွေဟာ ဥရုံးလျှော့မျိုးတွေနဲ့ တို့ဘက်လျှော့မျိုးတွေရဲ့ သိမိုင်းဝင်အိမ်ယာပြစ်ပါတယ်။

အခု ပေါကျိုးအစိုးရရဲ့ ခေတ်သစ် တရုတ်နိုင်ငံတော်မျက်စီအရတော့ စင်ကျိုးအေသာက် သူတို့ထိန်းချုပ်ထားရမယ့်ပိုင်နှစ်ရှိလို ယူဆထားပါတယ်။ ဒါကိုကပဲ တင်းမာမှုတွေ အာမြှုပ်နှံတော်တာပြစ်ပါတယ်။ ရေနဲ့ သဘာဝခါတ်ငွေ့ ကြေးနှီး သွေးတွေရှိတဲ့ မြေကြီးကို သိမ်းပို့ကိုရှိလို ပေါကျိုးအစိုးရက ဟန်တရုတ်တွေကို တိုင်းပြည်ပဟိုအချက်ချွမ်း အောင်းရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်းပါတယ်။ ဒီတော့ စင်ကျိုးက ဥရုံးတွေအတွက် အန္တရာယ်ဆိုးတွေ တနေ့တွေးရောက်ရှိလာသလို ပြစ်နေပါတယ်။

ပေါကျိုးအစိုးရဟာ ပုလိုအာရှအစိုးရများကို ကြော်ဆွဲဖြားယောင်းပြီး သူ့ရဲ့ ဉာဏ်နယ်ယူကားဖို့ ကြိုးသားနေပါတယ်။ တရုတ်လေကိုတံ့က ယူရေးရှားအထိ ချုံကားအနဲ့တန်းပြီး ပေမယ့် သူ့သဘာဝရှင်းမြစ် တောင့်တူမှုလိုအင်က မလုံလောက်သေးပါဘူး။ ပဟိုအာရှကို စိုးမိုး ချယ်လှယ်ရှိ စင်ကျိုးအေသာကြပြီး မကြောခိုပြီးတော့မယ့် ပိုက်လိုင်းကြိုးနှစ်ခု သွေးတွေးတည်ဆောက်နေပါတယ်။ တစ်ခုက ကာအက်စတန်ကိုပြုပြီး ကာက်စစ်ပို့ပို့လေယ်မှ ရော့သယ်ရှိ။ နောက်တစ်ခုက ဥဇားကျစွာတန်နဲ့ ကာအက်စတန်ကိုပြုပြီး တက်မင်နစွာတန်မှ သဘာဝခါတ်ငွေ့ သယ်ထုတိရှိ ပြစ်ပါတယ်။

သဘာဝရှင်းမြစ်တွေ ဆာလောင်နေတဲ့ တရုတ်ဟာ အဲဒီအေသေတွေကို လုံးဝ ဆုံးကိုင်ထားဖို့ စွဲန့်စားလုပ်ဆောင်းပါ။ စစ်အကျိုးစွဲတို့ပြုပါနေတဲ့ အာဖက်နစွာတန်ရဲ့ ကာဘူးတောင်ဘက်ရှိ ကြေးနှီးတွေကို တူးထုတ်နေပါပြီ။ ကဗျားနောက်ဆုံးရတနာသိုက်ပြစ်တဲ့ အာဖက်ရဲ့ သံရွှေ့ ယူရေးနှီးယံး အစိုးတန် ကျောက်မျက်တွေကို မျက်စ ပစ်နေပါပြီ။

ပေါကျိုးအစိုးရဟာ အာဖက်နစွာတန်နဲ့ ပါကျစွာတန်ကိုပြုပြီး လမ်းတွေဆောက် ပိုက်လိုင်းတွေသွယ်တန်း ပဟိုအာရှကို လွှာမ်းမို့ရှိ အီနီယာပို့လေယ်ပို့လေများတွေနဲ့ ချိတ်ဆက်။ အာမေရိကန်က အာဖက်နစွာတန်ကို တည်ပြုမောင်လုပ်ပေးနိုင်ပြီဆိုလှု တရုတ်ရဲ့ မဟာပူးတာ ကျော်သောပထိ ပို့ပေးအောင်ပြုစိုး ရှိလာပါပြီးမယ်။

စင်ကျိုးလိုပဲ တို့ဘက်အေသာက်လည်း တရုတ်က သူ့ကိုယ်ပိုင် နယ်နိမိတို့ ယူဆထားတာပါ။ တောင်တွေထူးထပ်တဲ့ တို့ဘက်ကုန်းပြုပြင်များမှာ ကြေးနှီး သံရိုင်းသိုက်ကြိုးရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း တို့ဘက်ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အပ်ချုပ်စွာ့တောင်းဆိုမှုကို အထိတ်တလန်း ရှုပြုတတ်ပါတယ်။ တို့ဘက်လုံးလွှာတောင်ရေးဆိုတာတော့ လေသံတောင် မကြားချင်ပါဘူး။

အဲဒီအေသာကြိုးကိုပြုပြီး ကားလမ်းတွေ မီးရထားလမ်းတွေ အသည်းအသန် တည်

အပေါင်းရှုံး ရွာနယ်

အမှတ် (၅)၊ ၈၇ ဖော်ဝါရီလ ၂၀၁၁ ခုနှစ်

ဆောက် နေပါတယ်။ တကယ်လည်း တိဘက်မပါရင် တရုတ်ဟာ ခန္ဓာကိုယ်အောက်ပိုင်း ပပါ သလို ဖြစ်သွားပါမယ်။ တရုတ်က လက်လွတ်လိုက်ရင် တာဘက်က အီနှီးယကလည်း သူရဲ့ မြောက်ပိုင်းဖုံးထဲ တိဘက်ကို ဆွဲထည့်သွားပါလိမ့်မယ်။

လူဦးရေ သိန်းတစ်ထောင်ကျော်လာပြီဖြစ်တဲ့ အီနှီးယက တရုတ်ရဲ့ အာရုံးလွှားမြို့များ ချယ်လှယ်လို့မှုအပေါ် ပထဝါအရ စိန်ခေါ်မယ့်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထဝါရေစက်အရ တရုတ်နဲ့ အီနှီးယကာ ပြို့သောက်တွေဖြစ်ပါတယ်။ လူဦးရေများပြားလွန်းကြတဲ့ အီမိန့်ချင်းတွေ၊ ကြွယ်ဝတ္ထု ယဉ်ကျေးမှုဖြေးတွေ၊ နယ်မြောအပေါ် ပြုံးဆိုင်လို့မှုတွေ ရှိနေပါတယ်။ တိဘက်ကိုစွဲက အဲဒီ ပြဿနာတွေကို ထပ်ခဲ့ကာ ဖော်ပေါ်တယ်။

ဘဏ္ဍာ ခုနှစ်ကတည်းက ပြည်ပြေးခဲ့ရတဲ့ ဒလိုင်းလားမားအစိုးရအားဖြူးကို အီနှီးယက လက်ခံထားပါတယ်။ တရုတ် အီနှီးယ နယ်စတ်တေးမာမှုဟာ ဒလိုင်းလားမားနေရာ ဆက်ခံမယ် နောက် လားမားအသစ်အပေါ် တရုတ်ရဲ့ စိုးရိမ်မှုတွေနဲ့လည်း ပတ်သက်မှုရှိပါတယ်။ နောက် ဆက်ခံမယ် လားမားအသစ်ဟာ အီနှီးယမြောက်ဘက်၊ နိပေါ် ဘူးတွေနဲ့နဲ့ ထိစပ်နေတဲ့ တိဘက် ယဉ်ကျေးမှုမီးကြောင်းထဲက ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ရှိပါတယ်။

တရုတ် အီနှီးယ ရိမ်ပြုံးဆွဲတဲ့ တိဘက်အောင်တော်ကဲတော်ကဲတော်ကဲ ဘင်္ဂလားအော်။ သီရိ လက်းတို့အတွက် အကျိုးစီးပွားပြုံးဆွဲတွေ ရှိနေပါတယ်။ စင်ကျိုးနဲ့ တိဘက်အောင်နှစ်ရုစွဲတွေနဲ့လည်း တရုတ်အစိုးရဟာ အဲမြေတမ်း အေသံ လူမျိုးစုများရဲ့ တော်မှာတဲ့ ဆက်ခံရေးကို ကြံ့နေပါမယ်။ အေကြောင်းက တရုတ်ရဲ့ အီမြှေ့မီး ပြောတွေထဲကောင်းချင်တဲ့ ပြဿနာ၊ ဟန်လုများကြီးတွေနဲ့ အေသံလူမျိုးစုတွေရဲ့ ပြဿနာတွေက အစိုးရကို အဲမြေခံခံဆန်းကျင်လို့မှုတွေ ပေါ်စွဲကြနိုင်းမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တောင်ဘက်ရဲ့ အလားအလာ

တရုတ်သွောလွှားမိုးမှာက အရေ့ တောင်ဘက်ဆီလည်း ပုံးနှံနေပါတယ်။ အရေ့ တောင်အာရုံးနိုင်းများဟာ ပင်ကိုယ်အားဖြင့် အားပျော့သူများဖြစ်ပြီး မဟာ့တရုတ်ပြည်ကြီး ပေါ်ထွက်လာမှုကို ခုခံနိုင်စွား အနည်းဆုံးသူများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း တရုတ်ရဲ့ စီးပွားရေး နိုင်ငံရေး အုပ်စုအကဲ စီယာကိန်း လာအိုး ထိုင်း မြန်မာစုံအပေါ် အဲမြှေ့လွှားနေတာပါ။ နောက် မဲခေါ်မြှုပ်အပေါ် အေခြေပြုထားမြှုပြီး၊ အင်ဒီချိုင်းနားကျွန်းဆွယ်နိုင်းများအားလုံးကို ကုန်းကြောင်း ရေရှိပေးပို့ဆက်လေးတဲ့ အိမ်ကြိုးကလည်း တရုတ်ရဲ့ ယူနစ်ပြည်နယ်က ကူများပဲဖြစ်ပါတယ်။

အရေ့ တောင်အာရုံးများ အကြီးဆုံးနိုင်ငံတစ်ခုက မြန်မာပါ။ ပါက္ခာတန်ကို အာရုံး၊ ဘောလ်ကန်အေသံလို့ ပြောမယ်ဆိုရင်၊ မြန်မာကတော့ ၂၀၉၁၃ အစောင့်း ဘယ်လုပ်ရှိယိုင်း အေခြေအနေများမြို့ အီမိန့်ချင်းနိုင်းများရဲ့ စားကျက်ဖြစ်သွားပါမယ်။ တရုတ်က အရေးပေါ်လိုအပ် နေတဲ့ သဘာဝရင်းမြှုပ်အားလုံးကို ခါးတဲ့မြန်မာက ရင်းပေးရရှိ ရှိပါတယ်။

တရုတ်နဲ့ အီနှီးယတို့က မြန်မာရိုင် အီနှီးယပင်လယ်ပေါ်ရှိ စစ်တွေမှာ ရေနှင်း ဆိုင်

ကမ်း အပြိုင်ဆောက်ထို့ လုပ်နေကြပါတယ်။ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အောင်ရှိ မြန်မာ့ကမ်းလွန်တွင်း များကနေ သဘာဝပါတ်ငွေ့ပိုက်လိုင်းတွေ အဆုံးစွန်ခွဲထုတ်ထို့ ရည်မှန်းထားပြီးပြစ်ပါတယ်။

တရုတ်က အရေ့ဗြောင်အာရုံ အသတ်ခုလုံးအတွက် ခွဲခြားသိမ်းပိုက်ရေး ပဟာ ပူဗ္ဗာ (divide-and-conquer) ကို နေရာတိုင်းမှာ ကျဉ်းသုံးပါတယ်။ အရင်တုန်းက အာဆိုး နိုင်ငံတွေအားလုံးကို ယဉ်စ်တစ်ခုအနေနဲ့ မဆက်ဆံပဲ တနိုင်ငံချင်းစီ ခွဲခြားဆက်ဆံခဲ့ပါတယ်။ အခု အာဆိုးနဲ့ လွတ်လပ်သောကုန်သွယ်ရေးသော့တူညီးချက်ရေးထိုးပြီးတဲ့နောက် နိုင်ငံအားလုံးနဲ့ ဆက်ဆံမှုကနေ အကျိုးအမြတ်ရရှိ ပိုလှင်ဆောင်လာပါတယ်။

အာဆိုးရေးကွက်ထဲ တရုတ်အဆင့်ပြင့်ထုတ်ကုန်တွေ ရောင်းချုပြုး၊ တန်ဖို့နှင့် စိတ်ပျိုးရေးထွက်ကုန်တွေကို ပြန်ပိုပါတယ်။ ဒါက ကုန်သွယ်မှုမှာ တရုတ်ကို အမြတ်ပိုထွက် (surplus) ဖော်ပြီး၊ အာဆိုးနိုင်ငံများအတွေ့တော့ တရုတ်လုပ်သားများက ရေးပေါ်ပေါ်ထုတ်တဲ့ မွှေ့တဲ့ လျော့ရေး အို့ကိုပုံနေရာဖြေးလို့ ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒီ အမြေအနေက ထိုင်းနိုင်ငံမှာ သိသိသာသာ ဖြစ်ပျက်နေပါတယ်။

တရုန်းက ထိုင်းဟာ အသတွင်း အားကောင်းတဲ့ နိုင်ငံဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် အခု ပြည်တွင်း နိုင်းရေးပြဿနာများကြောင့် တရုတ်ကို တန်ပြန်ကျားကိန်နိုင်မယ့်အနေအထား နည်းသထက် နည်းလာပါတယ်။ မကျိန်းမာတဲ့ဘုရားပြောဖြေးနဲ့အတူ တော်ဝင်မိသားစုရဲ့ပြော ကျသည်ထက်ကျလာပြီး၊ ထိုင်းစစ်တပ်အတွင်း အုပ်စွဲမှုတွေ ရှိလာပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ တရုတ်က နှစ်နိုင်းစစ်ရေးဆက်ဆံမှု ဖွံ့ဖြိုးအောင်လုပ်သလို အာဆိုးနိုင်ငံများအားလုံးနဲ့ပါ ဆက်ဆံရေးတို့မြှို့တည်းဆောက်လာပါတယ်။ အဖောက်နှစ်အို့တော့ ဒီရောက်နဲ့အားလုံး အာဖက်နှစ်တန်နှစ်င်းနဲ့ ပျော်လာသလို တရုတ်ကို အာရုံတော်သမီးကို အာရုံမှုးစိုက်နိုင်ပါဘူး။

ထိုင်းရဲ့တော်သမီး မလေးရှားနဲ့ စ်ကာာပဲ နှစ်နိုင်ငံလုံးကလည်း မဟာသိယာနဲ့ လိုက္ခမ်ယူတို့ မြင်ကွဲ့ကပျောက်သွားတာနဲ့အာမျှ ဒီခိုက်ရှင်တစ်လမ်းကြောင်းအတွင်း စမ်းသပ် လျော်လှမ်းလာပါတယ်။ မလေးရှားမှာ တရုတ်လူနည်းစက် မှုဆလင်-မလေး လူများစုရဲ့ မြိမ်းခြောက်မှု ခံစားနေရပေမယ့်၊ မလေးစီးပွားရေးက တရုတ်အရိုင်အောက်ကနေ ထပ်ကြပ်လိုက်လာပါတယ်။

စ်ကာာမှာ တရုတ်လူများအားရှာနေထိုင်ရာ နိုင်ငံဖြစ်ပေမယ့် အဆိုးရက တရုတ် ပြည်မရဲ့ လက်အောက်ဖြစ်ရမှာ သိမ်းကြောက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း မကြောခင်က ထိုင်းစိုး စစ်ရေးပူးတွဲလေ့ကျင့်မှုတွေတောင် လုပ်ခဲ့ပါသေးတယ်။ လိုက္ခမ်ယူကိုယ်တိုင်ကလည်း အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကို စစ်ရေးရော သံတမန်ရေးပါ အေသန အမြတ်ပြည်ထောင်စုကို ပြောင်ပြောင် တင်းတင်း တိုက်တွန်းခဲ့ပါတယ်။

အင်္ဂါနီးရှားကျေတော့ တရုတ်ကို ကျားကန်ထားဖို့အတွက် အမေရိကန်ရောတ် တည်ရှိခဲ့ ပေးထားရသလို တာဘက်က အမေရိကန်တွေကို နေရာပေးထားတဲ့အတွက် ကျိုး အစွဲလာမ်ကွဲ့က မျက်မှန်းကျိုးမှာလည်း ပူပန်ရတာမို့ နှစ်ဘက်ကြား ညျှပ်နေပါတယ်။

မည်သို့ဆိုစေ အရေ့ဗြောင်အာရုံမှာ အမေရိကန်ပါဝါ လဆုတ်ရှင်တွေ ရောက်

လာနေတာဘို့၊ ပေကျင်းအစိုးရရဲ့ ခွဲခြား-သိမ်းပိုက်ရေးမဟာဗျာဗျာ လျော့ပါးစော့အတွက် ဒေသ တွင် နိုင်ငံများဟာ အချင်းအချင်း မဟာမိတ်ပြုလာကြရပါတယ်။ ဥပမာ၊ အင်ဒိန်ရှား၊ မလေး ရှား၊ စင်ကာဗုတို့ဟာ နိုးတတ်လွန်းတဲ့ တရုတ်ကို ကာကွယ်ရှိ၊ မူပိုင်ခွဲင့်ကိုစွာတွေ့မှာ ဗျားပေါင်း ဆောင်ရွက်လာကြပါတယ်။ ဒါ နိုင်ငံတွေ့မို့ပေါင်းစည်းပြီး ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်ကိုယ် ရပ်တည် လာနိုင်တာနဲ့ အမျှ၊ တရုတ်ရဲ့ ဗြိုင်းခြောက်မှုကို ဟန်တားထားနိုင်မှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

စစ်တပ်ထဲမှာ

ဟဲ့အာရာ၊ မွန်ရိုလိုယား၊ ရရှားအရှေ့ဗျားနဲ့ အရှေ့တောင်အာရှုတို့ဟာ တရုတ် ထိုဇာလွမ်းမို့ရှိ သာဘာဝင်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော် ဒီအုံတွေရဲ့ နိုင်ငံရေးနယ်နိမိတ်တွေက အပြောင်းအလဲသိမ်းရှုတို့ ထူးထူးခြားပြသာနာဖြစ်မယ့်ပဲ မပေါ်ပါဘူး။ ဂိုဏ်းယားကျွန်းဆွယ် ကျတော့ တမ္မားနားနားပါတယ်။ တရုတ်မြှုပ်နှံက အားဖြစ်နားမှာ အတိအားထားရပြီး နိုင်ငံရေးနယ်နိမိတ် ပြောင်းရွှေ့သွားနိုင်ပါတယ်။

အထိုက်နှုန်းရေးကြီး မြောက်ကိုရိုးယားအစိုးရက အခြောက်အအားဖြင့် မတည်မြှုပ်တဲ့ သဘောရှိပြီး သူ၌ကြိုပျက်ပြားရင် ဒေသကြီးတုခုလုံးကို အကျိုးသက်ပေပါလိမ့်မယ်။ မန်ချုံး ရိုးယားကနေ ပေါ်တွေကိန်တဲ့ ကိုရိုးယားကျွန်းဆွယ်ဟာ တရုတ်အရှေ့မြောက်ဘက် ပယ်လယ် ရေရှိကြာင်း အသွားအလာ အားလုံးကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပါတယ်။

တရုတ်က ကိုရိုးယားကျွန်းဆွယ်ရဲ့ တစ်စာရာလော့ အစိတ်အပိုင်းကို သိမ်းပစ်ရှိခို တာတော့ ဘယ်သူမှ မမျှ၍လှုပိုင်းပါဘူး။ နိုင်ပေမယ့် မြောက်ဘက်ကိုတော့ အချုပ်အခြား ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အာကြောင်းပြရင်း ဆရာတွေးလုပ်ထားနိုင်မှာပါပဲ။ ကင်ကျိုးရဲ့ စတာလင်ပုံစံအစိုးရကို ထောက် ခံပေးနေပေမယ့်၊ တရုတ်မှာ ကျွန်းဆွယ်တရာ့လုံးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အစိအစဉ်တွေ ရှိနေပါတယ်။

တရုတ်၊ မြောက်ကိုရိုးယားနဲ့ ရရှားတို့ဆုံးတွေ့ရဲ့ တူမန်ဖြစ်ဒေသဟာ ပစိမိတ် သမုဒ္ဒရာပေါ်က ဂျာန်ကို ဖြတ်သွားမယ့် ဆိုပိုကမ်းကောင်းတွေ ရှိပါတယ်။ ဒီဒေသကို စီးပွားရေး အရ ပုံမှန်ကြီးစီးထားပြီး နိုင်ငံရေးအာခြောက်အည်ထားရှိ တရုတ်က စီမံနေပါတယ်။ ဒီကြည့်ရွယ် ချက်အတွက် မြောက်ကိုရိုးယားကနေ ထွက်ပေးပြီး အခါ တရုတ်ပြည်မှာ လာရောက်ခိုလုံးနေသူ ထောင်ပေါင်းများစွာကို အတော်ပြန်ပိုင်ရှင်း မြောက်ကိုရိုးအစိုးရကို သူ့စိတ်ကိန်းအတွက် အပေး အယူ လုပ်ကိုင်ထားရှိ ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ ပေကျင်းအစိုးရက မြောက်ကိုရိုးယားကို ပိုမိုတိုးတက်ခေတ်ရှိခို အာကာရှုံးနိုင်ငံ ဖြစ်စေချင်ပုံရပါတယ်။ မြောက်ကိုရိုးယားကို တရုတ်နဲ့ လူလတ်တန်းစား တိုးတက်များပြားလာတဲ့ တောင်ကိုရိုးယားအကြောမှာ ကြားခံအဖြစ် ထားချင်ပုံရတယ်။ ဂိုဏ်းယား ကျွန်းဆွယ် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းသွားရင်တောင်မှ အဆုံးမှာ ပေကျင်းအစိုးပဲ အမြတ်ရေးမယ်လို့ တွေက်ထားပါတယ်။

ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမယ့် ကိုရိုးယားဟာ အမျိုးသားရေးဝါဒပြင်းထန်ပြီး အတိတ်မှာ သူ့ကို သိမ်းပိုက်စိုးကြီးစားပူးတဲ့ တရုတ်နဲ့ ဂျာန်ကို ရန်လိုစိတ်တွေ မွေးမယ်။ သို့နှင့်တိုင်

ကိုရှိသူးရဲ့မှန်းတီးမှုက တရုတ်ထက် ဂျပန်ပေါ်မှာ ရှိကြီးပါတယ်။ ဂျပန်က ဘွာဝ ကနေ ၁၉၄၇ခုအထိ သိမ်းပိုက်ထားခဲ့ပြီး၊ အခုထိလည်း ကျွန်းနှစ်ကျွန်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားစေရ တုန်းပါပဲ။

ဒီးပွားရေးအရပ်ဆံမှုမှာ ဂျပန်ထက် တရုတ်နဲ့ စိုကြီးမားလာဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။ တကယ်လို့ ပေါင်းစည်းမယ့် ကိုရှိသူးကိုလည်း ဆုံးလိုက်ပဲ အနည်းနဲ့အများ ထိန်းချုပ်ထား နိုင်ဖို့ ရှိပါတယ်။ လက်ရှုမှုတော့ တရုတ်က တောင်ကိုရှိသူးရဲ့ ကုန်သွယ်ရေးပါတာနာ ဖြစ်နေ ပါပြီ။

အဆုံးဖွဲ့စည်းတွက်ရင် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမယ့် ကိုရှိသူးဟာ ပေါ်ကျွန်းဘက်ကို တွေ့ဖြည့် ဖြည့် ယိမ်းလာပြီး ရှုဖိန့်နဲ့ စိမ်းသထုတ်စိမ်းကား သွားမယ်။ အမေရိကန်တပ်တွေကိုလည်း အီမြင်အဖြစ် လက်ခံမှာမဟုတ်တော့ဘူးလို့ တရုတ်က တွေ့ကိုပါတယ်။ ကိုရှိသူးအနာဂတ်က မဟာတရုတ်ကြီးလက်တွင်မှာပုံးပြီး အရှေ့ခြောက်အာရုံမှာ အမေရိကန်ရဲ့တည်ရှိမှု လျော့ ပါးသထုက် လျော့ပါး သွားပါလိမ့်မယ်။

ထိုင်ဝမ်အနာဂတ်

မဟာတရုတ်ပြည်ကြီးပေါ်တွက်ရေးမှာ ထိုင်ဝမ်အနာဂတ်က အရေးပါနေပါတယ်။ ထိုင်ဝမ်ပြဿနာကို အမြတ်မီကျင့်ဝတ်စံနှင့်တွေ့ကျွန်းတွေ့ပေါ်မှာတင် ရွေးနွေးတတ်ကြပါတယ်။ ပေါ်ကျွန်းဘက်က တရုတ်အမျိုးအနွယ်အားလုံးကောင်ကျိုးအတွက် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းဖို့ အမျိုးသားသိုးသွားအမျှကို ကြိုးပို့ဆောင်လုပ်ကြဖို့ ပြောပါတယ်။ ဝါရှင်တန်ကတော့ ထိုင်ဝမ်ရဲ့ ဒီမိုကရေးမော်ဒယ် အပျိုရည် မပျက်စွေ့လို့ ထိန်းထားသင့်ကြောင်း ပြောပါတယ်။

သို့သော် တကယ်ပြဿနာက ပထမ့်နဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ အမေရိကန် စစ်ပိုလ်ချုပ်ကြီး ပေါက်ဂါလပ်စ် မက်အာသာက “ထိုင်ဝမ်ဟာ တရုတ်ပိုင်လယ်မှာ မနစ်မြှုပ်စောမယ့် လေယာဉ် တင် သဘော်ပဲ” လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အမေရိကန်ပို့ဆောင်အားတစ်ခုက တရုတ်ကမ်းရိုးတန်း တလျောက်ဝင်တွက်ဖို့အတွက် ထိုင်ဝမ်ကို အမြှုင်ထားဖို့ လိုပါမယ်လို့ ပြောခဲ့တဲ့ပါ။

တကယ်လို့ ထိုင်ဝမ်သာ တရုတ်ပြည်မရင်ခွင့်ပဲ ပြန်ဝင်သွားရင် တရုတ်ရေတပ်ဟာ မဟာဗုံးပြုအကျွေး အနေအထားရောက်ရှိသွားပြီး မျက်စွဲများအောင် အင်အားကြီးမားသွား ပါလိမ့်မယ်။ နောက်လာမယ့် ကုန်းအစီအစဉ်သစ် (World Order) မှာ ဝင်ရှုစုံစုစ်ရေး (multi polar military) မပေါ်တွန်းအောင် အမေရိကန်က သတိထားဆောင်ရွက်နေပါတယ်။ သူနဲ့ အပြိုင် စစ်တော်မျိုး ရှိမနေစော်ပဲပါ။ အကယ်၍ ထိုင်ဝမ်သာ ပြည်မနဲ့ပြန်ပေါင်းထုတ်သွားရင်တော့ အရှေ့အာရုံကနေ အမေရိကန်ကို သေချာပေါက်စိန်ခေါ်မယ့် အပြိုင် စစ်ဝင်ရိုးတစ်ခု ပေါ်တွက်လာ တော့မှာ အမှန်ပါပဲ။

ထိုင်ဝမ်အပေါ် အင်အားလွှင်မီးဖို့အတွက် တရုတ်ရေတပ်က တောင်တရုတ်ပဲ လယ်၊ အနီးဆုံးသမုပ္ပန်ရာရှိ တရုတ်ဂိုဏ်ပေါက်နဲ့ ကုန်းဟိုက်အချိုကာဗုန် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ပင်လယ်လမ်းကြောင်းတွေ့လို့ အကွက်ချုပ်စီမံနေပါတယ်။ တရုတ်ရေနဲ့တော်သဘော်များ လုံးခြုံစွာ

အပေါင်းစဉ်၊ ရွာနယ်

အမှတ်(၅)၊ ၂၇ ဖော်ပိုဒါလ ၂၀၁၁ ခုနှစ်

ဖြတ်သန်းသွားလာဖို့ ပင်လယ်ခါးပြေနှင့် အစွမ်းရောက် အစွဲလာမ်းရန်ကာကွယ်ဖို့နဲ့ အိန္ဒိုရောတ် အားမကြိုးအောင် စီမံလုပ်ဆောင်နေပါတယ်။

မဟာဗျာဗာအရေးပါမှုအာရတ္ထုညွှန်ရင် တောင်တရှတ်ပင်လယ်ဟာ “ဒုတိယ ပါရှင် ပင်လယ်ကွဲ” လို့ တင်စားကြပါတယ်။ ပထဝိနိုင်ငံရေးပညာရှင်များအလိုအရ ဂရိတ္ထာက အေရှုံယန် ပင်လယ်ကို ထိန်းချုပ်ဖို့ကြုံစားခဲ့တယ်။ ရောမက မြေတဲ့ပင်လယ်ကို ထိန်းချုပ်ခဲ့တယ်။ အာမရိကန်က ကာရစ်ဘီယန်ကို စိုးလိုးတယ်။ အခု တရှတ်က တောင်တရှတ်ပင်လယ်ကို ထိန်းချုပ်တော့မယ်။

ပထဝိနိုင်ငံရေးဆရာတ္ထီးများအနိုင်တော့ ကာရစ်ဘီယန်က အာမရိကန်ပြည်ထောင်စု ရဲ့ မြေတဲ့ပင်လယ်လို့ ဒို့ပြုလိုကြပ်ရင် လာမယ့်ဆယ်စုနှစ်များမှာ တောင်တရှတ်ပင်လယ်က အာရှ မြေတဲ့ပင်လယ်ဖြစ်တော့မှာ မလွှဲအောင်ပါပဲ။

မဟာဗာတရှတ်ပြည်

မဟာဗာတရှတ်ပြည်ဟာ ဗဟိုအာရှ၊ အိန္ဒိုယ်ပင်လယ်၊ အရှေ့တောင်အာရှနဲ့ အနောက် ဖက် ပစ်ပိတ်တို့မှာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေးတို့အတူ ထူးခြားစွာပေါ်ထွက်လာမယ့်ပါ။ တဆက်တည်း အာမရိကန်စစ်သဘေား အခြေစိုက်စစ်နေန်းများကို ကျော်လွန်ပြီး၊ ရုပန်း အိန္ဒိုယ်၊ အခြားဒီမိုကရောနိုင်ငံများနဲ့ ပစ်ပိတ်ရေတ်ပုံးတွေကို လုပ်လာပါလိမယ်။ တရှတ်က အပြားရောင်ပင်လယ်ပိုင်စိုးမှာ နယ်မြေကန်သတ်ထိန်းချုပ်မှုတက် ဒေသတွင်း ရေတ်ပမဟာဓိတ်ဖို့တည်မှုကို ရိုပြီးအာရှကျုပ္ပါယံ ရပါတယ်။

သို့နှင့်တိုင် စစ်ရေးအာရှ အာရင်အာမရိကန်၊ တရှတ်ဆက်ဆံရေးဟာ အာရင်အာမရိကန်၊ ဆုံးဖို့ယ်က်ဆက်ဆံရေးထက် ပိုတည်းပြုမှုရှုပါလိမယ်။ ဒါကလည်း ထူးခြားတဲ့ အရှေ့အာရှ ပထဝီ အာနာအထားကြော်ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်အေးအောင်မှာ ဆုံးဖို့ယ်က်ကို ထိန်းချုပ်ထဲ အာမရိကန် အာရေးနဲ့ ပင်လယ်ရေခြေကြောင်းအောင်အားတစ်ခုတည်းနဲ့ မလုပ်လောက်ဘူး။ ဤရောပကုန်းမြို့ အသုံးပြုရပါတယ်။ အခု တရှတ်ကို ထိန်းချုပ်ထဲအတွက်ကျတော့ တရှတ်ပတ်ပတ်လည်မှု အေမရိကန် အခြေချိန်မယ်မြေ သိပ်မရှိလှုတာမို့ အာမရိကန်ရေတ်ဟာ တရှတ်ရေတ်ထက် ဆက်ပြီး ကြီးမားကြံ့ခိုင်နော်မှာပါပဲ။

ဘယ်လိုပြစ်ပြစ် တရှတ်စီးပွားရေး စစ်ရေးအောင်အားလုံးမြှင့်လာမှုက ရှုံးလာမယ့် နှစ်တွေမှာ အာမရိကန်-တရှတ် တင်းမာမူ အရှိန်ပြင်းနေမှာပါပဲ။ နိုင်ငံရေးသိပ္ပါယ်ပညာရှင် ရွှေ့နှစ် ယာရှိုးမားရဲ့ အာမရိအရဆိုရင် အနောက်ကြော်ခြော်ကို ကြီးစိုးခဲ့တဲ့ အာမရိကန်ပြည်ထောင်စာက အရှေ့ကဗျာခြေားအများစုတို့ ထူးခိုးကြုံးတော့မယ့် မဟာဗာတရှတ်ကိုဟန့်တားစိုး ကြုံစားပါလိမယ်။ အဲဒါကိုက ယနေ့စောင်ရွက် အထူးခြားသုံးအာတ်လမ်းတစ်ပုံး ဖြစ်လာပါလိမယ်တဲ့။

ရည်ညွှန်း

The Indian Ocean and the future of American Power by Robert D. Kaplan

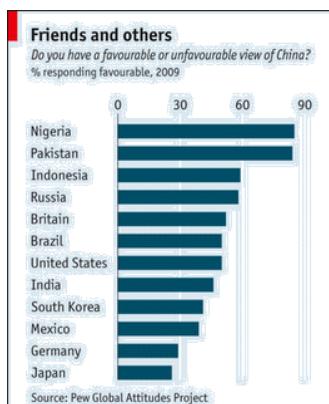
တရာ်နှုန်း တရာ်မန်

ဇန်နဝါရီ

တရာ်နှုန်းတရာ်ဟန်ကို ဖွံ့ဖြိုးဆောင်ငံတွေအတူယူမှာကို အနောက်နှင့်ငံတွေက စိုးရိမ်နေကြပါတယ်။ အဲဒီလို အပြောအဆို စိုးရိမ်မှုတွေဟာ တရာ်နှင့်ကို နေ့တိတိပိုင်မသာ ဖြစ်ပေါ်တယ်။

တရာ်နှင့် တာဝန်ရှိသူတွေပြောခဲ့တာက ဖြော်(၃၀)ရက် ရန်ဟိုင်းမှာ ပြုလုပ်မယ့် ကမ္ဘာကုန်စည်ပြွေ့ (World Expo) ဖွံ့ဖြိုးအမေးအနားကို ငွေကုန်ပြေားကျ မများဘဲ စိုးရိမ်ရှင်းရှင်းပဲ လုပ်မယ်လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ပြောသလို မဟုတ်ပဲပါဘူး၊ ဒီရှုံးမြို့မြို့နဲ့ လေဆာရောင်ခြော် ရေပန်းတွေနဲ့ အကသာမားတွေပါဝင်တဲ့ ဖွံ့ဖြိုးပြုကုန်တွေဟာ ငွေကြေး အလွန်အကျိုး သုံးစွဲခဲ့တဲ့ ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဘေးရှင်းအိုလုပ်ဖွံ့ဖြိုးနဲ့ နှင်လား ဝါလားပါပဲ။ အစိုးရရဲ့ဆန္ဒနဲ့အညီ တရာ်တိုးတက်မှုအင်အားကို ထုတ်ဖော်ကြားပါခဲ့ပြီး သူတို့မှာ စွဲမက်စရာတွေရှိတယ်ဆိုတာ သက်သေပြံပါတယ်။ ရူးညံ့တဲ့ပြုကုန်တွေနဲ့ တရာ်နှုန်းတရာ်ဟန်ဆိုတာကို အရှိန်အဝါ မြှင့်တင်ပေးခဲ့ပြီး တက္ကမ္မာလုံးကအတူယူအားကျစရာ ဖြစ်တယ်လို့ အတော်များများကို အထင်ရောက်စေခဲ့ပါတယ်။

ဒေါ်လာဘိုလီယံပေါင်း မြောက်များစွာ သုံးစွဲခဲ့တဲ့ ကုန်စည်ပြံ့နဲ့ တရာ်နှုန်းတရာ်ဟန်ပုံစံကို ထင်ရှားစေခဲ့ပြီး တရာ်နှင့်ကို ဖွံ့ဖြိုးဆောင်ငံများသာမက အခြားနှင့်များကပါ အထင်ကြီးလေးစားချွော်ပါတယ်။ အမေရိကန် က ဆန္ဒကောက်ခံရေးအဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ Pew သုတေသနပြားရဲ့ စိတ်တစ်ဦးအား နိုက်ရှိုးရှိုးယူယောက်ခံစားစား ၅၅% က တရာ်ကို အကောင်းမြှင့်ပါတယ်။ (၂၀၀၈ ခုနှစ်က ၇၄% ပဲရှိခဲ့တာနဲ့ နှင့်ယုဉ်ကြည်နှင့်ပါတယ်) ၂၀၀၈ မှာ အမေရိကန် ၃၉% သာ ထောက်ခံရာက ၅၀% ထိ တိုးလာပါတယ်။ ရှုပ်နှင့်တွေ့ရဲ့ ထောက်ခံမှုနှင့်က ၁၇% ကနေ ၂၆% ထိ တက်လာခဲ့ပါတယ်။ (အခြားနှင့်များရဲ့နှုန်းကို ပုံမှာကြည့်ပါ)။ ဒီမိုက်ရေစိတ်နှင့် တွေ့ဆိုမှာတော့ အငြင်းအခံတွေ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ ရှုပ်မယ့် သူတို့အဲမှုံးသလောက်နည်းနည်းနဲ့ ရန်ဟိုင်းနှဲရဲ့၊ အခြေခံလမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ အဆောက်အအိုများကို ပုံမိတ်းတက်

ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းနဲ့အတူ ကမ္ဘာ့အကြီးကျပ်ဆုံး ကုန်စည်ပြုဗြိုက်ဂိုလ်များကို သောင်းပြုသနိုင်ခြင်းကြောင့် အရပ်ပိုက နိုင်ငံတွေရဲ့အထင်ကြြီးမှုကို ရရှိခဲ့ပါတယ်။

တရုတ်နိုင်ငံက ပညာရှင်တွေနဲ့ အစိုးအရာရှိရှိတွေ ကိုယ်တိုင်တောင် အမြင်ကွဲပြားမှ တွေ့ရှိနေတာက တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန် (တနည်းအားဖြင့် ၂၀၀၄ ခုနှစ်က အမေရိကန် အကြောင်းပြုဗြိုက် ပညာရှင် Joshau Cooper Ramo က ကင်ပွန်းတပ်ခဲ့တဲ့ ဝါရှင်တန်သဘောတူညီမှုကို အင်အားနည်းအောင်လှုပ်ရှားမယ့် တော်များသော်တူညီမှု) ဆိုတာ ရှိ မရှိ အကယ်၍ ရှိ ရှိရင် တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန်ဆိုတာ ဘာကိုခေါ်သလဲနဲ့ အဲဒီအာကြောင်းကိုဖွေးနေးလို့ အကျိုးရှိ မရှိ ဆိုတာပါ။ အခြားနိုင်ငံတွေက အတုယ်ရှုင်နောက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနည်းနာတွေမရှိဘဲနဲ့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရမှာကို တရုတ်ကွဲနှင့်မြှော်ဖြော်ပါတီက မလိုလားပါဘူး။ ဟောင်ကောင်အခြေစိတ်ပါတီကို ထောက်ခဲ့တဲ့ Ta Kung Pao သတင်းစာက သူတို့ရဲ့ သတင်းဆောင်းပါးထဲမှာ ကုန်စည်ပြုဗြိုက် တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန်နည်းနာတွေထို့ ခင်းကျင်းပြုသတဲ့နောရာလို့ ရေးသားခဲ့ပြီး အဲဒီ သတင်း အသုံးအနှစ်နှင့် အစိုးရတရားဝင် ဝက်ဘ်ဆိုဂိုလ်တွေကလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ကိုးကားခဲ့ပါ တယ်။ ဒါပေမယ့် တရုတ်ပေါင်းဆောင်တွေကတော့ ပြည်သူတွေကြားမှာ အဲဒီ အသုံးအနှစ်နှင့် မယုံးမိစေခဲ့တဲ့ အထူးရှေ့ကျဉ်ချုပ်ခြား ကုန်စည်ပြုဗြိုက် ဖော်ပြုပြောဆိုရမှာ သိပ်အရေးမကြိုးတဲ့ အသုံးအနှစ်နှင့်ပါးမှာ သုံးအနှစ်နှင့်ပြောဆိုပါတယ်။

ခုတလောက်ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ပြောဆိုဖွေးနောကြတဲ့ တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန် ဆိုတာကို ခြေရာခံလိုက်နေတာ တရုတ်နိုင်ငံက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်နှင့်တစ်ခုတော်ဦးတစ်ခုတော်ဦး မဟုတ်ပါဘူး။ နိုင်ဘာလမှာ ပါတီက ဦးစီးလုပ်ဂိုင်တဲ့ အထင်ကရပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုက စာမျက်နှာ(၆၃၀)ပါ ထူထဲတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို “တရုတ်နည်း တရုတ်ဟန် အနှစ် ဓမ္မာက်ဆယ်ပြည့် တရုတ်နိုင်ငံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပုံစံသစ်” လို့ နာမည်ပေးပြီး ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပါရိုက်လမှာတော့ ဌားလုံးတွေသိပါတဲ့ “တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန်၊ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရငဲ့သာ အတွေ့အကြုံနှင့် အခေါ်အခဲမှား” ဆိုပြီး တစ်အုပ်ထုတ်လာပါတယ်။ အခြားတရုတ်နည်း တရုတ်ဟန် စာအုပ်တစ်အုပ်လည်း ပြောလမှာ ထွက်ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်အာကြောင်းကို ရှုနိုင်းကုန်စည်ပြုဗြိုက်ပုံစံပတ်သက်တဲ့ ဖွေးနေးပွဲတွေမှာ အတော်လေး အငြင်းအခဲ ဖြစ်ကြပါ တယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကိုရေးတဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ စာရေးဆရာတွေထဲမှာ Zhao Qizheng (ပါတီဝါဒပြန်ချို့ရေး ထိပ်တန်းပေါင်းဆောင်လုပ်ခဲ့သူ) နဲ့ John Naisbitt (အမေရိကန်၊ အနာဂတ်ဟောကိန်းထုတ်သူ) တို့ ပါဝင်ပါတယ်။

အနောက်နိုင်ငံ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးတို့ကိုတွေ့ကလည်း တရုတ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးတွေ ထက်မလျော့သော စိတ်ဝင်စားမှုတွေရှိခဲ့ရာက ပိုလို့သာ ကြိုးထွားလာခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံး ထွက်ရှိခဲ့တဲ့ စာအုပ်ကတော့ အမေရိကန်ပညာရှင် Stefan Halper ရဲ့ “တော်များသော်တူညီမှု တရုတ်ရဲ့ အလုံးစုံ ထိန်းကွပ်အုပ်ချုပ်မှုပုံစံဟာ ၂၁ ရာစုကို ဘယ်လိုမှား ပီးဆောင်လွှမ်းမိုးမလဲ” လို့ အမည်ရတဲ့ စာအုပ်ပါ။

ရိုပ်ပလိုကန် အဖွဲ့အမျိုးမျိုးမှာ ဘာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ Stefan Halper ရဲ့

ဆွေးနွေးချက်က “ဂလိုဘယ်လိုက်အေးရင်းပြစ်တိုင်ကြောင့် ကမ္မာကြီးကို ကျွဲးမောင်းသွားစေ သလို တရုတ်ဟာလည်း အနောက်တိုင်နိုင်ငံတွေကို ကျဉ်းမြောင်းစေတာဟာ” အနာဂတ်မှာ ပြစ်နိုင်ချေတန်ဖိုးကို တိတ်တဆိတ်လျှော့ချုပ်မှတ်များပြင်းကြောင့်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒေါ်ကျိုးမွားရေးစနစ်ကိုကျင့်သုံးနေသလို အာဏာကိုလည်း ထိန်းချုပ်ထားနိုင် တဲ့ တရုတ်ပြည့်ရဲ့အခြေအနေက မတရှုံးနည်းလမ်းအသစ်တိုင်ချို့တယ်ဆိုတာကို ကမ္မာ့အတိုး ဆုံး ဆိုင်းဘုတ်ကြီးနဲ့ ထောင်ပြုနေသလို ပြစ်နေပေမယ့် တရုတ်ခေါင်းဆောင်တွေကို စိုးပိုးနေတာက (Mr Halper ရဲ့ အပြောအရ) အာဏာကို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးမြှုံးကြောင်တာ၊ တရုတ် ပြည့်ရဲ့ အဆင့်အတန်နိမ့်ကြပြီး အပြောအနေတွေ ကသောင်းကန်းပြစ်သွားမှာကိုပါ။ အဲဒီ အကြောက်တရားတွေကြောင့်ပဲ သူတို့ဟာ ပြပ်ပက္ခာမှာရဲ့ရှိုက်ခတ်မှုကို စိုးပို့နေကြပါတယ်။ ဆွေးနွေးချက်တွေအရ ပါတီအုပ်ချုပ်နိုင်မှုဟာ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပေါ်မှာ တည်နေပြီး စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စိတ်ပျက်စရာကောင်းတဲ့ နိုင်ငံတွေဆိုက တင်သွေးရှုံးနေတဲ့ အာရင်းအမြစ်တွေနဲ့ဆိုင်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ အာဖရိကန့်ငံတွေက နိုင်ငံရေးသမားတွေက တော့ ဘေးရေးသဘောတူညီအကြောင်းပြောဆိုတာ မရှိသလောက် နည်းပါ ပါတယ်။ ဒါပေ မယ့် သူတို့ဟာ တရုတ်ပြည့်က စီးဆင်းလာတဲ့ အနောက်တိုင်းပြည့်တွေကလို့ အရှင်ချုပ်ရေး၊ လူ့အဆင့်အရေးတွေအကြောင်း ညွှန်ကြားချက်မပါတဲ့ အကုအညီစွေတွေကို ချက်ကြတယ်။

စီးပို့မှုပန်နေမှုတွေကြောင့်ပဲ တရုတ်ခေါင်းဆောင်တွေဟာ တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန် အကြောင်းကို စိတ်ပါလက်ပါ မပြောချင်ကြဘူး။ ပြင်တက်အင်အားကြီးနိုင်ငံ၊ ပြင်တော်နိုင်ငံရေး အတွေးအခေါ်ထွက်ပေါ်လာခြင်းလို့ အမိပှာယ်သက်ရောက်စေမယ့် အပြောအဆိုအသုံးအနှစ်း သုံးရင် အမေရိကန်တွေဟာ အထိမံရှေ့ပန်းကန်ဆိုသလို ပြစ်ကြမှုကို သူတို့ ကောင်းကောင်းကြီးရိုင်စာမျက်ပြီး အမေရိကန်နဲ့ ပဋိပက္ခပြစ်ရင်တော့ တရုတ်ပြည့်ရဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ပျက်စီးမှာပဲ။

၂၀၃ ခုနှစ်မှာ တရုတ်တာဝန်းကျင်တွေဟာ နိုင်ငံအကြောင်းကို “ပြီးချမ်းစွာ မြှင့် တက်လာခြင်း” လို့ ပြောဆိုရာကန် လအနည်းယောက်အတွင်းမှာပဲ “မြင်တက်လာခြင်း” ဆိုတဲ့ အသုံးအနှစ်းကို အမေရိကန်တွေ စိတ်ဆိုးမှာ စိုးမြိမ်လို့ မသုံးစွာတော့ပါဘူး။ အရင်က ဝါဒပြန့် ချိုင်း တာဝန်ယူချွဲ့ဖူးတဲ့ Zhao Qizheng ရေးတာက သူအနေား “တရုတ်ပြည့်ရဲ့အပြောအနေ” လို့ သုံးစွာရတာကို “တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန်” လို့ သုံးစွာရတာထက် ပိုမြို့ပြို့ကြရန်သက်ပါတယ် တဲ့။ ဒီဇိုင်ဘာလမှာ ပါတီရဲ့ အကြီးတန်းသဘောတရားရေးပညာရှင်ပြစ်သူ Li Junru ပြောခဲ့တာက တရုတ်နည်းတရုတ်ဟန်အကြောင်း ပြောဆိုတာဟာ အတွန်အစွဲရာယ်ရှိပါ တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ အဲဒီဟာမှာ သာယာကျေန်ပြုခြင်းက နောက်ထပ်လုပ်ရမလို့ ပြပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေလုပ်ဖို့ စိတ်ပါဝင်စားတက်ကြမှုတွေကို ဟန်တား အားလျှော့စေနိုင်ပါ တယ်တဲ့။

အဲသလို တကဗ္ဗာပဲဖြစ်နေခဲ့လို့ အချို့တရုတ်တွေဟာ စိတ်မကောင်းပြစ်ကြပါတယ်။ Deng Xiaoping က နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကသာ တရုတ်နိုင်ရဲ့ စွံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပုံစံကို

ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်မှာဖြစ်ပြီး စီးပွားရေးတက်ရွှေ့ဖြူးမှုအတွက်လည်း မရှိမဖြစ် လိုအပ်ပတယ် လို့ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ပြုပြင်ပြုပောင်းလုပ်ဆိုတာ မရှိသလောက်ဖြစ်ခဲ့တာ တိုယ်နှုန်းမှုများအတော်အခင်းကို အစိုးရကာ နှိမ်နှင်းပြုခွင့်ခဲ့တဲ့ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တည်းကာပါ။ အမေရိကန် လူ့အခွင့်အရေးလုပ်ရာ့မှုအဖွဲ့တွေရှိပြုခဲ့တဲ့ The Carter Center က Liu Yawei ပြီးခဲ့တဲ့ လက ထောက်ပြုခဲ့တာက တရာတ်ပညာရှင်တွေရဲ့ တရာတ်နည်းတရာတ်ဟန် ဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ် ကို လုပ်မှုများအောင် လုပ်ဆောင်တဲ့လူပြုရာ့မှုဟာ အင်အားကြီးထွားလာခဲ့ပြီး အဲဒါကပဲ နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ဘားရောက်အောင် တွန်းလို့ ပေးသလို ဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။

တရာတ်ခေါ်ငံးဆောင်တွေ တရာတ်နိုင်ငံတွေ့း ကသောင်းကန်းပြုခဲ့မှာကို စီးရိမိနေတာ ကို ထောက်ကြည့်ခြင်းအားဖြုံး သုတေသနဗုံးဟာ လမ်းကြောင်းမှန်တစ်ခုကိုတွေ့ပြီလို့ ယုံကြည့်မှု မရှိ သေးတာပါပဲ။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပုံစံအကြောင်း ပြောဆိုနေးနွေးကြရင် အားလုံးကို အခက်တွေ့စေ တာက တည်းပိုင်အေးချမ်းမှုကို ထိနိုင်စေတယ်လို့ စွမ်းစွာပုံစံရှိပုံမှုပုံစံရှိပုံ အားလုံးတက် မူကြောင့်ဖြစ်နေတဲ့ သာဘာဝတ်ဝန်းကျင်ပျက်စီးမှုကန်လို့ လာသိပေးလာသိယူ ခြေားမှုတွေနဲ့ ဆင်းလျဉ်းသာကွားခြားမှုတွေအကြောင်း နေးနွေးကြရမှာမို့ပါ။ တရာတ်ပြည်က ပွင့်ဆွင်လင်းလင်း ဝေဖန်ပြောဆိုတတ်တဲ့ မီဒီယာအားဖြုံးအစည်းတွေထောက်တစ်ခုကြောင်း တစ်ခုခြော့ရွှေ့ခြင်းတွေထောက်တစ်ခုကြောင်း တရာတ်ပြည်ရဲ့ရှိနိုင်ငံရေး ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်လာနိုင်တဲ့အကြောင်းခြင်းရာ အခြေအနေတွေကို ရေးသာခဲ့ပါတယ်။ “မျိုးဆက်ပြောင်းလဲခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိနေခြင်းတွေကြောင့် မကြောခဏဆိုသလို မာန် မာနတွေထောင်လွှားလာတတ်ပြီး နောက်တော့ နှစ်သက်တဲ့အစားအသောက်တရာတ်ကို စားချင နေသလိုမျိုး၊ အဲဒါကိုပဲ တမ်းတမ်းစွဲဖြစ်လာတတ်တယ်” လို့ သူက ပြောပါတယ်။

အနောက်တိုင်း သံတာမန်တစ်ပြီးက Mr Nye ရဲ့ ကျော်ကြားတဲ့စကားကိုရှားပြီး ကုန်စည်ပြောကို “ယဉ်ကျော် သိပ္ပါပညာတွေကတာဆင့် အရှိန်ထွော်ဖြင့်တဲ့” လို့ သတ်မှတ် ပြောဆိုပါတယ်။ တရာတ်ပြည်အကြောင်း ရေးသားကြတဲ့သူတွေတော်တော်များများက တရာတ် ပြည်ရဲ့အရှိန်ထွော်ဟာ ကြီးထွားတိုးတက်လာနေပြီး အမေရိကန်ရဲ့အရှိန်ထွော်ဟာ ကျဆင်း မေးမိန်လာနေပြီလို့ ရေးသားကြပေမယ့် အောက်တိုဘာ(၃၁)ရောက်နေ့မှာ ပြီးဆုံးမယ့် ကုန်စည် ပြွဲကို ကြည့်ပြီး အဲဒီအဆိုပြုချက် မှန်ကန်ကြောင်း ပြောရို့ ခက်ပါတယ်။ ကုန်စည်ပြွဲမှာ နိုင်ငံပေါင်းမြောက်များစွာက ပါဝင်ပြောသအောင် တရာတ်နိုင်ငံက စည်းရုံးနိုင်ခဲ့တယ်ဆိုတာတော့ တကေယာမှန်အကန်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ပြွဲလာကြည့်တဲ့ လူအေရအတွက်က ပြွဲလုပ်တဲ့ လူအရ အတွက်ထက် အများကြီးပဲ နည်းနေခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပြီး ပြခန်းတွေထဲကို ဝင်ပို့ စောင့်နေတဲ့ လူတန်းတွေကို ယုံကြည့်ရင် အမေရိကန်ပြခန်းရှေ့မှု စောင့်နေတဲ့လူတန်းက အရှည်ခုံးပါပဲ။

ရည်ညွှန်း

"The China model: The Beijing consensus is to keep quiet"

The Economist (May 6, 2010)

လျှော်သိနှင့် တရုတ်ဒီဇိုကာရေး

နောက်ဝန်ဆောင်ရေးနှင့်အခြေခံ အကြမ်းမောင်လျှပ်ရှာမူမှု အဆင့်မြှောမြှင့်စွာဆောင်ရွက်ရင်း အကျဉ်းဘုံးနှင့် လျှော်သိနှင့်ကြောင်း ၂၀၁၀ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ(၈)ရက်နေ့တွင် ကြေညာ ဆူသည်။

လျှော်သိနှင့်မှာ တရုတ်အတိုက်အခဲ စာရေးဆရာပြုပြီး စာအုပ် (၁၁)အပ်နှင့် အက်ဆေးများစွာ ရေးသားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် တိယနှစ်မြုပ်နည်းအခင်းကတည်းက ဒီဇိုကာရေးလုပ်ရှာမူတွင် အဓိကထင်ရှားသူ ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၉၄-၉၅ တွင် စတင်အဖမ်းခဲ့ခဲ့ရ ပြီး ၁၉၉၆-၉၇ တွင် စုစုပေါင်းဖြောက်ခြင်း အဖမ်းခဲ့ခဲ့ရသည်။ ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်အတွင်း ‘လွှာတ်လပ်တဲ့ တရုတ်ကလောင်ရှင်များအဖွဲ့’ ဟူ၍ ဒုက္ခန်းပြည့်နည်နယ် Democratic China မဂ္ဂဇား အယ်ဒီတာ တာဝန်များ ယူခဲ့သည်။

လျှော် ၁ တရုတ်လွှာအခွင့်အရေးနှင့် ဒီဇိုကာရေးတောင်းဆိုဒို့အတွက် နာမည်ကျော် ‘Chapter 8’ စာတမ်းကို အမိက ပြုစရေးသားခဲ့သည်။ ထိချာတာကို ကျယ်ကျော်ပြန့်ပြန် ဖြန့်မေ့မြတ်သွားသော ၁၀၀၃ ခုနှစ် ဇွန်(၂၃)ရက်နေ့တွင် ‘နိုင်ငံတော်အာဏာပျောက်စီးအောင် ဆူဗူ ငါးဆောင်မှု’ ဥပဒေပြင့် နောက်ထပ် (၁၁)နှစ် ထောင်ချုံခဲ့ရသည်၏ လက်ရှိ လျှော်နှင့်ပြည့်နယ် ရှိခိုင်းဆိုင်တွင် ရောက်နေသည်။

နောက်ဖြစ်သူ လျှော်သိနှင့်လည်း ဆုကို ကိုယ်စားသွားမယူနိုင်အောင် နောက်အကျယ် ချုပ် ချထားသောကြောင့် ဒီဇိုကာ(၁၁)ရက် နောက်ဝန်ဆောင်းအခြေခံအနား မတကိန်းတဲ့ ရှိသည်။ ဆွေမြို့သားချင်းများလည်း တားမြှိုင်ဆုံးရသောကြောင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ် ပြုမှုများရေးရန်ဘယ်ဆူဗူ လက်ခံယူမယ့်သူမရှိတဲ့ ထူးထူးမြားအောင်းအနား ဖြစ်သွားခဲ့ရ သည်။ ပိုဆိုးတာက ကုလသမဂ္ဂ၊ အာစီယံအပါအဝင် ဘယ်နှင့် ဘယ်အဖွဲ့အစည်းကမဆို တရုတ်အဖို့ရ ဖြောင်းမှုများတဲ့အတွက် ကိုယ်စားလက်ခံမယူခြင်းမှာ ပြောစရာ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

အောက်ဖော်ပြပါ စာတမ်းမှာ ၂၀၀၅ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ(၁၅)ရက်နေ့တွင် တရုတ်ကွဲနိမြေအစိုးရတိုက် ဖြန့်ချိတဲ့ ‘တရုတ်ပြည်ဒီဇိုကာရက်တစ်နှစ်ရေးတည်ဆောက်မှု’ စွဲ။ ဖြူ။ စာတမ်းကို လျှော်သိက တဲ့ ပြုနိရေးသားထားခိုင်း ဖြစ်သည်။ တရုတ်ရဲ့ ကော်မြတ်းမှုမှ အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်များလည်လျားတဲ့ သမိုင်းကြောင်းကို စိတ်မကောင်းကြီးစွာ ဖော်ပြရင်း လူတဲ့

အပေါင်းရှုံး ရွာနယ်

အမှတ် (၅)၊ ၂၇ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၀၁၁ ခုနှစ်

အတွက် ဘာခြားနားမှုမှ မရှိသေးဘာကို တပ်ပြထားသည်။ ‘လွှာတိလပ်တဲ့ တရာတိပြည့် ပေါ်ထွက်မှု’ မှာ လက်ရှိအကျောရထားတဲ့ သူတို့ပေါ်လစီတွေထဲက လာမှာမဟုတ် လူထု ပါဝါကနေသာ ပေါ်ထွက်လာမည်ဟု သူတော်မာမှု အဆုံးသတ်ထားသည်။

တရာတိလူထုက ကွန်မြှုနစ်ပါတီးေဆာင်တဲ့ ဒီမိုက်ရေစီးေသာ ထိုက်တန်ပါသလား

၂၀၁၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ(၁၉)ရက်နောက် တရာတိပြည့်သူမှုတန်င်း နိုင်ငံတော် ကောင်စီ သတင်းပြန်ကြားရေးောက် ‘တရာတိပြည့် ဒီမိုက်ရောက်တစ်နိုင်ငံရေးောက်မှု’ ခေါင်းစဉ်နဲ့ စူးဖြေစာတမ်းတစ်ခုကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ ကွန်မြှုနစ်ပါတီ အာဏာရာတည်းက ပထမဆုံးထုတ်ဝေဝေး ဒီမိုက်ရောစီးတည်းေဆာက်ရေး စာတမ်းပြစ်ပေါ်မယ့် ဒီမိုက်ရေစီးေပါ်ပတ်သက် လို့ ဆပ်ဆပ်ကိုင်ကိုင် ဘာအောက်အလက်မှ မပါရှိပါ။

စာတမ်းရဲ့ အနှစ်သာရပိုင်းမှု၊ ‘အမျိုးသားအောက်အများဆိုင်ရာ သီအိုရို’ တရာတိ ကွန်မြှုနစ်ပါတီ (CCP) ရဲ့ အာဏာဆိုင်ရာသီအိုရို နဲ့ ‘ပါတီရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာဆိုင်ရာ သီအိုရို’ ဆိုတဲ့ သုံးခုကို အခြေတည်ဖွေးနေးထားပါတယ်။

‘အမျိုးသားအောက်အများဆိုင်ရာ သီအိုရို’ ပိုင်းမှာ စီးပွားရေး အားနည်းချက်တွေ၊ လူထုနေထိုင်မှု အရည်အသွေးနိမ့်ကျမှုတွေကို ထည့်မဖွေးနေးထားပါ။ ပါတီခေါင်းေဆာင်မှု နေရာအတွက် သစိန်းပြတ်သန်းမှုအာရ ရွှေးချယ်မှုနဲ့ တရာတိလူထုရဲ့ အလိုက်သင့်ရွှေးချယ်မှုကိုစွဲ ကိုသာ အလေးပေးနွေးနေးထားပါတယ်။ ဆိုလိုတာဘာ တိုင်းပြည်ခေါင်းေဆာင်မှုကို လူထုဆန္ဒ အရထား သမိုင်းပြိုတ်မှုနဲ့သာ ဖန်တီးသွားမယ်လို့ ပြောတားခြင်းပြစ်ပါတယ်။

‘အမျိုးသားအောက်အများဆိုင်ရာသီအိုရို’ ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ထဲမှာ ကျမှားလုံးဆိုင်ရာ ဒီမိုက်ရောစီးနှင့်တွေကို ငြိုင်းပယ်ထားပါတယ်။ အရေးပါတဲ့ အမျိုးသားအောက်အမှု ဆိုတာတော့ ဂို့ရှေ့နဲ့ တရားရေးဝန်ဆောင်ရာ (legitimacy) မရှိုးမသားပြဿနာများကို ပုံစံထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

‘ပါတီအာဏာဆိုင်ရာသီအိုရို’ မှာတော့ လတ်ရှိကျင့်သုံးနေတဲ့ပုံစံ ပါတီက အဖြို့ဆုံး အာဏာရယူထားမှုကို ထပ်အတည်ပြုပေးထားခြင်းပါပဲ။ လူထုအချပ်အခြားဒီမိုက်ရောစီး တည်းေဆာက်ရေးပြစ်ဖြစ်၊ အခြော့ခြားပေးထဲမှာရေးထားတဲ့ လူအာခွင့်အရေး၊ ကာကွယ်စောင့်ရောက်မှု ဖြစ်ဖြစ်၊ အမျိုးသားလွှတ်တော်ကိုစွဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပါတီရဲ့ ‘ဒီမိုက်ရောက်တစ်ဗို့ပြုပေး’ အမည်ခံဟန်ပြုလုပ်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဥပဒေရေးလုပ်ငန်းပြုစ်ဖြစ်ဖြစ်၊ အောက်ခြေလူထုအတွက် ဒီမိုက်ရောစီးတွေပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အားလုံးက CCP အာဏာဆိုင်အား ရွှေးချယ်မှုကိုပဲ လိုက်နာကြရမယ်။ လူထုအချပ်အခြားအတွက် တကယ်တမ်း ဘာမှ လုပ်ခွင့်မှုပါဘူး။

နောက် ‘CCP ရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာဆိုင်ရာသီအိုရို’ မှာတော့ တရာတိပြည့်ရဲ့ လက်ရှိ အောင်မြင်မှုတွေဟာ ပါတီကြောင့်ဆိုတာကို သိနိုတင် ကြိုးပြုခြင်းပါ။ ကြိုးမားတဲ့ ကျရှုံးမှု တွေကို ကာကွယ်စိုးအတွက် အောင်မြင်မှုတွေ ချွဲကားဖော်ထုတ်ထားပါ။ တိုင်းပြည့်မှာ

ဒီမိုကရေစီ စိုးစဉ်းမျှရရှိတယ်ဆိုရင် အဲဒါက ပါတီရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာပြောင့်လို့ ပြောဆိုချင်တာပါ၊ ပါတီရဲ့ ဉာဏ်ပညာပြောင့်အား ဒေါ်ဆောင်မှုနဲ့ ပြောင်ပြောင်းလဲရေးတွေ လုပ်နိုင်ခဲ့တာလို့ ပြောဆိုခြင်းပါ။ တရုတ်လူထုပြီးစားအားထုတ်မှုနဲ့ အသီးအွှုင် ရလဒ်တွေပြောင့် ဖြစ်လာတာ ကို ဘာတစ်ခုမှ အသီအမှတ်ပြု မဖော်ပြုပါ။

စွားဖြူစာတမ်းရဲ့ အချုပ်အခြာအကာဖြစ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အထက်မှာ ပါတီအာကာရှိတယ်ဆိုတာ တကဗ္ဗာလုံးကို မောင်းခတ်တဲ့သဘော သက်ရောက်နေပါတယ်။ ပါတီအာကာသည်သာ အမြိုင်မြတ်ဆုံးဖြစ်တယ်။ ‘လူထုအကြီးအကဲက ပါတီ’ ဖြစ်တယ်။ ‘ဒီမိုကရေစီရဲ့ အကြီးအမှုပြာ CCP ပါတီ’ ဖြစ်တယ်။ အမျိုးသားလွတ်တော်က ပါတီအာကာပိုင်အဖွဲ့ရဲ့ ရုပ်သေးဖြစ်တယ်။ တရုတ်ပြည်သူ့နိုင်ငံရေးအတိုင်ပင်ခံကွန်းကို (CPCC) ဆိုတာ အဆင်တန်ဆာ အဓမ္မးအနားပဲ ဖြစ်တယ်။ တရားရေးစနစ်က ပါတီအာကာရှိပိုင်အဖွဲ့ရဲ့ ကုန်ယာတန်ဆာပလာသာ ဖြစ်တယ်။ လူ့အခွင့်ရေး ဒီမိုကရေစီစတဲ့ စကားလုံးတွေဟာ စာတမ်းရဲ့ ခန်းသီးလိုက်ကာများသွေ့ပါ ဖြစ်တယ်။

CCP အာကာပိုင်အဖွဲ့က ထုတ်ဝေတဲ့ လူ့အခွင့်အရေးစာတမ်းလုပ်ပါပဲ။ ယခု ဒီမိုကရေစီရေးရာစာတမ်းကလည်း မှသားတွေပြည့်နှက်နေပါတယ်။ ဥပမာ စွားဖြူစာတမ်းထဲမှာ “တရုတ်ပြည်သူ့သမုတ်နိုင်ငံရှိ အာကာအားလုံးကို လူထုကသာ ပိုင်ဆိုင်တယ်” လို့ ဖော်ပြထားချက် ပါပါတယ်။ သို့လော် (၁၃၃)သီလီယံး ရှိတဲ့ တရုတ်ပြည်သူ့တွေများ ပါတီအာကာရှိပိုင်များ လိုသလိုအမောင်ခံရတဲ့ သို့အပ်ကြီးများသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့ သမတရွေးကောက်ပွဲမှာ လူထုပါဝင်ဖို့ အခွင့်အရေး လုံးဝမျိုးပါဘူး။

နောက်ဥပမာတစ်ခုက စာတမ်းထဲမှာ “ပါတီတွင်း ဒီမိုကရေစီဖွံ့ဖြိုးရေး” ဆိုတာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် (ဒြေ)သန်းသော ပါတီဝင်တွေမှာ ပါတီကျေးကျွေးအဆင့်ထက်မပို့၊ ပါတီအကြီးအကဲကို ရွေးချယ်ပို့ သူတို့မှာ အမှန်တာကယ် အခွင့်အလမ်းမရှိပါဘူး။

အဲဒီ ‘တရုတ်ပြည် ဒီမိုကရေကိတ်နိုင်ငံရေးတော်ဌာန်မှ’ စွားဖြူစာတမ်းဟာ သက်သက်ကြားလုံးထုတ်ထားမှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တရုတ်ပြည် ဒီမိုကရေကိတ်နိုင်ငံရေး တည်ဆောက်မှု ဖန်းပြကြုံးပြကြုံပြီး၊ အမြင့်ဆုံးပါတီအာကာပိုင်အဖွဲ့ရဲ့ အာကာရှင်စနစ်အတွက် လူထုကအကာကွယ်ပေးပို့ စာတမ်းပါပဲ။

ဘဇ္ဇာ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ(၁)ရက်နေ့ မော်စီတို့ တိယန်နှစ်မာရင်ပြင် ဂိတ်ပေါ်တက်လာပြီးနောက် တုတိုင်းပြည်လုံးအနဲ့မှာ လူထုက “သူဟာ လူထုအတွက် မဟာကယ်တ်ရှင်ကြီးပါ” ဆိုတဲ့ သိချိုင်းကို သံဖြိုင်ကျူးရင့် အောက်ဟစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၈၄ အောက်တိုဘာ(၁)ရက်နေ့မှာ တိန့်ရှောင်ပို့ တိယန်နှစ်မာရင်ပြင်ပေါ်မှာ တိုင်တွေစစ်ဆေးတော့ ‘ဟလိုရှောင်ပို့’ ဆိုပြီး သူလာက်စွဲယမ်းပြုရေး နိုင်ငံသုကာကြီးအဖြစ်နဲ့ လူထုအားလုံးရဲ့ ထောက်ခံမှု ရယူတယ်။ ပြီးတော့ သူက “လူအချို့ အရင်ဆုံး ချမ်းသာပလေ့စေ” (let some people get rich first) ပြောရင်း လူလက်တဆုတ်စာအတွက်သာ အခွင့်အလမ်းတွေ ဖုန်တီးပေးခဲ့တယ်။

၁၈၂။ ရှာနယ်

ଅମ୍ବତ୍ (୧)। ଫେବୃରୀରୀର ୨୦୧୦ ବ୍ୟକ୍ତି

၁၉၉၉ ခုနှစ် အောက်တိဘာ(၁)ရက်နေ့၊ ကျော်မီးမင်း တပ်တွေစစ်ဆေးတော့ ကျယ်
ကျယ်ပြန်ပြန့်၊ ဝေဖွန်းတွေ့ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီကြားကပဲ တော်လျှန်ရေးလမ်းဓာတ်၏ တရာတ်ပြည့်
အနာဂတ်အမွှေဆက်ခံမယ့် အစိက္ခိုးဆောင်မှုနေရာ၊ ရရှိသွားပြန်တယ်။ သူက တရာတ်အင်ပါ
ယာအတွက် ကြီးမားရောက်ရောတဲ့ ဆန်းသစ်တိတွင်မှုသိအိရိရိ နောက်ထပ်ဖန်တီးပြီး၊ ချမ်းသာ
ဖြေယ်ဝတဲ့ အရင်ရှင်များကို CCP ပါတီထဲ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခွင့်ပေးတယ်။ အခု ဟူကျင်တောင်း
တပ်တွေစစ်ဆေးတဲ့အခါ ‘သူချစ်စွာသော ပြည်သူတွေ’ အတွက် ဘယ်လို ရှင်ပုံဖော်ပယ်ဆိုတာ
ကျော် မသိသေးပါဘူး။

လက်ရှိအာဏာရအပ်စုအတွင်းမှာ ဖယ်ရှားခဲ့ရတဲ့ ကျောက်စီယန်နဲ့ ဟူယောင်းပုံး
တို့ပုံစံမျိုး၊ လူထုကို ကောင်းကောင်းဆက်ဆံပြီး အတ်သစ်နိုင်ငံရေးသဘောကျော်မိတဲ့ အဆင့်မြင့်
အရာရှိတွေ ရှိနိုင်ကောင်းတယ်ဆိတာကို ကျော်မြင်ပါဘူး။ သူတို့ဟာ ကောင်းမွန်တဲ့ မူဝါဒ
ဆုံးပြတ်ချက်တွေနဲ့ နိုင်ငံရေးပြည်ပြေားလဲမှုတွေ အများကြီးစွန်းစားလုပ်ချင်ကြမှာပါ။ သို့သော
အဲဒါ အရာရှိကောင်းတွေဟာ CCP ပါတီစနစ်အောက်မှာ ရောဂါးဆင်မရှုင်သန်နိုင်ကြပါဘူး။
ဒီလိုပြဿာသူ့အပါ လူထုအဖို့လည်း အထက်က ပါတီဓားမျို့တွေ ပေးကော်စဲ့အဆွင့်အရေးနဲ့
အကျိုးရလဒ်ကိုပဲ ထိုင်စောင့်ကြရပါတယ်။

ဒီပေမယ့် သိပ်ကိုဝိုင်းနည်းစာရာ ကောင်းလွန်းပါတယ်။ ကျေနောတိတ္ထု တိုင်းသူပြည်သား တွေဟာ ခုကွဲအားဖြောက်ယူ ခံစားနေကြရတယ်။ ဒိုးဘွားဘိုင် ရှုံးအတိအတေ မျိုးဆက် ပေါင်းများစွာကနေ ကင်းအထူး လူထုအပေါ် သနားကြင်နားပြုဖြစ်ဗုံး၊ ပညာဉာဏ်ရှိတဲ့ အပုံးချုပ် သူမျိုးကို တစ်ကိုမိတ်ခဲ့တောင် မဆုံးကြပ်ပါဘူး။

ခြားပြင် တရာစိမင်းဆက် သံသရာစက်ဝန်းသမိုင်းမှာ မင်းကောရာဖဲ့တဲ့ လူထုအပေါ် ရက်ရောလိုက်လျော့တတ်တဲ့ အပြုအမှုက သူ နှစ်းစတက်ချိန်မှာပဲ ရှိတတ်ပါတယ်။ ဘာပြောင့် လဲ ဆိုတော့ ရွှေက အုပ်ချုပ်သွားတဲ့မင်းဆက်က ဘူး နောက်ခံးနှစ်တွေအတွင်း ဘာကောင်းကျိုး မှ မဆောင်ရွက်ဘဲ တိုင်းပြည်ကို အကျဉ်အတည်း တေားကုန္ဏပါးစုနဲ့ ချိန်ထားရစ်ပဲလို့ပါပဲ။ အသစ် နှစ်းစတက်လာသူကလည်း လိုအပ်ချက်အရ လုပ်ဆောင်တာထက်၊ သူ နှစ်ငံရေးအာဏာ ကို ကြုံခိုင်အောင်ထိန်းဖို့ အော့ဒုလိုက်လျော့လုပ်ဆောင်ပေးခိုင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျမန်တိ၊ တိုင်းသူပြည်သားတွေဟာ ဖြီးသူရဲ့ စောင့်ရှောက်မှုအပေါ် လုံးဝမိန္ဒန်ရပဲ့ ကလေးယောက်လေးတွေလိပါပဲ။ အသိညာ၏ရှိရှိအုပ်မယ့် မင်းလောင်းပေါ်လာစို့ ရာစွေတွေ ရှိပြီး ထိုင်စောင့်နေရပဲ့ သူတွေပါပဲ။ တရာ်လူတုဟာ ချို့ယူလိုပြီး ဘယ်တော့မှ ရင့်ကျော် ဖြီးပြင်းမလာသေးဘူးလို့ဆိုရင် လူန်မလား။ သူတို့ဟာ ရေးသိပ္ပါဒ်တွေ ကြပ်လန်ကွဲဖာရာတွေ

ရှိခိုးသလိုမျိုး ဒုးထောက်ပြီး ကောရာစွဲဘဏ်မင်းကို အခုထိ သယဝပ်တွား မော်ပူးနေရတုန်းပဲလား။

မော်ခေတ်နဲ့ နှိမ်းစာရင် မော်ခေတ်လွန် ပြည်မကြီးမှာ ကျေနော်တို့ပြည်သူတွေ အစား အသောက်၊ နေထိုင်မှုနဲ့ တိုးချင်းရွေးချော်ပိုင်းဆွင့်တွေဟာ များပြားတဲ့ အကန့်အသတ်အောက် မှာပဲ အကျိုးအခြေတ်တွေရှိလာတယ်ဆိုတာ လုံးဝတံသယ ရှုပါတူး။ ‘လူတန်းစားတိုကိုပဲ’ ကို ဦးစားပေးတဲ့ မော်၊ အခိုင်ဒီခိုင်လော်ရှိနဲ့ နှိမ်းစာရင် တိန်ရှေ့ပိုင်နဲ့ လက်တွေကျတဲ့ ‘ကြော် သီဒ္ဓရိ’ က ပိုမြီးသွက်လက်ပြီး ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ရှုပါတယ်။

သို့သော် အဲဒီအပြောင်းအလဲတွေရဲ့ ဘယ်အရာကဗု ကျေနော်တို့ တိုင်းသူပြည်သား တွေရဲ့ ရှိမြှာနေအထားကို အခြေခံကျကျ ပြောင်းလေးတာမရှုပါတူး။ ဟောဒီမြေပေါ်မှာ အပ်ချုပ်သူနဲ့ အအပ်ချုပ်ဝံတွေအကြား ခေတ်အဆက်ဆက် ဆက်ဆံရေးဟာ တစ်ပုံစံတည်းပါပဲ။ ဒီနေ့ အထိလည်း မစပြောင်းမလပါပဲ။

လူထုရဲ့ အခွင့်အရေးနဲ့ အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်၊ တိုင်းပြည်ရဲ့ ကံကြမ္မာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုးတက်မှု၊ သာမန်လူထုများရဲ့ ဘဝအရည်အသွေးအားလုံးကို အာဏာရှင်များ ကပဲ ချုပ်ကိုင်ထားဝါတယ်။ အားလုံးသောတိုးတက်မှုတွေဟာ အပေါ်စိုင်းရဲ့ ပေးကမ်းစွန်းကြောက် လာပါတယ်။ အဲဒီအတွက် အပြုံခဲ့လုပ်က အပ်ချုပ်သူ့တို့ သစ္စာရှုပြကြောင်း၊ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြသစိုး ‘သက်ကျော်ရာကျော်ရှုည်ပါစေ’ အော်ဟစ်ရပါတယ်။

မကြာခင်နှစ်များအတွင်းမှာ အရပ်ပက်လွှာအခွင့်အရေး ကာကွယ်လွပ်ရှားခွင့်တွေ ရှိလာသောလည်း အဲဒီအခွင့်အရေးတွေကို ကာကွယ်ပို့မှုးရိုန်နေတဲ့ ပကတိလက်တွေ့ အခြေအနေတွေကိုလည်း ကျေနော်တို့ ရှာကြော်ရပါမယ်။ တကယ်တော့ အာဏာရှင်နစ် ထုတ္တရားနဲ့ ကျေးကွန်ယဉ်ကျေးမှုအခြေခံအတိုင်းမြှုပ်ကို ကိုင်လှပ်ဖယ်ရှားပစ်နိုင်တဲ့ အောက်ခြေလှထုလှပ်ရှားမှ တွေ အတိုင်းအတာကြီးကြီးပေါ်ထွက်လာဖို့၊ အောင်မြင်ပို့လမ်းစ အခုထိမြှင့်ရသေးပါ။

ဒါဟာ ဘာကြောင့်လ ...

ဝန်ခံရင် အာဏာရှင်များရဲ့ စိန်းလွန်းအားကြီးမှုကြောင့်ပါပဲ။ စိန်းခံရလွန်းတော့ လူထုအို့ ဒီမိုကရေးလွန်ရှားမှုဟာ သူတို့အတွက် ဘာမှ ထူးခြားလာမှာ မဟုတ်ဘူးလို့ မြင်လာကြတယ်။ လူထုရဲ့တိတော်မှာ အသိဉာဏ်မှုမှာ သူရဲ့ဘောကြောင်မှုနဲ့ မျက်ကန်းဖြစ်နော်တို့ဟာ အပိုင်းခံဖြစ်နေရခြင်းနဲ့ သူတို့လွတ်မြောက်ခြင်းအကြား ဘာမှမကွာခြားဘူးလို့ မြင်တဲ့ အထိ ဖြစ်လာပါတယ်။

သူရဲ့ဘောကြောင်မှုနဲ့ သံသယစိတ်လွန်ကဲမှုကြောင့်ပဲ အပိုင်းခံခြင်းဆိုတာ အပစ်ပယ်ခံရခြင်း ဆွဲခြားဆက်ဆံခံခြင်းလို့ အပိုပျော်ပေါ်လာပါတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ အာဏာရှင်ရဲ့ ကြံ့ရာပါ၊ လက်ပါးစေ၊ ကျိုးကျိုးဆွဲနိုင်ဆိုတ်ဆိုတ်နေသူများ ဖြစ်သွားကြရပါတယ်။ ဘယ်အပါမှာများ ကျေနော်တို့ တိုင်းသူပြည်သားတွေဟာ စစ်မှန်တဲ့လွတ်မြောက်မှုအတွက်၊ ကိုယ့်ကံကြမ္မာကိုယ်ဖန်တီးနိုင်ခွဲ့ အတွက် အစင်းသင်ခံကြမှတဲ့၊ ဘယ်အချိုင်ကျိုး တရာတိပြည်ဟာ အာဏာရှင်မင်းအဆက်ဆက်

အသင်းရှိ။ များထုတေသန

အမှတ် (၅)၊ ၂၇ ဧပြီ ၂၀၁၁ ခုနှစ်

စိုးမိုးမူအောက်မှ ကသောင်းကန်းအာမခြားအနေတွေနဲ့ အဆိုးသံသရာ သမိုင်းကိုဝန်ဆောင်ရွက်ဖို့ကြိုးပေါ်လဲ။

မျိုးသက်ပေါင်းများစွာကနေ ယနေ့၊ CCP စိုးမိုးထုတေသနတဲ့ နေ့ရက်များအထိ ကျော်စိုးလူတွေပေါင်းလဲမှာ ဒုက္ခာပေးနေတဲ့ ပေါ်လောက်တွေ ရှိပါတယ်။ ‘လွတ်လပ်ရေးရြှိုးနာက်’ တိုင်း ပြည် စတည်ထောင်ကတည်းကဲ ကျွန်ုပ်မြန်ပို့မရှိဘဲ တရာ်ပြည်သစ်ပြစ်မလာနိုင်ဘူး။ ‘မေးနားထည်ဝါဒဲ့ တ်ပေါ်တို့’ တို့ဟာ လူထူး၊ အမြေခံသမိုင်းနားလည်မှုပြန်ဖိုး စိတ် ထဲမှာ အနည်းငြိုင်နေတဲ့ ဘာသာသေအလေ့အကျင့်စိုက်များပါပဲ။ လူထူး၊ စကားပြောမှု ရေးသားမှုတွေမှာ အဲဒီအသုံးအနှစ်းတွေက ကျပ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အဆင်တန်ဆာလို ပြစ်နေ တယ်။ CCP ရဲ့ သမိုင်းကို နောကျေအောင်သိတဲ့ ပညာတတ်တွေ လစ်ဘယ်ကျေသူတွေ တောင်မှ CCP အာဏာရုံပြီးနောက် မရောမတွေကိုနိုင်တဲ့ ရာဇ်ဝတ်ကျူးလွန်မှုတွေအောက်း ဖော်ထုတ်ရေးသားတဲ့အခါ အဲဒီပေါ်ဟာရအသုံးနှစ်းတွေ အပ်ပြောင်းထပ်အောင်ပါနေပါတယ်။

အလားတူပါပဲ။ ၁၉၈၉ ဧပြီ(၄)ရက် တိယန်နှစ်မှတ်လူသတ်ပွဲအောက်း ယနေ့ လူအများစုံး ပြောကြတဲ့အခါ ‘ဝရန်းသုန်းကားကာလ’ တို့၊ ‘အရေးတော်ပုံ’ ဆိုတဲ့ အသုံး အနှစ်းတွေကို သတိထားရောင်ရှားပစ်လိုက်ကြတယ်။ ကြီးမားတဲ့ ပြီးချမ်းတဲ့ ချိတ်ပွဲနဲ့ အဲဒီကို အပြုံလိုက် သွေးထွက်သံလိုက်ဖြတ်ခံရမှု အတွေ့အကြံတွေ ကိုယ်တိုင်ပြုခဲ့ရတဲ့ ကနေ့ ပေါ်များမြို့၊ လူထူကတောင် အဲဒီပေါ်ဟာရတွေ ဖို့ပည်လိုက်ကြတယ်။

တကယ်တော့ အာဏာပိုင်တွေက မီဒီယာတွေကနေ ‘ဝရန်းသုန်းကားကာလ’ နဲ့ ‘အရေးတော်ပုံ’ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှစ်းတွေကို ‘နိုင်းရေးဆိုင်ရာနောင့်ယှဉ်မှုများ’ လို့ ဘယ်လို ဝါဒ်ပြန့်ပြောင်းပြောင်း၊ မှန်ကန်တဲ့ လူထူဘာသာစကားကို များများပြောင်းမပစ်နိုင်ပါဘူး။

၁၉၉၉ ခုနှစ် ကျွန်ုပ်မြုတ်းအစိုးရ ဖာလွှန်ပေါင်းဂိဏ်းကို နိုပ်ကွပ်ဖြေခြားပြီးနောက်မှာ အထက်တန်းကျောင်းနဲ့ ကောလိပ်စာအုပ်တွေထဲ ‘အစွမ်းရောက်ကိုးကွယ်ပုံကြည်မှု’ ဆိုတဲ့ အသုံးအနှစ်းဝင်လာပြီး ကျောင်းသားတွေကြားထဲ ရှိက်တည့်တယ်။ ကာလရှုပ်ကြာစွာ ကျေးကျိုးပြန်စိုးအတွက် လူထူစိတ်ထဲ အိုင်းအိုင်လော်ရှိ အဓမ္မသွေးသွင်းပြုးလဲ ဘာသာ စကားနဲ့ သမိုင်းမှတ်ညွှန်တွေကို အများကြီးထိနိုင်စေပါတယ်။

မြှင့်မြတ်တဲ့ ဘာသာသေဒ-ဒသန ပညာရှင်ကြီး Ludwig Wittgenstein ရဲ့ အဆိုအိုနဲ့ တစ်ခု ရှိပါတယ်။ “ဘာသာစကားဆိုတာ အစဉ်အလာနေထိုင်မှု ပြင်ကွင်းတွေထို့ ဖော်ပြတဲ့ ကရိယာ (tool) တစ်ခု မဟုတ်ဘူး။ ဂျုပ်ရှားသက်ဝင်နေတဲ့အပြုံအမှု (action) သာ ဖြစ်တယ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်က မိမိကိုယ်ကိုဖော်ပြု၍ ဘာသာစကားအသုံးပြန်သေးလမ်းကို ရွေးချယ်လိုက်ပြုဆိုရင် ပါဟာ တွေးဖို့ရွေးချယ်လိုက်တာပဲ။ သူဟာ တွေးဖို့ရွေးချယ်တယ်ဆိုရင် နေထိုင်ဖို့ရွေးချယ်တာပဲ” လို့ ဆိုခဲ့တယ်။

ဒါကို ထပ်ချွဲပြောမယ်ဆိုရင် တစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာ အုပ်ချုပ်သူအပေါ် လေးလေး နှင်းနှင်းကျေးမှုးတစ်မှုကို ဘာသာသေဒနည်းနဲ့ ဖော်ပြတယ်ဆိုရင် အဲဒီ ကယ်တယ်ရှင် မျှော်ကိုး စိတ် ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဖန်တီးလိုက်တာပဲ။ အဲဒီ ကယ်တင်ရှင်အားကိုးစိတ်က မလွှာသာ မရောင်

သာတဲ့ အထက်ကပေးသနားမှုကို စောင့်ပျော်ရတဲ့ (ကျားသနားမှ နွားချမ်းသာရမယ့်) ကျေးကျွန် ဘဝ နေနည်းကို ဦးတည်သွားစေတယ်။ ကယ်တင်ရှင်မရှင် တစ်စုံတစ်ဦးဟာ အမိမခြေယာမဲ့ ဧွေးလေ ဧွေးလွင့်သဖွယ် သနားစရာကောင်းတဲ့စိတ်ခံစားချက်နဲ့ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးအခြေအနေမျိုး ရောက်သွားမှုကို ကြောက်နေတတ်ပါတယ်။

အချိန်တိုင်း အချိန်တိုင်းမှာ လူထုဟာ ထိုင်ဆုံးအပ်ချပ်သူတွေထံကနေ နိုင်ငံရေး အပြောင်းအလဲတွေပြောပေါ်စေရွှေ့ မျှော်လင့်ချက်ကြီးကြီးထားကြော်တယ်။ ဒါပေမယ့် အချိန်တိုင်း စိတ်ပျော်မှုတွေနဲ့ပဲ အဆုံးသတ်ခဲ့ရပါတယ်။ အဆုံးဆုံးအပိုင်းကတော့ CCP ဦးဆောင်တဲ့ အပြောင်းအလဲမှု ဘာမှာထူးထူးခြားခြားပြောင်းလဲရှိ မျှော်လင့်ချက် မရှိပေမယ့်လည်း လူတူရဲ့ စိတ်ပျော်မှုတစ်ခုပြီး နောက်စိတ်ပျော်မှုတစ်ခုဟာ ပြီးဆုံးသွားတယ်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ ဒါက ဘာကြောင့်လဲ။

အချို့ကတော့ တိုင်းပြည့်ရဲ့ အမျိုးသားအခြေအနေတွေကြောင့်လို့ ဆိုတယ်။ အချို့ကလည်း ဒီလောက်ကြီးမားတဲ့တိုင်းပြည့်ကို အာဏာရှင်စနစ်ကသာ ထိန်းချပ်ထားနိုင်မယ်လို့ ပြောကြတယ်။ တာချို့ကျတော့ CCP ဟာ အာဏာသိပ်ကြီးလွန်း ရင်းမြှင့်တွေအပေါ် လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားလွန်နလို့ အခြားဘယ်အင်အားစုကမ္မပြောင်းလဲရှိ စိန်မခေါ်နိုင်ဘူးလို့ ပြောကြတယ်။ အချို့ကလည်း အတိုက်အခံအုပ်စုတွေဟာ ပေါ်ပြုလာနိုင်ငံရေးလမ်းကြောင်း လိုက်လွန်းလို့ သူတို့အာဏာရှင် CCP ထက်တောင် ပိုဆိုးမယ်လို့ ပြောကြတယ်။

အချို့ကလည်း နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမလုပ်ခင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှု အရင်လုပ်သွေ့ တယ်လို့ ပြောတယ်။ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုကသာ တိုင်းပြည့်တည်ဖို့မှုကို ထိန်းထားနိုင်မယ်။ CCP လုပ်ဆောင်တာ မှန်တယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အခြားသူတွေကလည်း ပြည့်မကြီးရဲ့လူဦးရေက သိပ်များလွန်းပြီး အသိပညာနဲ့နဲ့တာကြောင့်မို့ အထက်က ဆောင်ရွက်ပေးတာသာလျှင် အသင့် တော်ဆုံးလို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီ အားလုံးသာပြောဆိုချက်တွေကိုကြည့်ရင် တကယ်လို့ CCP သာမရှိခဲ့ရင်။ CCP သာ ပြောကျသွားခဲ့ရင် သူနေရာကို ထိထိရောက်အစားထိုးလို့ ဘယ်သူနေရာယူနိုင်မလဲ ပေါ့။ ဒီပိုကရော်လုပ်ရားသူတွေနဲ့ တရာ်နိုင်ငံရေး ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန်မြင်သူတွေက ဒီဇော်နှင့် ကို မပြန်ပြန်ကြတော့ဘူးလား။ ဒါကြောင့်မို့လည်း အပေါ်က ချေပေးတဲ့ မဖြစ်စလောက် ပျော်ဆွင်မှ လက်ဆောင်လေးတွေကိုသာ လူထုက ရွှေးချုပ်နေကြရတာဘပေါ့။

ဒီတော့ ကျေနော်တို့ တိုင်းသူပြည့်သားတွေ ကိုယ်ဟာကိုယ် အရှင်သာခိုင်ပြောစိုးလည်း မပြင်ဆင်ဘူး၊ တိုက်ယူပို့လည်း မကြိုးစားဘူး၊ တည်းရှုင်းအဆွင့်အရေးအတွက် ကြိုးစားအားထုတ်မှု မရှိဘူးအိုရိပြင်း၊ လက်ရှိအုပ်ချုပ်သူတွေမရှိတဲ့အခါ တိုင်းပြည့်ဖို့ဖော်နဲ့ ချောက်ထဲကျသွားမယ် ဆိုတဲ့ အယူအဆကိုပဲ မသိတိတဲ့ မှုနေကြမှာပဲ။ ဒီအယူအဆပုံစံဘာ CCP ရဲ့ ကာလရှည် လျားစွာ အိုင်အိုင်လည်းကျတဲ့သွားမှုကနေလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီယူဆချက်ဟာ ကနေ့အထိ မပြောင်းသေးတဲ့ တိုင်းသူပြည့်သားများရဲ့ ကျေးကျွန်စရိတ်သာဝကနေ လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အာဏာရှင်တွေဟာ သမိုင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်တွေကို လျှစ်လျှော့ပြီး အဲဒီအယူ အဆမျိုးကို ဘာကြောင့်အပြန်ကိုသွင်းနေတာလဲ။ အကြောင့်နှိပါတယ်။ သူတို့ဆုံးပြတ်တဲ့ မူဝါဒ တိုင်း၊ သူတို့ပြောတဲ့အရာရာတိုင်းမှာ အဆုံးစွန် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်းသာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ကတော့ အာဏာကို လုံးဝ ထိန်းချုပ်ထားရေးပါပဲ။

သို့သော် အဲဒီ အပေါ်ကဗိုက်သွင်းတဲ့အယူအဆကို လူထုအဖော်လက်ခံစွဲ၊ ဘာ အကြောင့်ပြုချက်မှ မရှိပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီအယူအဆကို ထောက်ခံပုံပေးနေတဲ့ စနစ်ဟာ လူထုကို လူသားတွေအဖြစ် အသိအမှတ်မပြု မဆက်ဆံတဲ့ စနစ်ဖြစ်နေလို့ပဲ။ ဘာ ကြောင့်မှ လက်ခံစာရာ မရှိပါဘူး။

တကယ်လို့ ကျနော်တို့ တိုင်းသူပြည်သားများဟာ သမိုင်းဆိုင်ရာမှန်ကန်တဲ့ အာချက် အလက်တွေကို မေ့ဖို့ပြီး၊ အထက်ကလာတဲ့ အယူအဆမှာပဲ မိန်းမောယုံကြည်နေကြမယ်ဆို ရင် သူတို့ပေးတဲ့ မရောမှာမျှော့လင့်ချက်တွေကိုပဲ ကျေနော်လက်ခံနေရဲးမှာပဲ။ ‘တစ်ကြိမ်တစ်ခါ မျှော့လင့်ချက်အတွက် ရိုးကြိမ်ကိုးသိသေးလျှင်တောင်မှ ကောင်းမြတ်တဲ့အပ်ချုပ်သူ ပေါ်ပါစေ’ လို့ ဆုတေသန်းနေကြရှိုးမှာပဲ။

အောက်ခြေလှထူးရှုံးမှတွေရယ်၊ တိုးချင်းရပိုင်ခွင့်ရယ်အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူ တွေကို အာဏာရှင်နေပြာ်းလို့၊ ဆောင်ရွက်နေသူတွေလို့ လက်ခံပို့ထက် အဟန်းအတား လို့ပဲ မြင်နေကြရှိုးမှာပဲ။ ပေါ်လစီကောင်း တစ်ရာခိုင်နှုန်းလောက် ချေပေးပြီး ဒုဇူးရာခိုင်နှုန်း ဆိုးသွေးနေတဲ့အစိုးရအပေါ် ဆန့်ကျဉ်နေသူတွေကို အတားအဆီးလို့ မြင်နေကြရှိုးမှာပဲ။

အစုလိုက်အပြုလိုက်သတ်ဖြတ်မှတွေ၊ ထုတ်မွတ်ခေါင်းမှုမှတွေ၊ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချုံမှတွေ၊ ဆာလောင်ငတ်းဖွတ်မှတွေ ပြည့်ပြီးဘဝတွေ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှတွေ ရှိနေတာတော်မှု အာဏာရှင်တွေကို “အမှားမျှသော၊ ခမိုးနားတိုးမြတ်သော၊ ဘုန်းတန်းး ဂုဏ်ပြုတိုးမား သော” စတဲ့ ဂါထာပရိတ်တွေမှန်းပြီး ကျေးဇူးတင်မဆုံး ဖြစ်နေကြရှိုးမှာပဲ။

တန် (c) မူလ်ဆက်စောင် ကဗျာဆရာတိုး သို့ချေးထိ က “တော်းတွေ သူတို့တို့ ဘယ်တော့မှ မဖျက်ဆီးနိုင်ပါ ... နောက်းလေပြေထဲမှာ ထိုကြိုးတွေးလိုးမှာ ...” လို့ အပ်ချုပ်သူတွေ အတွက် ရေးဖွဲ့တယ်။ တရာတ်ပြည့်မကြိုးခဲ့၊ အဲဒီကျော်ကြားတဲ့ကဗျာဟာ လူထုကို သတ္တုရှိရှိ မားမားမတ်မတ်ရိုင်းရိုင်း စွဲဆိုတာ မဟုတ်ဘဲ၊ လူထုကို အမြဲ့မြဲ့ထောက်မှုကျင့်သားရအစွဲ ထိုက်တွေးထားတာဖြစ်တယ်။ ကောရမ်းတိုးနှုန်းအောက်မှာ အပျော်ပေါ်နဲ့ စစ်ပက်အရာရှိတွေ ဟာ အပ်ချုပ်သူ ‘သက်ကျော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ၊ သက်ကျော်ရာကျော် ရှည်ပါစေ’ သုံးကြိုး သုံးခါ အော်ဟစ်ရင်း ဒုးထောက်းချေနေကြရတယ်။

တိယန်နှုန်းမာ်တို့မှာ အာဏာရှင်က သူ့လက်ကို ဓားပြုလိုက်တော့ ကဲ့မှု့အကြီးမား ဆုံး ရုပ်ပြုကြိုးဟာ ကယ်တင်ရှိကို ကောင်ခိုးသွားပေးတဲ့ကျေးကျွန်းများရဲ့ ပင်လယ်ပြုပြုကြိုး ဖြစ်သွားရတယ်။ ၁၉၁၁ ခုနှစ် (c) မူလ်ဆက်ပြိုကြပြီး CCP အာဏာရကာတည်းက ကျေနော်တို့ တိုင်းသူပြည်သားတွေဟာ သူတို့ဘုံးဘွားတွေထက် ရုပ်ပိုင်းရော စိတ်ပိုင်းပါ ပို့ဒုးထောက်လာ

ကြရတယ်။

‘လူဟာ တရားမျှတမဲ လွှတ်လပ်မှနဲ့ မွေးဖွားလာတယ်’ ဆိုတဲ့အတိုင်း မှန်ကန်တဲ့ လူတစ်ယောက်ဖြစ်လာစို့ လောကတရားက ဆိုခံးမထားတယ်။ တကယ်တော့ ကမ္မာဂုံးဆိုင် ရာ ကျေးကျွန်ဖြစ်ရှု မတရားမမျှတမဲတွေဟာ အုပ်ချုပ်သူရဲ့ အာကာအလွန်အကျိုးကျင့်သုံးမူနဲ့ ပညာဥက်အမြဲ့အမြှင့်ကြောင့် ဖြစ်စေတာ မဟုတ်ဘူး။ အအုပ်ချုပ်ခံလူထုရဲ့ ဒုးထောက်မှ ကြောင့်သာ ဖြစ်နေကြရတာ။

သုံးကြို့ ဦးချေပြီး၊ ကိုကြို့ နဲ့တို့ပြုတဲ့ အင်ပါယာခေတ်ကုန်စုံးခြုံပြီး နှစ်တစ်ရာ ကျော် ယန်အချိန်ကာလယူ ကျေနော်တို့ တိုင်းသူပြည်သားတွေ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အရှုပ်ရအောင် ပြုမှန်ကြိုးမှုလား။ ဒုးထောက်ရတဲ့အမြဲအနေကိုကာကွယ်စို့ အမျိုးမျိုး အကြောင်းပြုနေ ကြိုးမှုပဲလား။ လူနေ့မှုအဆင့်အတန်းကောင်းရရှိနဲ့ ချိုးသာတဲ့သူတွေ ပါတီထဲ ငင်ခွဲ့ ရရေးအတွက် အာကာရှင်တွေကို ကျေးဇူးတင်မဆုံး နဲးထောက် ဖော်ပူးမဆုံး ဆက်လုပ်နေကြိုးမှုပဲလား။

လွှတ်လပ်တဲ့ တရာတ်ပြည်ကြီးပေါ်ထွန်းစို့အတွက် အာကာရှိသူတွေရဲ့ ‘ပေါ်လစီ သစ်တွေ’ ထိုင်မျော်နေခြင်းဟာ ဆိုးရွား ရူးသွေ့လွန်ပါတယ်။ လူထုတွားမှာ ‘အင်အားသစ် တွေ’ ဆက်ချုကားရေး မျှော်လပို့ကြဖို့ပဲ ပိုရပါမယ်။ လူထုရှင်သိကွာ (dignity) ကို အယူအဆ အရရော့ တရားဝင်မှုအရာပါ ထူးထောင်နိုင်တဲ့နေ့ဟာ ကျေနော်တို့ တိုင်းသူပြည်သားများရဲ့ လူအခွင့်အရေးများအတွက် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုရာ အကာအကွယ်ရရှိတဲ့နေ့ပါပဲ။

ရည်ညွှန်း

Can it be that the Chinese People deserve only CCP party-led democracy?
by Liu Xiaobo

အလင်းရန် ရွှေနယ်သို့ ဒီမိုကာရေးလိုလာရေး၊ နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာလေလာရေးနှင့် ပတ်သက်သော စာများတို့ အောက်ပါ လိပ်စာအတိုင်း စာတို့တို့မှတ်ဆင့်သော်လည်းကောင်း အေးမေးလိုပြင်သော်လည်းကောင်း ပေးပို့နိုင်ပါသည်။ ပေးပို့ရာထွေ စာရေးသူ၏ အမည်ရင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရန် လိပ်စာအပြည့်အစုံတို့ တပါတည်း ထည့်သွေးပေးစေလိုပါသည်။

တာဝန်ခံစာယ်ခီတာ

P.O Box (294), CMU P.O, Chiang Mai 50202, Thailand

E-mail: <zawzawhtun@dpons.org>

ပြန်လည်ပြန်လည် ဝင့်ထန်း

ယနေ့ ‘ဝါဒပြန်ခြင်း’ ဆိုတဲ့ ကားလုံးကို မှသာဝါဒ လိမ့်ညာမှုတွေပြန်ဖြူးလိုတဲ့ အခါ မကြာခဏအသုံးပြုတတိကြပါတယ်။ သို့သော အဲဒီဝါဒပြန်ခြင်း (propaganda) ပေါ်ဘာရ ကို အမှန်တရားပြန်နဲ့ စေစိုး ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရှိမန်ကက်သလ်စက္ကာင်းတော်က ဟိုး နှစ်ပေါင်း များစွာက ပထမဆုံး အသုံးပြုခဲ့တာပြစ်ပါတယ်။

ပညာရပ်ပေါ်ဘာရအနိဂုရင် ဝါဒပြန်ခြင်းဆိုတာ လူထူရဲ အတွေးအွာမြင်စိတ်ကူး ရူထောင့်တွေ ပြောင်းလေစို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ရေးထား၊ ပြောထား၊ ခါတ်ပုဂ္ဂိုက်ထား၊ စိုးကို မှတ်တမ်းတင်ထားတဲ့ အရာရာရာကို ဖြန့်ဖြူးထုတ်လုပ်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝါဒပြန်လုပ်ငန်းကို စစ်တွေနဲ့ စစ်ပွဲလိုအပြုအနေတွေမှာ လက်နက်ကရိယာသဖွယ် အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ တန်ညွှေး ဆိုရရင် ‘စိတ်ဂိုင်းဆိုင်ရာစစ်ပွဲ’ (the war of the mind)၊ စိတ်ခါတ်စစ်ဆင်ရေး (psychological warfare) တို့ရဲ့ လုပ်ငန်းအစိတ်အပိုင်းပါပဲ။

ဝါဒပြန်ခြင်း ပုံစံနှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ အဖြူရောင်ဝါဒပြန်ခြင်းနဲ့ အမည်ရောင်ဝါဒပြန်ခြင်း၊ အဖြူရောင်ဝါဒပြန်ခြင်းမှာ သီးခြားအပြုံသဘောထားတွေကို ဖော်ပြထားဟဲ့ အချက်အလက်တွေ ပါဝင်ပါတယ်။ သတင်းအင်ဖော်မေးရှင်း ပိုးပေးပို့နဲ့ ဉာဏ်လွှမ်းပို့ နှစ်ခုစုစုပိုးကို ရည်ရွယ်ပါတယ်။ အမြေအာနအချက်အခါးပေါ် မူတည်ပြီး မိမိပိမ့်ထုတားတဲ့ လူထူရဲ နိုင်ရေး အမြင်ကို ဉာဏ်လွှမ်းထားနိုင်ပဲ့ ပြစ်တယ်။ ရန်သူနဲ့ ရင်ဆိုရတဲ့ အခါးလူထူရဲ စိတ်ခါတ်မြင့်တင်ပေးပို့ဖြစ်တယ်။

အဖြူရောင်ဝါဒပြန်ခြင်းက အမှန်တရားကို ဖော်ပြပါတယ်။ သို့သော ပေးပို့လိုတဲ့ မက်ဆေချုံတွေနဲ့ အဲဒီနဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ အချက်အလက်ပေါ်မှာ အာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်ထားပါတယ်။ အဖြူရောင်ဝါဒပြန်ခြင်း၊ ရည်ရွယ်ချက်က အာဏာရှင်လိုအပိုးရတွေကို ဆန်ကျဉ်ကြတဲ့ အခါ အနှစ်ညွှေးနဲ့ဖြစ်စေ အကြိုးနှုံးနဲ့နဲ့ဖြစ်စေ ခုခံလုပ်ဆောင်ရာတိုင်း လူထူရဲ အမြင်သဘောထား အရာရာကို ခွန်အားရှိအောင် ပြောင်းလဲပစ်စို့ပါပဲ။

အမည်ရောင်ဝါဒပြန်ခြင်းကတော့ အထူးသဖြင့် မမှန်မကန် သတင်းလုပ်ကြံ့ဖန်တီး ရှိပါ။ အမိုက် ဦးတည်ပစ်မှတ်က ရန်သူကိုပါ။ လုပ်ငန်းစဉ်က လွှားလောင်းခြင်းပါပဲ။ ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်က ရန်သူရဲ့ ဦးတည်ချက် ဝေါးသွားစေစိုး၊ လမ်းပျောက်သွားစေစိုး၊ စိတ်ခါတ်ပျောက်ပြား၊ ကွဲပြာသွားကြစေစိုး၊ ဥပမာ ခေါ်ဆောင်မှုအပေါ် ယုံကြည်မှုလျော့ကျဖော်း၊ သူတို့ မဟာမိတ်အုပ်စု ပါတနာတွေအကြား ဆက်ဆံရေး တင်းမာပြုကွဲစေစို့ဖြစ်တယ်။

ဒီလိုအမည်းရောင်ဝါဒပြန်မှုကို အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ နှစ်ဘက်ခွန်သူလျှော့တွေ
(double agents) နဲ့ ဆောင်ရွက်မှုက ပိုခုရီးရောက်ပါတယ်။ ဥပမာ ဒီလိုကောက်တစ်ယူပုံရာမှာ
မှာ စိတ်ဝါတိခိုင်မာထက်သန်နှုန်းသလို နအဖလုပ်ငန်းအတွင်း ဝင်ရောက်မွှေ့နောက် တွင်ကျယ်
ထားသူဖြစ်ရမယ်။ ပြစ်စိန်ရင် နအဖော်များကို လျှော့ဂျာကို လုပ်ရမယ်။

ပြတ်သွာတန်ပြန်ထောက်လျမ်းရေး အဆင့်မြှင့်အရာရှိ ကင်စီလ်ဘီ (Kim Philby)
ဆိုသူဟာ ဆိုရီယက်အတွက် လျှော့ဂျာကိုလုပ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ အလွန်အရေးကြီးတဲ့
လျှော့ဂျာကိုသတ်ငါးတွေကို ဆိုရီယက်ကိုလိုပေးရင်း ခုတိယကမ္မာစစ်အတွင်း ပြတ်သွားနဲ့ အမေရိကန်
တို့အကြေား ဆက်ဆံရေးတွေ အများကြိုးပျက်အောင် နောင့်ယူကဲခဲ့ရာမှာ နာမည်ပြီးပါတယ်။
အမျိုးသားရေး လုမျိုးရေး ဘာသာရေး အကွဲအပြတွေရှိတဲ့နေရာမှာ၊ ကျွမ်းကျင်တဲ့အေးဂျင်က
မတူတဲ့ အုပ်စုတွေအကြေား စိတ်ဝါးကွဲမှုမျိုးစုံပေါ်အောင် လုပ်ဆောင်စို့ လွယ်ကူပါတယ်။

အမည်းရောင်ဝါဒပြန်မှုက သူတို့ထောက်လျမ်းရေးအတွက်များကတေသန ရန်သူပေါ်လီ
မိတ်ကာများကို ပစ်မှတ်ထားဘတ်ပါတယ်။ ရန်သူဆုံးပြန်ချက်အများတွေပြစ်သွားစေစို့ ရည်
ရွယ်ပါတယ် (ရန်သူအတွက် အမှားဟာ ကိုယ့်အတွက်အမှန်)။ ခုတိယကမ္မာစစ်အတွင်းမှာ
အကြီးအကျယ် လိပ်လည်နည်းပညာမျိုးစုံ သုံးခဲ့ပါတယ်။ စစ်ပုံအတူ လက်နှက်အတွက်
ဖန်တီးခြင်း၊ မေးဆိုမိတဲ့ စိန့်တွေထံက အချက်အလက်တွေနဲ့ သတ်ငါးမှားတွေပြန်လုပ်ခြင်း၊
စိုင်တွေ ပြန်လွှတ်ခြင်းတို့ ပါပါတယ်။

သို့သော် အမည်းရောင်ဝါဒပြန်မှုမှာ ရန်သူစိတ်ဝါးစောင်တဲ့ အသုံးပြုခိုင်
ကောင်းတဲ့ မှန်ကန်တဲ့အချက်အချို့ ထည့်ပေးရပါမယ်။ ဒီလို မလုပ်ရင် ရန်သူက အာရုံစိုက်မှာ
မဟုတ်သလို အမှန်စာရားအချို့နဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ရက်ဖောက်ထားတဲ့ မှားယဉ်းတဲ့အချက်
တွေကလည်း ရန်သူကို အယုံသွေးလှည့်စားနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ရန်သူအတွက် အသုံးဝင်မယ့် အချက်အလက် ဘယ်လောက်များများ ချေပေးမယ်
အဖော်အောင်ပြုတဲ့လှည့်စားမှုကနေ ဘယ်လောက်အကျိုးအမြတ်ပြန်ယူမယ်ဆိုတဲ့ နှစ်ခုကြေား
တွက်ချက်ခေါ်မှန်းနိုင်စို့ အရေးကြီးပါတယ်။

အာဏာရှင်စနစ်ကတော့ အမည်းရောင်ဝါဒပြန်မှုကို ထုတ်လွှင့်ပါတယ်။ အာဏာ
ရှင်တွေက သူပြည်သူလှုလိုကို မဓကြပြားခဲ့စစ် အမြတ်ချွဲနဲ့တော်တိပါတယ်။ ရည်ရွယ်ချက်က
အတိုက်အဆိုး ပြည်သူတို့ လှည့်စားလိမ်းညာစို့ ပြစ်ပါတယ်။ စိုလ်ချုပ်သန်းရွှေ့ပား စိတ်ဝါတ်စစ်
ဆင်ရေးကွဲများကျင်သူ ဝါဒပြန်မှုဘာသာရပ်နဲ့ မစိမ်းလှသူဖြစ်ပါတယ်။ သူ့စရိတ်ကိုကြည့်ရင် မလို
အပ်သမျှ နှစ်ဆိတ်နေပြီး ဘယ်သူမ ထင်မှတ်တဲ့အချိန်မှာ အတိုက်အခံ၊ လူထုနဲ့ သူလူတွေ
အပေါ် ခြို့စို့ကို အနိုင်ယူတ်သူဖြစ်ပါတယ်။

စစ်အစိုးရအတွက် အရေးကြီးအံ့ဌားလက်ကိုင်အားဖြေားကတော့ တပ်မတော်ဆိုတာနဲ့ စစ်
အရာရှိတွေပါပဲ။ ပညာအခံအားနည်းတဲ့ အရာရှိများနဲ့ စစ်သားတွေကို တပ်မတော်ရဲ့သိမိုး၊
ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေး စတဲ့ ပုံကြီးခဲ့ပါဒပြန်မှုတွေ အကြိမ်ကြိမ်အထင်ထုပ်
သွေ့သွင်းထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရန်သူအသုံးချတဲ့ နည်းလမ်းတွေကို သေသေချာချာလော့ဖို့နဲ့ ထိတိရောက်ရောက် ပြန်လည်တုန်းပြန်ရှိ လိုပါမယ်။ တန်ပြန်ပါပြန်ရှိရေး လျှို့ဝှက်နည်းလမ်းတွေ ဖော်ဆောင်ရှိ လိုပါမယ်။ တပ်မတော်တပ်ရင်းအရာရှိတွေအပါအဝင် အုပ်စုအမျိုးသို့ ပစ်မှတ်ထားပြီး ထွော့လွှာများမှာ မြန်မာ့သိမိကရေစိလုပ်ရှုံးသူများအနေဖြင့် ဝါဒပြန်ရှိမှု အတတ်ပညာကို ချွဲနိမြေနေအောင် သွေးရကြရပါမယ်။ တစ်ပွဲထိုး လူကြားကောင်းအောင် ဟန်တဲ့ပုံးပုံး ဆယ်လုပ်သူများ အတတ်ပညာတို့ စိတ်အာဏာရှင်ယန်ရားကို ဖြို့ပို့ ခက်လှပါတယ်။

သတင်းဝါဒပြန်ရှိရေးအတွက် ရပ်ပုံတွေဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ရပ်ပုံတွေ ဆိုရာမှာ ပိုစိတာ၊ ပိုစကား ရပ်ရှင်စတာဘွေးပါပါမယ်။ ‘ရပ်ပုံအထောက်အကူမပါတဲ့ တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းဟာ လူထုကို အပိုပိုလ်ကောက်လွှာစေရှုမကာဘူး၊ ဆုံးရှုံးမယ့် အရေးကိုစွဲဖြစ်နေတယ် လို့တောင် ပြောစမှတ်ပြကြပါတယ်’၊ ကနေ့အချိန်မှာ နည်းပညာအကူပစ္စည်းတွေသုံးပြီး ပြန်ဖြူးစည်းရုံးရတာ အလွန်လွှာယ်ပါတယ်။

ဝါဒပြန်မှုကို လုပ်ဆောင်ရာမှာ နည်းလမ်းပေါင်းစုံ ရှိနိုင်ပါတယ်။

- ◆ အားပေးတိုက်တွန်းခြင်း (encouragement)
- ◆ အလွှာဒါနပြခြင်း (donation)
- ◆ လူသစ်၊ အဖွဲ့ဝင်သစ်စွာဆောင်းပြုး (recruitment)
- ◆ လုခြံရေး (security)
- ◆ စုစုံမှု (unity)
- ◆ အထင်သေးစက်ခုပ်စေခြင်း (contempt)
- ◆ လက်စားချေခြင်း (revenge)

ဝါဒပြန်ရှိရေးသမားအတွက် အဓိကကျသောအချက်များ

- I. ဝါဒပြန်မှုတွင် ဆိုလိုချင်သော အဓိပ္ပာယ်ကို တိကျော်လုပ်မည်။ ပေးပို့လိုက်သည့် မက်ဆေချုပ်မှာ လူထုနားထဲ မျက်စိတ် ထင်းကနဲ့ ကွင်းကနဲ့ ဖြစ်သွားစေရမည်။ ဘူးလုံးသားမထွင်း ဝေဟာရများကို ဝါဒပြန်ရှိရေးတွင် လုံးဝ မသုံးသည့်။
- II. ရည်ရွယ်လျားလျား စာရို့တိုးတွေထက် ရပ်ပုံပါသည့် စာရွက် ကြော်ပြာ စိုးစိုး စတာတွေကို ပို့သုံးသင့်သည်။ သို့သော် စာပေသည်လည်း သူ့နေရာနှင့်သူ ဝါဒပြန်ရှိရေးတွင် အရေးကြီးပါသည်။
- III. ယုံကြည်တိုက်တွန်းမှတွေ ဖြန်ချင်သည့်အခါ အရေးစကားထက် အပြောစကား၊ ကမြန်မြန်ခုံးရောက်သည်။
- IV. နားနှင့်ကြားဖူးထားသည့်စကားကို ရေးထားသည့် စာလုံးက ထပ်မံအားဖြည့် ပေးပါသည်။ အကြောင်းမှာ ရေးထားသည့်စာကို အထပ်ထပ်ဖတ်၍ရနိုင်ပြီး၊ အခြားလူဆီ ထပ်မံဖြူးပေးစိုင်သည်။

- ၅။ အသေဆုင်းတိတ်ခွဲနှင့် စီမံများကြောင့် အပြောစကားမှာ ယနေ့အခါ ပိုမြန်မြန် ပုံးနှင့်လွယ်သည်။ လက်လွမ်းနှင့်ပြီး တိုက်တွန်းရ လွယ်မည်။
ပစ်မှတ်ထားရမည့် ပရိတ်သတ်မှာ ကူးယူနားထောင် ဖြန့်ဖြူးလိုဘူးများ ဖြစ်ရမည်။
- ၆။ စီဒါ၊ စီခိုဒီများတွင်ပါသည့် လှပ်ရားရုပ်ပုံများသည် လုပ်ကို အမြဲ့အမြှေလွှမ်းမိုးထား နှင့်သည်။
- ၇။ ဆိုလိုချင်သည့် အာဟောတစ်ရပ်ကို ပုံစံအမျိုးမျိုးပြောင်းပြီး အထပ်ထပ် ဆွဲထောင် ဖြားယောင်းပါ။

ဝါဒဖြန့်ချိရေးသမားနှင့် ရွာနယ်လစ်

ဝါဒဖြန့်ချိရေးသမားတစ်ယောက်ရဲ့အလုပ်နဲ့ ရိုးရိုးရွာနယ်လစ်တစ်ယောက်အလုပ် ခွဲခြားသိန္တုလိုပါမယ်။ ဝါဒဖြန့်ချိရေးသမားက အပြောင်းအလဲကို ဦးတည်ပြီး လုပ်ရတာဖြစ်ပါ တယ်။ ရွာနယ်လစ်ကတော့ အပြောင်းအလဲလိုချင်စိတ် ရှိလင့်ကတေား ဖျောက်ရဲ့အစိတ်အပိုင်း တစ်ခြားပါတယ်။ ရွာနယ်လစ်တစ်ယောက်က အယိုစီတာကြိုက်စို့ စာဖတ်သူကြိုက်စို့ အပင် လုပ်ရပါတယ်။

ဝါဒဖြန့်ချိရေးသမားကတော့ အကြိုက်လိုက်စို့ထက် အပြောင်းအလဲအတွက် ကိုယ်ပြောချင်တဲ့ မက်ဆေချုပ်၊ ပါးပါးနပ်နှင့်ထည့်စွဲ၊ စည်းရုံးယူစွဲဖြစ်တယ်။ ဝါဒဖြန့်သမားဟာ စာရေးသူ၊ လက်ကမ်းစာစောင်ဝေသူ၊ အနုပညာဖရိသူ၊ ခါတ်ဂုဏ်သူ၊ ရှင်ရှင်စွဲဖို့ ထုတ်လုပ်တတ်သူ စတာတွေ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ဝါဒဖြန့်မယ့်သူ (ယောကျိုး၊ မိန့်မဲ့) ဟာ အခြေအနေအရပ်ရပ် ပြောင်းလဲပစ်စို့ လူတွေကို စည်းရုံးသွေးသွေးစွဲတဲ့ ယွာဖိတ်ကျထားသလို ‘နှစ်မြိုင်အလုပ်လုပ်မယ် ရွာနယ်လစ်’ (a committed journalist) ကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်စို့လိုပါမယ်။ သာမန် သတင်းလိုက် သတင်းသွေ့၊ သတင်းသုံးသံပူဇားဆင့်ထက် ပိုရပါမယ်။

အနောက်နိုင်းများမှာတော့ ရွာနယ်လစ်ဆိတာ ဘက်မလိုက်တဲ့ စောင့်ကြည့်အကဲခတ်သူ (an impartial journalist) ဖြစ်စို့ ဆော်ကြုပါတယ်။ ဘက်မလိုက်တဲ့ ရွာနယ်လစ်ဆိတာ ထောင့်ပေါင်းစုံကာအမြှင့်တွေ့ကို မှတ်တမ်းယူစွဲကြုံးစားပြီး သူဆွဲနှုန်းထလို ကောက်ချက်ဆွဲ စာဖတ်သူကို တပ်ပြေတဲ့ သတင်းသမားမျိုးသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝါဒဖြန့်သမားကတော့ လူတွေ တစ်ဦးတာရာမလုပ်ဖြစ် လုပ်ဖြစ်အောင် မီးထိုးလျှော့ ပေးစို့၊ အစိုးရယွန်ရား မပြောင်းပြောင်းအောင် လူတွေကို ဆော်ထဲနေစို့ဖြစ်ပါတယ်။

အချို့ခြားသွေးသွေးလိုပါးလိုင်ကိုစွဲ တိတ်တစိုးချောင်းကြည့်စို့ နှစ်မြိုင်သူတွေ့ကို ဖျော်ပြေားစွဲလုပ်ဆောင်ပဲနဲ့ ပေါ်ဆင်ဆင်လို့ ဆိုကြုပါတယ်။ အခြားသူ ချောက်ကျ ဒွေ့ရောက်မှုကို အားရချင်သူများအတွက် စောင့်ကြည့်တပ်ပြေားမှုမျိုး ဖြစ်တယ်။ သတင်းသား ကောင် ဖြစ်ခံရသူအတို့၊ အကာအကွယ်မဲ့ အခြေအနေဆိုက်မှ သတင်းနားထောင်

သူ နေသာထိုင်သာရှိ အာသာပြည့်သာမယ်ပဲ ရှိတယ်လို့ ယူဆပြီး တပ်ပြန်ပုံမျိုး ဖြစ်နေတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံလိုအခြေအနေမျိုးမှာကျတော့ ဒီလို အင်ဖော်မေးရှင်းတွေ အလျှော့အပယ် ပေးပေမယ့် မထိရောက်ဘဲ လူထုအတွက် ဝေဝေဝါဝိုင်းပြစ်နေစေပါမယ်။ သတင်းတွေပေးနိုင်တာ ကောင်းပေမယ့် သတင်းတွေက အပြောင်းအလဲသယ်လာဖို့ ကျိုးသေနိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ ပြောင်းလို့ သဘောတရားအယူအဆ (idealism) ကို မီးဓမ္မးပေးပို့က သတင်းတင်ပေးရနိုင်း မလုံလောက်ပါဘူး။ လူထုလိုက်နိုင်မယ့် အတွေးအခေါ်အယူအဆတွေ အထင်ထင်ခင်းပြစ် လိုပါတယ်။ တကယ်တော့ လူထုဟာ သူတို့စုနှင့်တန်ဖိုးတွေအတွက် အသက်ပေးစွာနဲ့စားကြတာ။ ဝေဝေဝါဝိုင်းပြသာနာတွေအတွက်တော့ သူတို့အသက်ပေးဆပ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

အခြေးနေရာအချိန်တွေမှာ ဖြစ်ခဲ့တာတွေကို စိတ်ကူးအိုင်ဒီယာထုတ်နှစ်ယူပြီး၊ လက်တွေ့ပကတိ အခြေအနေအချိန်အခါနဲ့ ဆက်စစ်လုပ်ကိုင်တော်ဖို့ လိုပါမယ်။ ယုံကြည်ချက် နိုင်မှာမှာက လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ပေါ်ထွေက်စေခို့အတွက် ပင်မအကြောင်းတရား ဖြစ်ပါတယ်။ အပြုသဘောဆောင်တဲ့ယုံကြည်ချက် ထူထောင်နိုင် ငင်းပြနိုင်တဲ့နေရာမှာ၊ နည်းလည်နဲ့ လှပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုတွေ လိုက်ပါလာပါမယ်။ ယုံကြည်ချက်၊ နည်းလမ်း၊ အလုပ် ဒီသုံးချာာ အပြန်အလှန် ဆက်စပ်နေပါတယ်။

စာရေးသမျှားနဲ့ အနုပညာရှင်များဟာ ကမ္မားဦးကတော်းက လူသားတွေ အာဏာ ရှင် လက်တွင်းကလွတ်ပြောက်နိုင်ဖို့အတွက် အမိကအစိတ်အပိုင်းမှာရှိခဲ့ပါတယ်။ အခု ၂၁ ရာစု မှာ လည်း ဒီမိကရေစိုကို သေးသိပ်ပျက်ဆီးအောင်လုပ်ပြီး ကိုယ်ကျိုးအဖွဲ့ထူးစေသာင်သူများ လက်အောက်ကလွတ်ပြောက်ဖို့ ပညာရှင်ပေါင်းစုံ အနုပညာရှင်တွေနဲ့ သတင်းဒီစီယာပေါင်းစုံ ပူးပေါင်းပြီး ဒီမိကရေစိုအတွက် အပြုရောင်ဝါဒဖြန့်မှတ် လုပ်ကြရပါမယ်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ် အောက်က မလွတ်ပြောက်သမျှ လူထုအဖို့ ကိုယ့်သေတွေးကိုယ်တူးနေထိုင်ရခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါလား။

ကနေ့မြန်မာနိုင်ငံမှာ လူနည်းစုတစ်စုက အများပြည့်သူတစ်ရိပ်လုံးကို အဆုံးစွုန် ကျေးကျွန်းဘဝ လေရောက်အောင် အော်သွေးနေပါတယ်။ အဖြုံရောင်ဝါဒဖြန့် လှပ်ရှားမှုတွေ ကနေ အားလုံးပါဝင်နိုင်တဲ့ ဘုံးလမ်းကြောင်းတစ်ခု လမ်းညွှန်ပေးရပါမယ်။ စစ်တပ်အရာရှိမဲ့ အကြောင်တော်သားတွေ သူတို့အထက်ကို ပုန်ကန်စေခို့၊ ထောင်ဝါဒတွေက အကျဉ်းသားတွေနဲ့ ပူးပေါင်းသွားစေခို့၊ ရန်သူအင်အားကို ကိုယ့်အင်အားဖြစ်လာဖော်ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆိုး အမြစ်ပြုတ်စေခို့ပါပဲ။

ရည်ညွှန်း

Propaganda by Eric Johnston

ပြံ့ပျမ်း ဝါဒဖြန့်ချိရေး ဝင်းကျဉ်း

(၁)

အမေရိကန်တွေက ပြောပြီးရင်းပြော တာပြောထဲပြော။ မြောက်ကိုရိုးယားကလည်း သူ လုပ်ချင်တာပဲ လုပ်မြှုလုပ်။ အနည်းဆုံး သမတကင်ရုံးအား အမြှုလုပ်နေတတ်တာက ပြည်တွင်းဝါဒဖြန့်လုပ်ထိန်းစဉ်ပေါ့။

ပြံ့ပျမ်းနှင့်တော်အုံမှာ မရေတ္တနှင့်တဲ့ ပိုစတာတွေကအပြည့်။ မြောက်ကိုရိုးယား တွေရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ရိုးနှင့်မာပုံက သူရဲ့ဘေးကြောင်တဲ့ အမေရိကန်ပွဲတွေနဲ့ လုံးလုံးမှုမတူတဲ့ အကြောင်း။ နှင့်လည်က ဂိုစတာမြှုပြုမြှုပြုရီးတစ်ခုမှာ ကိုရိုးယားပြည်သူစစ်တပ်ဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးက လက်သီးကျစ်ကျစ်ဆုံး အမေရိကတိုက်မြှုပုံကို ဆွဲထိုးရင်း အောင်ဟန်နေတဲ့ ပုံရှိတယ်။ “ကွန်းတို့ဟာ တစ်ဗုံးရာပြောပြီးရင် တကယ်လုပ်တယ်။ အလုပ်မပါ အဆံ့မပါ လလာစကားတွေ ကွန်းတို့ မမပြော” တဲ့။

အခြားပိုစတာကြီးတွေမှာလည်း မြောက်ကိုရိုးယား စစ်လယာဌုတွေ မစ်ဆိုးအဲ့ လက်နက်တွေက အမေရိကန်နှင့်တွေ့ကို ဖျက်ဆီးနေတဲ့ပုံး။ အင်းဆက်ပိုးမွားသာသာရှိတဲ့ အမေရိကန်စစ်သာအတွက်မျှေား အကျော်အတွက်တွေ့အကြောင်းမှာ အကျော်အတွက်တွေ့အကြောင်းမှာ ကြောက်အဲ့တွေ့နေကြတဲ့ ပုံး။ ပိန်လိုလိုအမေရိကန်စစ်သားတွေ့ကို မြောက်ကိုရိုးယားစစ်သားတို့က ဘက်နက်လုံစွပ်နဲ့ ကော်တင်ထားတဲ့ပဲ့။

ဒီလို ခံကြမ်းကြေး ဝါဒဖြန့်မှုတွေက ပိုစတာလုပ်မှာတင် မကပါ။ ခြောက်ကိုရိုးယား ကျောင်းသုံးပြောန်းစာအုပ်တွေထဲအထိ ဆွဲထည့်လာပါတယ်။ ဥမာ သချိုပုံနိုင်စာအုပ် တစ်အုပ်ကိုကြည့်ရင် သူတို့ စစ်တပ်အင်အားကြီးပုံတွေ့ကို ဖော်ပြုပဲ့က “ပြည်သူတော်မတော်သား အံ့ဩိုင်းက အမေရိကန် အွေးမသား(၃၀) ကို သုတေသနရှင်းလင်းပို့ကိုရေးသည်။ ပြည်သူစစ်သားတို့ တိုက်ယူပဲ့သော ‘အချို့’မှာ မည်မျှရှိသနည်း” ဆိုတဲ့ ပုံမျိုးပျိုး။

ကျောင်းသုံးစာအုပ်တွေ အတိဝင်ဖြတ်တွေ့ကလည်း မြောက်ကိုရိုးယားသားတို့အာနဖြင့် နိုင်းခြားသားတွေ့ကို တို့ဖွှေ့နှင့်တွေ့လို ဘူးဘူး ‘ဘာ’ ‘ဂုတ်ဂုတ်’ ‘ဟီးဟီး’ အော်မြည်နဲ့ ကြတဲ့ သွားပေါ်တွေ့လို ပြင်ကြောင်း ဖွ့့ဗြို့ပါတယ်။

ကျောချိုးလောက်စရာ ပြောက်တစ်ခုကတော့ မကြာသေးဆင်ကထုတ်ပေါ့ အနဲ့ပညာရှာနယ်တစ်စောင် သရုပ်ဖော်ဂွေက်တစ်ခုမှာ ဖွှေ့ဖွှေ့ပြောကြွေ့နေတဲ့ နှင့်လူသားရေးမှာ ကလေးတစ်ယောက် ကစားစရာစက်သေးနှင့် ရပ်နေတဲ့ပဲ့။ ဘေးက စာသားက ‘သားသား ပစ်သတ်လိုက်တဲ့ အမေရိကန်ခွေးမသား’ တဲ့။

အဲဒီအောင်ပဲကြေးကြော်သံများဟာ တကယ့်လက်တွေ့မှာ မြောက်ကိုရိုးယားရဲ့ စောက်နောက်ကျိုး သေးထိုးတဲ့စစ်လက်နက်များနဲ့ သိပ်ဆီလျော်အပ်စစ်မှု မှတ်ပေါ့ဘူး။ ဝါဒဖြန့်ချက်အရနိုင်ရင် ကပြားမစပ် သွေးမနောသန့်စင်တဲ့ ကိုရိုးယားလူမျိုးကြီးဟာ မြောက်ရိုင်းစစ်တ်

ကို စည်းလုံးစေပြီး အရာအရာတိုင်းကို ကျော်လွှားအောင်ပုံဆင်မယ့် ခေါ်ကိုတိုင်းဖြစ်တယ် လို့ ဆိုပါတယ်။

(J)

ဒီပါဒြန် အတွေးအခေါ်တွေက အများကထင်သလို ဘွန်မြှားနှစ်ဖြစ်လို့ရယ်ကြောင့် တော့ မဟုတ်ပါ။ လက်ပဲ လက်ယာ ဒိုင်းခိုးလော်ရှိတွေက ဆင်းလာတာလည်း မဟုတ်။ ပြင်ပကို အဆက်ဖြတ်ဖုံးကွယ်ထားလိုတဲ့ ကိုရှိုးယား ‘ယူချေး’ (Juche) အတွေး အခေါ့မှ ဆင်းလာပါတယ်။ ဒဲ ဒီအတွေးအခေါ်က ‘တစ်ပါးသူကို အမြဲယုံမှားသံသယရှိတဲ့ အမျိုးသားရေးဝါဒ’ (a paranoid nationalism) ကို ဖော်ပြုပြီး ၁၉၄၀ လောက်ကထက် မြောက်ကိုရှိုးယားအစိုးရလုပ်ဆောင်ပုံတွေအပေါ် ထင်ဟပ်နေစေတာဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္မာ့အမြင်ကလည်း မြောက်ကိုရှိုးယားရဲ့ အဖော်သား အာဏာရှုနှစ်ယောက် ရေးသားချက်တွေကို တည့်တည့်မတိုက် ကောက်ယူနိုင်စွမ်း မရှိပါဘူး။ တောင်ကိုရှိုးယားဆိုးလို့ Resource Center က မြောက်ကိုရှိုးယားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ လက်လွှမ်းမြှို့သယျာ အချက်အလက် တွေကနဲ့ ပြန်ပြောနေကြတာလောက်ပါပဲ။

တကယ်က ပါတီအလုပ်သမားသတင်းစာ၊ စာရွက်အညွှန်စားနဲ့ထုတ်တဲ့ အမျိုးသမီးမှုစွမ်း၊ သမိုင်းဝါယွေး၊ အာတိရိန်၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်၊ ပိုစာတာ ပါတ်ပုံတွေအားလုံးပော့ မြောက်ကိုရှိုးယား ဝါအိဖြစ်ရှိနိုင်ရေး၊ အင်စတီဂျားရှင်ရဲ့၊ ဒေါက်တိုင်တွေပါပဲ။ တစ်နှစ် ဘယ်လောက် များများထုတ်သလဲဆိုတာ အတိအကျမားရေးပေးပို့ရပေမယ့် ၁၉၉၀ပြည့်လွန်ကာလ အငတ်ဘေးကျ နေခိုင်မှာတောင် မရပ်မနားပါပဲ။

မြောက်ကိုရှိုးယား အိုင်ဒီဒိုလော်ရှိုဗာ ယူလိုစားသီးယားပေးလားလောင်းလို့ အမျိုးသားရေး သန်းစွာကိုတဲ့ ဘွန်မြှားနှစ်ဝါအိုးများသာ မဟုတ်ပါဘူး။ လူမျိုးရေးအော်ခံ ကြံးကြံးဖန်နှင့် ဘွန်မြှားနှစ် ပါ။ မတိုက်စိတ္တု လိုန်တို့ပုံချက်တွေနဲ့လည်း သိပ်ကိုကိုညီတာ မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ပြင်ပ ကမ္မာ့အနေနှင့်တော့ မြောက်ကိုရှိုးယားကို တရားအေား စတားလင်ဝါဒို့သာ ထင်မှတ်မှားတေားကြံးကြံးပါတယ်။

တိုင်းပြည့် ပထမဆုံးခေါင်းဆောင် ကင်အီလ်ဆွန်းကို ဒုတိယကမ္မာစစ်အားပြီး ဆိုပို့ယောက် သိမီးပိုက်မှာ တင်ပေးခဲ့တယ်ဆိုတာ မှန်ပါတယ်။ ကင်အီလ်ဆွန်းနဲ့သူ့သား ကင်ဂျိုးအီးတို့က သူတို့ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိုကွယ်မှု တည်ထောင်တဲ့အခါ စတားလင်နဲ့ မော်တို့ပုံးစွဲတွေအာတိုင်း လိုက်တဲ့ ထားတယ်ဆိုတာလည်း ဟုတ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အာနီးကပ်ကြည့်ရင် မြောက်ကိုရှိုးယား အိုင်ဒီဒိုလော်ရှိုဗာ ခန်ကဟာတွေနဲ့ ကွားမှုရှိနေတယ်ဆိုတာ ရှင်းရှင်းမြင်တွေ့နိုင်ပါတယ်။ နောက် ဒီတိုင်းပြည့်က ဆိုပို့ယောက်ခေတ် မှာကော့ အချက်အချို့မြှားမှာပါ အထိုးကျန်မြေကျန်နေတဲ့ ရသေ့တိုင်းပြည့်တစ်ခုပါပဲ။

မြောက်ကိုရှိုးယားရဲ့ လူမျိုးရေးပဲပူးပြုအတွေးအခေါ်ရှိုး ကြော်ဆုံးရေးနဲ့တဲ့ ဒေါက်ဆုံးပဲန်တို့က သွားသွေးပေးခဲ့တာပါ။ ကိုလိုနို့ပူးပဲ ဂျပန်တို့က သူတို့ကိုယ်သူတို့ မြင့်မြတ်တဲ့ ‘ယာမာတို့’ မျိုးနှင့်တွေလို့ သင်ကြားပေးပြီးနောက်

၁၉၄၅ ခုနှစ်ကစာလထဲ မြောက်ကိုရိုယားတို့က အဲဒီဒြောရီမျိုးကို ကိုရိုယားပုံစံသွင်းပြီး ဆက်လည်ဆောင်လာခဲ့ကြပါတယ်။

သူတို့ အိမ်ဒီဒိုလော်ရှိအနှစ်ချုပ်က ကိုရိုယားလူမျိုးဟာ သွေးမနောဘဲ သွေးသန့်တဲ့ လူမျိုးဖြစ်ပတယ်။ ဒီ မကောင်းဆုံးရွားကမ္မာဌာဌီးမှာ သိပ်မှန်ပြတ်ကောင်းစွန်လွန်းတဲ့ လူမျိုးကြီးဖြစ်ပြန်တယ်။ သူတစ်ပါးကိုအတင်အမြင်သေးတဲ့ အမျိုးသားရေးဝါဒက ရန်းရင်းပြီး သူငယ်နာ မစ်ကလေးကလေးဆန်မှုလို့တော့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အတွေးအောက်ပဲ တိုင်းပြည့်ရဲ့ ထူးခြားတဲ့ သွင်းပြင်လက္ခဏာရပ်များ ဖြစ်နေဖော်ပြီး ပြင်ပကမ္မာကို ခေါ်းကြောက်နေတော့ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်နေ့ကြည့်ရင် မြောက်ကိုရိုယားဟာ စတာလင်ဝါမဟုတ်၊ လူမျိုးရေးဝါမိုး တွေသာဖြစ်ပါကြောင်း။

(၃)

လူမျိုးရေးအပြင်ကင်းစင်ကြော်မှာ ကမ္မာဌာဌီးမှာ အကောင်းဆုံးလူမျိုးဖြစ်မှုတွေကို မြောက်ကိုရိုယားက နေရာတိုင်းမှာ ခင်းခွဲနားရားရား ကျင်းမပြုလုပ်ပါတယ်။ ငွေစွဲခွေးတွေမှာ လည်းပေါ်ပြုတယ်။ အလုပ်စွဲ လယ်ယာ ကျော်းစာသင်ခန်း ပြကွဲဖိန် ကျော်းသုံးစာအုပ်တွေကနေ အိပ်မက်ထဲအတိ စွဲမက်အောင် ဖော်ပြကြတယ်။

အဖြူရောင်ဟာ ပြုယော်မျိုးထားတဲ့အောင်ပေါ်ပါ။ အဖြူရောင် ပလေဇာ ရေးရုံး အဖြူရောင် ရုံးအဆောက်အအုပ်တွေနဲ့ ရုပ်တွေများ၊ ပြုယော်မျိုးနှင့် များပါတ်ပတ်ကာအောင် ပုံးလွှမ်းထားတဲ့ပုံး ပါတ်ပုံးရှိရှိ ပေါ်ပြုတတ်ပါတယ်။ နှင့်လိုဖွေးဖွေး ဖြူစွင်သန့်ရှင်းမှာ သူတို့ သက်ဦးတဲ့ မဟုတ်လား။

“ကျော်တို့နှင့်က အမြဲတစ်း မျိုးရှိသန့်စင်မှုကို အနိုကာထား စွဲးစားပြောတယ်” လို့ မြောက်ကိုရိုယားက ပိုလ်ချုပ်ပတ်ယောက်က တောင်ကိုရိုယားပိုလ်ချုပ်ကို ၂၀၀၆ ခုနှစ် တွေ့ခွဲ့နေ့ပွဲတို့က ပြောသွားပါတယ်။ ဆက်ပြီး သူက “ဟိုးရေးအတ်ကတည်းက ကျော်တို့ တိုင်းပြည်ဟာ သဘာဝအလှတွေနဲ့ပြည့်လျှော့တဲ့ တိုင်းပြည်ပါ။ ဖွေးဖွေးလှပ် လွှာနေတဲ့တိုင်းပြည် ပေါ်မင်စေတတ်စက်ကို အစွန်းထေးခံနိုင်ဘူး” လို့လည်း ခင်ပြောပြုတ်ပြောပါတယ်။ အမေရိကန်ကို အားကျေသွေးနောချင်တဲ့ တောင်ကိုရိုယားကို ရိုးသွားတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

မြောက်ကိုရိုယားကို မကြောခေါ် အဖွဲ့ဆန်သူများ (solipsistic) လို့ ခေါ်ကြတယ်။ လူမျိုးရေးစာတိမာန် ခေါ်ထန်လွှန်ပြီး နိုင်းခြားသားတွေကို နိုင်ကျည့်ဖျင်းသူတွေလို့ မှတ်ယူလွန်းလို့ပါ။ နိုင်းခြားသားအားလုံး တာရိုက္ခအရ သေးသိမြဲ့ဖျင်းတယ်ဆိုတဲ့အမြဲ့ လူထုတဲ့မှာ ထွေန်းကားအောင် မိုင်းတို့ကိုထားပါတယ်။ အထူးသာဖြင့် ဂျိုးတွေရဲ့ ကမ္မာဌာဌီးရေးရာတွေအပေါ် ထွောလွှမ်းမိုးနေမှုကို စေနိုင်ပါတယ်။

ဂျုပ်နဲ့ အမေရိကန်တွေကိုလည်း အမြဲပစ်ပစ်နှစ်နှစ် နှစ်ပြားမတန်ဆဲပါတယ်။ သူတို့ကို သိမ်းပိုက်ဖွဲ့တဲ့ ဂျုပ်နဲ့တွေ့လိုပဲ၊ အမေရိကန်ယန်းကိုးတွေ့ကလည်း မိမစစ်ဖမစစ် မကောင်းဆုံးရွားချိုးနှင့်။ ဘယ်တော့မှ ပြပိုင်လို့မရနိုင်တဲ့ အဲဒီလူမျိုးတွေကို ကိုရိုယားတွေက ကျဉ်ထားရမယ်တဲ့။

သူကောင်းပြုပေးခဲ့တဲ့ ဆိုပို့ယက်ပြည်ထောင်စုကိုတောင်မှ လွှမ်းတမ်းတစိုးထက် အထင်သေးအမြင်သေးနဲ့ မေးငြေတတ်ပါတယ်။ ဆိုပို့ယက်ခေါ်းဆောင်ဟောင်း နိကာတာ ချုံးရှုတိုက်ခိုးရှိရင် သစ္စာဖောက်လောက်ကောင်။ ကမ္ဘာ့ဆိုရှိလစ်ဝါဒဖျက်ဆီးတဲ့ ကွန်မြှားနှစ် အတွေ့လို့ ပုတ်ခတ်ပါတယ်။ သေနတ်တစ်ချက် မဆိုဖောက်လိုက်ရဘဲ ဆိုပို့ယက်ပြည်ထောင်စု ကြီး မမြုပ်ပျောက်ထွက်သွားတာကို သံဝေါယူလို့ မဆုံး။

(၅)

တောင်-မြောက် ကိုရီးယားစစ်ပွဲဖြစ်လာတော့ နိုင်ငံခြားဆန်းကျင်ရေး ဝါဒဖြန့်ဆုံးမှုတိ အမိကထား လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အမေရိကန်လေတပ်ရဲ့ မဟားတရား ဗုံးကြော်မှုတွေ၊ ကျေးဇူားများ အပေါ် အစုစုကိုအပြုလိုက် အမေရိကန်လူသတ်မှုတွေကို ဝါဒဖြန့်ဆုံးပါတယ်။

၁၄၅၀ အောက်တိဘာမှာ စစ်ခြို့မှု လူထောင်ပေါ်းများစွာ အသတ်ခံရပါတယ်။ အမှန်တကယ်က တောင်ကိုရီးယား လက်ယာအုပ်စုတွေရဲ့ လက်ချက်လို့ သိရပေမယ့်လည်း အမေရိကန်ယန်းကိုးတွေရဲ့ စက်ဆုပ်ဆုံးရှုဖွှုလောင်းတဲ့ရာအတွက်မှုလို့ အကြိမ်ကြိမ် ဝါဒဖြန့်ဆုံးပါတယ်။ လက်ရှိ မြောက်ကိုရီးယားရဲ့ စီးပွားရေးနှင့်ထောက်သာလည်း အမေရိကန်မှာ တာဝန်ရှိတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့ ကံမကောင်းအကြောင်းမလှမှုတိုင်းအတွက် အမေရိကန်မှာ တာဝန်ရှိတယ်လို့ ဝါဒဖြန့်ထားပါတယ်။

အမေရိကန်တို့အတွက် ကံမကောင်းတာကတော့ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေး တိုးတက် အောင်လှပနိုင်စွဲ ‘စပ်’ နေရာများများ မရှိခြင်းပါ။ သမတ ကပ်ဂျုံအီးအေနနဲ့ အခြားသူကို မယုံတဲ့ ‘ဆိုက်ကို’ ရှိပြီး လူမျိုးရေးအခြားပဲ့ပိုးတဲ့ အာမျိုးသားရေးဝါဒကို စွန်းလွတ်လိုက်ရင် သူ့ အတွက် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးထဲထောင်စွဲ အကြောင်းပြုချက်တွေ အားခြင်းသွားပါမယ်။ လူမျိုးရေးတို့ အောင်းပေး ဝါဒဖြန့်တပ်ထားသိန်းမှ ဆင်းရွှေ့တော့နိုင်ငံကို တောင်ကိုရီးယားနဲ့ ပြန်ပေါ်းမထုတ်အောင် လုပ်ထားနိုင်မယ်။

အမေရိကအနေနဲ့ မြောက်ကိုရီးယားနဲ့ အွေးအနွေးရေးလမ်းကြောင်းက ခုပေးအက်ပေးလည်းမရ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဗုံးချုပ်လာတို့ ချို့ချိုးလည်းမရ ခုပေးအက်နဲ့ ချို့ချိုးလည်းမရ အခက်။ တာက် ပြုယော်းကလည်း တပြည့်းဖြည့်းချင်း ပိမိကိုယ်ကို နိုင်ငံရေးအဆုံးစီရင်မှု (committing political suicide) လမ်းကြောင်း ဦးစာညွှန်ပေါ်တယ်။ ပြုယော်းသွားနေတဲ့ ကြောက်စရာ နိုင်ငံရေးသတ်သော်လည်းမှားကို တရာတ်က ဝင်ကယ် လမ်းပြန်ရှုလာလား။ တရာတ်က ဘယ်နိုင်ငံကိုများ စေတနာနဲ့ လမ်းမှန်ပြုဗျာလို့လဲ။ ဝေးပါသေးတယ်။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် မြောက်ကိုရီးယားအတွက် လမ်းကြောင်းရှာချင်ရင် ကင်ဂျုံအီးရဲ့ ဝါဒဖြန့်မှုတွေကို အမြေမပြတ်စေနောင့်ကြည့်နေစွဲ လိုအပ်မယ်ဖြစ်ပါကြောင်း။

ရည်ညွှန်း

North Korea's Race Problem by B. R. Meyers

ဝင်းမြှင့်မောင်

ပိုးဆုံးနွေ့ဖျော်သူ၏ လုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်တော့မယ်ဆိုရင်

လုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်တော့မယ်ဆိုရင် လုပ်ရမယ့်အလုပ်ပမာဏ၊ လုပ်ငန်းပြီးမြှောက်အောင် လုအား၊ စက်အား၊ ပစ္စည်းကိုရိယာ၊ မည်မျှ လိုမယ်။ ကာာလသတ်မှတ်ချက်၊ စ ရတဲ့ ဆုံး ရက်၊ ကုန်ကျေမည်ငွေကြေးပမာဏ စသည့်တို့ကို တွက်ချက် အစီအစဉ်ရေးဆွဲရပါတယ်။ ဒါကို လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရေး အစီအမံလုပ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ စီမံချက်ရေးဆွဲတယ်လို့ ဆုံးကြော်တယ်။

ခု ထိုလုပ်ငန်းကို စီမံခန့်ခွဲတယ် management လို့ သုံးစွဲလာကြပြီး၊ ပညာတစ်ရပ်အဖြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန့် နေရာယူလာပါတယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်ဟာ ဘဇ္ဇာ လောက်မှာ ကဗျာအသီးသီး အရှိန်ယူပြီး တွင်ကျယ်လာတယ်။ မန်နေဂျာဆိုသည့် အခန်းကဗျာ သီးသန့်ပေါ်လာပြီး၊ အလုပ်ပိုင်ရှင် (ငွေရှင်) နဲ့ လိုင်းကွဲသွားပြီး၊ အလုပ်ရှင်က မန်နေဂျာကို ပညာသည်တစ်ဦးလို့ နေရာပေး ဆက်ဆံလာရတယ်၊ “အရင်းကျမ်း” ရေးသည့် ၁၈၅၀ မှာ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာရပ်မပေါ်သေးတော့၊ “ကားမတ်” ဟင် ရင်းပညာကို သိလိုက်မည် မဟုတ်ပါ၊ စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာစွမ်းပကားသည် အရင်းရှင်ဝါဒကိုပင် ပညာရပ်ဘက်ထို့ ဆွဲခေါ်ပြီး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာစေတယ်လို့ ပညာရှင်တို့က ဆိုတယ်။ နိုင်ငံစံကော်ဝိဇ္ဇာရှင်းတွေ ပေါ်လာပြီး ကမ္မာတရားမြန်းဖြန့်ကျက်ထား စီးပွားရေး အဆောက်အအုံတွေကို ထိရောက်စွာ စီးဆောင်ပြီးရွှေ့လုပ်လာတယ်။ CEO, COO, CFO စတာတွေဟာ ဦးဆောင်မန်နေဂျာတွေဖြစ်ပါတယ်။ နည်းပညာ IT နဲ့ သိပ္ပါယ်ပတ်ကိုလာ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာက အလွန်ကျယ်ပြန်တဲ့အရှမ်းမှာ လုပ်ငန်းလည်ပတ်နိုင်စွမ်းရတာဖြစ်တယ်။

ဒီပညာရပ်မတိုင်ပါ လွှန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်(စဝ)လောက်က ခုလောက် ထုထည်ပမာဏ ကြီးမားပြီး၊ အလွန်ကျယ်ပြန်တဲ့လုပ်ငန်းစဉ်ကြီးကို လုပ်ကိုင်နိုင်စွဲ စဉ်းမယ့်ပုံပတော်မရှိပါဘူး။ ကြီးကြုံးမားမား အဖွဲ့အစည်းရယ်လို့ စစ်တပ်သာ ရှိခဲ့တယ်၊ စစ်တပ်ရဲ့အုပ်ချုပ်ပုံကို နမ်နာယူစရာပဲ ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီ အမိန့်ပေးအုပ်ချုပ်တဲ့စနစ်ကို သုံးပြီး၊ စက်ရုံ၊ သံလမ်း၊ ဘဏ်တွေတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့တယ်။ အမိန့်ပေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဆင့်ကဲခိုင်းစေဘာကို နာခံ လိုက်လုပ်ရတဲ့ လူများစွာကြိုးနဲ့ အကောင်အထည်ဖော်ကြတယ်။ ပဟိုလိုစီးစနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့တယ်၊ တစုံတရာ အတိုင်းအတာထိ လုပ်ဆောင်နိုင်တာရှိခဲ့တယ်။ ဆိုပို့စီးစနစ်ကို မပြုကွဲမို့က စက်မှုတော်အတာထိ လုပ်ဆောင်နိုင်တာရှိခဲ့တယ်။

စီမံခန့်ခွဲမှုပညာက ဒုတိယက္ခာစာစာအပြီး အပြန်ကျယ်လာတယ် စီးပွားရေး နယ် သာမက၊ နိုင်ငံရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေးနယ်ပယ် အဖွဲ့အစည်းကိစ္စတွေအထူး ဝင်ရောက် လာတယ်။ အချိန်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ မိမိကိုယ်မိမိ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ မိမိစိတ်နှလုံးကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စိတ်စီစီးမှုကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း စတဲ့ တစ်ဦးချင်းရှုံး ရွာနယ်အထူး နေရာယူလာတယ်။ နည်လမ်းသစ် တွေ ထွက်ပေါ်ပေးလာတယ်။

ပဟိုဗိုးစီးစနစ်ကျင့်သုံးတဲ့ နိုင်ငံရေးစနစ်နဲ့သွားတဲ့ နိုင်ငံတွေ ပြုဂုံးသည်က ပြုကွဲ ဖြစ် လာတဲ့အခါ နိုင်ငံရေးစနစ် စီးပွားရေးစနစ်ကို လမ်းခွဲခြားကြရတယ်။ ဥပမာ တရာတိ၊ စီယက်နမ် မှာ အမိန့်ပေးစီးပွားရေးစနစ်ကနေ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်သို့ ပြောင်းလဲကျင့်သုံးတဲ့ယ်၊ အပြောင်းအား စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို အုံတာပဲ ဖြစ်တယ်။ change management ဟာ ပညာသာပါသော စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ ဖြစ်တယ်။ အပြောင်းအလဲဆိတာ လူသာဘဝ ဇနမြေနေ ချင်သည်က တဖက်၊ ပြောင်းလဲမှုဖြစ်မယ်လို့ ဆန္ဒရှိသူက တစ်ဖက်၊ ပြောင်းလည်း ဘာမှ ဖြစ် ဘူး၊ မပြောင်းလည်း ဘာမှမပြစ်ဘူးဆိုသည်က တဗုံး၊ ယင်းသို့ လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ အတွင်း ပဋိပက္ခကို ကိုင်တယ်ဟိုးဆောင်ရွက် ပညာဖြစ်တယ်။ တရာတိ၊ စီယက်နမ် စီးပွားရေး တိုးတက် လာတာဟာ အပြောင်းအလဲကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်တာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ စင်ကာသူလည်း နိုင်ငံရေး လွတ်လပ်စွဲနဲ့ ချမှတ်သူးပြီး စီးပွားရေးပွဲ့ပေးရင်း တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာတယ်။ သို့သော ငါးနိုင်ငံတို့မှာ ဒီပိုကရက်တစ်နိုင်ငံရေး အတွေးအကြံနည်းပြီး ဒီပိုကရက်တစ်နိုင်ငံ ရေး နှန်ယောက်ကိုတွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဘက်မျှသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများ balanced development မဟုတ်ပါ။

အုပ်ချုပ်ပုံစနစ် အာဏာဖွဲ့စည်းပုံအဆောက်အအုံမှာ၊ မတ်စောက်၍ အဆင့်ဆင့် ဖွဲ့စည်းထားတာ tall structure ဖြစ်တယ်။ လုပ်ပိုင်စွဲအာဏာကို အပေါ်ခံးအဖွဲ့အစည်းက ယူထားပြီး၊ စီးပွားရေးစနစ်ပါ Command Economy ဖြစ်လာတယ်။ လူများစုံက စက်ရုပ် သွေ့ယ် ဖြစ်သွားတယ်။ အပြင်ပန်းကြည့်ရင် တိုးတက်သယောင်နဲ့ အတွင်းမှာ လိုက်ပြီး ပုံပျက် နေတာ တွေ့နိုင်တယ်။ ခုစားမှာက ဈားဘက်တော်အဖြစ် ပေါ်ဖွဲးပေးလာရတယ်။ ကျွန်းသော ဆက်ဆံရေး တွင်ကျယ်လာတယ်။ တပည့်မွေး ဆရာမွေး ဖြစ်လာတယ်။ အတိန်းအကွပ်မဲ့ ချိန်ညို့ ကင်းမျှခြင်းတို့ကြောင့် အထက်အောက် မောက်မောက်မာမာ ဆက်ဆံရေးတို့သာ တွင်ကျယ်လာတယ်။ ထုတိအလိုက်ဆက်ဆံရေးတွေ့ကြောင့် လူ့စွမ်းရည်ပါကျဆင်းသွားရတယ်။

ပဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို လက်တွေ့ဘဝက ပြင်းဆန်လာရာ၊ အဆင့်ဆင့်မြှင့်တက် တည် ဆောက်ထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံတွေကို အဆင့်တွေပေါ်ချုပ်ပြီး၊ ပြောင်းလဲ ဖွဲ့အစည်းလာရတယ်။ tall structure မှ flat structure ဘက်သို့ ယိမ်းလာရတယ်။

ယင်းအပြောင်းအလာဟာ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာနဲ့ တပါတည်း ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာတာ ဖြစ်တယ်။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အာဏာခွဲဝေသည့်ပုံစံက ကွန်ယက်ပုံစံ ဖြစ်လာတယ်။ ပဟိုတစ်ခု တည်းက မောင်းနှင်သည့်ပုံစံ ပျောက်သွားပြီး၊ အဆင့်လိုက်၊ ကရွေ့အလိုက်၊ အာဏာခွဲဝေ ပေးလာတယ်။ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြစ်ချက်တွေနဲ့ လုပ်ခွဲရလာတယ်။ အလုပ်သမားတွေက အဲဒီခိုင် ပတ်ဝန်းကျင်လေထုမှာ ပိုနေချင်လာတယ်။ ပိုတက်ကြော်လန်းဆန်းလာတယ်။ စွမ်းရည်ပိုစွာက လာတယ်။ အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ဘုံအကျိုးစီးပွားအတွက် အားလုံးမှာ တာဝန်ရှိတယ်လို့ နားလည် လာတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တာဝန်ယူလိုစိတ် ရှင်သနလာတယ်။ ပဟိုချုပ်ကိုင်မှ လျော့ချာတယ် ဆိတာ ဖွဲ့စည်းပုံအောက်အအုံကို အပြောင်းအလဲ လုပ်ရတာပါပဲ။ အပြောင်းအလဲလုပ်တိုင်း အပြောင်းအလဲဖြစ်စဉ်ပေါ်လာတယ်။ ဒီအပြောင်းအလဲဖြစ်စဉ်ကို ဦးတည်ချက်ပန်းတိုင်ဆီ ရောက်အောင် ဘယ်လိုပိုမ်းခွဲမှုပေးလဲ။ စီမံခန့်ခွဲပညာရဲ့ အခန်းကရွေ့ဟာ ကြိုးမားလာပါ တယ်။ တပါတည်း အချိန်ကို စီမံခန့်ခွဲမှုတွေ ပါလာတယ်။ အချိန်မီ၊ အချိန်ကိုကိုယ်ဆုံးဖြတ်၊ တုန်ပြန်အောင်ရွှေကိုင်ရေးတွေဟာ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာအတွက် အချက်အခြားကျွောက္ခုတဲ့ ကိစ္စတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ဒီဗွားရေးလောကဖြစ်ဖြစ်၊ နိုင်ငံရေးလောကဖြစ်ဖြစ် ဦးဆောင်သူတွေဟာ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို တတ်ကို တတ်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ အာရွှေ့ငွေကျယ်နေတဲ့၊ မိမိကိုယ်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အချိန်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အချိန်ကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ အပြောင်းအလဲကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ စတာတွေကို စနစ်တကျ လေ့လာ သင်ယူပြီး တတ်ကို တတ်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာမလိုပါပဲ ထိရောက်တဲ့ ဦးဆောင်မှု ပေး နိုင်မှာ မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးဟာ နိုင်ငံရေးသဘောတရား နားလည်ရမယ်၊ သမိုင်း အမြင် ရှိရမယ်၊ ဒီလောက်နဲ့ လုံလောက်ပြီလို့ တရာ့က ယူဆတားတယ်။ တကယ်က စီမံခန့်ခွဲမှု ပညာမလာတဲ့ ထိရောက်တဲ့ ဦးဆောင်မှုပေးနိုင်တဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက် ဖြစ်မလာ နိုင်ပါဘူး။ နိုင်ငံရေးသည်ပင် အတတ်ပညာဖြစ်တယ်။ သင်ယူလေ့လာမှ တတ်ကွဲမြို့လာတဲ့ ပညာရပ်ဖြစ်တယ်။ နိုင်ငံရေးဆိတာ အဖွဲ့အစည်းနဲ့လုပ်ရတာမို့ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု ဦးဆောင်မှု၊ မဟာဗုဒ္ဓဘာသီမံခန့်ခွဲမှု၊ နည်းပူးဘာသီမံခန့်ခွဲမှု စတာတွေကိုနားမလည်ရင် သူ ဦးဆောင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းဟာ လျော့ရဲ့ဖြစ်ပြီး တရာ့မှု ပြီးလဲသွားမှာပါပဲ။

ဂျပန်ရဲ့စီဗွားရေးအောင်ပြင်မှုနဲ့ ဒီစီးယရဲ့ အနာက်ကျကျနဲ့ခြင်း၊ ခြားနားမှုက၊ ဂျပန်က စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို တင်သွေးပြီး ပြည်တွင်းမှာ ရှင်သနကြိုးထွားအောင် လုပ်နိုင်လို့ ဖြစ်တယ်။ ဒုတိယကွဲ့ဘစ်စာစိတ်ကို အဂိုလိပ်နှင့် အမေရိကန် နိုင်လိုက်တာက၊ စီမံခန့်ခွဲမှု အတတ်ပညာမှာ ယျာဉ်ဘက်နိုင်စုတက် သာလွန်တာကြောင့် ဖြစ်တယ်လို့ ပညာရှင်တွေက သုံးသပ်ကြတယ်။ တကယ်က ဂျာမျက်က ပူးဘာခင်းကျင်းရာမှာ ပိုသာသေးတယ်။ စီမံမှုအတတ်ပညာကြောင့် အမေရိကန်လူဦးရေဟာ စစ်ပြစ်တဲ့ နိုင်ငံအားလုံးရဲ့ ဝါးပုံ တစ်ပုံသာရှိပေမဲ့ တပ်သား ဦးရေမှာ ယျာဉ်ဘက်နဲ့ အင်အားတူ လူပ်ရှားနိုင်တယ်။ စစ်လက်နက်တွေ ပိုထဲတဲ့နိုင်ခဲ့တယ်။ တရာတ်၊ ရရှား၊ အခါနိယ၊ အာဖရိက စတဲ့ ဝေးလုပ်တဲ့ စစ်မေပြင်တွေအထိ၊ စစ်အင်အားတွေ ပို နိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကြောင့် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာတန်ဘိုးကို သိလာကြပြီး သင်ယူမှု ရမယ်ဆိတာ သိ

လာကြတယ်။ စစ်ဆေးတဲ့ နောက် တိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံတွေကို ကြည့်ရင် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို စားသုံး တဲ့ နိုင်ငံတွေ ဖြစ်တာ တွေ့ရတယ်။

စီးပွားရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာမှာလည်း ၁၉၂၀-၁၉၃၀ အထိ ကုမ္ပဏီအပြေားတွေအထိသာ ဖွဲ့စည်းလုပ်နိုင်ပဲတယ်။ နောက်ပိုင်း စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို ကျယ်ကျိုးပြန် အသုံးချလာတော့မှ နိုင်ငံနဲ့ ကော်ပိုရေးရှင်းတွေ ပေါ်လာတယ်။ နိုင်ငံတွေကျော်ပြီး ကွန်ယက်စနစ်လို ဖွဲ့စည်းလုပ်ဆောင်လာတယ်။ ၂၀၀၆ ကစားဦးကွန်ယူလုံး လုပ်ငန်းတွေအပြုံ GIE (Globally Integrated Economy) ဖွဲ့စည်းလုပ်ဆောင်လာတယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာရဲ့ သတ်းနည်းပညာနဲ့ အတူ အံ့မခန်း တိုးတက်လာမှုပြုပြတ်တယ်။ နယ်ခြားမျဉ်းတွေ ပြုတ်ထွက်ကုန်တယ်။ လုပ်ငန်းကို အိုင်းလိုက် တာဝန်လျှော့ပြီး အသေးစိတ် လုပ်လာနိုင်တယ်။ စီးပွားရေးလောကမှာ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာရဲ့ အခေါ်ကျော် ပြေားမှုများ လုပ်ငန်းတွေ အသုံးချခွင့် မရခြင်း တို့ကြောင့် ဆင်ရဲနေတာ နောက်ကျော် ဖြစ်တယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာဆိတ်တာ ပင်ပင်နဲ့ပေး လုပ်ရမယ့်အစား မတတ်ကျော် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ "Working harder is replaced with Smarter" စီမံခန့်ခွဲမှုပညာရှင် "ဖရဂ်ဒရစ်တေလာ" က ပြောခဲ့တယ်။

လုပ်ငန်းကျယ်ပြန်လေ၊ အဖွဲ့အစည်းရှုံးသုည္တာနဲ့ အလျားလိုက်ပြန်ကျက် တည်ဆောက်လာရတယ်။ လျှပ်စစ်ပါတ်အားပေးစနစ်လို လိုင်းခွဲအားကြီး တည်ဆောက်ပြီး၊ စွမ်းရည်၊ အင်အားရှိဒော် တည်ဆောက်ပေးလာရတယ်။ နည်းပညာကလည်း အံ့မခန်းတိုးတက်ပြီး၊ တိုတွေမူ များပြားလွန်းလာကာ၊ ပစ္စည်းအသစ်တစ်ခုရဲ့၊ ရေးကွက်သက်တစ်းတို့လွန်းတာကြောင့်၊ ပျက်ဆီးမှုပါဘော တိုတွေမူလိုကောင် ထွင်သုံးလာရတယ်။ နိုင်ငံစုံမှာ ရှိနေတဲ့ လက်ခွဲတွေဟဲ၊ နေ့စဉ် သတ်းအချက်အလက်၊ နေ့စဉ် အရောင်းစာရင်း၊ ငွေပေးငွေယူ တွေက ချက်ချင်းလုပ်၊ ချက်ချင်းပြု ဖြစ်လာတယ်။ ချက်ချင်းပြု ခေတ်လို့ ဆိုရမလောက်ပါပဲ။ လုပ်ငန်းအခြေအနေနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ဆက်သွယ်ရေးစနစ်၊ ဆက်ဆံရေးစနစ်တွေ ထူထောင်လာရတယ်။ အကောင်းကြီး အထောက်များ ဖြစ်ပေါ်၊ အမြန်နဲ့ speed မဖိုဘဲ၊ အံ့လွှာတုန်းပြန်မှုတွေကြောင့်၊ အဖွဲ့အစည်းတွေ ပြုကွဲသွားရတွေ ရှိတယ်။ အိုလက်ထွေနှင့်နည်းပညာနဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းပညာပေါင်းစပ်ပြီး၊ အီးကော်မတ်(စ)၊ အီးကော်မတ်(က) တွေ ဖြစ်လာတယ်။ သွေ့ကိုလောက်မှု၊ ထက်မြှေ့ကိုလောက်မှု စိရောက်မှု စွမ်းရည်ပမာဏကြီးမှာ တွေ့လာရတယ်။ အီကြောင့် အသင်းအဖွဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ အိုးအားဖွဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ စီမံခန့်ခွဲမှု စွမ်းရည်မရှိရပဲ၊ ခုံးရုံးမှုတွေနဲ့ အတူ နောက်ခုံး ပြီလဲ ပျက်ဆီးသွားမှာပဲ။ "အလွန်အကျိုးငွေ့ပေးကြေးပောင်းပူမှန်း နိုင်ငံရေး အလွန်မတည်ဖြို့တဲ့ ကာလမျိုးမှာ "အချိန်ရွေးချယ်မှု" က အထူးအရေးကြီးလှတယ်။ "G7 နှင့် IMF အဖွဲ့မှားသည် အရေးကြီးသော အချိန်ရွေးချယ်မှုကို အလွန်ဖြုံးဖျင်းစွာ ကိုင်တွယ်ခဲ့သည်" ဟု ပညာရှင်တရာ့၏

ပေါ်ထောက်ပြုခဲ့တယ်။ ဒါက ဘာကိုပြောချင်တာလဲ။ အချိန်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ အပြောင်းအလဲ စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ ညွှန်ပေးတာကို ပြောတာပါပဲ။ ပြစ်ရပ်တိုင်းမှာ အချိန်ကာလ ပါဝင်နေလေရာ၊ ပြစ်ရပ်တစ်ခုရဲ့ သတ်တမ်းကာလကို တွက်ချက်ရခြင်းကဗျာည်း ပညာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ အချိန်ရဲ့ အလျားမျိုးပဲ့ တည်ဆောက်ရခြင်းဖြစ်၍ အချိန်ဆောင်တာ time factor ဟာ အလွန် အရေးကြီးပါတယ် “အချိန်ဆောင်တာ” ကို ထည့်သွင်းမစဉ်းစားတတ်ရင် မဟာဗုံးဟာ၊ နည်းပူးဟာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုသည်မှာလဲ အချိုးအနှီးသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အနဲ့အစည်းတစ်ခုရယ်လို့ဖြစ်လာရင် ဘယ်နေရာရောက်နေသလဲ၊ ဘယ်လိုသွားမှာလဲ၊ စတာတွေ့သိရှိ မဟာဗုံးဟာချမှတ်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ခွဲခြမ်းစိပ်ပြားလုပ်ရတယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာမှာ SWOT Diagram တည်ဆောက်ပြီး၊ နည်းလမ်းဖော်ထုတ်လော်ရတယ်။ အမိက က အနဲ့အစည်းရဲ့ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်၊ ပြင်ပပတ်ဝန်းကျင်ရဲ့ အခွင့်အလေးနဲ့ သေးအနဲ့ရာယ်ကို တွက်ချက်ယူရပါတယ်။ အားသာချက်ကို အခြေခံပြီး ဘယ်လိုတည်ဆောက်မှာလဲ၊ အာနည်းချက်ကို ဘယ်လိုပြော်ရှင်းမလဲ၊ အခွင့်အလမ်းပေါ်နေရင် ဘယ်လိုအသုံးချမလဲ၊ အန္တရာယ်ကို ဘယ်လိုရောင်းမလဲ၊ ဘယ်နည်းပူးဟာ သွားမှာလဲ စတာတွေ့ကို ရွှေးချယ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပန်းတိုင်နဲ့ နည်းလမ်းချမှတ်ရာမှာ အချိုးမျှမယ်။ ပန်းတိုင်ကြိုးပြီး နည်းလမ်းချိုးတဲ့ မရပါဘူး၊ ပန်းတိုင်ချမှတ်ရာမှာ ထင်ရှားရှင်းလင်းရမယ်။ ယေဘုယျ ဆန်ဆန်၊ မိုးဝါးဝါး မချမှတ်ပို့၊ အရေးကြီးပါတယ်။ နည်းလမ်းမျိုးမသိ ပန်းတိုင်မှန်းမသိ လွှာချော်နေရင်လည်း ကမာက်ကမ ဖြစ်ကာ ရည်မှန်းချက်ရောက်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဒါကြောင့် နိုင်ငံရေးဖြစ်ဖြစ်၊ စီးပွားရေးဖြစ်ဖြစ် လူမှုရော်ဖြစ်ဖြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုပညာ မတတ်ရင် မှန်ကန်တဲ့ ဦးဆောင်မှုမပေးနိုင်ဘဲ ကိုယ့်တတ်ကိုယ်နှင့်တဲ့ဘာဝ ရောက်မယ်။ ဒါမဟုတ် ယုံးသာကို အသာစီးပြီး ရှိုက်တိုက်တာကို အစည်းပြောလောက်အောင် နှင့်ချော်ရရှိနိုင်တယ်။

စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို သုံး၍ ကျယ်ဝန်းနက်ရှိုင်းတဲ့ မဟာဗုံးဟာ၊ နည်းပူးဟာ၊ အားမျှခြေ တိုးတက်မှု၊ အပြောင်းအလဲ၊ လုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်၊ စတဲ့ လုပ်ငန်းတို့ရှိုင်းမှာ စီမံခန့်ခွဲတို့ အရေးကြီးပါတယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှုပညာမှာ စိန္းပညာသော်ပါဝင်သလို သိပ္ပါဒာတို့တွေ့ ပါဝင်နေလို့ ကျယ်ပြန့်သလောက် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းပါတယ်။ မည်သည့် လူအနဲ့အစည်း အတွက်မဆို ထိတိရောက်ရရှိက အကျိုးပြုလိုသုံးတိုင်း စီမံခန့်ခွဲမှုပညာကို နားလည်တတ်ကျမ်းအောင် လေ့လာသင်ယူသင့်ပါကြောင်း ...

Smart manager, Smart leader များ ပေါ်ထွန်းပါစေ ...

ဝင်းမြင့်မောင်

အွန်လိုင်းပေါ်မှ လမ်းကြောင်းသစ် ဖော်ဆောင်နေသူများ အယ်ဒီတာအဖွဲ့

မှုပ် အခါးဘတ်နှင့် **Mark Zuckerberg**

ဖော်ဘွဲ့တို့ (Facebook) အွန်လိုင်း လူမှုကွန်ယက် တည်ထောင်သူ အသက် (၂၆) နှစ်ရှိ မှုပ်အခါးဘတ်နှင့် ကို တိုင်းမွှေ့ဖော်ဆောင်ရွက် ၂၀၁၀ ခုနှစ် 'တစ်နှစ်တာ ထူးခြားထင်ရှား ပုဂ္ဂိုလ်' (Person of the Year) အဖြစ် ရွှေးချယ် သတ်မှတ်လိုက်သည်။

တိုင်းမွှေ့ဖော်ရွက်မှု ကမ္မာတလွှားမှ နှစ်စဉ် ထူးခြားထင်ရှားပုဂ္ဂိုလ်များကို ပုံမှန် ရွှေးချယ် လေ့ရှိသည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် တိုင်းမွှေ့ဖော်ရွက်မှ ရွှေးချယ်ခဲ့တဲ့ ပြီတိတေဘာတဲ့ ပြီးလျှင် မှုပ်အခါးဘတ်နှင့် မှာ အသက်အလုပ်ဆုံး 'တစ်နှစ်တာ ထူးခြားထင်ရှားပုဂ္ဂိုလ်' အဖြစ် ရွှေးချယ် ခံရတဲ့ ဖြစ်လာသည်။

အခါးဘတ်နှင့် မှာ လက်ရှိ လူပေါင်း သန်း(၆၀၀)ကျော် အသုံးပြုနေတဲ့ ဖော်ဘွဲ့တို့ လူမှုကွန်ယက်ကို တို့ထွေခဲပြီး၊ လူအဖွဲ့အစည်းများအဲ ဆက်သွယ်ရေးနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက် စေရွှေ့ အများကြီး အကျိုးပြုနေတဲ့ လူမှုမီဒီယာကွန်ယက် စိသုကာ လူပေါင်းတစ်ဦးဟု တိုင်းမွှေ့ဖော်ရွက်မှု ဖော်ပြုခဲ့သည်။

"တစ်ရက်ထက်ရှိ ဖော်ဘွဲ့တို့မှာ ပေါ်ပေါ်တင်တဲ့ စာမျိုးစုံက တစ်ဘီလျှော့(သန်းတစ်ထောင်) ကျော်ပါတယ်။ ဖော်ဘွဲ့တို့မှာ ပါဝင်တဲ့ လူမျိုးရောာ တရာတ်နဲ့ အနိုင်ယြိုးရင် ကမ္မာပေါ်မှာ တတိယအများဆုံး ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒီလောက် နိုင်ငံသားပေါင်းစုံ လူမျိုးစုံ ပါဝင်တဲ့ အင်ဖော် မေးရှင်း လူမှုကွန်ယက်မျိုး ဘယ်အစိုးရမှ မလုပ်နိုင်သေးပါဘူး။ သူဟာ ဟားပတ်တဗ္ဗာသို့လဲ ကနေ ကျော်မြို့တဲ့ ထွက်ခဲ့သူပါ" ဟု တိုင်းမွှေ့ဖော်ရွက်း မန်နေရှင်းအရှိုက်တာက ပြောသည်။

အခါးဘတ်နှင့် **Forbes** မွှေ့ဖော်ရွက် အသက်အလုပ်ဆုံး ဘီလျှော့နာ စာရင်းတွင် ဖော်ပြုထားပြီး ဖွံ့ဖြိုးဆဲ တိုင်းပြော်များကို အကြိုးအကျုံ လှူပြန်နေသူဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ အသက် (၁၉)နှစ်တွင် ဟားပတ်မှ ထွက်ခဲ့ပြီး၊ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် <www.facebook.com> ခေါ်ဝါဘ်ဆိုင်ရာ စတင် ထူးဆောင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် သူလုပ်ငန်းမှ နှစ်ဘီလျှော့ဖော်လာ အမြတ်ရှုံးခဲ့သည်။

ဂျုလီယန် အက်စ်ဆန်း Julian Assange

၂၀၁၀ နိုဝင်ဘာလထဲတွင် စိုက်ပေါ် (WikiLeaks) ဝက်ဘ်ဆိုင်ရာ ဘွဲ့ဖြူမှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း ကမ္မာအနီးရှိ အမေရိကန်သံရုံးအသီးသီးက အိမ်ဖြူတော်သို့ လျှို့ဝှက်ပေးပို့တဲ့ ကြေးနှင့်စာဖိုင် (ပြောဂျာ)စောင်ကို ဖွင့်ချလိုက်သည်။ နိုင်ငံအသီးသီးရှိ အမေရိကန်သံရုံး

သံတမန်များမှာ စပိုင်များဖြစ်နေတာ ရပ်လုံးပေါ်သွားခဲ့သည်။ ရူရှား၊ ပါကစွာတန်၊ အီရန်၊ တရုတ်၊ မြောက်ကိုရီးယား၊ အာဖဂ်နှစ်နွေတန်၊ အီရဂ်၊ ဇော်ဘေး၊ မြှင့်မာ စတဲ့နိုင်ငံတွေရဲ့ အတွင်း ကော်လမ်းများအပေါ် အမေရိကန်သံတမန်များရဲ့ စပိုင်ဆန်ဆန် ထိုးဖောက်မွှေနောက်ထားမှုက သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများအတွက် ဒေါသထွက်စရာများ ဖြစ်လာသည်။ စိတ်လိပ်စီမံ ဖွင့်ချင့်ချွဲ အာတ် လမ်းများက ကဗျာ့အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပုံမှန်စိုင် တွေ့ကြုံးများသုဖွဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ဝိကိုလိုင် က ယိုစိုင့်ထွက်လာတဲ့ ဖိုင်များ တစ်ဖိုင်ချင်း တစ်စိုင်ချင်း ဖွှဲကြတာနဲ့အမျှ နိုင်ငံတစ်ခုချင်းအလိုက်ပြဿနာများက မီးနိုကြုံးဖောက်လျော်က ဖြစ်ခဲ့သည်။ အမေရိကန်အစိုးရ အတွက်လည်း စိတ်လိပ်စီမံ တည်ထောင်သူ ဂျုလီယန်အကိုစ်ဆန်း မှာ သူတို့ရန်သူ ဖြစ်သွားခဲ့ရသည်။

အသက်(၃၉)နှင့်ရှိ ပြုစေပြေးလျှိုင်ငံသား ဂျုလီယန်အကိုစ်ဆန်းမှာ အလွန်ပွဲလီ ရှုပ်ထွေးနေတဲ့ ကွန်ပျူးတာစနစ်များကို ထွန်းဖောက် (hack) နိုင်သူဖြစ်သည်။ သူဘလော့ဂုဏ် iq.org မှာ လူသီများပြီး သနံ့ချုပ်၊ ပလော်ဆောင်ရွက်နေ အီရန်အစိုးရ၊ ဆင်ဆာတားမြှင့်မှုအထိ သူအဖြင့်မျိုးစိုးရေးထားသည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင်တော့ နိုင်ငံရေးလုပ်ရှားသူတစ်ပိုင်း၊ ရာနယ်လစ် တစ်ပိုင်း လုပ်စိုး စိတ်လိုင်စီမံ ကို စတင်ထွေးထောင်သည်။ သူ စိတ်လိပ်စီမံက အစိုးရများ၊ ကော်ပြေးသူများရဲ့ အတွင်းသတ်းအနဲ့ပေါင်းစုံ၊ မူလအချက်အလက်ရှင်းမြစ် (primary source) ပေါင်းစုံကို အများသိအောင် ဖွင့်ချွဲပေးသည်။

၂၀၁၀ ဧပြီလထဲတွင် အာဖဂ်စစ်ပွဲနဲ့ပတ်သက်တဲ့ လျှို့ဝှက်အထောက်အထား (၅၀၀၀၀) ကျော်အထိ သူ့ဝှက်တို့ဆိုတို့က ထုတ်ပြန့်ခဲ့သည်။ အမေရိကန်သမိုင်းတွင် ပထမဦးဆုံး ထောက်လွှဲမြှုပ်းအေး၊ အချက်အလက် ယိုစိုမှုပြုး ဖြစ်သည်။ အောက်တို့ဘာလထဲမှ စိတ်လိုင်စီက အီရာတစ်ပွဲနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အထောက်အထား အချက်အလက်တွေ ထပ်ထွေတို့သည်။ သံတမန် ဆိုင်ရာ အချက်အလက်ပေါင်း (၂၅၀၀၀၀) ကျော်ကို အားလုံးဖတ်နိုင်အောင် ဝက်တို့ဖို့ပေါ် တင်ပေးချွဲပြန်သည်။

သာမဏ်လူထုကတော့ စိတ်လိပ်စီမံ ကို လွှာတ်လပ်စွာပြောဆိုခွင့်အတွက် ချီးကျိုး ထောပနာပြုကြသည်။ သို့သော် အီမြို့ပြု၏တော်၊ ပင်တွေနာပါအဝင် အစိုးရအများစုံက ကဗျာ လုံခြုံရေးကို ဖုန်လိုပျက်ဆီး လုပ်နေတဲ့ ဝက်တို့ဆိုတို့ဟု သတ်မှတ်ပြီး အကိုစ်ဆန်းကို အချို့ချိုး မြိမ်းခြားကော်နော်များ ရှိခဲ့သည်။

ဆိုဒ်ပိုင်ငံ စတော့ဟုမြိမ်းတရားရုံးက မိန်းကလေးတစ်ဦးကို အဓမ္မပြုကျင်မှနဲ့ စွပ်စွဲပြီး အကိုစ်ဆန်းကို ဖမ်းဝေရင်း ထုတ်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် သူကို စွဲချက်တင်ထားတဲ့ အများများ မှာ နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်ပြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု တဆိုက ဆိုကြသည်။ ဂျုလီယန် အကိုစ်ဆန်းရဲ့ ခံယူချက်နဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ တကဗျာ့ရုံး၊ လုံးဝ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိရေး (total transparency) နဲ့ လွှာတ်လပ်စွာ ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခွင့် ရရှိခို့ဟု ဆိုသည်။

D e s i g n b y K o Z i n